INSPEKTOR LINDNER

av Leonard Strömberg

J. A. LINDBLADS FÖRLAG UPPSALA

Uppsala Universitets Bibliotek.
Sv. avd.
Sv. Lit.
Exam.

LEONARD STRÖMBERG

KAT.

INSPEKTOR LINDNER

Av samme författare:

SMED-JOHAN.

Häft. 1: 75, kart. 2: 75.

ERIK VEDHUGGARE.

Häft. 1 kr., kart. 1: 50.

OLIKA BANOR.

Pris: 75 öre.

INSPEKTOR LINDNER

ORIGINALBERÄTTELSE

AV

LEONARD STRÖMBERG

UPPSALA
J. A. LINDBLADS FÖRLAG

Pappersleverantör:
Vilén & Johanson, Borås.

Helsingborg 1912. Schmidts Boktryckeri.

FÖRSTA KAPITLET.

Hruktan stod målad i vartenda drag av Allan Lindners ansikte, där han krupit undan i rummets skummaste vrå, och likväl visste han, att han icke kunde gömma sig för den vrede, som snart skulle urladda sig över honom. Om han också kände sig oskyldig, och om han än icke på något sätt förtjänat aga, så visste han likväl, att han skulle bli agad. Medan han nu stod där och tänkte över detta och började begripa, att någonting var i olag i hemmet, kom också för första gången den tanken för honom, att han borde springa bort och aldrig mer återkomma. Men käraste, vart skulle han gå? Det fanns icke en plats, som han kände till, där ett hem kunde beredas honom; icke en vän hade han i hela vida världen, så långt han visste, icke ens här i hemmet. Det hade han ju sett klart och tydligt. Och i skolan var det just detsamma, det hade han just den dagen erfarit. När han riktigt tänkte efter, så kunde han kanske säga, att någon enda hade visat honom vänlighet eller medlidande, men detta var kanske blott tillfälligt. Han började grubbla över, hur allt tillgått den dagen, och han kände sig lugnare, allteftersom tankarna arbetade.

Det hade varit i skolan, och så på vägen hem. Först hade någon gått fram till den svarta tavlan och ritat

en räv. Teckningen var väl utförd, så att ingenting var att anmärka däremot, men felet var, att läraren i skolan allmänt kallades för Räven, och han var mycket ömtålig och rädd om sin värdighet, så att ve den, som kom honom för nära. Och nu hade någon på middagstimmen smugit sig in och ritat en räv. Allan hade också för ett ögonblick varit ensam inne i skolsalen, men han hade icke ens sett åt tavlan, varför han icke kunde giva det minsta vittnesbörd om, hur teckningen kommit dit. Då lektionen började, var läraren allvarsam, nej, mer än så, han var bittert vred i sitt sinne, ehuru han ännu dolde vreden under det lugna allvaret. Tysta togo barnen sina platser, med förfäran stirrande på teckningen på tavlan. De visste, att någon obehaglig följd av tilltaget snart skulle visa sig. Och den uteblev ej.

"Vem är så skicklig i teckning, att han kunnat rita det där?" frågade läraren, och de buskiga ögonbrynen sammandrogos, under det små gnistor tycktes hoppa från det röda, sträva håret på hans huvud.

Ingen svarade. Alla sutto i stum och ängslig bidan.

"Får jag intet svar? Vem har utfört den där vackra teckningen?" Samma tystnad följde.

"Det var märkvärdigt; är det ingen som vill kännas vid ett så vackert arbete?" Hans röst var ännu behärskad, men det låg likväl i den ett isande, grymt hån, vilket tycktes ropa ut till barnen: "Det skall snart bli klart! Det här är bara förspelet! Vänten bara, tills jag hinner bli färdig."

"Vilka voro inne i skolsalen under middagstimmen?" frågade han sedan. "Räcken upp edra händer."

Det var bara en enda hand som höjdes, och det var Allans. Han hade nog helst velat låta bli att räcka upp den, men här gällde det att riktigt hålla sig till sanningen, eljes kunde det gå illa.

"Jaså, du var inne, du? Nå, vad gjorde du inne då?"

"Jag var bara inne efter min bok, ty jag ville se över läxan en gång till."

"Det var ju rysligt duktigt. Var ingen annan med dig inne då?"

"Nej, jag var ensam."

"Och då försökte du också visa din skicklighet i ritning?"

"Nej, herr magister, jag var aldrig fram längre än till min plats. Jag såg icke ens, att något var ritat på tavlan."

"Såå. Kanske någon mer av eder var inne under middagstimmen?" Men det var ingen.

"Ser du, min kære Lindner, när ingen annan än du varit inne här, och den där ritningen icke kunnat komma på tavlan av sig själv, så ser det litet misstänkt ut, gör det inte?"

"Jo, det är sant, men jag var icke inne länge nog för att hinna utföra en sådan ritning, även om jag haft förmåga att rita så bra."

"Aj, aj då, jag tror du blygs för skickligheten. Det där är ingenting att skämmas för, skall jag säga dig. Men se nu är det inte skickligheten det är fråga om. Nekar du till att ha tecknat räven?"

"Ja, jag har inte gjort det."

"Vem har gjort det då?"

"Det vet jag inte, men jag var icke inne länge nog för att göra det."

"Men det kan du inte bevisa."

"Nej inte bevisa, men det var flera stycken som sågo mig, då jag gick in, och då jag kom ut igen."

"Då har du ju bevis. Vilka voro de?"

"Bernt Malmgren och Nora Sander stodo ute i förstugan, både då jag gick in och då jag kom tillbaka."

Läraren vände sig genast till dessa.

"Såg du det, Malmgren?"

"Nej, jag mins inte det."

"Och du, Nora?"

"Nej, jag kan inte säga, hur länge han var inne," kom det tvekande över hennes läppar.

"Se så där ja. Var det någon annan, som såg honom?"

En blyg liten flicka reste sig upp långt borta i skolsalen. Hennes stora, klarblå ögon blickade frimodigt bort till läraren.

"Vad vill du, Ester Vidholm?"

"Jag såg när Allan gick in, och jag är säker på, att det icke tog en minut, tills han kom ut igen."

"Är du riktigt säker på det?"

"Ja, det är jag."

Hon satte sig igen. Läraren fortfor:

"Eftersom ingen annan än Lindner varit inne här, och eftersom den där räven blivit ritad, så kan ingen annan än han hava gjort det. Och som det är två vittnen emot honom och bara ett för honom, så är han skyldig. Kom hit, Lindner."

Nu hade icke rösten något lugnt i sig längre, den

skälvde av vrede. Allan steg upp och gick fram. Han var ju inte stor, men han var modig. Mager och klen var han för resten, men hans drag voro öppna och ärliga, och hans tolvåriga hjärta kände sig fritt från skuld. Därför stod han också snart utan tvekan framför den stränge läraren.

"Vill du erkänna, att du ritat det där?"

"Nej, herr magister, det kan jag inte, ty det vore att ljuga."

"Och du ljuger inte förstås?"

"Nej."

En smällande örfil var svaret, och gossen, som icke var beredd på att så hastigt angripas, ramlade omkull; och innan han hunnit resa sig igen, var läraren färdig med rottingen. Allan hade fått stryk ett par gånger förut, men aldrig hade han anat, att han någonsin skulle bli så genompryglad, som han nu blev. När han omsider tilläts stiga upp, var han så öm i hela kroppen, och det sved så på ryggen efter de hårda slagen, att han kunde ha skrikit av smärta, om han vågat.

"Gå nu och stryk ut vad du ritat."

"Herr magister, jag lyder gärna och stryker ut vad som är ritat på tavlan, men jag har icke ritat det."

"Svarar du, pojke, så får du mer stryk."

Allan gjorde såsom han blivit befalld och gick sedan till sin plats igen, där han började med sitt arbete.

När skoltiden var slut och barnen skulle gå hem, haglade det glåpord över den stackars Allan, och då de hunnit ett stycke ut på vägen, passade Bernt Malm-

gren på att sätta krokben för honom, så att han föll omkull. Nora Sander skrattade av hjärtans lust.

"En annan gång försöker du inte skrika om oss i skolan, din usle torparunge," sade Bernt och spottade på honom.

"Du kan få mera stryk, om du inte passar dig," sade Nora, som var lika hårdhjärtad. "Det var du som gjorde det ändå, fast den där fjolliga Ester Vidholm sade emot."

Allan ansåg det bäst att inte svara, ty flera andra av skolbarnen voro med, och han visste redan, att han ingen hjälp hade att vänta av dem. Eljes var han visst icke rädd för att mäta sina krafter med den mycket större och välfödde Bernt, vilken var feg, då han såg den minsta fara förhanden. Därför drog sig Allan efter de andra, ty springa ville han inte; och då han hunnit fram till kyrkan, smög han sig in på kyrkogården, där han sjönk ned på de vissnade löven på en grav; och för första gången denna prövosamma dag gav han sina känslor frihet och grät, som om hjärtat ville brista.

"O mamma, mamma, om du ändå kunde höra mig och tala med mig! Jag är så ensam, mamma, och ingen bryr sig om mig nu. Varför skulle du gå ifrån mig?"

Han snyftade hejdlöst med huvudet lutat mot den låga gravstenen. När han omsider lugnat sig, torkade han sina tårar och begav sig hem, där styvmodern mötte honom i dörren med några bittra ord.

"Var går du och drar, sedan du kommit ur skolan? De andra barnen kommo hem för länge sedan."

Han svarade henne icke, ty han visste att det tjänade ingenting till; hon komme att vara lika ond ändå.

"Och du fick ju smörj i skolan i dag igen. Vänta du, tills din far kommer hem, så få vi se, om inte han kan piska elakheten ur dig. Gå nu och gör något till nytta."

"Vad skall jag göra?" frågade han ödmjukt.

"Du skall hugga ved, bära in vatten och gå efter korna. Gör det så länge, så få vi se sedan."

Glad att slippa undan så lätt skyndade han ut och var snart i full gång med arbetet, ehuru de stora vedkubbarna voro alldeles för hårda och svåra för hans små krafter. Dock måste han göra sitt bästa, ty eljes finge han så mycket mera stryk sedan. Till slut var värvet fyllt, och nu hade han i skymningen smugit sig undan till det skummaste hörnet av stugan. Det hade varit en bitter dag, och dock gladdes nu hans hjärta över, att Ester Vidholm velat säga ett ord till hans försvar. Han störde s i sina tankar av styvmoderns barska röst.

"Har du läst på dina läxor?"

"Nej inte än; det var för mörkt, när jag kom in, så att jag får vänta tills lampan blir tänd."

"Du kunde ha gått hem i tid, så hade du hunnit. Gå och vagga bror din nu, så att han inte skriker."

Allan gick och utförde sitt uppdrag. Några minuter därefter kom fadern in. Han slängde sin matsäckskorg på en stol, hängde mössan på en spik vid dörren och satte sig. Maten var icke riktigt färdig ännu, men lampan var tänd, och hustrun hade bråtт vid spi-

seln. Den lille i vaggan hade svårt att somna och grät sakta.

"Kan du inte få ungen att tiga?" sade fadern, och Allan ryckte till.

"Vad kan den där göra riktigt," inföll hustrun. "Vara led i skolan och få smörj och ränna omkring efter skoltiden, så att jag får vara ensam om allt arbetet, det kan han. Jag skall säga dig, Lindner, att om du inte håller efter den där pojken litet bättre, så står jag inte ut med att stanna här."

Allan ryste, ty han visste, att det behövdes icke mer, för att han skulle få stryk av sin far.

"Jaså, låter det på det sättet igen. Skall du då aldrig lära dig bli folk, pojke? Men vi ska väl se, om det inte ska gå ändå. Inte ska du leka med far din, det ska jag bli man för."

Han tog av sig rocken och hängde upp den, och med det största lugn gick han sedan efter rottingen, som han hade i hörnet borta vid spiseln.

"Kom hit nu."

Allan kom. Han visste ju, hur lönlöst det var att bedja om förskoning. Han hade försökt det förr, men det hade blott bringat honom så mycket mera stryk. Dock vågade han likväl nu göra ett försök, icke att slippa undan, men att göra agan mildare.

"Snälla pappa, slå mig inte så hårt," bad han ödmjukt; "jag har redan fått så mycket stryk i dag, att det värker i ryggen på mig."

"Hade du inte väl förtjänat det då?"

"Nej, jag hade inte gjort vad de anklagade mig för."

"Skäms du inte att ljuga för far din," inföll styvmodern med ett elakt skratt.

"Jaså, ljuger du också? Jag skall, förbanna mig, ge dig för det."

Utan förbarmande föllo slagen på den lilla magra, redan förut blåmärkta ryggen, och Allan vred sig under plågorna. Han hade velat skrika, ropa på hjälp, ty han plågades förfärligt, men hade han givit sig till att skrika, så hade fadern slagit så mycket hårdare. Därför teg han, bitande ihop tänderna för att icke giva ett ljud ifrån sig. När fadern till slut tyckte det vara nog, slängde han den arme gossen vårdslöst ifrån sig, och med en djup suck sjönk Allan medvetslös ned på golvet.

"Gör dig inte till, din usling!" ropade styvmodern och gav honom en spark, men den kände han dock icke, som bättre var. Hon tog en skopa vatten och slog på honom, men det hjälpte lika litet. Fadern hade ställt rottingen i vrån igen.

"Allan, gå upp med dig," befallde han, men intet svar kom från den misshandlade gossen. Då blev Lindner litet ängslig.

"Jag måtte väl aldrig hava fördärvat honom heller."

"Åh, det behöver du då alls inte ängslas för. Han gör sig bara till. Han är utlärd, var du säker på det."

Men Lindner lyfte likväl upp sin son och bar honom bort till soffan och lade honom där. Något vidare ansåg han sig icke kunna göra, varför han lämnade honom att vakna när han ville. Maten var nu färdig, och de satte sig till bords.

"Vad hade hänt i skolan i dag?" frågade Lindner, när han lagt för sig av maten.

Hon omtalade det, såsom hon hört det av skolbarnen, dock förglömmande att låta honom veta Allans nekande ända igenom.

"Jag får väl tala med magistern om det, och han kan säkerligen piska elakheten ur pojken."

"Det skulle vara bra det, ty han börjar bli omöjlig."

En ganska lång stund senare vaknade Allan upp. Då var fadern redo att gå till sängs.

"Ät nu och gå och lägg dig sedan," sade modern vasst.

"Tack, jag vill ingen mat ha."

"Gå och lägg dig då."

Han lydde, och sedan han dragit täcket över huvudet, för att ingen skulle höra hans snyftningar, grät han sig till sömns, sedan han bedit Gud om nåd att leva såsom han borde. Ensam kände han sig och övergiven, men han visste dock, att Gud aldrig övergiver någon, det hade hans moder lärt honom för länge sedan.

ANDRA KAPITLET.

Nästa dag var lördag, så att Allan icke behövde gå till skolan, men i vanliga fall var detta intet att glädja sig över, ty då fick han arbeta så lång dagen var och ofta nog få stryk på köpet. När han nu, dagen efter den svåra misshandeln, vaknade, kallades han genast av styvmoderns röst att skynda på, ty det var mycket att göra, och han var inte för god att arbeta. Han steg upp, men varje rörelse avlockade honom ett kvidande av smärta. Man blir ej misshandlad så illa, som han blivit, utan att känna svedan därav länge sedan.

"Vad gnäller du efter?" frågade modern retligt.

"Det gör så ont överallt."

"Det är rätt åt dig. En annan gång lär du dig att vara snäll."

Sedan han fått en kopp dåligt kaffe och ett stycke bröd, måste han ut och arbeta. Det gick sakta och besvärligt, och då han med uppbjudande av hela sin viljekraft hållit på ett par timmar, föll han omkull bredvid huggstubben och kunde ej resa sig mera. Det susade som en underlig musik i hans öron, det glänste en mängd skiftande ljus för hans blick, och han tyckte sig vaggas till ro av osynliga händer. Sedan blev allt mörkt och tyst och stilla. Madam Lindner kom ut om en stund, och då hon såg gossen ligga där, antog

hon naturligtvis, att han bara av lättja lagt sig att vila. Hon tog tag i honom och ruskade honom duktigt samt befallde honom att fortsätta arbetet, men hon fick intet svar; och till slut fattade hon sanningen, att han förlorat medvetandet. Hon bar dock icke in honom utan lät honom ligga där han var, det var gott nog åt honom, tyckte hon; och skulle han icke vakna mera, nåja, så mycket bättre då, ty hon frågade visst icke efter honom.

Ingen hade trott, att Inga Bogren var elak, så länge hon var flicka, och det hade hon varit ganska länge. Men när Sten Lindner blev änkling och satt där med sina två barn utan att kunna reda sig, och då hon gått in på att flytta till honom för att taga reda på huset, kom hennes rätta sinnelag i dagen. Det vill säga mot Sten var hon alltid blid och god, och, då han var hemma, även mot barnen, ehuru hon slog dem i hans frånvaro; men sedan han omsider låtit sig locka att fria till henne och gifta sig med henne, var hon även i hans närvaro stygg mot barnen, och det hände nog, att även Sten en och annan gång fick ett beskt ord. Och förargelsen över, att han gått och gift sig igen, och det med henne, gjorde även Sten Lindner bitter och häftig. Det var de båda barnen, som fingo svårast. Elsa, som endast var åtta år, hade hela sommaren gått vall med fåren åt godsägare Sander på Sandåsa. Fast det nog var både långsamt och tröttande för den lilla, klagade hon dock aldrig, ty numera var det inte synnerligt roligt hemma, sedan mamma dog. Hon saknade nog Allan, men han kom till henne ibland om söndagarna, och då hade de så roligt ute i hagen och

kunde fritt tala med varandra om, vad som låg på deras små hjärtan.

Allan måste ju gå i skolan och kunde således ej antaga plats borta, men hela sommaren hade han gått på dagsverken vid gården, under vilken Lindners torp hörde. Och nu fick han arbeta hemma varje ledig stund.

Allans och Elsas moder hade varit en god och gudfruktig kvinna. Med innerlig kärlek hade hon vårdat sina små, och det hade varit ett så fridfullt hem, även om det var fattigt. Och Lindner hade varit snäll han också, ehuru det ju kunde hända, att han någon gång tog sig ett rus och då blev litet bråkig och hetsig. Hon hade dock alltid förstått sig på att behandla honom rätt, så att han lugnat sig. De hade levat enkelt, men med nog bröd för sig och barnen, och Lindner hade mer än en gång talat om, att han snart skulle bli istånd att lösa torpet fritt, och då skulle de bli riktigt lyckliga. Och Allan, som hade gott läshuvud, skulle få gå i skola och kanske bli präst en dag, ty det kallet ansågo de vara det högsta och härligaste, som fanns på jorden.

Drömmar komma ej blott i rik mans fantasi, de dansa sina vilda danser och viska fram sina underliga sagor även i den fattigaste själ. De hade länge bott i Sten Lindners sinne, och hans hustru hade varit drömmande ända sedan barndomen. Och nu drömde de tillsammans, och Allan hjälpte dem på sitt barnsliga sätt. Det var han, som i sina drömmar för dem målade torpet vitt med gula knutar, sedan fadern i sin dröm byggt till det och modern gjort det slottslikt

vackert inne; det var han som planterade träd och blommor och ordnade parken på nyköpt mark; under det fadern drömde större stall med flera hästar och modern ladugård med flera kor. Och det var Allan, som en söndag, då de varit i kyrkan, drömde orgelspel i det nya hemmet, med Elsa som en skicklig musikant och sig själv såsom storsångare, som med rösten kunde följa drillarna från den högtidliga, men glada orgeln. Det kunde bli så en gång. Färgerna lågo glada i drömmen, även om en och annan gång i vardagslivets möda molnen skymde utsikterna till realiserandet av drömmarnas ideal.

Men så bröt stormen fram, och den härjade blomstergården och fruktträdgårdens vackra hängen och knoppar, den frös de vackra åkrarna, och sorgens bittra tårar sköljde den nya färgen från älskat hem, och i stället för orgelspel med glädjedrillar och välsignelse, snyftades det av veka barnaröster och suckades det av ett härjat fadershjärta; ty hon, som dock var livet i det hela, inspirationen för dem alla, hon lades ner en vårdag i tärande feber, ådragen vid arbetet för drömmarnas förverkligande.

Blott några dagar dröjde hon där, medan drömmarna förvandlades till feberfantasier, i vilka stugan blev ett gyllene slott, och hon själv icke härskarinna i ett litet torp i skogskanten, utan en konungslig, härlig varelse med gyllene krona och vita vingar, och hon ägde allt. Så kommo några ögonblick av lugn och medvetande, då grova arbetsvalkade händer välsignande lades på barnens huvud och kärleksfulla blickar för sista gången betraktade de små, då den sista kyssen

gavs åt älskad make, och hon var gången ifrån dem. Drömmen var slut, för alltid slut.

Till en tid försökte Lindner reda sig själv, men det gick icke bra, och då året var ute, gifte han sig med Inga Bogren. Det var nu ett och ett halft år sedan, och både Sten Lindner och barnen hade fått erfara, att hennes drömmar visserligen icke voro av samma slag som den kära dödas. Så hade det gått till, och Allan drömde icke mera, utom då han om söndagarna kunde gå till Elsa ute i hagen och tala med henne om, hur det var, "då mamma levde".

Nu låg Allan medvetslös ute på gården, och då han legat länge, vaknade han upp, men kände sig så vek, att han icke kunde röra sig. Därför låg han kvar, blickande upp mot den höstliga himmelen, och undrande, om det ändå icke vore bäst, om både han och Elsa finge följa den älskade modern till högre rymder. Omsider somnade han och sov länge. Ingen störde honom. Styvmodern tänkte visserligen på honom ett par gånger, men det var också allt. Hon menade, att han nog kom in, när han vaknade till och kunde.

Den dagen hade Lindner endast halvt dagsverke att göra, så att han kom hem strax efter middagen. Så snart han kom in på gården, såg han gossen och skyndade dit, ty någon faderskänsla fanns det dock i hans hjärta.

"Allan, Allan, varför ligger du här?" Hans hand grep hårt om gossens arm. Med ett utrop av rädsla vaknade Allan och satte sig upp. Då han såg fadern, for en darrning igenom honom.

"Jag menade icke att somna, pappa, men jag föll omkull och orkade sedan icke resa mig igen."

"Vad är det för fel?"

"Jag har så ont, ty jag fick så mycket stryk i går."

"Varför lagar du så du får stryk då? Hur länge har du legat här?"

"Det vet jag inte, men det är nog länge, efter som pappa redan är hemma."

"Kom in nu!"

Med faderns tillhjälp reste sig Allan, fast han kände sig rysligt stel och svag. Då de kommit upp till stugan, sade modern:

"Har du funnit för gott att vakna till slut?"

Allan gav intet svar. Då vände hon sig till Sten:

"Den där pojken tarvar mycket stryk ännu, om det skall bli folk av honom. Han är genombitet elak. Bara för att slippa att arbeta, lade han sig därute och har legat där hela förmiddagen, fast jag varit ute och bett honom komma in. Men det är ju gott, att jag är i huset och kan träla, så länge jag står ut."

Sten visste knappt vad han skulle göra, men då han gick ut, passade hustrun på och gav Allan ett slag över munnen, så att han föll baklänges på soffan och blodet sipprade fram mellan läpparna på honom. Då smög han sig ut till fadern i stallet.

"Pappa," bad han, under det tårarna strömmade utför hans kinder, "vill du inte slå ihjäl mig nu på en gång, så att jag slipper ifrån det här? Jag står inte ut med det längre. Jag vill så gärna gå till mamma, ty då slipper jag stryk hela tiden."

Sten Lindner ryckte till, och en tår smög sig fram

i hans öga, men han ville icke visa det för sonen. Dock ämnade han tala med hustrun om saken, ty han insåg, att de voro nästan för stränga mot gossen.

"Var inte dum, pojke," sade han. "Gå in med dig nu."

Då gick Allan, men icke in. Han smög sig bakom stallet och uppåt skogen. Senare på dagen stod han hos Elsa i beteshagen. Vad han talade med henne om, visste blott de två, men de gräto båda, och Allan kysste sin syster. Sedan gick han sin väg, och lång var tiden, innan hans fötter åter trampade stigen till faderns stuga.

TREDJE KAPITLET.

"Har någon av er sett till Lindners pojke?" frågade magister Gelin, då Allans plats stod tom. Han hade varit borta över söndagen och kommit åkande direkt upp till skolan, just när tiden var inne att börja lektionen.

"De säga, att han gått och tagit livet av sig", svarade en pojke.

"Vad säger du! Har han tagit livet av sig?"

"Ja, han har försvunnit, och ingen vet vad det blivit av honom."

Magistern fick icke tid att fråga mera, ty just i det ögonblicket steg Allans fader in i skolsalen. Han var visst icke förlägen, fast han endast var en fattig torpare, ty Lindner hade alltid varit frimodig av sig, och han kunde visa sig som en riktigt hyfsad och trevlig karl, om han bara ville.

"God morgon," hälsade han.

"God morgon. Vad är det jag hör om er pojke? Har han verkligen gått och gjort sig något illa?"

"Det känner jag inte till, men det ser inte bättre ut, ty han försvann i lördags från hemmet, och ingen människa har sedan sett en skymt av honom."

"Besynnerligt! Vad orsak kunde han ha till det?"

Ett hårt uttryck kom i Lindners blick, och denna

hårda blick mötte magisterns, lugnt och forskande, och med en röst som darrade av rörelse sade han:

"Gossen hade ett något drömmande och inåtvänt sinnelag, och han var mycket känslig; det hade han efter sin mor. Vad som föranledde honom att försvinna var ingenting annat, än att han fått för mycket stryk. Han kunde icke härda ut med det. Han kom till mig i stallet i lördags eftermiddag och bad, att jag skulle slå ihjäl honom, ty han var så trött av att plågas."

"Fick han då så mycket stryk i vanliga fall?"

"På senare tiden fick han nog ganska mycket, men hemma sökte han härda ut. Det var den hårda tuktan, ni gav honom, som lade sig tyngst på hans sinne. Han påstod med bestämdhet, att han blivit straffad, ehuru han var oskyldig."

Magistern drog sig ett par steg tillbaka, men han ämnade nog försvara sin sak.

"Jag slog honom inte hårt, och skyldig var han."

"Att ni slog honom hårt nog, därom vittnade de svåra blåmärken han hade på sin rygg, och vilka jag, sorgligt nog, gjorde ännu värre; men nu vill jag ha bevisen för, att han gjort något illa."

"Bevisen?"

"Ja. Ni kan naturligtvis säkert bevisa, att gossen gjort sig skyldig till det, ni slog honom för."

Sedan magistern talat om, vari brottet bestod, tillade han:

"Både Bernt Malmgren och Nora Sander sågo honom vara inne här."

"Sågo de honom rita det där också?"

"Det tror jag inte."

"Var ingen annan inne här?"

"Inte så långt jag vet."

Då vände sig Lindner till barnen.

"Nu, då min gosse säkerligen är död och ifrån alla besvär, är jag säker på, att ingen av er, barn, skulle vilja narras på honom. Och jag skulle så gärna vilja veta, om han var oskyldig eller ej, ty han försäkrade heligt, att han intet ont gjort. För mig ser det ut, som skulle han aldrig i evighet finna ro, om icke sanningen kommer i dagen. Kan någon av er säga mig, om Allan var skyldig eller ej?"

Till allas förvåning reste sig en pojke långt borta i klassen, en mycket tystlåten och tillbakadragen pojke förresten, och han gav den äskade upplysningen, vilken kom mer än ett av barnen att känna det underligt.

"Allan var oskyldig," sade han, under det tårarna rullade ut för hans kinder.

"Hur vet du det?" frågade magistern och såg grym ut.

"Jag såg, när det där ritades på tavlan."

"Varför talade du inte om det då?"

"Jag vågade inte, ty Bernt hade hotat att alldeles fördärva mig med stryk, om jag vågade tala om, att han gjort det. Men han kan slå mig så mycket han vill nu. Allan var oskyldig i alla fall."

Det föll en djup tystnad över alla, och det var först efter ett par minuter, som magistern kunde fråga:

"Vill du alltså påstå, att Bernt Malmgren är den skyldige?"

"Ja, ty jag såg, när han gjorde det!"

"Ni förstår," vände sig magistern till Lindner, "att när två stycken vittna om, att Allan var skyldig, så måste jag tro dem. När nu sanningen kommit i dagen, är jag ledsen för gossens skull."

"Det är jag med," sade Lindner med bruten stämma. "Dock är det nu intet att göra åt saken. Adjö."

Utan att ens se åt magistern mera, gick han ut ur skolan. När han kom till kyrkogården, var det som om en osynlig kraft dragit honom ditin. Han följde maningen och stannade snart vid sin hustrus grav. Länge stod han där med tårad blick och betraktade graven. Sedan gick han hem. Under den lugna ytan utkämpades en förtvivlad strid, men Sten Lindner tyckte icke om att låta sina känslor träda i dagen.

Himlen var mulen och grå, och innan Lindner hunnit sin stuga, hade det börjat regna. Det var höstens första starka tecken, ty efter det regnet skulle frosten komma. Lindner sade ingenting, då han kom in, utan under tystnad satte han sig vid fönstret och såg ut.

"Vad hörde du av i skolan?" frågade Inga till sist, ty hon ansåg sig böra få reda på, hur det stod till.

"Pojken hade intet ont gjort; det var Malmgrens pojke, som var skyldig."

"Varför sade han inte det då?"

"Det gjorde han, men vi lyssnade inte till det."

"Jag kan just undra, vart han ränt iväg. Åhja, han kommer nog snart tillbaka. Låt honom bara bli riktigt hungrig och trött, så blir det gott nog att komma hem igen."

"Allan kommer icke tillbaka, det känner jag på mig."

"Ah, du är barnslig. Vänta några dagar, så får du se."

I sitt hjärta var hon glad vid tanken på, att Allan möjligen skulle stanna borta för alltid. Om så bara Elsa också kunde komma ur vägen, så finge hon och hennes pojke med tiden allt, som Lindner lämnade efter sig. Dessa känslor behöll hon dock nogsamt inom sig själv.

Och hösten gick, träden fällde sina gulnade löv och lade dem som en mjuk matta på marken, och så föll den fina, mjuka snön som ett försoningens dok över skövlade fält och över den mörka skogen. Men ingen Allan hördes av. Icke för det, att han blivit mycket efterfrågad, men Lindner hade dock hört sig för här och där. Dock fanns icke ett spår efter honom, och den allmänna meningen var, att han gått inåt skogen, råkat gå ner sig i någon sjö eller ett kärr och drunknat. Och med detta lät man sig nöja.

Elsa hade drivit hem fåren till herregården och slutat sitt arbete för sommaren, och Lindner hade av patron Sander fått de få slantar hon förtjänat. Nu var hon hemma och hjälpte styvmodern med arbetet, ty i skolan skulle hon icke gå förrän året därpå. Svåra dagar hade hon nu, ty stryk vankades det för varje dag och bannor från morgon till kväll. Dock slog Lindner henne icke mera, såsom han gjort, då Allan var kvar i hemmet. Visst grät lilla Elsa ibland, och grät bittert, ty hon saknade sin bror så mycket, och likväl fanns i hennes hjärta en fridfull, stilla glädje över, att han kunnat slita sig lös från hemmet, även om hon icke visste, hur det sedan gått honom. Och aldrig

förrådde hon med ett ord, huru det tillgått vid hans försvinnande.

Men Inga blev värre och värre i hemmet, allt efter som tiden skred, och efter hennes pipa skulle alla dansa; det var hennes beslut och avsikt. Elsa var det ju lätt nog att bringa till fullständig underdånighet; men värre var det med Lindner själv. Han hade icke varit van att behandlas på det sättet, och icke ämnade han låta det ske nu. Till en början sökte han tala vänligt med Inga och visa henne, att hon börjat på orätt sätt; men det båtade föga, och hon menade sig vara i sin fulla rätt, då hon önskade göra sin egen vilja rådande. Hon var ju hans hustru! Då var det, som Lindner började fara till staden allt oftare och stanna borta allt längre och komma hem så drucken, att han icke alls visste, vad han gjorde. Det första Inga gjorde för att bota honom från detta var att försöka slå honom, men det gick illa. Då talade hon med kyrkoherden, och denne hade ett allvarligt samtal med Lindner. Men då de skiljdes åt, suckade kyrkoherden tungt och beklagade den stackars torparen. Det var ju icke endast Ingas elakhet och grälsjuka, som kommit honom att söka tröst i glaset, men kanske ännu mera det plågade samvetet över sonens förmenta död. Han ansåg sig vara att klandra till stor del för Allans försvinnande, och ju mer han grubblade över det, ju bittrare blev det honom, och då tyckte han sig finna någon tröst i att supa sig full.

När kyrkoherden icke kunde uträtta något, ansåg sig Inga böra göra ännu ett försök på egen hand; och när Sten en sen kväll kom hem redlöst överlastad, gav

hon honom ett kok stryk, och det så kraftigt, att han hade märken efter det i flera dagar. Hjälpte gjorde det visserligen icke, men det blev början till flera liknande uppträden, och det var icke alltid Sten var så drucken, att han tog stryk, och då var det Inga som fick i stället. Det blev med ett ord ett förfärligt liv i hemmet, och allt fattigare och uslare blev det även. Sten Lindner tycktes alldeles hava förlorat all kraft att hålla sig uppe, allt intresse för att kämpa sig igenom. De forna vackra drömmarna voro nu begravna, och i deras ställe drogo över drömmens himmel bistra ovädersmoln med hagelskurar. Stackars Sten Lindner, han led nog, icke blott av vad vi redan berättat, men även av skammen över att hava blivit en usel drinkare, ty det var han nu.

Borta i grannsocknen bodde en syster till Allans och Elsas moder, gift med en småbrukare, och med ett lyckligt och gott hem. Denna syster och hennes man kommo en vacker dag på besök till Lindners. Sten mottog dem kärleksfullt, ty deras ankomst väckte minnena i hans hjärta. Men Inga tyckte alls icke om dylika släktingar, varför hon var sur och otrevlig i högsta grad. Visserligen lagade hon middag åt dem, men någon möda att få denna smaklig och god gjorde hon sig visst icke.

Den dagen blev lilla Elsas glädjedag, ty mostern slöt henne intill sig och talade kärleksfullt med henne.

"Vad har du i huvudet där, kära barn?" frågade hon, då hon med handen strök över flickans hår, och därvid på sidan fann ett stort sår. Elsa kastade en rädd

blick på styvmodern och svarade icke. Men litet senare fann hon tillfälle att viska i mosterns öra:

"Mamma slog till mig med eldtången, och jag har haft så ont av det alltsedan."

Nära var det, att mostern givit uttryck åt sina känslor, men hon teg visligt just då, och i stället talade hon i förtroende med Sten, då Inga icke var i närheten. Följden av deras samtal blev, att då de skulle resa hem, tillsade Sten sin hustru att plocka fram en del klädespersedlar åt Elsa, ty nu skulle hon följa med mostern hem och stanna där. Då blev Inga arg, ty på det sättet komme hon ju att bli ensam med arbetet.

"Har hon något som hör henne till, så kan hon ju själv plocka fram det. Jag har annat att göra."

Utan bråk tillsade Lindner Elsa att tillse sina små tillhörigheter, vilket denna med största glädje gjorde, och en stund senare åkte hon med sin moster bort från hemmet.

Från den dagen tycktes icke mera någon fridens och välsignelsens solstråle hitta vägen till Lindners stuga, och Sten hade ingen ro. Det blev så fattigt, att de knappt hade bröd för dagen, och Inga började sent omsider inse, att hon icke mycket vunnit för sig själv genom sitt handlingssätt i det flydda; men nu var det nog för sent att ändra, och hon försökte icke heller. Och så gingo åren under svårigheter och nöd.

FJÄRDE KAPITLET.

Söndagskvällen var regnig och mörk, vägarna voro uppblötta och svåra att vandra. Det var kusligt och kyligt överallt, och på landsbygden var ingen människa ute, om det icke var alldeles nödvändigt. Vinden tjöt med ett sorgset, klagande ljud i de avlövade kronorna på träden och brusade med dovare toner genom den tjocka furuskogens väldiga massor. Huvudstaden låg insvept i mörker, även den, ty lyktornas svaga sken hann icke synnerligen långt, särskilt i stadens utkanter, där det fanns endast en lykta vid varje tvärgata. Och nu voro därtill nästan alla butiker stängda och mörka, endast en eller annan liten mjölk- eller brödbutik samt cigarrbutikerna voro öppna, och naturligtvis krogarna. Men det fanns icke heller många varken butiker eller krogar bortåt utkanterna till. Därför företedde också staden där en ganska tröstlös anblick.

Genom Norrtull vandrade med tunga, nästan släpande steg en liten gosse, genomvåt av regnet, mager och blek av umbäranden och försakelser. Denne gosse var Allan Lindner. Han hade nu varit på vandring ganska länge, och som han, då han den där dagen lämnade sitt kärlekslösa hem, icke haft någon bestämd plan uppgjord, hade han till en början vandrat hit och dit, till dess han fick klart för sig, att han borde styra

kosan till Stockholm, där det säkert skulle finnas arbete för honom, och där han nog på något sätt skulle få hjälp att arbeta sig fram. Svår hade hela vandringen varit, ty solskensdagarna voro få och de kyliga regndagarna flera, och han hade tillbringat alla nätterna ute, antingen i någon halmdös eller, i lyckligaste fall, i någon loge, som han fann öppen. Och som det icke var honom lätt att tigga, hade han mer än en dag gått hungrig, och blott då han nödgats av hungerns kval, hade han bett om mat.

Men nu var han nära vandringens mål. Huvudstaden låg framför honom. Nog han hade drömt sig den mycket vackrare än den nu tycktes vara, men det var ju också en så rysligt ruskig kväll. Då han steg upp på den första dåliga trottoaren inom tullen, tyckte han sig hava vunnit mycket, ty nu skulle det väl ändå inte bli så rysligt tungt och svårt att gå; men han var så uttröttad, att det kändes, som om han haft bly i fötterna. Till slut sjönk han utmattad ned på en trappsten och satt orörligt stilla. Han hörde sorl genom den stängda dörren, men kunde ej få klart för sig, vad som pågick där inne. Om en stund öppnades dörren, en kvävande, vämjelig stank av brännvin och dålig tobak trängde hastigt ut på gatan, och högljudda, väsande röster väckte Allan ur hans halvdomning.

"Vad är det för ett kryp, som stänger vägen? Sparka undan honom." Och innan Allan hunnit resa sig och komma undan, träffades han av en kraftig spark, som kastade honom ett långt stycke utåt gatan, och där förlorade han medvetande. Det kalla regnet väckte honom dock snart igen, och han kröp upp på

trottoaren och bort mot en annan dörr, varifrån ljusken strömmade. Där ämnade han gå in, men han orkade icke utan satte sig gråtande på trappan. Så satt han, då mannen, som ägde den lilla matvaruaffären, kom ut för att stänga för dagen.

"Varför sitter du här i regnet, gosse?" frågade han vänligt.

"Jag är så trött, och han sparkade mig så illa, att jag icke orkade gå längre."

"Vem sparkade dig?"

"Mannen som kom ut från den där butiken."

"Åh, någon från krogen. Var är du hemma?"

"Jag har intet hem. Jag kommer från landet för att söka arbete här."

Mannen skrattade åt honom, på samma gång som han kände medlidande med den stackars gossen.

"Kom in, så få vi se på dig."

Allan reste sig med möda och följde med in i butiken. Där inne var varmt och gott, och det färska brödet på hyllorna luktade så härligt.

"Kom hit, mamma, så skall du få se på en härlig karl, som kommit till staden för att söka arbete", sade mannen, och hans hustru kom ut från ett annat rum.

"Inte menar du, att gossen kommit för att söka arbete?"

"Jo, det är vad han själv säger. Ser han inte ut, som om han kunde arbeta bra?"

"Det är väl bara ett påhitt. Vad heter du, gosse?"

"Allan."

"Var är du hemma?"

"Jag har intet hem."

"Och du har verkligen kommit hit för att arbeta?"

"Ja, det var meningen, men jag är så trött och hungrig."

"Stackars barn. Sätt dig här, så skall du få något att äta."

Allan lydde, och hon gick efter en stor smörgås med ost på och gav honom. Med glupande aptit förtärde han den.

"Vill du ha mera?" frågade hon.

"Ja tack."

Hon gav honom mera, och nu även ett glas halvvarm mjölk, som var kvar efter deras egen aftonmåltid. Ack, så det smakade! Något så gott hade han knappt smakat, sedan hans egen moder levde. Men när han ätit en del av den andra smörgåsen, kände han sig så besynnerligt dåsig och tung, och innan han visste ordet av, hade han släppt den goda maten på golvet. Han hörde röster, men de kommo liksom ur fjärran, och han kunde för intet pris svara ett ord. Och så sjönk han ihop och sov.

Handlaren och hans hustru sågo på varandra och så på den utmattade gossen, som i sina genomvåta kläder kunde sova så gott.

"Vad skola vi göra med honom, du, mor?"

"Jag vet inte. Om vi bara kunde få honom vaken, så skulle vi sända iväg honom, men han sover ju som en stock. Och det vore väl synd att lyfta ut honom och sätta honom i ett hörn i ett sådant väder."

"Om vi göra det, så fryser han sig fördärvad un-

der natten. Jag tycker det är inte mycket med honom nu."

"Då blir det väl intet annat råd än att vi få bädda åt honom i köket, och så får han då ligga under tak i natt."

"Den gången tänkte du som jag, mor. Att vara barmhärtig mot de fattiga och arma, det bringar välsignelse med sig, och det är gudstjänst av rätta slaget. Gå och bädda åt honom du, så stänger jag under tiden, och så bär jag pojken ut i köket."

Hustrun gick genast och beredde en bädd åt den stackars gossen, så gott hon förmådde, och snart kom mannen ut, bärande Allan på sina armar.

"Vi måste försöka få av honom de våta kläderna," sade han och satte sig på en stol. "De här skorna se ju ut, så att man kan bli rädd för dem, och rocken kan man nästan vrida ur."

"Ja, kläd av honom du. Jag har lagt två täcken åt honom, så att han kommer inte att frysa i alla fall."

"Stackars barn. Det är då förfärligt, att sådana små skola behöva gå omkring på det sättet. Och dock är det här bara en. Tänk, hur många av det slaget det finns bara här i staden!"

Under det han pratade, klädde han av Allan de få plagg, denne hade på sig, det vill säga rocken, västen och byxorna samt skorna och strumporna, och hustrun hängde upp kläderna över ett par stolar, så att de skulle torka litet bättre. Sedan bäddade de ned gossen på bästa sätt, och han sov lika tungt hela tiden.

"Nu sover han nog tills i morgon bittida, och vi göra bäst i att gå till ro."

"Ja, det är väl bäst. I morgon har jag mycket att göra."

Då de kommit in i sin sängkammare, såg hustrun till sina egna barn, ett par gossar om tio och tolv år, som lugnt sovo i sin bädd.

"Gud vare lov, att våra barn icke behövt lida någon nöd hitintills!" sade hon, då hon stoppat ner täcket omkring dem.

"Ja, vi ha mycket att vara glada över."

Snart voro de i ro, och den nattliga friden störde ej av något utom regnets smattrande mot rutorna.

Nästa morgon snöade det, och vinden kom bitande kall från norr. Den vänlige handlaren och hans hustru voro uppe ganska tidigt. Hustrun smög sig tyst ut i köket, tände den lilla lampan och började syssla vid spiseln. Hon kom att kasta en blick bortåt hörnet, där Allan sov, och märkte, att han råkat sparka av sig täckena. Moderligt höljde hon på honom igen, men då hon därvid kom att röra vid hans hand, märkte hon, att den var brännande feberhet. Och på samma gång såg hon, att Allan var vaken, men blicken var uttryckslös och stel, och han såg ut, som vore han dödligt sjuk. Hon gick in och talade om det för sin man.

"Tänk, om pojken blir sjuk, vad skola vi då taga oss till med honom?"

"Jag vet verkligen inte det; skicka honom till sjukhuset blir väl det enda vi kunna göra."

"Vi ha ingen plats här, så att han kan stanna hos oss."

"Om det blir nödvändigt, kunna vi nog ordna det

på något sätt. Men jag hoppas, att ingen fara är förhanden."

Dock var det fara nog. Allan vaknade icke, det vill säga, han var vaken på ett sätt, ty han sov icke, men febern höll honom med sina brännande klor i en dvala, ur vilken det var honom omöjligt att frigöra sig. När det led fram på dagen, måste läkare eftersändas. Då denne kom, såg han genast, att gossen var svårt sjuk.

"Det är lunginflammation," sade han, "och svårt är att säga, hur det kan gå, ty han är ganska vek.

"Men är det här er gosse?"

"Nej, det är en liten främling, som kom hit i går kväll." Och de talade om, huru de funnit Allan.

"Stackars barn! Han har nog slitit rysligt ont, och han har märken på sig, som hade han fått förfärligt med stryk för icke så länge sedan. Sade han varifrån han kom?"

"Nej, han sade sig vara hemlös."

"Det var värre det. Som han nu är, kunna vi knappt föra honom till sjukhuset heller, ty han är för klen."

"Om vi bara hade något rum åt honom, finge han gärna stanna här", sade hustrun.

"Han kan ju ligga här i köket, mor. Du vet, att vi ha en liten soffa uppe på vinden. Den kan jag lätt bära ner, och gossen blir oss inte i vägen," sade mannen.

"Får han stanna här, så skall jag taga vård om honom, så långt jag kan, utan kostnad," sade doktorn vänligt.

Detta avgjorde saken, och Allan hade dock under sjukdomens dagar ett hem att vara i. Veckor för-

gingo, innan han åter var så pass återställd, att han kunde tänka redigt och fatta, var han befann sig; och då hade läkaren och hans vänliga vårdare verkligen lett honom tillbaka ända från dödens portar, och mer än en gång hade de fruktat, att han aldrig skulle komma upp mera. Men de armas livstråd synes alltid vara så seg och svår att slita, och så var det även här. Den lille magre gossen, som fått umbära så mycket och lida så mycket, gick segrande ur striden. Så kom till slut en dag, då han kunde sitta uppe igen, och en härlig dag tyckte han det vara. Handlarens båda gossar kommo ut i köket och hälsade på honom, och den yngre av dem erbjöd honom hälften av en bakelse, som han nyss fått. Med ett svagt leende och ett tack avböjde dock Allan anbudet. Ännu förmådde han icke äta någonting sådant.

På eftermiddagen kom doktorn. Han var en fin man med stor praktik, men han var något ännu bättre, han var en god man med hjärta i bröstet, en som ömmade för sina medmänniskors nöd och kunde känna med dem som ledo. Det var med en viss stolthet han betraktade Allan, ty visserligen hade han hjälpt gossen och räddat honom, ehuru han nog måste erkänna, att Guds nåd i detta fall även varit stor.

"Nå, hur är det med vår sjukling i dag?" frågade han muntert. "Jag tror du börjar bli riktigt rask nu."

"Ja tack," svarade Allan, "jag känner mig mycket bättre nu. Tror inte doktorn jag kan gå ut nu? Jag har ju varit här i flera dagar, och jag har inte ett öre att betala med."

"Du har inte det? Ja, då borde du vara glad och

tacksam och stanna några dagar till, när de här människorna varit så snälla mot dig."

"Jag är så tacksam för allt, men jag menade, att jag icke längre borde vara dem till en börda, om jag kan undvika det."

"Var du lugn där du är så länge, det är bättre. Men tala i stället om för mig, huru och varför du kom hit."

Då öppnade Allan sitt hjärta för den vänlige doktorn och omtalade hela sin historia. Handlarens hustru satt också och hörde på, och mer än en gång under hans korta berättelse torkade hon tårarna ur ögonen.

"Och vad slags arbete väntade du finna här då, min gosse?" frågade doktorn, då han slutat.

"Åh, jag vore villig att göra vad som helst, bara jag kunde förtjäna till mitt bröd och litet kläder, och så att jag finge tillfälle att gå i skolan litet mera."

"Det torde nog gå, men det är ingen brådska att tala om det ännu. Håll dig bara lugn, tills du får krafterna igen."

Och det gjorde han även. Tillfrisknandet gick så långsamt, att det var blott några dagar till jul, då han kunde säga sig vara riktigt återställd, och då fattade han även, huru länge han legat där hjälplös.

"Vad heter du?" frågade handlarens minste pojke en dag, då de sutto i köket och Allan ritade figurer på ett papper.

"Jag heter Allan Lindner, det har jag ju talat om för dig förut."

"Och jag heter Teodor Sundquist. Visste du det också?"

"Ja, det har du också talat om för mig."

"Skall du resa hem igen till din pappa, när du blir frisk?"

"Nej, jag skall söka få arbete här."

"Pappa sade, att du är för liten att arbeta."

"Det tror jag inte, ty jag har arbetat förr."

Teodor hade icke ro att stanna inne längre, han skulle ut och leka på gården, där det var flera andra pojkar. Då gick Allan ut i butiken, där herr Sundquist satt och såg över sina böcker.

"Jaså, Allan, har du kommit så långt som hit till sist? Du har inte varit ute i butiken sedan förra månaden, den där kvällen, då du blev sjuk. Hur känner du dig nu?"

"Jo tack, jag är frisk nu, och det var för att tala med er om det, som jag kom hit ut."

"Nå, vad har du att säga om saken? Det har varit en svår tid för dig."

"För mig själv har det inte varit besvärligt, ty även om jag varit sjuk, har jag ju haft det så gott. Men tänk, hur mycket besvär jag åsamkat eder. Aldrig blir jag istånd att löna eder för all den godhet, som här bevisats mig. Jag är ju så fattig och bara en pojke. Men nu är det tid för mig att gå min väg, ty det vore orätt av mig att stanna längre nu."

"Ämnar du dig hem igen?"

"Nej, hem går jag på inga villkor. Jag begav mig ut för att reda mig på egen hand och slippa vara dem till besvär hemma."

"Vart skall du gå då?"

"Ut i staden och söka arbete."

"Vad kan du göra?"

"Åh, litet av varje."

Sundquist skrattade.

"Se ut på gatan, hur mycket snö det är, och kylan är inte att leka med just nu. Du kommer snart att ångra dig, om du lämnar det här lilla lugna hörnet, ty du är inte stark nog att reda dig själv ännu. Bättre stanna kvar tills efter helgdagarna åtminstone."

"Men tänk så mycket ni gjort för mig redan, och jag kan aldrig ersätta det."

"Prata nu inte, gosse; håll dig du stilla och lugn så länge."

Och därvid blev det. Allan hade funnit vänner, oegennyttiga och uppoffrande, och han kände en djup, varm tacksamhet i sitt hjärta.

Kom så julafton, och den främmande lille gästen fick fira högtid i ett lyckligt hem. Doktorn hade sänt honom en kostym nya kläder, de finaste han någonsin haft, och Sundquists gossar gåvo honom några småsaker, över vilka han gladdes mycket.

"När du blir stor och får ett eget hem, bjuder du oss till dig en jul i stället," sade Sundquist, då han såg tårarna komma Allan i ögonen.

"Om jag någonsin får ett hem, så kan ni vara säker på, att jag skall göra det."

"Nu på nyåret skaffar du dig en plats och får det bra. Du kan bo här, om det skulle behövas, för din bädd är alls inte i vägen för någon i köket. Tycker inte du det, mor?"

"Jo, för mig får han gärna stanna."

Och hans protester båtade föga. Hans vänner hade bestämt för honom.

FEMTE KAPITLET.

Det första besök Allan avlade, när han mellan jul och nyår kände sig stark nog att gå ut, var hos doktor Halldorf, den vänlige läkare, som vårdat honom under hans långa sjukdom. Han ville säga sitt tack till doktorn, ty det var den enda betalning han kunde giva.

"Åh hå, min gosse, är du så pass stark nu, att du kan vara ute? Det är bra. Känner du dig duktig?"

"Ja tack, herr doktor. Och jag önskade komma hit och tacka er för allt ni gjort för mig. Det är den enda betalning jag kan giva."

"Det är bra. Dock kan du giva en sak till. Bliv en präktig och god man, då du växer upp, och jag skall känna det, som hade jag fått stor betalning för vad jag gjort för dig."

"Ja, det lovar jag att med Guds hjälp bli."

"Då är det gott. Nå, vad ämnar du göra nu, när du blir riktigt stark igen?"

"Skaffa mig arbete fortast möjligt."

"Ja du, det torde bli värre det, men kanske kan det lyckas. Vad kan du göra?"

"Vad som helst som en pojke kan utföra."

"Har du gått i skola, så att du kan läsa och skriva?"

"Ja det har jag."

"Då vore det möjligt för dig att komma in i någon

affär, men var skulle det bli? Nej, du bör kanske inte bli affärsman. Jo, nu vet jag. Se här." Han skrev några rader på ett papper och räckte Allan det. "Tag det här och tappa inte bort det. Sundquists pojkar kunna visa dig till den det gäller. Får du plats där, så tror jag du skall reda dig."

Tacksam och glad begav sig Allan hem igen, och då gossarne kommo från skolan, var Johannes villig att gå med honom. Adressen på brevet var till ägaren av några väldiga drivhus icke så långt från Sundquists hem. Då gossarne kommo dit, stego de djärvt in i butiken, och Allan frågade flickan, som stod innanför disken, om herr Ardell var inne.

"Ja, han är visst här nu, ty jag såg honom nyss gå till drivhusen. Vad vill du honom?"

"Jag har ett brev till honom."

"Det kan jag lämna honom."

"Nej, jag måste ha svar på det."

"Gå då ut den här vägen, så finner du honom nog."

Allan lydde och gick ut i drivhusen. Aldrig hade han trott, att det kunde finnas så mycket blommor i vintertid. I långa, väldiga rader blommade rosor och liljor, hyacinter och andra fina blommor. Han stod först häpen och betraktade det allt, sedan vände han sig till Johannes och sade:

"Tänk, hur vacker människorna kunna göra världen, om de bara försöka. Det här är nog ganska mycket likt paradiset."

"Men där hade de inga pojkar", yttrade en djup röst alldeles bredvid dem, och båda gossarne riktigt hoppade till. Då de vände sig om, sågo de en högrest,

mager man med fina, ehuru stränga drag, mörkt hår och en genomträngande skarp blick ur bruna ögon.

"Hur kom ni in här?" frågade han.

"Jag söker herr Ardell och blev visad hit in," svarade Allan modigt.

"Nå, du har funnit honom, ty det är jag. Vad vill du?"

"Här är ett brev."

Herr Ardell tog brevet och läste det, varefter han såg på Allan.

"Du ser mig icke ut att kunna göra mycken nytta, men vi få väl försöka dig, eftersom min vän doktorn rekommenderar dig. Kom hit dagen efter nyårsdagen, så får du börja arbeta. Men du måste vara punktlig, kom ihåg det. Inte en minut senare än åtta."

"Jag skall vara här," svarade Allan, och hans ansikte strålade av glädje över utsikten att få förtjäna sitt eget bröd, ty det ansåg han sig få tillfälle göra nu, då han fått plats, ehuru icke ett ord yttrats om, hur mycket han skulle få för sitt arbete.

"Det var bra det. Farväl, gossar!"

De vågade icke stanna ett ögonblick längre, ehuru de gärna velat det, utan begåvo sig hem med nyheten.

Dagen efter nyårsdagen stod Allan, nytvättad och förväntansfull, i blomsterbutiken igen. Sundquist hade så vänligt sagt honom, att han skulle få bo hos dem och få sin mat för en ringa betalning, ty alldeles fritt ansåg han sig icke böra låta honom stanna, detta mera för Allans skull än sin egen, och Allan kände sig glad att få betala litet för sig, ty då var han ju icke alldeles beroende av andra.

Han hade icke stått många minuter och väntat, då herr Ardell inträdde. Allan hälsade artigt.

"Jaså, du är här, pojke. Det är bra. Kom då, så får du gå till verket."

Åter fick han begiva sig ut i de väldiga växthusen, där luften var övermättad av de härligaste dofter. Herr Ardell gick före honom ända bort till det sista drivhuset, där han stannade bredvid en äldre man.

"Carlén," sade han, "här är en ny arbetare. Han är visst inte stor, men han påstår sig kunna göra nytta. Se till, att han kommer i arbete."

"Är det något särskilt arbete, herr patron önskar han skall uträtta?"

"Inte ännu. Vi få pröva honom litet först."

Med dessa ord avlägsnade sig herr Ardell, och Carlén stod några ögonblick och betraktade sin nye elev.

"Och du skall arbeta", utbrast han till slut. "Kära barn, det är ju inte annat än ben och skinn på dig. Det ser ut, som behövde du hellre sitta hemma hos mamma. Är det nöden, som driver dig till att arbeta?"

"Ja," svarade Allan kort.

"Nåja, så får du väl försöka."

Carlén var en god man och tyckte synd om Allan, som verkligen såg klen ut, varför han gav honom ett ganska lätt arbete, och Allan var glad som en fågel hela dagen. Vid veckans slut, då han skulle gå hem på kvällen, var herr Ardell inne i butiken.

"Nå, min gosse, hur mycket har du förtjänat den här veckan?" frågade han, och ett litet leende lekte på de eljes så allvarliga läpparna.

"Det vet jag inte, herr patron, ty vi kommo inte överens om betalningen."

"Ser du, där är det jag kunde narra dig. Jag kunde giva dig femtio öre och säga, att det vore nog för en så liten pojke, och då bleve du rysligt ledsen, ty du har beräknat mera. Det lär oss sålunda, att man inte skall lita på andras artiga utseende i affärer, utan man skall göra upp med dem och ha allting klart redan från början, ty annars kan man bli narrad. Kom ihåg det, gosse."

"Ja, herr patron."

"Men jag skall inte narra dig. Carlén säger, att du rett dig ganska bra, så att du skall få fyra kronor i veckan att börja med. Kan du reda dig på det?"

"Ja då, det kan jag allt."

"Sköt dig sedan, gosse, och du får alltid ditt bröd här i världen."

"Det skall jag göra."

Sundquist hade inte tid att tala med honom, förrän han stängt butiken på kvällen, och då var klockan efter tio. Men Allan ville inte gå och lägga sig, förrän han talat om, hur det gått för honom samt gjort upp med sin vän och beskyddare, ty såsom sådan räknade han Sundquist. Därför kom denne ut i köket, när butiken äntligen var stängd på kvällen, och där fann han Allan ivrigt sysselsatt med en av Johannes gamla skolböcker.

"Hå hå, försöker du lära dig litet på kvällen, Allan?"

"Ja, jag har knappt tagit i en bok, sedan jag kom hit, och när jag nu satt här, kom det för mig, att jag

mycket väl kunde lära mig en hel del om kvällarna, om jag får bruka de här böckerna."

"Det är jag säker på att du får."

"Nog vore det snällt. Och se här äro pengarna jag fått för den gångna veckan. Det är fyra kronor. Så mycket kommer jag att få varje vecka tills vidare. Räcker det till för mat och rum?"

"Ja, nog måste det väl räcka till," skrattade Sundquist, "ty eljes bleve det svårt."

Allan lade penningarne på bordet.

"Inte ämnar du väl giva mig alltsammans, min gosse?"

"Jo visst; jag bor ju här och får min mat här också."

"Det kan väl så vara, men eftersom du kommit så långt, att du har inkomster, så är det bäst vi göra upp, och då blir allting klart mellan oss."

"Det är vad patron Ardell sade, att man alltid bör göra i affärer; ha allting klart."

"Han är en förståndig man i så fall. Nu få vi räkna över det här. Du bor hos oss och får din mat här; men du måste ha litet kläder och skor ibland också. Därtill komma nog några extra utgifter nu och då. Om vi därför dela de här penningarna och taga hälften var, så blir det litet säkrare. Jag vill inte, att du skall känna dig helt och hållet beroende av oss utan handla litet själv också. Tycker du inte det blir bra?"

"Jo; men inte behöver jag så mycket för kläder."

"Spar resten då. Jag skall låna dig ett litet skrin,

och du kan låsa in dina slantar i det, om du inte vill bära dem på dig."

Så voro de överens, och Allan gick till ro, ty han var trött. Han hade börjat sitt arbete, förtjänat sina första penningar och började åter hoppas på livet. Det torde komma att gå bättre för honom, än han anat. Aldrig förr hade han haft det så bra som nu, och även om längtan efter hemtrakten och efter Elsa ibland kom mäktig över honom, så kämpade han sig igenom den med mod, ty han skulle icke återvända hem, förrän han kunde reda sig själv och visa sin styvmoder, att han varken var lat eller elak. Och nu låg han och drömde om, att han var hemma igen, men icke som den fattige lille pojken, utan som en man, och det en riktig man ändå.

SJÄTTE KAPITLET.

Majsolen gassade på, som om det varit fråga om att på en enda dag förvandla den vackra våren till yppig sommar, och som om hon haft rysligt brått med att tvinga blomknopparna att slå ut i blommor. Överallt grönskade det, överallt var det spirande, kraftigt liv, och nyfödelsen i naturen var så långt framskriden, att det nya livet redan sjöng sin väldiga, härligt tonande glädjehymn.

Vid Ardells stora drivhus hade det en längre tid varit stor brådska, ty det var i denna senvårens tid, som folk ville ha blommor och rötter och lökar för sina blomsterrabatter, och vid Ardells drivhus fick man alltid god vara, och där fanns ett större urval än på något annat ställe i huvudstaden.

Det var snart middag, och Carlén hade satt sig ner för ett ögonblick, icke för att vila, ty det hade han ingen tid till, utan för att än en gång se över en större order, som man höll på att fylla, och han ville vara säker på, att han hade allt rätt. När han med en liten suck av trötthet åter steg upp för att gå till arbetet, stod herr Ardell bredvid honom.

"God middag, Carlén. Hur går det? Ni ha mycket att göra, förstår jag."

"Ja, vi ha nästan för mycket för att kunna reda oss

just nu, men det måste ju gå. Det var utmärkt att patron kom in, så att vi kunna se över ett och annat."

"Jag trodde allting var i god ordning, så att ni inte behövde mig. Är någonting i olag?"

"Nej, allt är bra så långt. Men vi ha för litet lager av flera sorters lökar. Tror ni det är möjligt få hem några flera nu, utan att behöva frukta, att de komma för sent för säsongen?"

"För i vår är det inte möjligt att få hem flera. Jag kunde ju telegrafera, men det är ovisst, om det finns något att få, så att det är bäst att vi icke taga emot några order för annat än vad vi ha inne. Men en annan sak, min käre Carlén; jag måste ha en man ut till Grönhäll, och det genast, ty rabatter och bäddar måste omarrangeras innan veckans slut. Vem kan ni sända ut? Jag vill ha en, som förstår sig på saken."

Carlén stod och såg på honom litet, innan han svarade.

"Vad tänker ni på?"

"På er begäran. Vem skall jag sända? Själv kan jag inte fara ut, ty här är för mycket att styra med, och varenda man, jag kan undvara här, är ute på något håll."

"Det hjälper inte, Carlén, jag måste ha en man, och det redan i dag ändå. Kan ni inte få tag i en extra man för arbetet här hemma, så ginge det väl?"

"Det kan jag nog, men vem skall jag sända ut?"

"Den bäste ni har, näst er själv."

"Då får allt Allan Lindner fara, ty honom kan jag lita på."

"Vad, pojken! Inte kan han sköta om det där."

"Jo, ni kan vara så säker. Han synes ha så lätt för att lära sig allting, som vore det helt enkelt en lek för honom. Och han kan teckna ner nya planer med sådan finhet, att det är en lust att se det. Se här till exempel är en plan för en anläggning vid en gård helt nära staden. Ni kan fatta symetrien i färgerna, om ni tänker på blommorna. Jo, han duger, var lugn för det."

"Egendomligt; den där lille stackaren. Men han har ju varit här i fem år också, fast jag inte mycket frågat efter honom."

"Han är utmärkt, och jag har haft stor nytta av honom. Om alla pojkar vore sådana bara. Se här kommer han själv för resten."

Allan tog artigt av sig hatten, då han såg sin principal, och Ardell hälsade vänligt. Allan var inte längre någon liten gosse nu. Stor och lång, men fortfarande mager. Dragen voro fina, trots det att solen gjort hyn mörk, och hans blick var lika öppen och älsklig nu som förr.

"Du kommer just lagom, gosse," sade Ardell. "Kan du vara färdig att fara ut till Grönhäll redan klockan tre?"

"Om ni så befaller det, så kan jag naturligtvis det."

"Så skall det låta. Gör dig då i ordning, ty det är mycket att göra där ute, och du kommer att stanna där hela denna veckan åtminstone, och kanske längre."

"Om det är något jag bör ordna med här, som skall med ut på landet, så är det kanske bäst jag gör det först."

"Det ser Carlén till. Gå du och ät middag, gör dig i ordning och var här på bestämd tid."

Allan bugade sig, varefter han vände sig till Carlén och avgav rapport om det arbete han haft för händer.

"Ni måste sända en man dit om ett par dagar för att se till det hela. Jag tror inte det är något vidare att göra, men det är bäst vara säker i alla fall."

"Jag skall komma ihåg det."

Han var borta igen nästa ögonblick. Med raska steg skyndade han mot hemmet. Han bodde ännu kvar hos Sundquists, som nu hade flyttat in i övre våningen i huset och hade hela den nedre inredd till butik, med undantag av ett rum, där biträdet sov. Och Allan betalade ordentligt för sig och hade sitt eget lilla rum.

Det hade gått honom väl. Trogen sitt fattade beslut hade han arbetat träget. Och då arbetet i drivhusen icke pågick om kvällarna, utan han vanligtvis fick sluta i god tid, kunde han dagligen ägna några timmar åt studier, utom om sommaren, då han ibland måste låta böckerna vila flera dagar i taget. Men det hade icke hindrat honom att snart nog komma lika långt i kunskap som Johannes, och sedan han väl hunnit ifatt honom, höll han sig uppe, ja, gick förbi honom i somliga ämnen. Och doktor Halldorf visade honom sin vänlighet genom att ordna det så, att han som privatist fick tentera för lärarne vid läroverket, och varje år hade han lyckats och följt med från klass till klass, så att han nu räknade sig i sjunde nedre, och, om allt ginge väl, skulle han om ett år vara istånd att avlägga maturitetsexamen. Huru detta gladde honom, kunde ingen annan ana.

"Vad är det nu på färde?" frågade Sundquist, då Allan visade sig i dörren. "Kommer du hem vid den här tiden på dagen?"

"Jag skall följa med herr Ardell ut till hans lantställe och utföra något arbete där, och jag torde icke komma tillbaka förrän i nästa vecka."

"Hå hå, får du redan förtroendeuppdrag? Det är inte illa. Skall du resa genast?"

"Klockan tre skall jag vara färdig."

"Har du ätit middag?"

"Nej, jag tänkte inte på det utan gick direkt hem."

"Det var bra. Mor har strax maten färdig."

I vanliga fall åt Allan sin middag på ett litet kafé i närheten av drivhusen, och det var blott helgdagarna han åt middag hemma.

Så snart måltiden var förbi gick Allan till sitt rum, plockade ihop en del böcker och andra saker, som han ansåg sig behöva, och det tog honom icke lång stund att bli färdig. Han köpte sina böcker i ett antikvariat, där han fick dem riktigt billigt, och just detta hade satt honom istånd att skaffa sig en riktigt nätt liten samling. Och när helst han hade en stund ledig, brukade han den för att inhämta kunskaper. Nu tog han med sig rätt många böcker, ty han ämnade använda sina kvällar väl. Det var icke lång tid kvar till terminens slut, och han hade satt sig före att lyckas.

Precis klockan tre trädde han ut från drivhusen och mötte herr Ardell i butiken.

"Du är verkligen färdig, gosse! Så bör det vara.

Har Carlén talat om allt som fordras, så att du vet om arbetet, som väntar?"

"Ja, han har upplyst mig om ganska mycket, men det gäller ju att också se det hela, för att man skall kunna riktigt bedöma, vad som skall göras."

"Du har rätt. Kom nu; jag är färdig."

Allan tog sin lilla kappsäck och bar ut den, och kusken placerade den bakom sig. Själv hoppade Allan upp och satte sig bredvid kusken. Denne smällde med piskan, och de präktiga hästarne satte sig i rörelse. Det var hela tre mil att åka, så att det gällde att komma i väg. Under vägen var Allan mycket tyst, såsom han alltid var gent emot obekanta personer. Men kusken tyckte om att prata, och han började litet smått, så snart de hunnit ut genom tullen.

"Vad heter ni?" var första frågan.

Allan upplyste därom helt kort. Om en liten stund kom nästa fråga.

"Varifrån är ni? Inte är ni väl född i Stockholm?"

"Nej, jag är från landet."

"Det kunde jag tro. Ni ser inte riktigt ut som de vanliga stockholmspojkarna. Huru länge har ni arbetat för patron Ardell?"

"I över fem år."

"Så länge! Då började ni tidigt, ty ni ser inte så rysligt gammal ut ännu."

"Jag är nära aderton år."

Kusken förblev tyst, medan de åkte ett stycke, varefter han betänksamt yttrade:

"Det är väl rysligt brått vid drivhusen nu, eftersom ni fick följa med ut till Grönhäll."

"Vi ha mycket att göra."

"Jag skall säga det blir nog inte så lätt att göra om alltsammans där ute. Det är inte ett enda blomland, som får vara såsom det var förut."

Allan såg på honom.

"Är det fråga om att anlägga nya grupper också?"

"Ja jag skall säga det. Se unge herrn, som har varit utrikes, påstår det vara möjligt göra någonting riktigt fint av det hela, och patron ger ju alltid med sig. Men jag trodde, att Carlén skulle komma ut själv den här gången."

Allan svarade icke utan försjönk i tankar. Utan intresse lät han blicken glida över det härliga landskap de foro igenom, och blott då och då, när de åkte förbi något litet torp, fick blicken litet mera liv, ty tanken drogs till barndomshemmet. Han tänkte på Elsa, på fadern, på många andra, men det kom ingen längtan att få fara dit hem igen för att få se dem alla.

Så gick färden en god mil utan att ett ord yttrades. Men så blev det för långsamt för kusken.

"Är det inte härligt här i Södermanland? Kan man gärna tänka sig ett vackrare land?"

"Nej, erkännas måste, att det är storslaget vackert. Det synes mig, som skulle ingen kunna vara missnöjd, som får bo här ute."

"Så tycker jag också ofta nog; men det skall jag säga, att missnöje finns det tillräckligt av. De fattiga klaga på fattigdomen, de rika på att de icke ha större rikedomar; de sjuka äro ledsna över sjukdomen och de friska över att de ej i allt få det som de vilja ha

det. Det finns icke mycken förnöjsamhet här i världen."

"Det ser ut så. Men då det finns orsaker till klagan och missnöje, så få vi icke undra på det. Om orsakerna undanröjdes, så slutade naturligtvis klagan."

"Man skulle nog kunna beräkna det; men ni kan tro mig, att klagan kommer det alltid att finnas. Giv de rike mera rikedom, och de vilja ständigt ha mera, lindra fattigmannens tryckta ställning och gör honom någorlunda oberoende, och han är inte nöjd utan vill ha mera, vill bli rik. Och den sjuke, som blir frisk, klagar över den tid, som förlorats under sjukdomen, och de friska, som få som de vilja, få snart nya nycker och önskningar. Nej, missnöje kommer alltid att råda; det ligger i människans natur att icke vara nöjd."

"Ni är en riktig filosof", svarade Allan skrattande. "Det är måhända rätt som ni säger, och likväl vill jag gärna tro på förnöjsamheten. Se, så vackert sjön glittrar fram mellan träden därborta! Det är väl Mälaren, förmodar jag."

"Alldeles. Och om ni ser mellan träden bortom viken där, så skymtar Grönhäll fram bland ekarna. Men det är tre fjärdingsväg dit ännu."

"Så långt! Det synes mig, som vore det mycket närmare."

"Ja, men vi måste åka omkring den där vida bukten, och det gör vägen lång."

"Grönhäll synes vara ett vackert ställe."

"Ett av de finaste herresäten utmed sjön, om man undantager slotten."

Pratande om ett och annat syntes dem vägen dock icke så lång, och när de körde upp mellan de lövande träden till själva herrgården, tyckte Allan det vara den finaste plats han någonsin sett. Raskt hoppade han till marken, och en betjänt öppnade dörren för patronen själv. När herr Ardell fick syn på Allan, frågade han:

"Hur har det gått för dig, gosse? Var vägen lång?"

"Den syntes inte lång, ty det är en härlig natur här ute."

"Man blir dock litet trött av att sitta och skaka så långt i vagn, och när du får äta, gör du bäst i att genast gå och lägga dig, så att du är färdig för arbetet i morgon bittida."

Men även sedan Allan fått sin aftonmåltid i det stora köket, där tjänstfolket åt, var han länge vaken. Han vandrade omkring för att bese herrgården, parken, de anläggningar han fått i uppdrag att ordna, och han gjorde redan nu sina beräkningar om, hur allt borde uträttas. Till slut gick han till den lilla flygelbyggnad, dit han förut blivit visad, och där han skulle sova. När han inkom i sitt rum, det han antagit skulle bli endast för honom, fann han tre av drängarne där förut. De sutto uppe ännu, kanske blott för att vänta på honom. Den ene av dem läste, och de båda andra spelade kort och rökte pipa. Allan blev både förvånad och en smula förlägen.

"Ursäkta mig," sade han, "men jag trodde att detta

var mitt rum." De båda, som spelade kort, började skratta av alla krafter.

"Och så trodde du kanske, att du skulle få ensamt rum? Jo, där ser man, hur högfärden sitter i de usla stadspojkarna. Men du får allt hålla till godo med sällskapet."

"Det gör ingenting. Jag frågade endast för att få visshet."

"Slå dig ner då," inföll den andre av de spelande, "ty du har väl inte så bråttom med att gå och lägga dig. Tog du möjligen med dig en tår från staden?"

"En tår av vad?"

"Brännvin förstås. Vatten ha vi här förut."

"Nej, jag har visst icke någonting sådant med mig."

"Super du inte, kanske?"

"Jag vet inte vad jag skall säga om den saken. Jag har ju smakat ett glas punsch eller vin några gånger, men det är allt, så jag skulle tro, att jag super inte."

"Då bör du lära dig, och det så kvickt som möjligt. Ser du, roligt skall man ha medan man lever, eljes lönar det sig inte."

"Det är nog sant."

"Och skall man ha roligt, så får man akta sig, så att man inte blir lik den där göken," han pekade på den tredje drängen, som satt på andra sidan om bordet. "Ser du, han är läsare, och det är hans stora fel. Vore han inte det, så bleve det nu riktigt trevligt för oss, ty en mer ger alltid större rolighet."

Allan betraktade läsaren med intresse. Han hade

kommit mycket litet i beröring med sådana, dels på grund av, att han ganska litet varit ute bland folk, utom vid arbetet, ty hans egen tid hade upptagits av studierna; dels därför, att han icke direkt frågat mycket efter religion. Han hade gått med Sundquists till kyrkan ibland, och under konfirmationstiden hade han varit mycket noga med att gå dit, men sedan hade han dock mest hållit sig för sig själv. Att han kunnat konfirmeras i Stockholm, hade han i första hand Sundquist att tacka för, och näst denne doktor Halldorf. Doktorn hade nämligen skrivit till kyrkoherden i den församling Allan tillhörde, omtalat gossens historia för denne och bett honom att utan vidare sända flyttningsbetyg, vilken önskan kyrkoherden i all vänlighet villfor, önskande gossen lycka och framgång.

Då Allan stod där och betraktade den tyste mannen vid bordet, lade denne ihop boken, i vilken han läst, och mötte frimodigt Allans blick. Han var en ståtlig ynglig om närmare tjugo år och hade ganska länge varit i tjänst vid Grönhäll. Kommen från ett mycket fattigt hem, hade han tyckt sig få det så bra vid herrgården; men sedan han hade givit sig med läsarne, hade kamraterna gjort livet ganska surt för honom och varit elaka mot honom på alla sätt. Dock uthärdade han detta med stort tålamod, och alla respekterade honom för hans ståndaktighet, även om de på samma gång gjorde allt för att bringa honom på fall. Vid några tillfällen hade supiga kamrater sökt komma i gräl med honom, men som han råkade be-

sitta en ovanlig kroppsstyrka, vågade ingen gärna angripa honom.

"Du får sova tillsammans med honom", upplyste en av de andra drängarne, och detta kom Allan att vända blicken från läsaren.

"Är det så. Ja, bara jag får sova, så är det bra."

Han fann det icke direkt trevligt i sällskapet, varför han genast gick till vila. De andra följde hans exempel, och läsaren förrättade sin aftonbön under de andras speord.

"Har ni bön så där varje kväll?" frågade Allan förundrad, då ynglingen steg upp från sin knäböjande ställning.

"Ja, naturligtvis har jag det. Skulle jag icke bedja till Gud, innan jag går till vila? Det är något som alla skulle göra, men som tyvärr alltför många glömma."

"Det kan ni nog ha rätt i. Är detta skillnaden mellan läsare och andra människor?"

"Ja, och det finns nog flera skiljaktigheter än så."

"Det kan jag tala om för dig", inföll en av de båda andra, "skillnaden mellan läsare och annat folk är, att läsarne inte få ha det minsta trevligt här i världen, och annat folk har rättighet att roa sig efter behag, hur mycket som helst."

"Det var besynnerligt."

"Han talar inte sant nu; men jag skall icke försöka att i kväll förklara för er skillnaden i alla avseenden. Den är dock, i helt sett, att läsaren i sitt hjärta äger förvissningen om, att han är Guds barn, under det att denna förvissning saknas hos andra. Det är allt."

Han släckte den lilla lampan och lade sig. Följande morgon var Allan tidigt uppe, men han hade intet att göra förrän långt efter frukosten. Då kallades han in till patronen, och denne gav honom en del av planerna angående blomsterträdgården. Den unge herrn var också närvarande och upplyste Allan om, hur han ville ha det.

"Tror du dig nu i stånd att uppgöra en ritning för allt det där, så att det kommer att bli som det bör?" frågade herr Ardell.

"Jag skall försöka, men jag måste arbeta ute. Det gäller att mäta upp hela stycket, beräkna gångarnas läge, blomsterlandens och rabatternas storlek och de olika slags blommor som fordras. Det torde taga mig hela dagen att göra det."

"Betyder ingenting. Om du behöver hjälp, så får en av drängarna gärna stå dig bi."

"Det gör jag nog, för mätningens skull."

Hela dagen var han sedan i ivrig verksamhet, och den unge läsaren blev tillsatt att hjälpa honom. Dennes namn var Gustav Algren, och han visade sig vara en präktig pojke, som också förstod, vad det var fråga om.

När kvällen kom, tog Allan sina böcker och gick ner i parken, där han satte sig på en bänk och läste, ty han måste vara ihärdig, om han skulle lyckas. Försjunken i studierna märkte han icke, att flera personer nalkades, och först då någon tilltalade honom, såg han upp. Skyndsamt avtog han mössan och steg upp, ty där stod patron Ardell själv och med honom hans son och dotter.

"Jaså, stadsmaneren följa med ut på landet också", sade patron Ardell. "Det är så lätt att få tag i romaner i städerna. Men vet du, min gosse, det är föga nytta att sitta och hänga över en roman varenda kväll."

"Pappa, det här är inga romaner," avbröt unge herrn, som upptagit en av de på bänken liggande böckerna. "Det här är ingenting mindre än en lärobok i latin, och det här är, låt mig se, jo, matematik. Jo jag tackar jag! Begriper ni det här?" Frågan var ställd till Allan.

"Ja, min herre, detta är mina skolböcker; och jag ville icke gärna bli efter, varför jag tog med mig böckerna hit ut."

"Men ni går ju inte i skola."

"Inte direkt, men jag har läst på egen hand, sedan jag kom till Stockholm, och jag har tagit min examen varje år."

"Och lyckats?"

"Ja, det har gått bra."

"Att döma av böckerna är ni ganska långt nu."

"Jag ämnar komma upp i sjunde övre den här gången."

"Och det bara genom privata studier?"

"Det stod mig ingen annan väg öppen, varför jag beslöt mig för att försöka, och det har gått bra."

"När har ni då haft tid för studierna?"

"Om kvällarna och om söndagarna."

"Det måtte finnas en god vilja hos er."

"Kanske."

"Vad ämnar du bli då, gosse?" frågade den äldre herr Ardell.

"Jag ämnar taga studentexamen om ett år och sedan gå igenom en lantbruksskola, och då blir det mig sedan möjligt att få anställning som inspektor eller förvaltare vid någon större egendom."

"Men varför inte fortsätta studierna vid något större universitet och sedan välja någon större profession?"

"Därtill är jag alldeles för fattig, och så har min håg alltid legat åt lantbruk, varför jag tror det vara bäst gå den väg jag ämnar."

"Ligger hågen åt det hållet, så blir det bäst."

Herr Ardell nickade och fortsatte sin promenad, men de unga stannade kvar litet. "Jag tycker om folk med god vilja," sade den unge herrn, "ty sådana kan det bli något av, även om de icke äro snillen. Fortsätt ni bara, och ni skall få se, att det går bra."

"Det skall jag visst göra."

Allan kom nu att betrakta fröken Ardell, som hela tiden stått tyst och åhört samtalet.

"Jag önskar jag hade er energi," sade hon och log, "ty då skulle jag göra mycket, som jag nu icke känner mig i stånd till."

"Man kan utveckla sin viljekraft, min fröken," svarade Allan artigt.

"Det är nog möjligt, men jag är inte kraftig nog att göra det."

"Er tid torde komma; ni är så ung ännu."

Och hon var ung, bara sexton år, och hon hade icke haft något tillfälle att pröva sin vilja, då det gällde att kämpa strider. Sina önskningar hade hon alltid fått fyllda, och det utan svårighet. Men hon anade

icke, hur rätt Allan skulle få i sin profetia. Sedan de nu lämnat honom allena, satt han kvar och läste, så länge han kunde se, varefter han begav sig till sitt rum i avsikt att där fortsätta läsningen en stund. Men därtill fick han intet tillfälle, ty de båda kortspelande drängarne voro även nu i farten, och då Allan kom in, började de prata, så att han icke ansåg det lönt att försöka arbeta. Algren hade redan gått till ro, och så gjorde Allan. Han tyckte alls icke om att behöva dela rum med så många, men det gällde ju bara en vecka, och sedan finge han resa till staden igen. Men dagen därefter blev han underrättad om, att han kunde flytta in i ett litet rum i inspektorsbyggnaden, och där fick han vara ensam, över vilket han kände sig mycket tacksam. Hans arbete blev dock icke färdigt så snart som han väntat, utan han fick stanna hela två veckor vid Grönhäll. Men då hade han förverkligat unge herr Ardells idé på ett sätt, som övergick alla dennes förväntningar, och patron Ardell frågade honom, om han icke ville komma ut till Grönhäll och vårda planteringarna för hela sommaren. Därtill var han nog villig, men han önskade dock först få försöka taga sin examen vid läroverket, vilket herr Ardell icke hade något emot. Därtill gavs honom ett löfte, just då han var färdig att åka in till staden, ett, som fyllde honom med glädje.

"Jag hade ämnat öka på din lön en smula nu, sedan jag vet vad du duger till," sade patronen; "men jag har ändrat mig. Du skall i stället få göra vad du kan vid drivhusen, men gå i läroverket hela nästa år;

det skall hjälpa dig bättre, om du får samma lön som nu."

Allan visste knappt, hur han skulle uttrycka sin tacksamhet, men han bugade sig djupt, och en glädjens rodnad steg på hans kinder. På vägen till staden pratade han gladare med kusken, än han gjort, då de åkte ut, och då de stannade utanför Sundquists lilla butik, kände Allan sig riktigt lycklig. Det bodde mera hopp i hans hjärta nu än förr, och han skyndade in för att meddela sina vänner, huru ljus framtiden syntes honom.

"Det blir karl av dig, skall du få se," sade Sundquist och slog honom på axeln. Och Allan försäkrade, att karl skulle han bli, om det fanns någon möjlighet.

SJUNDE KAPITLET.

Ett år till i läroverket, eller rättare ett år till av trägna studier, och med detta hans första i läroverket, och Allan hade med stor heder erövrat den vita mössan. Den dag, då detta segertecken sattes på hans huvud, hade själva Carlén tagit sig ledigt för att vara med, ty han tyckte om att se sin elev såsom student. Och Sundquist och hans hustru voro naturligtvis med där också, ty även Johannes tog sin examen den dagen, och för resten höllo de av Allan också, som om han varit deras egen son. Och patron Ardell var inne i staden med sin fru och dotter, icke direkt för examens skull, men det passade bra att gå upp och höra på en stund och få reda på utgången, ty han hade ju själv sina minnen. På morgonen hade den unga fröken Ardell varit över vid drivhusen ganska tidigt, och hon hade kommit in till Carlén, som för ovanlighetens skull själv höll på att ordna en mängd blommor. Eljes lät han någon av eleverna göra detta, ty vid dessa drivhus var det många elever, som där fingo en utmärkt undervisning.

"God morgon, Carlén", hade hon hälsat så blitt och leende.

"Ack, är själva fröken Clara i staden! God morgon. Så snällt av er att komma in hit."

"Jag hade ett ärende. Vill Carlén vara snäll och

göra i ordning en vacker bröstbukett? Den skall vara för Allan Lindner. Och ni skall fästa det här kortet på den."

Hon tog fram ett litet kort, försett med sidenband, och gav honom det.

"Så hjärtans gärna, fröken Clara. Han är värd några blommor i dag, ty en mera trägen och bestämd pojke har jag aldrig sett."

Hon nickade glatt, tog en liten vacker ros, som låg på bordet, och fäste den vid sitt bröst, varefter hon med en vänlig hälsning avlägsnade sig. Carlén log helt stilla och betraktade kortet, på vilket med prydlig stil var skrivet: "Gratulerar den starka viljan, som så förtjänstfullt segrat. Gånge det lika väl allt framgent."

"Det där var inte dumt", sade Carlén, i det han lade kortet på bordet och fortsatte med sitt arbete.

Det var sent, när Allan kom ut ur den stora sal, där han stått provet; men hans ansikte strålade av glädje, ty det hade gått utomordentligt väl, och han hade fått det bästa erkännande. Nu lyckönskades han av sina få vänner, och han kände sig stolt över att hava vunnit. Carlén bringade blommorna, som Allan själv fäste på sig, och som Johannes redan kommit ut, kunde de begiva sig hem. Nere i stora tamburen kom herr Ardell med sin dotter.

"Jo, jag tackar jag; här ha vi den nybakade studenten. Gratulerar. Måtte det gå dig väl, gosse."

"Tack, herr patron. Jag hoppas allt skall gå väl."

Även Clara gratulerade, och då de voro färdiga att skiljas, sade herr Ardell:

"Kom upp till hotellet i kväll klockan sju, ty jag vill tala litet med dig, och jag har ingen annan tid, ty vi resa hem i morgon bittida."

Allan bugade sig och gick. Det var en stor dag för honom. Att han, den fattige torparen Lindners son, verkligen var student. Ingen skulle ha förutspått det, som för några år sedan sett honom komma till huvudstaden, som en liten utsliten, trasig och nästan ihjälhungrad pojke. Men det hade gått. Den sega viljan hade segrat.

"Två studenter i huset på en dag; det är mycket det", sade Sundquist, när de gingo hem, och med stolthet betraktade han de båda unge männen.

"Men inte för mycket", svarade Johannes.

"Kanske inte. Men vad skall det nu bli av eder? Man lever inte på att vara student, ehuru nog somliga ha den förvända idén. Att hava tagit studentexamen visar blott, att man lagt grunden till det man ämnar bli. Du, Johannes, skall kanske komma och hjälpa mig i butiken nu, sedan du lärt dig något."

"Nej, käre pappa, det gör jag inte. Hade min håg legat däråt, så hade det väl inte fordrats så långa studier, utan jag kunde ha börjat för länge sedan."

"Pojke, skall du skymfa far din? Tror du inte det kräver både förstånd och kunskap att taga vård om en affär på rätt sätt?"

"Jo, det tror jag visst, men man kan reda sig med billigare studier än mina. Nej, leva vi till hösten och pappa inte har något emot det, så reser jag till Uppsala, och då bestämmer jag min bana."

"Och du, Allan; du ämnar väl inte fortsätta bland blommorna i Ardells drivhus nu?"

"Inte skulle jag ha så mycket emot det, ty nu förstår jag saken, och det är ett arbete, som intresserar mig. Men jag skall bli bonde, det är jag född till."

"Inte hade du behöft studera för att bli det."

"Här gäller kanske samma uppfattning, som ni har om affärer. Folk tror inte, att det kräver kunskap att bli en god jordbrukare, men så är det dock. Jag kommer nu att genomgå en kurs vid Ultuna, om det finns någon möjlighet, och sedan är jag färdig att på allvar gripa mig an med mitt livsvärv."

"Men det kostar pengar."

"Jag har sparat under de här åren, så att jag kan allt reda mig."

"Har du kunnat lägga undan något?"

De hade under samtalet nått hemmet, och Allan gick nu till sitt rum och kom snart tillbaka med bleckskrinet, som han en gång fått låna av Sundquist. Ur detta framtog han först en bunt sedlar, som han lade på bordet, och så en sparbanksbok, som han tyst räckte åt Sundquist. Denne såg ett ögonblick i boken, räknade sedan igenom sedlarna och vände sig till Allan.

"Du måtte ha varit girig och snål för att kunna lägga undan så mycket. Det är nog för att reda dig igenom."

"Jag hoppas det. Ni skall veta, det har kostat mig så rysligt litet att leva under dessa år. Aldrig blir jag istånd att återgälda all den vänlighet, som blivit mig bevisad i detta hem."

"Tala inte om det, pojke; det är betalt."

På bestämd tid var Allan vid hotellet, där patron Ardell var ensam inne i rummet.

"Sitt ner, min gosse, så få vi se, om vi kunna komma överens."

Allan bugade sig och slog sig ner.

"Vad är nu din mening att taga dig till?" frågade Ardell.

"Att gå den väg, jag nämnde för ett år sedan."

"Således bli lantbrukare. Det torde vara ganska förståndigt, ehuru jag tror du skulle reda dig väl, även om du valde en annan bana. Men jag skulle råda dig till att genomgå en kurs vid en lantbruksskola först."

"Jag ämnar göra det, herr patron."

"Det kostar allt bra med pengar."

"Åhja, det blir ganska dyrt för en man i mina omständigheter, men jag har under årens lopp sparat ihop nog, så att jag reder mig."

"Har du sparat! På vad då?"

"Av vad jag förtjänat." Han nämnde den summa han hade, och herr Ardell skrattade.

"Du tyckes mig vara en mästare i konsten att spara. Så behöva vi inte bekymra oss om det då. Nu till något annat. Av Carlén har jag hört, att du skött dig alldeles utmärkt i ditt arbete vid drivhusen, och om du nu tar dina lantbruksstudier på rama allvaret, så bör du bli en bra man för ditt kall. Vill du komma i min tjänst, när du är färdig vid Ultuna?"

"Med största glädje, herr patron. Jag skall känna mig lycklig över att få arbeta för er fortfarande."

"Då räkna vi det som uppgjort, att när du avslutat

din kurs, kommer du i min tjänst igen. Min kære gamle inspektor börjar bli litet krasslig, och han kan inte hålla i så många år till. Du blir hans biträde, till dess han finner för gott att draga sig tillbaka, och då intar du hans plats. Låt se, att du gör dig passande för platsen."

Allan var glad över denna överenskommelse, ty den tillförsäkrade honom en betryggad framtid. Sedan patronen samtalat med honom ännu en stund, begav sig Allan hem, medförande de goda nyheterna.

"Ja, det är som jag alltid sagt", yttrade Sundquist på sitt vanliga fogliga sätt, "när lyckan börjar göra sällskap med någon, så sker det riktigt; men vi måste komma ihåg, att lämnar hon någon, så plägar även det ske på rama allvaret."

Sent på kvällen den dagen satt Allan i sitt lilla rum och betraktade en stor, fin blombukett, som låg i vatten i ett fat. Han hade suttit där länge, undrande varifrån dessa blommor kommit. Åter tog han upp det lilla kortet och läste de vackra, lyckönskande orden. Om det bara funnits ett namn, men det fanns icke. Han vände kortet mellan fingrarna, synade det gång på gång, men lika fåfängt. Så fick det då bero, och han lade kortet på bordet, tog fram sin vita mössa och betraktade den, och under det han så satt där, började tårarna att rinna utför hans kinder. Tänk, om hans älskade moder nu levat och fått se honom. Tänk, om han haft ett lyckligt hem att fara till nu, där han hade att vänta kärlek och uppmuntran. Men han var ensam, alldeles ensam, och ingen frågade efter honom på det sättet. Jo, om Elsa levde, så tänkte hon

nog på honom ibland. Men varför hade han då aldrig försökt komma tillbaka till hemmet, försökt få reda på henne? Kunde han inte göra det nu? Han hade en hel vecka ledig nu, ty han hade ordnat det så, att han skulle ha en vecka för sig själv efter avslutningen av skolgången. Kunde han icke bruka denna vecka för en vandring hem igen? Han kunde resa på tåget nästan ända hem, men det bleve kanske icke så roligt. Och dock syntes honom vägen lång att gå, hela tjugufem mil. Men om han skyndade på, så komme det icke att taga så rysligt lång tid. Innan han gick till ro, var beslutet fattat, och nästa morgon delgav han sina vänner, att han ämnade företaga en vandring utåt landet för några dagar. Ingen undrade på detta, ty de visste ju alla, att han älskade att vara ute; och redan långt före middagen var han färdig och på väg. Han ämnade nu gå samma väg, som han gått, då han som en tolvårig gosse begav sig till Stockholm; men nu kom han med den vita studentmössan på sitt mörklockiga huvud.

När han kommit till en järnvägsstation en och en halv mil från staden, stannade han för att äta middag. Han gick in på restauranten och fick sin måltid. Medan han åt beräknade han, att han icke skulle hinna göra denna vandring fram och åter på en vecka, och då bestämde han sig för att stanna vid stationen och invänta tåget, som skulle komma om en timme, och medfölja detta till den stad, som låg närmast hans hem. Denna stad var Örebro. Han följde impulsen, och sent på kvällen var han i Örebro, där han stannade över natten. Nästa morgon var han ute tidigt, redan

före klockan sex, och började vandringen. Runt omkring honom ljödo fåglarnas glada sånger, blommorna doftade från dikesrenar och hagar, och naturen var så skön, att Allan ett par gånger måste stanna endast för att betrakta det storslagna, som låg för hans blick. Efter varje sådan liten paus fortsatte han med raskare steg än förut, ty han ämnade hinna fram till sin faders lilla torp en god stund före middagen. Han hade druckit kaffe och ätit litet, innan han begav sig ut på morgonen, så att han ansåg sig ej böra stanna för att få frukost på något ställe.

Till slut var han då nära barndomshemmet. Därborta låg herrgården, som tillhörde patron Sander. Det var en vacker gård, fast den vanligen blivit kallad "Lådan", på grund av husets utseende. Eljes hette gården Sandåsa. Han undrade, om Nora fanns kvar där ännu. Och därborta såg han Malmgrens stora gård skymta fram vid skogsbrynet. Men den var ej rödmålad längre nu, som den varit förr. Den hade blivit ombyggd och nymålad i en ljusgul, lätt färg, och, som Allan senare fick veta, kallades den nu herrgård. Han passerade gården, under vilken hans fars lilla torp hörde, torpet, om vilket förr så många vackra drömmar blivit drömda. Vad var det nu? Hur såg det ut? Huru redde sig hans far där? Icke kunde han besvara alla frågorna, men han önskade så innerligt att få svar på dem.

Jo, nu såg han stallets halmtak skymta fram nere i backen. Där var skogsstigen, på vilken han smugit sig bort den där aldrig förglömda lördagen. Och nu syntes torpet. Ack, så grått och förfallet det såg ut

nu för tiden. Det hade bestämt inte gått så bra för hans far efter allt. Inga blomland mera, de lågo nertrampade, ogräsvuxna, och kåltäppan såg tynande ut, tyckte han. Men här gällde att låtsas om, att man icke kände till det minsta om torpet. En rödhårig och fräknig pojke, smutsig och trasig, kom ut i dörren. Han såg ut att vara omkring tio år, och Allan förstod nog, att det var hans halvbror. Raskt gick han upp mot stugan och nickade åt gossen, som förskräckt drog sig tillbaka in genom dörren. Men nästa ögonblick öppnades dörren igen, och torparehustrun trädde ut. Jo, det var samma Inga som förr, fast betydligt åldrad och med silver i håret. Hon hade hållit på med att lappa kläder och höll ännu plagget i handen. Hon mönstrade främlingen med sin sträva blick, liksom ville hon fråga, vad han hade där att göra. Allan lyfte på den vita mössan och sade:

"Ursäkta mig, kära frun, men jag tänkte fråga, om jag möjligen kunde få köpa ett glas mjölk och en smörgås här. Jag har gått ett långt stycke och känner mig hungrig."

"Vad är han för en?"

"Jag är student och ute på en liten vandring."

"Kunde han inte ha gått till någon av gårdarna och fått mat där?"

"Det föll mig inte in att fråga efter mat, förrän jag såg stugan här, och jag behöver inte mer än litet mjölk och bröd eller en smörgås."

"Han kan ju komma in då. Litet mjölk och bröd ha vi då ännu, hur länge det sedan varar."

Allan tackade och steg på. Han var åter i barn-

domshemmet, i stugan, där han först skådat dagens ljus, där han sedan lekt och fröjdats och gråtit och sörjt och plågats. Samma gamla möbler, fast usla och nötta nu. Där stod pinnsoffan, där han själv plägat sova, där stod fällbordet framme vid fönstret, men nu funnos inga blommor på fönsterbrädena och ingen liten fågel i en bur över dragkistan. Borta i hörnet hängde faderns bössa alldeles som förr, och i spiselvrån såg han en lång käpp, nästan likadan som den, vilken fadern förr brukat för att slå honom med.

Han satte sig på soffan, under det han ansträngde sig att återhålla tårarna, som ville tränga fram. Den rödhårige pojken hade stoppat fingrarna i munnen och stod och betraktade gästen, men han höll sig på behörigt avstånd, alldeles som vore han rädd. Några flera barn funnos icke i hemmet. Mor Inga hade tagit fram en kaka bröd och en liten smörbit, som hon placerade på bordet, varefter hon ur en bunke öste upp ett glas mjölk.

"Var så god nu då. Det är inte mycket att bjuda på, men ni råkade komma i fattigmans hus den här gången."

"Jag är ledsen, om jag kom till besvär, men jag skall ärligt betala för vad jag får. Jaså, ni äro fattiga här."

"Fattiga ja; hur kunna vi vara annat, då karlen själv knappt gör annat än går och super."

"Det är tråkigt, och värst för familjen. Er man är torpare, förmodar jag?"

"Han skulle nog vara det, fast han inte mycket gör."

"Men dagsverkena då; ty det är väl dagsverken för torpet?"

"Dem är det nog jag som får göra nu för tiden. Det är nog, då jag kan få honom att sköta om jordlappen här hemma, när inte jag har tid."

"Är gossen där enda barnet?"

"Ja, den ende som är hemma."

"En duktig pojke, synes det mig. Han blir snart stor nog att hjälpa mor."

Detta beröm om hennes pojke hade ett mäktigt inflytande på mor Inga. Hon satte sig ner och såg på pojken för ett ögonblick, och så började hon berätta, ehuru det inte blev så sammanhängande. Hennes man hette Lindner, och han hade förr varit en präktig och nykter arbetare. Han hade varit gift förut, så att hon, Inga, var hans andra hustru. Jo, det var två barn i det första giftet, en pojke och en flicka. Pojken hade försvunnit en vacker dag för många år sedan, och man trodde att han drunknat, men det kunde hon då inte få för sig, ty han hade varit för led för att gå och taga sitt eget liv. Och flickan, ja, hon tjänade i en bondgård på andra sidan kyrkobyn och var ju ganska bra, fast hon sällan kom hem och inte brydde sig mycket om de sina. Men se pojken hade då rymt och blivit en riktig skojare och bandit, det var hon säker på. Lindner hade blivit nästan litet kollrig, sedan pojken försvunnit, och då tog han sig till att supa. Pojken var förstås oskyldig till allt ont, enligt hans mening, men se det kunde ingen få henne att tro. Men hon fick alltid skulden för att han gått sin väg. Nu skulle de flytta till våren, ty bonden ville inte

längre ha en sådan slarver som Lindner på sitt torp, och inte visste hon, vart de skulle taga vägen. Hon hade ofta nog haft lust att gå sin väg ifrån alltsammans, men när man bäddat illa åt sig, så fick man ju ligga som man kunde. När hon till slut var färdig med sitt ganska långa tal, hade Allan hunnit dricka ur mjölken, och utan att göra sig någon brådska, frågade han:

"Vad var det för fel med pojken då; jag menar den som försvann?"

"Åh, han var elak i skolan och fick stryk, och när han kom hem och ljög, så fick han litet mera, och det tyckte han förstås var för mycket. Och så var han rysligt lat och ville aldrig göra något till nytta, om man inte stod över honom med käppen."

"Är flickan bättre då?"

"Så länge hon var hemma höll jag allt efter henne, så att hon var tvungen att göra något; men nu tror jag inte det är så mycket med henne. Kan hon stanna till hösten där hon är, så blir det väl allt."

"Ni har haft edra prövningar, kära mor, men det torde bli bättre med tiden."

"Det blir aldrig bättre för mig, åtminstone inte förrän Lars växer upp och kan hjälpa mig. Gubben super ju bara och gör aldrig något till nytta. Och slåss gör han också."

"Inte slår han er ändå?"

"Jo, ibland har det allt hänt, och mot Lars är han grym; men det får han nog igen en gång; eller hur du, Lars?"

Pojken gav ifrån sig ett ilsket morrande, liksom

vore han färdig att när som helst betala fadern igen för den omtalade grymheten. Som Allan nu var färdig med den enkla måltiden och icke vågade stanna längre, fruktande att på något sätt förråda sig, steg han upp.

"Var är er man i dag då?" frågade han, liksom avslutande samtalet med den frågan.

"Äh, i dag var han tvungen att gå på dagsverke. Det är visst första gången på hela våren, tror jag."

"Hur mycket blir jag skyldig för maten?"

"Ja, det var ju så litet han fick, men vi äro så fattiga, så jag får väl begära tjugufem öre ändå. Inte är det för mycket, inte."

"Nej, för all del. Var så god." Han lämnade henne en krona.

"Aj då, en hel krona. Inte kan jag växla den; jag har inte haft så mycket pengar på långa tider. Han har väl inte jämna pengar?"

"Ni kan behålla kronan, kanske blir den er till någon liten hjälp."

Och utan att fråga efter den ström av tacksamma ord, som bröt fram över mor Ingas läppar, skyndade Allan bort från sitt barndomshem. Han kände sig så gränslöst bedrövad över ställningen där. Om han bara visste, hur det kunde ändras till ett bättre, men han visste det ej. Långsamt gick han uppåt kyrkbyn och stod snart inne på kyrkogården vid sin moders grav. Den lilla stenen låg där ännu, och ehuru namnet var nästan utplånat, kunde Allan dock läsa det. Vad som förundrade honom var, att graven syntes vårdad, och där låg till och med några vissnade blom-

mor på den. En lång stund stod han kvar där, tyst och sluten till det yttre, men i hjärtat samtalande med den älskade modern.

"Farväl så länge, mamma. Jag glömmer dig aldrig, även om jag är aldrig så långt borta", viskade han till slut och gick dröjande ut på vägen igen.

Ute på prästgårdens trappa stod kyrkoherden, och då han såg studenten, hälsade han. Det var alltid som en fläkt från ungdomstiden, då han såg någon i vit mössa, ty det påminte honom om hans egna härliga dagar långt tillbaka.

Allan avtog artigt mössan och ämnade gå förbi, då kyrkoherden tilltalade honom.

"Hav icke så brått, herr student. Vi se så sällan några studenter här ute, att vi gärna från deras mun, som förirra sig hit, vilja höra något om världen där ute. Är ni hemma här i bygden?"

"Nej, herr kyrkoherde, det är jag inte. Jag har mitt hem i Stockholm."

"Och har irrat ut så långt på landet redan. Jag skulle antaga, att ni är nybakad student."

"Det äger sin riktighet. Jag tog min examen i förgår."

"Och ni har redan begivit er ut så här."

"Jag hade viktiga ärenden, som kallade mig."

"Det förefaller mig, som hade jag sett er förr, men var kan jag icke minnas. Ni har kanske aldrig varit här förr?"

Nu blev det värre för Allan, och han insåg, att han måste fram med vem han var. Därför sade han ärligt:

"Jo, jag är född här i trakten, fast jag icke varit här på många år. Mitt namn är Allan Lindner, och jag är son till torparen Lindner, vilken ni nog känner. Jag önskade dock denna gång komma och gå som okänd, varför jag ber er bevara min hemlighet."

"Är ni gossen, som försvann för några år sedan?"

"Densamme."

"Då måste ni komma in och berätta mig edra öden, eller vi sätta oss här ute, ty det är ju så vackert. Och så stannar ni och äter middag med oss. Det var märkvärdigt. Hur har ni kunnat bli student? Att ni levde visste jag ju, ty jag fick brev därom från en doktor, som begärde ert flyttningsbetyg, och jag sände det, men jag trodde icke, att ni studerade."

Allan följde honom till en bänk borta vid muren, och de satte sig, och den unge studenten berättade om sina erfarenheter under de år han varit borta. Kyrkoherden hörde på med största intresse, och då Allan slutat, yttrade han:

"Så är det då verkligen möjligt för en fattig gosse att slå sig igenom och komma framåt även i vår tid. Det var mera än jag velat tro. Jag gratulerar er av allt hjärta."

Under trevligt samtal sutto de kvar en stund. Allan fick som gäst sitta vid kyrkoherdens bord. Detta syntes honom såsom någonting egendomligt. Dock var det sant. Efter middagen begav han sig ut för att söka upp Elsa. Kyrkoherden hade sagt honom, att Elsa var en duktig flicka, och att hon nu hade en rätt bra plats och var mycket omtyckt. Hon hade konfirmerats året förut och rett sig med heder. Och

detta gladde Allan mycket, ehuru han djupt sörjde över faderns superi och dåliga ställning.

Uppe vid bondgården var det icke många hemma. Männen voro vid sina arbeten, och mor själv hade gått bort för att hälsa på hos en av grannarna. När Allan kom upp till gården, gick han till köksdörren och knackade på. En stor hund, som legat och gassat sig i solskenet, började skälla, men han kom icke fram utan höll sig bakom hörnet. Om ett ögonblick öppnades köksdörren av en ung flicka, i vilken Allan genast kände igen sin syster, ehuru hon nu växt upp till en smärt och vacker ungmö om sexton år. Det guldgula, vågiga håret var lika vackert som förr och hängde i en tjock fläta ner i nacken. Elsa betraktade den fine studenten med häpen uppsyn, och Allan log.

"Är detta Elsa Lindner?" frågade han artigt, och hon rodnade, då hon jakande svarade på frågan.

"Skulle jag kunna få tala med er några minuter, om det icke tar för mycket av er tid?"

"Moran tillåter oss inte att prata med karlar", svarade Elsa avgörande och ämnade stänga dörren, vilket Allan dock hindrade.

"Men nog kunde du väl få tala en liten stund med din bror, kära Elsa."

Då kände hon igen honom, och med ett rop av blandad glädje och smärta kastade hon sig i hans armar och brast i gråt. Han strök smekande med handen över hennes hår och kind och talade tröstande och uppmuntrande till henne.

"Ack, Allan, Allan, du lever då! Var har du varit

så länge, och hur kan du komma tillbaka som en fin herre?"

Hon såg allvarligt frågande upp i hans ansikte.

"Du skall få höra det alltsammans, syster lilla; men säg först: är du ensam här, eller kan du få ledigt en stund, så att jag kan få tala med dig? Jag vill inte gärna, att någon annan än du skall få veta, att jag är här."

"Jag är ensam nu, och de andra komma nog inte på en god stund ännu. Kom in och sätt dig, så kunna vi tala."

Han följde med henne in i köket och satte sig i soffan framme vid fönstret, och nu följde frågor och svar i rask följd, så att de båda syskonen snart hade reda på det väsentligaste, rörande varandra. Allan fick veta, att Elsa haft det mycket svårt, sedan han begivit sig bort, men hans hemlighet hade hon bevarat. Fadern hade icke varit så stygg mot henne, men styvmodern hade slagit henne och bannat henne tidigt och sent, till dess det blev henne outhärdligt, och då hade fadern tillåtit henne att följa med mostern hem, och där hade hon stannat, tills hon hunnit få sig en plats. Nu hade hon det nog bra, men hon var ledsen för faderns skull, och hon bad Allan uppsöka och tala med honom.

"Men jag hinner inte till staden i kväll, om jag skall gå tillbaka så långt."

"Det kan väl vara möjligt, men är det riktigt nödvändigt för dig att vara tillbaka där i kväll?"

"Inte direkt. Men var kunde jag väl få stanna i natt?"

"Vill du inte stanna hemma?"

"Nej, jag vill inte låta mor veta, vem jag är. Men jag skall gå tillbaka upp till prästgården och fråga, om jag kan få stanna där i natt; och får jag det, så går jag väl bort och talar med far, om det kan göra någon nytta. Och nu, innan vi skiljas åt, skola vi göra upp om skrivning oss emellan. Jag kan skriva till dig under adress till kyrkoherden, och då får ingen annan veta om våra brev. Blir inte det bra?"

"Jo då, om vi bara få för kyrkoherden."

"Jag skall göra upp det med honom. Nu torde jag nog få gå, ty folket här kan komma hem när som helst."

"Det var ett kort besök, Allan, efter så många år, men jag vill icke klaga över det, ty nu blir det mycket bättre, sedan jag vet, att du lever."

Och det var tid för dem att skiljas, ty nere vid vägen mötte Allan mor själv. Hon betraktade honom misstänksamt, då han gick förbi. När han kom tillbaka till kyrkoherden, blev det genast ordnat så, att han skulle få stanna över natten, och han gick åter vägen tillbaka upp till barndomshemmet, ehuru ej upp till stugan. I stället begav han sig längre bort, upp mot gården, där fadern var på dagsverke, och han väntade i närheten, tills han såg sin far komma från arbetet.

Sten Lindner hade åldrats betydligt under de år Allan varit borta. Ryggen började krokna litet, och håret var redan grått, och dock var han visst ingen gammal karl ännu. Han hade också förlorat det glada lynne han förr haft, och nu var det sällan han

log, utom då han var drucken, och även då, under rusets inflytande, då han ibland sökte visa sig glad bland supbröderna, blev leendet intet annat än ett dystert grin, genom vilket dock det sorgsna i sinnet skymtade fram. Och för resten var han inbunden till lynnet, och hård och tvär i hemmet. Han var alls icke samme man som förr.

Allan hade satt sig på en sten vid vägen, och när fadern nalkades, reste han sig och gick honom till mötes. Lindner nickade till hälsning, det var all den uppmärksamhet han ägnade främlingar, och han hade prövat på så mycket, att han alls icke mera frågade efter de fina kläderna. Allan hälsade tillbaka och frågade med detsamma:

"Är inte ni torpare Lindner?"

"Jo," svarade fadern förvånad. "Vill ni mig något?"

"Ja, jag ville allt gärna tala litet med er, om ni inte har för bråtт."

"Vad är det om? Är ni från staden? Är det kanske om — — nåja, vad vill ni mig?"

"Först och främst hälsa och fråga, hur pappa mår, och sedan tala om ett och annat för övrigt."

Sten Lindner stod orörligt stilla och såg på den unge studenten, stod länge och betraktade honom. Till sist började det skälva i ansiktsmusklerna, och ögonen fylldes sakta av tårar.

"'Komma de döda tillbaka ur gravarna nu, eller lever min son Allan?" frågade han långsamt och högtidligt.

"De döda komma aldrig tillbaka, pappa; men jag lever och har kommit åter."

Då grät Sten Lindner, grät såsom aldrig förr, och tårarna lättade hans hjärta. Han höll Allans hand i sin och stod stilla mitt på vägen.

"Varför gjorde du oss detta, Allan?"

"Pappa menar varför jag gick min väg?"

"Ja."

"Det skall jag nog tala om efter hand, men nu vill jag först höra, hur det är med pappa."

"Åh, med mig är det så bra det kan, men det blir bättre nu. Jag har sörjt dig som död alla dessa åren, och det har tagit tungt på mig. Icke ens i ruset har jag kunat finna ro, ty jag förebrådde mig, att jag genom min hårdhet blev skulden till din död. Och inte blev det bättre, sedan jag varit i skolan och fått höra, att du var oskyldig, och att jag således slagit dig utan orsak."

"Fick pappa verkligen klart för sig, att jag var oskyldig?"

"Ja, jag gick dit genast på måndagen, och då kom sanningen fram. Det var Malmgrens pojke som var skyldig."

"Är det möjligt! Nåja, det där hinna vi tala om en annan gång. Men säg mig nu, varför har pappa tagit sig till att supa så illa?"

"Det har varit i sorg och förtret. Du skall tro det är inte så roligt där hemma. Mor är svår ibland."

"Men inte gör supandet det bättre."

"Nej, men det kommer en att för tillfället icke känna det så tungt."

"Pappa måste sluta upp att supa och bli karl igen."

"Det är för sent nu. Allting har gått på tok för mig, och nästa vinter måste vi lämna torpet. Det bär väl till fattighuset då."

"Nej, om pappa vill göra ett ärligt försök, så går det att rädda allt."

"Gud give det. Nu ville jag det, ty du lever, och då tycker jag, att också mitt liv fått ett nytt intresse. Men låt mig nu höra om dig själv. Jag ser, att du går klädd i snygga kläder, så att du har väl rett dig. Och vet du, den där vita mössan, du bär, kom mig först att tro, att det var en student jag mötte."

Allan kunde icke låta bli att skratta.

"Den gången trodde pappa rätt, ty jag är student. Jag tog min examen i Stockholm för ett par dagar sedan."

"Hur är det möjligt, barn? Underliga äro dock Guds vägar med oss."

Nu började Allan, under det de sakta gingo nedåt vägen, berätta om sitt liv, sina strider och segrar, och fadern hörde andäktigt på. Det var en lång berättelse, men den var full av intresse för dem båda. Då Allan hunnit slutet, voro de nere vid den lilla, till torpet ledande gångstigen. Där stannade Allan.

"Du går väl med hem nu, Allan?"

"Nej, inte i kväll. Jag vill inte att mor skall veta om mitt besök, fast jag varit och talat med henne i dag. Hon kände dock icke igen mig. Nästa gång jag kommer, skall jag stanna hos pappa, om det blir här eller på något annat ställe. Nu vill jag dock ha

pappas löfte att sluta upp med supandet och att bli karl igen."

"Om jag bara kunde. Inte ämnar du dig till staden i kväll?"

"Nej, jag stannar i prästgården tills i morgon bittida."

"Då kommer jag dit om en stund och får tala mera med dig. Mor tror förstås, att jag går ut och super, men det betyder mindre. Gå före du, så kommer jag snart efter."

Och Allan gick. Han hade så mycket mera att säga sin far, och det var kanske bästa sättet som denne föreslagit.

"Min far kommer hit om en stund för att tala med mig", upplyste Allan, och kyrkoherden nickade tyst.

Sten Lindner hade emellertid gått in i torpet, där mor Inga satt vid bordet och rensade ärter. Pojken låg på soffan och sparkade i ilska, ty han hade inte fått precis som han velat. När Lindner steg in genom dörren, upphörde sparkandet för ett ögonblick, ty Lars visste, att det kunde bli smörj av för mindre än så.

"Vad du är sen i kväll," sade Inga, i det hon steg upp och flyttade undan ärtfatet. "Jag hade maten färdig för en god stund sedan, och nu är den väl kall."

"Det gör ingenting. Sätt bara fram den så fort som möjligt."

"Har du brått?"

"Ja."

Inga gav honom ett spörjande ögonkast. Han var inte lik sig, men hon anade, att han ämnade sig ut.

Lars förstod också något i den stilen, och i det han reste sig från soffan, sade han:

"Ska far ut och supa och svina till sig nu igen? Det får allt bli slut på det här i rappet, för annars få vi nog gå till fattighuset."

"Vad säger du pojke? Skäms du inte? Gå och sätt dig och var tyst."

"Blir jag bara stor, så kommer här att bli andra ordningar, och då vill jag lova det kommer att vankas mycket smörj, var gång ni kommer hem full."

"Lars, Lars, vad pratar du," varnade modern, som väntade, att Lindner ilsket skulle gå efter käppen. Men han gjorde det icke, tycktes ej ens hava hört gossens ord. Pojken ansåg sig böra förklara, varför han var så modig och svarade modern:

"Det var så du sade, när den fine herrn med vita mössan var här; att det skulle bli annat av för far, när jag blir stor."

Sten Lindner såg upp, och det for ett sällsamt leende över hans anlete.

"Har du haft främmande?" frågade han.

"Åh, det var bara en sådan där student, som kom in och ville köpa litet mat."

"Och då talade du om dina framtidsplaner för honom? Men var inte så säker du. Det torde hända, att Sten Lindner reder sig utan edert ingripande. Låt mig få mat nu."

Hustrun vågade icke anmärka något, ty hon hörde på rösten, att mannen nu icke var att leka med. Han åt fort, och så snart han var färdig steg han upp, gick efter sina bästa kläder och bytte om. De bästa klä-

derna voro dåliga nog, men de voro dock något bättre än dem han använde i arbetet. I vanliga fall brukade han icke göra sig så i ordning, då han skulle ut med sina supbröder.

"Vart skall du hän i kväll, efter du gör dig så fin?"

"Jag skall gå bort en stund."

"Och komma hem som ett svin på morgonsidan."

"Det få vi väl se."

Han var färdig och gick utan någon förklaring. Lars knöt handen efter honom och spottade. Inga svor, ty hon var arg.

"Jag önskar du vore stor, pojke, så att du orkade hålla honom hemma."

"Det skall inte dröja så länge, mor; och nog skall han få igen alla de slag han givit mig, det kan ni lita på."

Inga tyckte detta var bra, ty Lindner hade dock skövlat hennes vackra framtidshopp, då han tagit sig till att supa. Hon hade beräknat, att han skulle fortsätta att vara ordentlig som förr och skrapa ihop nog åt henne och Lars för framtidsdagarna, men nu hade allt gått sin kos.

Uppe vid prästgården sutto den kvällen Sten Lindner och hans son i allvarligt samtal. Fadern berättade om sitt liv, huru eländigt det varit, huru han ofta för otrevnaden i hemmet känt sig hågad att gå ut och skaffa sig nöjen. Och så hade det varit samvetskvalen. Nu voro dock dessa försvunna, tack vare Allans kommande och nu behövde han icke mera supa för att bli lugn, ty nu skulle de anklagande rösterna hålla sig tysta. Och Allan å sin sida berättade för sin far

om sitt liv, sina strider och segrar, och Sten Lindner grät av glädje, då han hörde, huru väl allting dock gått för hans gosse. Slutresultatet av det långa samtalet blev, att Sten Lindner lovade sin son, att från den dagen skulle han bli en man igen och leva såsom han borde, även om hemmet icke hade någon glädje och trevnad att bjuda honom. Och så skildes de, sedan Allan sagt sin far, att han genom Elsa finge höra, hur det gick med honom, sonen, ty direkt till fadern ville Allan icke skriva.

I den sena, vackra natten vandrade Sten hem. Han gjorde sig ingen vidare brådska, fast han nästa morgon skulle upp tidigt och gå på dagsverke. Han tyckte det var så härligt ute i skogen, så fridfullt under den stjärnklara himmelen. Det föreföll honom, som viskade fina, veka röster till honom så uppmuntrande, och han kände sitt hjärta och sin vilja stärkas därav. Det skulle, det måste bli bättre, han insåg det så klart, och hans beslut var fattat. Det var långt efter midnatt, då han nådde torpet och steg in genom den låga dörren.

"Jaså, du har äntligen letat dig hem nu, ditt fyllsvin," hörde han Ingas röst, och aldrig hade han förut fattat, att hon brukat så stygga ord, då han kommit hem drucken. "Kan du kläda av dig och asa dig i säng själv, eller är jag tvungen upp och hjälpa dig?" Frågan kom arg, och Inga reste redan på sig, liksom vore hon färdig stiga upp.

"Ligg stilla för all del", yttrade Sten med största lugn, "jag behöver alls ingen hjälp."

"Har du verkligen kunnat komma hem så pass nyk-

ter en gång, att du inte behöver hjälp, eller pratar du bara och är full ändå?"

Denna gång svarade Sten icke ett ord, utan tyst och snabbt klädde han av sig och gick till vila, och Inga kunde alldeles icke begripa, hur det var fatt med honom. Men hon skulle efter hand lära sig fatta, att från den dagen var hans liv annorlunda.

Följande dag begav sig Allan på väg till Stockholm igen, dit han anlände ett par dagar tidigare än han först beräknat.

ÅTTONDE KAPITLET.

"Således kommer jag efter allt icke att få bo på det vackra Grönhäll," sade Allan Lindner sakta för sig själv, i det han lade ifrån sig brevet, som han nyss läst. Detta hade kommit med posten för en liten stund sedan, och han kände genast igen patron Ardells stil. Patronen skrev vänligt, att sedan hans son Malkus bosatt sig i utlandet, hade han gjort en hel mängd svåra förluster, så att det icke var honom möjligt att behålla Grönhäll, vilket komme att försäljas med allra första; men ville Allan träda i hans tjänst ändå, så fanns det plats för honom, ty Ardells skulle flytta till en annan herrgård, Strömsnäs, som låg i Närike och kanske var lika vacker som Grönhäll. Och vid Strömsnäs finge Allan genast tillträda platsen som inspektor, ty det var troligt, att den gamle inspektoren på Grönhäll komme att stanna där en tid och sedan slå sig i ro och vila från arbetet. Patron Ardell begärde svar på sin skrivelse genast.

Sedan Allan suttit i tysta tankar en liten stund, gick han ner till sin faderlige vän Sundquist, i vilkens hem han nu åter befann sig, sedan han på ett utmärkt sätt avslutat sin tvååriga kurs vid Ultuna.

"Nåväl, min son Allan, vad ligger på ditt hjärta denna stund, efter du ser så tankfull ut?" Sundquist

bibehöll ännu sitt goda lynne, som varit honom följaktigt i så många år.

"På mitt sinne ligger frågan, om jag skall antaga patron Ardells erbjudan eller ej. Giv mig ett råd." Han lade brevet framför sin vän, som läste det med stor noggrannhet, sedan han satt på sig glasögonen.

"Och behöver du råd i detta fall?"

"På sätt och vis, ja."

"Själv skulle jag icke behöva råd. Av brevet synes framgå, att patronen möjligen är i svårigheter och behöver någon, på vilken han kan lita; och så skriver han till dig, pojken, som han så vänligt hjälpte i de gångna åren. Det är heder för dig. Råda dig vill jag inte; gör som du anser vara rätt."

"Då skriver jag, att jag med glädje antar tillbudet."

"Nu gjorde du mig en glädje, pojke. Gud välsigne dig."

Samma dag avgick svar till patron Ardell, och två veckor senare begav sig Allan på väg till sin nya plats, där han skulle vara för att tillse, att allt blev ordnat på bästa sätt för husbondens mottagande. Först när Allan läst namnet Strömsnäs i brevet, hade han tyckt sig känna igen namnet men icke kunnat få klart för sig, var han hört det eller hur han kände till det. Men när han fått vidare brev om egendomen och dess läge m. m., ljusnade det för hans minne, ty Strömsnäs var en större herrgård i hans egen hembygd, endast litet över en mil från kyrkbyn därhemma. Men det var ej att undra på, att han glömt platsen, ty han hade ju aldrig haft något att göra med herrgårdarna, då han var pojke.

Det regnade och var mycket kusligt den dag, då Allan från Örebro begav sig ut till Strömsnäs. Han åkte ut med gästgivareskjuts, ty det hade icke fallit honom in att begära, att någon från godset skulle komma och hämta honom. Han hade några dagar på sig nu att ordna ett och annat, innan patronens saker kommo och skulle föras ut från staden. Han visste ju, att en hel del möbler funnos där ute redan nu, och det bleve tillräckligt att göra med att ordna dessa, som han ansåge bäst.

"Det här skall vara utmärkt väder för lantbruket det", sade pojken som körde.

"Så är det nog, ehuru vi möjligen kunnat reda oss med litet mindre regn."

"Skall han stanna vid Strömsnäs?"

"Så är meningen."

"Jag hörde, att ägaren själv ämnar flytta dit."

"Ja."

Pojken tyckte om att prata, och hans frågor kommo ibland och störde Allans tankar.

"Den här arrendatorn har ju farit illa med gården."

"Så, har han det."

"Ja, jag hörde i staden i går, att gården skall vara rysligt illa medfaren, så att det fordras allt mycket arbete för att ställa allt tillrätta."

"Det få vi väl se."

Äntligen voro de framme, pojken höll in sin häst mitt framför stora trappan, och Allan hoppade raskt ur. Inte såg det så särdeles inbjudande ut här nu, men det bleve väl bättre. Regnet fortfor att falla, jämt och stadigt. Lönnarna fällde sina stora, gulröda

blad så tätt, att det tycktes, som ville de få hela avklädningsprocessen färdig till kvällen. På gångarna i trädgården låg det flera tum djupt med löv; blomsterlanden voro gömda under deras gula täcke, och själva trappan var så full av dem, att Allan halkade på dem. Det såg ödsligt ut. Sedan han betalat pojken för skjutsen och denne begivit sig bort igen, stod Allan kvar och betraktade tavlan omkring sig.

Strömsnäs var en gammaldags herrgård, hållen i den tunga stil, som alltid ger intryck av soliditet och varaktighet. Själva byggnaden var tre våningar hög och hade brutet tak och ett par små torn i hörnen. Två flygelbyggnader i två våningar, även de med brutet tak, gåvo ett mera storslaget utseende åt gården. Parkanläggningen vid stora byggnaden var icke så stort tilltagen, men den kunde göras vacker, det såg Allan genast. Åt vänster skymtade stall och ladugård och flera mindre byggnader, och åt höger voro ett par små öppna fält mellan dungar av vackraste lövskog, och litet längre bort glänste en sjö, ehuru den nu såg mörk och ruskig ut i regnet.

Allan väcktes ur sina tankar av, att någon hördes komma från en av sidogångarna, och då han vände sig däråt, såg han en ovanligt storväxt man med grova drag och yvigt mörkt skägg komma. Mannen såg ut att vara omkring fyrtiofem år, var klädd som bönderna i allmänhet och hälsade avmätt och kort.

"Vad önskar ni? Det bor ingen här vid gården just nu."

"Jag vet det, ty jag är den nye inspektoren. Men vem är ni?"

"Jag är rättare här."

"Nå, det var bra. Vad är ert namn?"

"Olof Glans."

"Har ni nycklarna till byggnaderna här?"

"Ja, det har jag, fast jag inte tog dem med mig."

"Gå då efter dem genast, så är ni snäll."

Glans kastade en prövande blick på den unge herrn och gick sedan ner till den vänstra flygelbyggnaden. Allan förstod, att rättaren bodde där. Medan han var borta, steg Allan upp på trappan, och från den breda verandan, som var försedd med tak, hade han en ännu bättre utsikt över nejden, fastän han på grund av den mulna väderleken icke kunde se så långt just då. Rättaren kom snart tillbaka och bar nycklarna med sig.

"Har ni tid att visa mig omkring litet här efter middagen?" frågade Allan, då han mottog nycklarna.

"Ja, det har jag nog."

"Vad gör folket just nu?"

"Vi ha hållit på att plöja litet, men det regnar ju, så att det är inte möjligt att fortsätta."

"Nej, det är litet besvärligt. Har ni inte sått något ännu?"

"Jo, vetet är allt sått, men vi ha rågen kvar."

"Jaha, jag tänkte det. I morgon få vi tid att tala om den saken. Kan ni i eftermiddag sända någon in till staden efter mina saker?"

"I dag tror jag inte det går för sig, men i morgon. Är det mycket?"

"Det är två stora koffertar. Hur är det, är inspektorsbyggnaden möblerad?"

"Bara ett par rum. Se, den förre inspektoren hade sina egna möbler, och dem tog han med sig."

"Det är givet. Om jag icke kan få i ordning här uppe genast, kan jag då få bo hos er några dagar, tills jag hinner få klart?"

"Om ni vill taga det som vi ha det, så får ni gärna det."

"Visst är jag nöjd med som ni har det. Gör inga extra besvär. En säng att sova i, och så litet mat, alldeles som ni själva ha det i vardagslag, och det är allt jag behöver."

"Då möter det inga hinder. Jag skall gå och säga till mor om det, och då kan jag taga med mig er kappsäck in, så slipper den stå ute i regnet längre."

"Gör det, min käre Glans. Jag kommer ner till er, så snart jag sett över det inre av huset."

Han öppnade dörren och gick in. Tamburen var mycket rymlig och ljus, där funnos glasrutor på dörrarna. Han gick igenom alla rummen i första våningen, sedan i de båda övre, och han fann, att Glans haft rätt, arrendatorn hade gått illa åt mycket där inne. Huru mycket mera då, när det gällde det yttre. Mycket bleve det nu att göra för att snygga upp och ordna det som fanns i huset, men finge han bara tillräckligt med hjälp, så skulle det nog bli fint. De stora, väggfasta speglarna och skåpen samt en del andra värdefulla och fina möbler, som hört till gården i långa tider, bleve säkert ypperliga igen, om de blott rengjordes och polerades upp litet.

Från den stora byggnaden begav han sig till inspektorsflygeln. Där var det ännu värre, smutsigt

och illa tilltygat. I flera rum hängde tapeterna i stycken, och flera fönsterrutor voro sönderslagna. De få möbler, som funnos kvar där, voro knappt brukbara, så att Allan insåg, att han måste sätta upp helt och hållet med nytt bohag, vilket icke bleve någon lät sak för honom, som var så fattig.

När han kom ut igen, stod Glans och såg efter honom.

"Nå, hur fann ni det?"

"Dåligt, mycket dåligt, men det går att hjälpa upp. Jag måste ha hjälp till det, och ni får vara snäll se till, att några fruntimmer komma hit redan i morgon och börja skura och göra rent. Därtill måste vi ha ut en snickare och en målare från staden, eller kanske finns det att få på närmare håll?"

"En snickare ha vi allt här ute, och han har inte mycket att göra just nu, så han bleve nog glad över att få lite arbete. Målare ha vi dock ingen här."

"Då får ni se till, att en sådan kommer med ut i morgon, då ni sänder till staden efter mina saker."

"Det går an."

"Och i eftermiddag vill jag ha reda på så mycket som möjligt angående gården och arbetet, så att vi bli i god ordning, innan patronen kommer."

"Det skall ske. Nu är middagen färdig, om ni vill vara så god och komma."

"Tack, tack, det var utmärkt."

Inne hos Glans var det rikigt snyggt och trevligt, och Allan kände sig hemma där. Den lilla feta rättarehustrun hade lagat en god middag, och Glans själv var en sällskaplig, vänlig man, trots sitt bistra

utseende. De båda barnen, två små flickor, voro riktigt älskliga. Efter middagen, som intogs i köket, bjöd Glans sin gäst in i det andra rummet, där de i flera timmar avhandlade gårdens affärer, och Allan fick en ganska god inblick i det hela.

"Det blir nog bra", sade Allan till slut, "men säg mig nu, vad slags arbetsfolk ha vi här?"

"Äro de nyktra och städade?"

"Några äro det, andra inte."

"Hur har det varit här under den förre husbonden?"

"Ja, det bör jag kanske inte säga någonting om, men det var allt ganska mycket missnöje, ty han lät inspektorn driva arbetarne alldeles för hårt."

"Men käre ni, om han drev arbetet, så borde det ha gått mycket bättre för honom än det gjorde, enligt vad jag hört."

"Det gick nog bra på sätt och vis, men såsom de levde så var det omöjligt att lyckas. Här var ju inte annat än kalas och festligheter så långt året var. Och här söps och spelades sent och tidigt. Hur kunde det annat än gå illa."

"Jag hoppas det skall bli bättre nu."

Under de båda veckor, som Allan sedan hade för att styra och ordna, lärde han sig högt värdera Glans, som i själ och hjärta var en gudfruktig man. I rättarens trevliga hem trivdes han gott; det var blott en sak han tyckte sig främmande för, och det var att Glans varenda morgon och kväll hade husandakt med sin familj. Han läste i bibeln och bad till Gud, och dylikt hade Allan aldrig förut varit med om. Dock

sade han intet därom, ty han ansåg det vara riktigt vackert.

Till slut var allt i ordning, så långt Allan fann, att han kunde ordna det. Alla saker hade kommit och placerats i de olika rummen enligt givna befallningar, tjänare hade också anlänt och arbetat med iver, så att allting sken som nytt och såg ståtligt ut. Utomkring hade drängarna räfsat och ränsat och gjort det trevligt, och som vädret blivit klart och fint, hade det gått bra. Och så tillsade Allan en dag kusken att sätta för den stora droskan i tid, så att de hunne till staden innan tågets ankomst. Hushållerskan hade fått befallning om middagen, såsom Allan ansåg den böra vara, och så åkte då inspektoren på Strömsnäs in till staden för att möta sin husbonde och dennes familj.

Patron Ardell var glad, då han steg av tåget, och på vägen ut till Strömsnäs hade han mycket att fråga om. Han hade låtit Allan åka inne i droskan med, just för att få tillfälle att fråga om allt. Och Allan omtalade lugnt och korrekt allt, som husbonden ville ha reda på. När droskan svängde upp från stora vägen, lutade sig fröken Clara ut för att kunna se bättre.

"Åh pappa, här ser ut att vara förtjusande vackert; och du sade, att gården var så förfallen."

"Jag jämförde den med Grönhäll, och därav kom mitt bedömande."

Även fru Ardell var mycket ivrig att få se gården både ute och inne. Då de stego ur och begåvo

sig in, var Glans uppe vid trappan och välkomnade dem.

"Det här är min rättare", sade herr Ardell, och hans hustru och dotter hälsade vänligt.

"Han ser grym ut", sade Clara, då de hunnit uppför trappan.

"Men han är en utmärkt rättare och en god man", svarade Allan.

"Ni har ju lyckats ordna det förträffligt här", utbrast Ardell, då han trädde in i den stora tamburen, och Allan kände sig smickrad för erkännandet. Vid middagen, till hvilken inspektoren blivit inbjuden, talades endast om gården och dess angelägenheter, och herr Ardell fann, att han icke misstagit sig på sin man, då han gav Allan platsen som inspektor.

"Har ni fått många rum i ordning åt er själv då?" frågade han.

"Inga ännu. Jag har låtit rusta upp ett par rum litet, så att jag möjligen kan bo där, men det kommer att taga tid att få det i ordning ordentligt."

"Var har ni bott och ätit under dessa veckor då?"

"Hos Glans. Han har ett riktigt trevligt hem och var god nog att låta mig hyra ett rum för tillfället, och även mina måltider har jag intagit där."

"Och hur har ni tänkt ordna det nu, sedan vi kommit?"

"Jag har ämnat bo i de rum jag fått någorlunda i ordning, och så har jag ämnat fråga Glans, om jag fortfarande kan få mina måltider hos dem."

"Det blir nog bättre, att ni får rum här i stora

byggnaden och äter vid vårt bord med, ty i längden bleve det nog enformigt att äta hos rättarens."

"Om herr patron önskar det så, så är jag naturligtvis tacksam."

"Då låta vi den frågan vara avgjord, och jag skall se till, vilka rum ni kan få."

På så sätt avgjordes det genast, att Allan skulle bo hos sitt husbondefolk, och han fick ett par stora, ljusa rum i andra våningen för sig.

Snart var allting ordnat till allmän belåtenhet, tjänarne visste sina sysslor, och Allan kastade sig in i arbetet att tillse och övervaka det hela vid den stora gården på ett sådant sätt, att patron Ardell kunde vara nöjd.

Det dröjde icke länge, förrän det började komma främmande till Strömsnäs. Grannarne gjorde uppvaktning, och som det låg ganska många herrgårdar i den trakten, blev det också många visiter.

En dag stodo herr Ardell och Allan nere på gården och samtalade om arbeten och planer, som intresserade dem båda. Det var på förvintern, och det första fina slädföret glänste utåt vägen.

"Är ni säker på, att milorna äro i god ordning?" frågade patronen.

"Jag har själv varit ute och sett till dem, och alla våra kolare äro nyktre och pålitlige män."

"Och ni tror verkligen, att vi få så mycket timmer, som er rapport uppger?"

"Ja, drygt så mycket. Visserligen har det slarvats med avverkningen förut, men det var icke så illa, som jag trodde."

"Jag är belåten med det. Och nästa vinter skola vi se över det södra skogsstycket, ifall det lönar sig att göra något med det."

"Enligt min tanke borde den skogen stå en tid ännu. Den kommer att mycket förmånligare kunna avverkas om några år."

"Men jag torde vara tvungen att låta den gå nästa år."

"Jag hoppas ni slipper."

En släde svängde upp från vägen, och några ögonblick senare stannade den framför trappan. Det kom flera grannar för att hälsa på. Allan vinkade åt en dräng, som var sysselsatt borta på gården, att komma och taga hand om hästarna, och patron Ardell skyndade att mottaga sina gäster. Dessa voro godsägaren Sander från Sandåsa med sin hustru, son och dotter. Den något dryge godsägaren, en tjock, rödbrusig man med yviga polisonger och grått hår, kastade vårdslöst ifrån sig tömmarna och steg ur.

"Säkerligen patron Ardell?" sade han bugande. "Mitt namn är Sander från Sandåsa. Vi ha länge ämnat oss komma hit, men det är ju så mycket att styra med. Min hustru, min son Ernst, min dotter Nora. Hoppas herrskapet befinner sig väl och trivs här ute. Vi vilja hälsa eder hjärtligt välkomna hit."

Patron Ardell hälsade och bugade och uttryckte sin glädje över att få så rart främmande. Allan hade dragit sig undan, och patronen bad sina gäster stiga in, vilket de också gjorde. När Allan om en stund kom in för att avlämna ett par personliga brev till

patronen, ty posten hade just kommit, presenterades han för de främmande. Patron Sander och hans hustru voro båda avmätta men artiga. Nora bugade sig likgiltigt, och Ernst såg med nedlåtande vänlighet på inspektoren.

"Lindner", sade han; "det förefaller mig som ett namn, som jag hört förr."

"Mycket möjligt, min herre."

"Det synes mig, som hade det funnits någon Lindner här i trakten."

"Kommer du inte ihåg det", inföll fadern, "den där supige torparen, som flyttade ifrån socknen för ett par år sedan. Han hette Lindner."

"Ja, det var ju så rätt det. Inspektoren är väl inte möjligen från de här trakterna?"

"Jo, jag har den äran."

"Är det möjligt! Men ni räknar naturligtvis inte släktskap med den där familjen?"

"Helt säkert. Den torpare, er herr far omnämnde, är min far."

"Nej, men vad säger ni! Inte hade han någon vuxen son. Han hade visst en, som försvann för många år sedan, och det sades, att han drunknade i någon skogssjö."

"Han drunknade icke, ty jag är den sonen."

"Det var märkvärdigt."

Nora hade suttit och betraktat den högreste unge mannen, och för hennes minne stod så klart den där dagen i skolan, då Allan så skamligt blivit piskad, blott för att hon varit feg nog att dölja sanningen.

Hon kände, hur en brännande rodnad steg upp på kinderna, men hon teg likväl.

"Jaså", sade Ernst, och nu låg det förakt i hans röst också, "ni är son till den torparen."

Allan bugade sig, och som han icke hade mera att uträtta där inne, gick han. Så snart han var utom dörren, började frågor angående honom hagla från de fina gästernas läppar, och patron Ardell berättade gärna, vad han visste om sin inspektor.

"Men akta er för den", sade herr Sander. "Han torde nog bräs på sin far, och en eländigare stackare är det svårt att finna. Han gick och söp i många år, till dess han blev körd från torpet, och ingen annan ville ha honom. Jag vet inte riktigt, hur det gick med dem, men jag tror de fingo sig ett torp strax utom socknen. Super inte den här unge?"

"Nej, det har jag aldrig hört något om."

"Ja, ja, han vågar väl inte. Men man kan förstå vad slags karl han är, då han redan som barn kunde rymma sin väg och ställa till så mycken oro."

Ernst hade gått bort till fröken Clara och börjat samtala med henne, uttryckande sina förhoppningar, att de snart måtte få se henne som gäst vid Sandåsa.

Till slut åkte de hem, sedan visiten gjorts så lång som möjligt.

"Vad tror du om dem?" frågade Ardell sin hustru.

"De äro väl som folket är mest, men jag tyckte inte om deras sätt mot herr Lindner. Inte kan han rå för vad hans far är."

"Så tyckte också jag, men det ligger i folk att tala och bedöma så där."

De nästa som kommo till Strömsnäs voro Malmgrens från Lövåkra. De hade redan genom Sanders fått reda på, vem Allan var, så att de sågo honom icke alls, och han gick dem visst icke nära. Men i trakten gick snart talet om, vad slags inspektor de hade vid Strömsnäs; och de som kallade sig fina och bildade rynkade på näsan, då de hörde, att han till och med bodde i stora byggnaden med. Det fattigare folket, som kände Sten Lindner, tyckte däremot att det var roligt, att en av deras klass kunnat svinga sig upp såsom Allan gjort.

Så kommo julkalasen, och patron Ardell och hans familj voro borta flera dagar i veckan, men Allan var aldrig bjuden med, utom en enda gång, då baron Brehm på Liesjö, en av de första, som hälsat på hos familjen på Strömsnäs, hade en större festlighet; men detta var också enda gången.

Allt efter som Allans livshistoria skärskådades av folket, fick den också ett olika bedömande av olika personer och klasser. De flesta syntes dock antaga, att inspektoren icke riktigt var på den plats i livet, där han genom sina familjeförbindelser borde vara; och nu finge han skylla sig själv, om han finge lida för sin djärvhet att hoppa över klassmedvetandets gräns, ty dylikt medför i vanliga fall lidande och förtret. Inte kunde de, som voro födda inom de bättre klasserna, vilja ha något att göra med en man, vars far var en supig torpare, det var ju klart. Och å andra sidan ansågo arbetets barn honom såsom en avfälling, och de drogo sig undan honom lika mycket som

den förut nämnda klassen. Och Allan för sin del besvärade ingen utan gick lugn sin väg.

Vid Strömsnäs var det dock bra, ty patron Ardell var fortfarande lika vänlig och god mot honom, och för övrigt visade alla honom förtroende och vänlighet, så att han var nöjd. Och de underlydande tyckte om honom, ty han var rättvis mot dem, han drev dem icke att arbeta över förmågan, och han ömmade för deras väl.

Men en dag kom, då Allan fick lära sig förstå, att hans plats vid Strömsnäs endast var tjänarens plats. Detta var han själv fullt medveten om och hade aldrig sökt att på minsta sätt ponera något annat. Men då han ju bodde såsom medlem i familjen, blev förhållandet mellan honom och familjemedlemmarna litet mera förtroligt, än det eljes skulle hava blivit. Men, som sagt, dagen skulle komma, då han obarmhärtigt och utan egentlig nödvändighet skulle påminnas om sin ställning, och då det gällde att vara riktigt lugn för att känna sig stå som segrare.

Efter de många bjudningarna, till vilka Ardells varit inviterade, var det en given sak, att det måste göras någonting i den stilen även vid Strömsnäs, och en vacker dag på eftervintern fick Allan i uppdrag att skriva adresserna på en hel mängd bjudningsbrev samt att tillse dessas utsändande. Även fick han en hel del extra arbete, då det hela skulle ordnas, ty det skulle bli en storslagen fest. Men han gjorde allt med största villighet och glädje. En dag kom fröken Clara in på kontoret, där Allan satt vid böckerna och gjorde upp räkningen för månaden. Han steg upp och bu-

gade sig och fick en vårdslös nick till svar. Han hade vid några tillfällen tyckt sig märka, att hon behandlade honom annorlunda nu än förr, men det hade han icke lagt på sinnet utan antagit det vara blott på grund av stundens sinnesstämning. Nu tyckte han dock, att hälsningen var så vårdslös, som hade hon med vilja önskat såra honom.

"Jag vill att ni skall gå till växthuset och tillse några ändringar, som jag önskar utförda där genast. Det är inte precis efter min smak där nu, och om ni kommer dit, så skall ni få mina order om ändringen. Sedan övervakar ni arbetet, så att drängarna inte begå några misstag."

Han bugade sig tyst.

"Och det måste vara färdigt och snyggt redan om ett par dagar", tillade hon och ämnade gå. Men han hejdade henne.

"Fröken kan lika väl nu säga mig, vilka ändringar som önskas, och jag skall tillse, att de bli utförda."

"Jag vill ha alla de större grupperna bättre ordnade och de små i bättre harmoni. Som det nu är, ser det inte fint ut. Det är gammalmodigt och verkar smått."

"Fröken önskar således det hela moderniserat?"

"Alldeles. Ni inser själv, att det nu är enligt gamla stilen. Jag litar på, att ni gör ert bästa."

Med en lika vårdslös nick som hon kommit, avlägsnade hon sig igen. Allan stod och stirrade på dörren, genom vilken hon försvunnit, stod där en lång stund, under det skiftande känslor stredo om herraväldet i hans själ. Jaså, han skulle ändra vinterträdgården, som han kallade den, göra den nymodig. Det var det-

samma som att han skulle förstöra sitt eget verk. Då han kommit till Strömsnäs, hade växthuset varit i ett miserabelt skick, ja, eländigt i alla avseenden. Och intresserad som han var, hade han nedlagt både arbete och kostnad på att sätta det i ett gott skick och få det vackert. Lyckats hade han också efter stora ansträngningar, så att många prisat Strömsnäs växthus såsom det vackraste i trakten. Och nu skulle det fördärvas, moderniseras, alldeles som om blott det nymodiga, det moderna, vore vackert. Han knöt händerna vid själfva tanken därpå, men så lugnade han sig igen. Han skulle handla enligt hennes önskan, hon skulle få sin vilja fram. På bestämd tid var också växthuset så omändrat, som hade det varit ett helt annat än det förra, men det hade visserligen icke vunnit därpå. Patron Ardell stod och såg på det med förundran.

"Varför har ni ställt till det så här?" frågade han nästan harmset.

"Jag fick befallning av fröken att modernisera det enligt hennes smak, och jag har gjort det."

"Befallning av Clara! Vad skall detta betyda?"

"Det vet jag inte, herr patron."

I detsamma kom Clara själv ut i växthuset.

"Så där ja, nu börjar det ju se ordentligt ut här."

"Du tycker det", svarade fadern. "Och jag skall säga dig, att hela skönheten är borttagen. Har du inte bättre smak än så, då är jag ledsen för din skull."

"Men pappa då, man måste väl följa med sin tid, och här såg rysligt gammalmodigt ut förut."

"Men vackert, mycket vackert. Nåja, det är gjort

nu och måste vara så här för tillfället, men länge skall det då inte bli."

Allan hade grannlaga gått ifrån dem, så att han icke hörde vad som sades. Clara kände sig förargad och gav sin far det föga vänliga svaret:

"Det är väl inte pappas mening, att vi alla skola böja oss under herr Lindners bestämmanden och nöja oss med hans smak? Om så är, så blir här inte roligt i längden. Vi måste väl något tänka på, vem han är, och vilka vi äro."

Patron Ardell betraktade förundrad sin dotter, men han svarade icke ett ord utan gick sin väg. Clara var förargad. Hon gick bort till hörnet, där Allan själv höll på att arbeta med en liten grupp palmer, som han ännu icke var riktigt nöjd med.

"Tyckte ni verkligen det var vackert gjort av er att beklaga er för min far och liksom låta påskina, att jag har dålig smak, för att jag önskade de här förändringarna?"

Allan reste sig upp med sådan häftighet, att ett par blomkrukor föllo till golvet och slogos i stycken. Över hans ansikte steg sakta en mörk rodnad, och han såg på den unga damen, som hade han icke riktigt förstått henne.

"Min fröken", stammade han, "jag fattar icke."

"Fattar icke! Ni hörde mycket väl, huru min far förebrådde mig för de förändringar, som gjorts här, och han hade icke sagt något, om ni icke beklagat er."

Då sjöd vreden inom honom.

"Jag vill endast påminna er, fröken Ardell, att jag aldrig glömt min ställning här. Jag utför det arbete,

som blivit mig ålagt, och jag gör det efter bästa förmåga. Om jag icke skulle utföra det till belåtenhet, så är det icke viljan utan förmågan som saknas. Att beklaga mig för någon har jag ännu ej lärt mig. Om er far förebrått er något, så är det icke min skull, ty jag har icke sagt något åt honom. Mina känslor äro alls icke tagna med i beräkningen här, varken av mig själv eller av någon annan. Således gör ni mig orätt. Men är mitt arbete icke till belåtenhet, så är jag villig att när som helst överlåta det åt någon annan. Detta är allt."

Även han gick, lämnande den unga damen ensam. Då kände hon, att hon handlat illa, och tårarna kommo henne i ögonen, men det var för sent att ändra nu, och hon var för stolt att erkänna sitt fel. Och så ansåg hon, att hon givit honom en god läxa angående hans ställning vid gården.

NIONDE KAPITLET.

Strömsnäs strålade fram som ett sagoslott i kvällens stillhet. Utomkring gnistrande drivor, belysta av hundratals ljuslågor, vilka genom fönstren kastade ett klart ljus vida omkring. Skogen stod mörk och högtidlig, men när ljusskenet föll på den, såg den så sagolik ut. Den tycktes bilda ett väldigt mörkt tempelvalv, till vilkets inre ljuset icke vågade sig, och djupt därinne under valvet viskade sagor och tassade tomtar och troll. Inne i de stora salarna på Strömsnäs var det också storslaget vackert den kvällen, såsom man endast finner det hos dem, som hava både förmåga och smak att få det fint.

Och där tonade bjällerklang i kvällen, och den ena kappsläden efter den andra ilade fram på vägen, under det eldiga hästar liksom på lek dansade mellan drivorna. När de, löddriga och rykande, stannade framför stora trappan vid Strömsnäs, skyndade drängar genast fram och togo hand om dem, sedan de festklädda personerna i slädarna stigit ur och på de utbredda mattorna gått upp till huset, där patron Ardell och hans maka mottogo dem i stora salen.

En så alltigenom fin fest påstods aldrig förr hava hållits på Strömsnäs. Allt vad trakten ägde fint och förnämt var där, och även de, som icke ännu hunnit arbeta sig så särdeles högt upp i rangskalan, men vilka

visat artighet mot Ardells, voro med. Bland dessa senare voro Malmgrens, vilka endast för sin rikedoms skull voro ansedda.

En speciell liten musikkår spelade, betjänter ilade av och an för att tillse, att gästerna ingenting saknade, och de stora borden i matsalen voro fullastade med de läckraste rätter. Och patron Ardell hade tillsett, att det fanns fina viner och likörer för dem, som önskade sådana. Redan innan man satte sig till bords, var det prat och glam och skämt överallt, gamla bekantskaper upplivades och nya stiftades.

Ernst Sander och Bernt Malmgren hade just mötts och stodo och pratade vid en blomstergrupp borta i ett hörn.

"Här är fint, det är då säkert," sade Ernst, i det han kastade en prövande blick över de i ljus strålande rummen.

"Alldeles som det bör vara, om man skall trivas", svarade Bernt vårdslöst. I detsamma gick Allan förbi, artigt hälsande på Ernst, som med en vårdslös nick besvarade hälsningen.

"Vem var den där herrn?" frågade Bernt och såg efter den höga, kraftfulla gestalten.

"Vet inte du det? Ingen mindre än inspektoren här vid gården, herr Lindner, son till en gammal försupen torpare här i trakten."

"Åh, är det han!" Och Bernt frågade icke mer. Men när en stund senare patron Ardell själv presenterade de båda herrarne, stirrade Bernt Allan rätt i ansiktet utan att säga ett ord, utan att räcka honom sin hand eller på något sätt visa tecken till, att han

begrep varom fråga var. Patron Ardell betraktade honom förvånad, och Allan avlägsnade sig, artigt bugande. Han ville åtminstone visa sig som en gentleman, även om den andre icke hade vett därtill. Ardell stod dock kvar, och när Allan var utom hörhåll, sade han mycket allvarligt:

"Jag presenterade herr Lindner för er, för att ni skulle bli bekanta."

"Det fattade jag mycket väl, herr patron."

"Men ni visade er mycket oartig mot honom, för att nu icke säga något styggare."

"Åh, förlåt mig; det var alldeles icke meningen att vara oartig; men det är mitt sätt, då jag icke vill stifta bekantskap med någon."

"Och ni ville inte det nu?"

"Nej, jag umgås inte gärna med män av hans kaliber."

Patron Ardell kände sig förargad men sade ingenting, ansåg sig icke kunna göra det, då Bernt var gäst i hans hus. Senare på kvällen, då man stigit upp från borden, och grupper av unga och gamla bildades här och där, kommo Ernst Sander och Bernt Malmgren i sällskap med Clara Ardell och ett par andra unga damer in i växthuset för att sitta där och prata en stund. Deras samtal var mycket trevligt och skämtsamt, och av någon anledning kom frågan om tjänstefolk på tapeten.

"Men, min bästa fröken Ardell," anmärkte därvid Bernt Malmgren, "hur kan det komma sig, att den där Lindner får vara inspektor vid Strömsnäs?"

Clara rodnade lätt, men svarade utan förlägenhet:

"Han är en utmärkt bra inspektor."

"Det kan väl så vara, men att låta honom komma in bland hederligt folk, det anser jag vara nästan förolämpande."

"Akta dig, så att du inte stöter fröken Ardell," varnade Ernst Sander. Då var det som Clara i tanklöshet gav det svar, som sedan många gånger bringade smärta till en ärlig själ.

"Det är min fars påhitt, att han skall vara med på det sättet, och jag förstår inte vad pappa tänker på, som inte håller honom på behörigt avstånd. Hans plats är ju bland tjänarne, och finge jag som jag ville, så bleve det nog annorlunda."

"Skall han räknas som medlem i familjen?"

"Det vet jag icke, ty min far har aldrig sagt något därom; men det kunde då icke falla mig in att göra det."

"Jag tycker han borde känna själv, att han är i vägen så här i sällskap. Man kan icke direkt säga honom det, då han kommer och söker tränga sig in bland oss, och på samma gång kan man inte undvika att visa, hur gärna man ville vara litet längre borta ifrån honom." Det var Ernst Sander som talade.

"Vi unga", sade Bernt, "få komma överens om, att så ofta vi ha tillfälle därtill göra klart för honom, att han inte är vår jämlike, och att visa honom till tjänarnes plats. Göra vi det, torde han ha vett nog att efter hand se saken i rätt ljus och draga sig tillbaka."

"Det torde inte hjälpa mycket", förklarade fröken Ardell. "Jag har sökt visa honom hans plats, men han synes mycket oberörd av det."

"Ni har försökt! Bravo, fröken Ardell! Om ni blir vår bundsförvant, skall ni få se, hur lätt han skall bli snoppad i varje hörn. Tillfällen blir det gott om, ty karlen tycks inte ha bättre vett än att tro sig i samma ställning som vi."

I detsamma hördes musiken från stora salongen, där dansen redan en liten stund pågått, och de unga begåvo sig dit. När de gått, reste sig en man, som suttit bakom en liten grupp palmer, bara några steg ifrån dem, och som sålunda hört hela samtalet. Mannen var Allan Lindner. Han hade gått ditut en lång stund innan de andra kommo dit, och sedan de börjat sitt samtal, hade han känt det omöjligt att begiva sig därifrån, varför han suttit orörligt stilla hela tiden. Han var mycket blek, och det låg sorg i hans drag. Sålunda hjäpte det icke, att man var hederlig och att man gjorde sitt bästa för att ärligt sträva sig fram i livet. Bara för att man råkade vara son till en fattig torpare och själv var fattig, dugde man icke till sällskap åt så fint folk som dessa, vilka nyss så skamligt talat om honom. Länge stod han där stilla och försänkt i tankar, under det att tonerna af dansmusiken dallrade ut från salen och smekte hans öra. Men den musiken var endast för de rika, icke för honom, den fattige torparesonen. Men plötsligt rätade han på sig. De bittra tankarna skulle icke få övermakten med honom, skulle icke få förgifta hans själ. Han ämnade visa dessa dryga ungdomar, att han var en man, och att han kunde reda sig utan dem, lika väl som de tycktes kunna vara utan honom. Med högburet huvud gick han in i den rikt upplysta salen, där dansen

nyss slutat. Han ämnade visst icke stanna där utan blott gå igenom salen och till sitt rum, ty han kände sig icke mera passa i sällskapet, han var överflödig där. Men han hejdades av baron Brehm, som trädde honom i vägen och räckte honom handen.

"God afton, herr Lindner. Jag har letat efter er. Hur står det till?"

"Ganska bra, herr baron."

"Ni ser litet blek ut. Arbetar för träget kanske."

"Inte alls, herr baron, inte alls. Den här tiden är det ingen särdeles brådska."

"Jag har en begäran till er, om ni icke tar illa upp."

"För all del, herr baron, räkna på mig, om jag på något sätt kan stå till tjänst."

"Saken är, att jag har några ganska vittomfattande planer med avseende på en parkanläggning vid Liesjö. Och jag ämnade bedja er komma till mitt hem såsom gäst för några dagar, att jag må få inhämta råd av er. Det säges mig, att ni är ovanligt skicklig i dylika frågor."

"Ni smickrar mig, herr baron. Men kan jag på något sätt vara till tjänst, så mycket gärna, ifall icke patron Ardell har något emot det."

"Det har han säkerligen icke. För övrigt skall jag fråga honom, om han icke kan giva er ledigt en liten tid, ty jag önskar er som gäst hemma hos mig."

Just som han yttrat detta, kom Bernt Malmgren fram till dem. Icke låtsande se baronen vände han sig med mycken nedlåtenhet till Allan:

"Hör nu, Lindner, gå bort till röda salongen i hörnet och säg till min far, att han inte behöver vänta

på mig, ty jag åker hem med patron Sander. Men raska på litet, ty de gamla vilja fara hem."

En varm rodnad steg på Allans kinder, då han såg, att Ernst Sander och de övriga, som varit med i växthuset för en stund sedan, intresserade gåvo akt på dem och skrattade. Det var sålunda överenskommet mellan dem att på detta sätt förolämpa honom. Dock ämnade han icke låta dem vinna, ty nu förstod han deras avsikt vara icke blott att såra, men även att reta honom och bringa honom ur fattningen.

"Med största nöje, min herre," svarade han därför lugnt och värdigt. "Er far är herr Malmgren, om jag icke misstager mig."

"Det är rätt. Gå nu genast."

Allan bugade sig på nytt och ämnade verkligen uträtta ärendet utan tvekan, men han hindrades af baron Brehm, på vars panna ådrorna svällde.

"Stanna ni här, herr Lindner. Om herr Malmgren icke själv kan uträtta sina ärenden, så finns här tillräckligt många tjänare, som kunna sändas; så att behovet kräver icke, att andra gäster skola springa ärenden åt honom."

Förargad över detta ingrepp vände sig Bernt till baronen:

"Jag tillsade en tjänare i huset att uträtta ärendet åt mig, herr baron."

"Ni misstar er betydligt, min herre. Inspektor Lindner är här såsom patron Ardells gäst i kväll, och såsom sådan blev han presenterad även för er. Jag såg det själv. Hoppas att ni inte alldeles förlorat all hyfsning, ifall ni någonsin haft någon sådan."

Detta var mera än Bernt kunde bära.

"Åh hut, herre", väste han. "Ni borde själv veta bättre än att taga dylikt pack i försvar. Om ni visste om den där herrns förflutna, så gjorde ni er nog inte skyldig till att stå här och prata med honom mitt ibland hederligt folk."

"Jag råkar veta om, icke blott hans, men även ert förflutna, min gunstig herre, och jag skall säga er, att ni väger ganska lätt i vågskålen, om jämförelser skola göras. Gå nu och uträtta själv ert ärende eller sänd en betjänt. Vi önska vara ostörda."

Som en piskad hund smög Bernt sig bort, och han vågade icke ens återvända till sitt sällskap, ty han visste, att de skulle skratta åt honom. Baron Brehm vände sig till Allan.

"Glöm det, herr Lindner, glöm det, ty anfall av dylika herrar får man inte räkna. Och det var bra att han kom just nu, ty från den här stunden vet jag bättre än förr, vad han går för. Och ni skall få upprättelse."

"Var god säg ingenting om det till någon. Det blir bara förtret av dylikt i längden."

"Bekymra er inte om det. Jag vet min plikt. Ni kommer således till Liesjö om ett par veckor. God natt."

Han tryckte Allans hand och gick ut ur salen, och Allan begav sig genast till sitt rum. Han hade haft nog af festen den kvällen. Men baron Brehm sade till om sitt ekipage och gick sedan att säga farväl till Ardell.

"Skall ni redan fara hem, herr baron? Det är inte sent ännu."

"Sent nog för mig i kväll."

"Vad har hänt?"

"Ingenting annat än att jag kommit underfund med, att jag icke gärna kan harmoniskt umgås med somliga av edra gäster."

"Jag beklagar, herr baron; jag är ledsen, om ni känner er missnöjd. Har någon behandlat er vanvördigt?"

"Ja, och det skarpt ändå. Så länge den där unge Malmgren är här, kan jag icke stanna."

"Vad har han gjort?"

Baronen omtalade händelsen, och patron Ardell kände sig mycket ledsen. Men hans mest värderade gäst reste hem en liten stund senare. Sedan var det, som om festen förlorat en hel del av sin livlighet, och Ardell var ledsen. Clara såg det, då hon händelsevis träffade sin far i ett av de mindre rummen.

"Pappa ser förtretad ut."

"Och jag har orsak till det, kära barn. Den där tölpaktige Malmgren bar sig så illa åt mot baron Brehm, att denne åkte hem."

"Men varför skulle baronen lägga sig i det där. Bernt gjorde ingenting farligt."

"Visste du om det?"

"Ja, jag var med dem, när de gjorde upp om att söka få se, hur inspektoren skulle taga det att just i kväll bli påmind om sin rätta plats här."

"Således en på förhand uppgjord dålighet. Och du hörde det och sökte dock icke hindra dem?"

"Nej, jag såg bara ett skämt däri."

"Ett mycket dåligt skämt. Det var ovärdigt handlat av dig. I kväll är inspektor Lindner vår gäst, och han är en man, som är värd allt annat än en förolämpning. Aldrig hade jag velat tro detta om dig, Clara."

"Men pappa, du sätter honom för högt, och han är väl ändå bara en tjänare här i huset."

"Inte i kväll. Du borde ha fattat det. Icke har väl min flicka så dålig uppfostran, att hon icke kan se det orätta i vad som skett?"

Skamsen gick hon ifrån sin far, tvingad att erkänna det ovärdiga i vad hon varit med om. Förgäves sökte hon sedan efter Allan, för att om möjligt genom ett vänligt ord ställa allt till rätta; ty hon var viss om att han skulle bli god igen genom vänlighet från hennes sida. Alla andra blevo det, varför icke han? Men hon kände honom icke ännu, och det skulle taga henne tid att fatta honom rätt.

TIONDE KAPITLET.

Snön föll i fina, mjuka flingor i kvällen. De lade sig med ett sakta, viskande ljud i högen bland de andra flingorna, lade sig så älskligt, som ville de till det yttersta utplåna allt som var mörkt och dystert. De lyste upp vinterkvällen med det där bleka, dunkla ljuset, som endast snön kan åstadkomma, men detta ljus var så vackert, så sagoskimrande, så fullt av finaste mystik, att ett känsligt sinne ovillkorligt måste känna sig tilltalat därav; och icke blott detta, men känna någonting harmoniskt, blitt, träda sig till mötes från drivorna.

Allan Lindner hade varit ute på en promenad i skogen. Han hade i mer än en timme vandrat fram på obanade stigar, i höga drifvor och kände sig vederkvickt av vandringen. Nu kom han med friska, röda kinder och klar blick upp mot gården. Han hade nu i flera dagar gått grubblande och nedstämd och det hade varit så svårt att komma till klarhet med det hela, men nu var det klart i hans sinne. Han skulle flytta in i inspektorsbyggnaden, och Elsa skulle komma och sköta om hans lilla hushåll, så snart det var henne möjligt att bli fri från den plats hon nu innehade, och det kunde hon nog på våren. Redan nu i kväll ämnade han skriva till henne om saken, och

snart skulle han ha ett eget litet hem, där han icke bleve i vägen för någon.

När han kom upp på gårdsplanen, såg han ljus lysa i fönsterna hos rättarens, och följande ögonblickets impuls gick han dit. Det var länge sedan han varit inne och hälsat på hos dem. De togo emot honom lika vänligt som förr, men han kunde se, att Glans såg liksom litet ängslig ut.

"Det var snällt av inspektoren att titta in till oss", sade han och bjöd Allan gungstolen.

"Hur är det med småflickorna då?" frågade Allan, så snart han satt sig och tagit den minsta på sitt knä.

"De må bra, Gud ske lov. Vi ha alla varit så friska i vinter."

"Och i kväll skola vi sjunga och predika", upplyste den lilla, som satt på Allans knä.

"Vad, sjunga och predika?"

"Ja se det kommer en farbror hit, och han predikar."

Allan såg frågande på Glans, och denne förklarade saken.

"Det är så, att vi ha våra bönemöten en gång i veckan, och denna gången är det vår tur att ha det här. Nu har det kommit en predikant till trakten, och han kommer hit i kväll."

"Är Glans läsare?"

"Ja, det är vad de kalla oss."

"Men Glans går ju till kyrkan om söndagarna, och jag trodde inte, att läsarne brydde sig om det."

"Ni har missuppfattat saken. Att vara läsare är egentligen ingenting annat än att frukta Gud på all-

var; och vi gå lika gärna till kyrkan som några andra, när vi få höra Guds ord predikas rätt. Och kyrkoherden är då utmärkt i det fallet."

"Ja, det tycker då jag. Men vad skola ni då med främmande predikanter, som fara omkring i bygden?"

"Vi behöva våra bönemöten; de uppmuntra oss mycket. Här behövdes möjligen ingen predikant, men de behövas på andra platser, och när de fara igenom här, tycka vi om att höra dem. Det muntrar upp oss ganska mycket."

"Aldrig hade jag trott, att Glans var läsare. Att ni var en god kristen, hade jag klart för mig."

"Se, att vara läsare och kristen är samma sak."

"Kanske det. Men måhända jag stör, om jag stannar längre? Edra gäster torde snart komma."

"Ja, vi kunna nog vänta dem när som helst, men vill inspektorn stanna, så går det mycket väl för sig."

"Gör det? Då stannar jag, ty jag har aldrig i mitt liv varit på ett läsaremöte."

"Det är roligt för dem, som rätt förstå saken, men ledsamt ibland för de andra."

"Hur är det möjligt?"

"Synden plågar ibland, och då är det inte roligt."

Det knackade på dörren, och strax därpå kommo flera stycken av gårdens folk, och inom en liten stund voro rummen alldeles fullpackade av folk, icke blott från Strömsnäs, men även från andra gårdar i trakten. Predikanten hade också anlänt i sällskap med en bonde. De flesta sågo med halv misstro, halv förundran på den unge inspektoren, och predikanten gick

ut i köket, där han frågade vem Allan var och fick upplysning om det.

Den lilla gudstjänsten pågick såsom det var vanligt bland det enkla folket på landsbygden på den tiden. Några enkla sånger sjöngos, flera av läsarne bådo högt, under det alla föllo på knä. Predikanten läste ett kapitel ur bibeln och gjorde en utläggning däröver. Denna utläggning, som ju alls icke glänste av lärdom eller storslagenhet, var dock mycket tilltalande och uppbygglig, ty predikanten talade med glödande hänförelse och med övertygande allvar. När han slutat, förekom mera sång och bön samt personliga vittnesbörd om erfarenheten af Guds nåd.

Allan var riktigt överraskad. Han hade hört så många underliga historier om läsarnes sätt och om deras egendomligheter, och nu fann han det hela vara så enkelt och lätt att förstå, att han ej kunde fatta, huru så många underliga berättelser kunnat ihopsättas om detta folk.

Omsider vände sig predikanten direkt till Allan med en fråga:

"Hur är det då med er, min vän; är ni frälst och lycklig?" Allan ryckte till och såg upp. Han hade suttit i allvarliga tankar och störtes nu i dessa. Vad han borde svara hade han icke rätt klart för sig.

"Det beror på vad ni menar", svarade han dock efter några ögonblicks tystnad. "Jag är nöjd och tillfredsställd med min lott, och jag fruktar Gud efter bästa förmåga."

"Jag tror nog det; men har ni personlig erfarenhet av Guds förlåtande nåd?"

"Jag vågar inte jakande besvara den frågan, ty jag har så litet tänkt över det här, att jag inte riktigt förstår det ännu."

"Det var ärligt svarat; men ni bör börja tänka över denna sak med största allvar, och det just nu. Jag skall förklara det hela för er med några få ord. Som ni hört och vet, så sände Gud sin Son i världen för att frälsa mänskligheten. Han beredde genom sin död för oss väg till Gud. Men vi måste mottaga, personligt mottaga den beredda frälsningen, eljes ha vi ingen nytta av den. Det är först när vi känna och erkänna, att vi äro syndare, som frälsningsbehovet träder i dagen. Detta manar oss att söka harmoni hos Gud, och harmonien vinnes icke på annat sätt, än att vi ödmjukt bedja Gud för Kristi skull förlåta oss våra synder, samt genom tron mottaga förlåtelsen eller frälsningen. Detta är uppgörelsen med Gud, och den medför till det ärliga hjärtat en ljuv frid, som man på intet annat sätt kan komma i besittning av. Och sedan man fått den, söker man dag efter dag leva ett rent och kärleksfullt liv i Guds gemenskap. Detta är ju inte konstigt alls, eller hur?"

"Nej, det är sant, det är inte konstigt."

"Skulle ni icke i kväll vilja göra upp er sak med Gud och bli läsare som vi?"

"Det tror jag mig icke kunna, ty jag har verkligen icke den känsla av synd, om vilken ni talat. Men jag skall tänka på saken, och fattar jag behovet av frälsning, skall jag ärligt söka den."

Med detta lät predikanten sig nöja, och gudstjänsten upplöstes. I Allans hjärta hade den dock väckt

tankar, som förut icke funnits där, och han blev mera grubblande och sluten än förr.

Några dagar senare reste han till Liesjö, där han hos baron Brehm tillbringade en mycket trevlig vecka. Han var glad över att få vara borta från Strömsnäs tillsvidare, ty han hade sina egna planer att övertänka, och det gick mycket bättre borta. Då han återkom hem, framställde han genast sin önskan för patron Ardell att flytta in i inspektorsbyggnaden, och patronen, som hade en aning om orsaken, lät honom få som han ville. Allan skulle tills vidare intaga sina måltider vid patronens bord, men han komme att känna sig mera fri och nöjd, när han bodde i sitt boställe. Han for till staden och köpte möbler och gjorde i ordning åt sig på bästa sätt, och Elsa hade lovat att på våren komma och taga hand om hans hushåll.

Fröken Ardell hade blivit alltmera tillbakadragen och avmätt mot honom, liksom ville hon på alla sätt visa, att hon icke önskade anse honom såsom en jämlike, även om hon förr visat honom vänlighet. Och Allan var stolt nog att utan minsta uttryck av missnöje hålla sig på avstånd. Han ämnade visa både henne och hennes nya vänner, att han var en man, som på egen hand kunde gå sin väg och reda sig dem förutan.

Det blev litet ensamt för honom, sedan han flyttat till sina egna rum, men mycket ofta bad patronen honom att stanna inne hos dem om kvällarna, och ibland gjorde han det. Och så gick han över till rättarens någon gång och samtalade med Glans om andliga ting, vilket numera intresserade honom.

Och så gick vintern, och våren kom med sitt mycknа arbete. Allan var med överallt, undervisade drängar och torpare om, huru han önskade arbetet utfört, följande nya metoder, åt vilka de till en början logo, men vilka de snart nog funno visa och förståndiga.

Elsa kom till sin bror den första maj, och då kände han sig lycklig. Hon hade varit hemma hos fadern några dagar och hade mycket att berätta från hemmet. Sten Lindner var icke längre den supige torparen, han var en skötsam och nykter man igen, och han var mycket avhållen vid gården, under vilken hans torp hörde. Allt sedan den dag han träffat Allan, hade han varit nykter. Sakta hade det gått för hustrun att sätta tro till hans reformering, men hon måste det dock, även om det var mot hennes vilja. När sedan nyheten nådde henne, att Allan levde och var inspektor på Strömsnäs, talade Sten om hela historien för henne. Hon hade känt sig häpen och förundrad först, och så blev hon förargad över, att det gått så rysligt bra för den odågan till pojke, som hon alltid kallade honom. Och Sten Lindners hemliv blev icke just mycket trevnare och ljusare, även om han själv gjorde allt som stod i hans förmåga för att få det bättre, ty Inga var aldrig nöjd och tålde aldrig att höra talas om de båda äldre barnen. Dock uthärdade nu Lindner allt utan klagan och hoppades på bättre tider.

Allt detta berättade nu Elsa för brodern, och hon sade honom, att fadern skulle komma till Strömsnäs och hälsa på, så snart det blev honom möjligt. Även detta gladde Allan, ty han längtade att träffa sin far igen.

"Hurudan är Lars då?" frågade han sin syster, då hon slutat berättelsen.

"Det kan jag knappt beskriva för dig. Men underligt synes det mig, att inte pappa håller efter honom mera. Han är en av de styggaste pojkar jag någonsin sett; och jag fruktar det går illa i längden för honom, om han får fortsätta som nu."

"Stackars pappa, han har inte för roligt i hemmet nu."

"Nej, det är då säkert, men han är så lugn och sansad, och han kommer aldrig mer att återfalla i dryckenskap, det kan du vara viss om."

"Gud vare lov för det. Och nu, lilla Elsa, skola vi försöka få vårt hem så trevligt och glatt som möjligt. Du får sköta om det, som du finner för bäst, och då blir det nog bra."

Över Elsas väna anlete drog en liten rodnad, och hon blev i hast allvarsam. Varför så skedde kunde Allan icke förklara, och inte ville han heller fråga henne.

Deras hem blev fridfullt och glatt. Patron Ardell kom upp en kväll för att se, hur de ordnat det för sig, och han var fullt belåten med sin inspektors smak.

"Ni har verkligen fått i ordning ett präktigt hem", sade han, "och jag undrar inte på, att ni ville ha ert eget, då er syster kunde komma och sköta det."

"Ja, det var bra, och Elsa har det också bättre hos mig än hos någon annan."

"Var har hon varit förut då?"

"Hon tjänade hos Fågelströms; ni vet gården närmast Sandåsa; och där hade hon det icke illa."

"Det skadar visst icke för någon att arbeta. Ni måste taga er syster med er och komma in till oss ibland, precis såsom ni kommit ensam förut. Tiden går alltid litet fortare, då man har sällskap."

"Tack så mycket, det skola vi göra."

Nästa dag, då Allan var ute, kom fröken Clara upp till Elsa. Hon visade sig mycket vänlig och nedlåtande, och Elsa tyckte hon var både vacker och god. Hon ville se på alla rummen, frågade om allting och var så intresserad. Men hon frågade ingenting om Allan, och det förundrade Elsa, som mest av allt tyckte om att tala om sin förträfflige bror.

ELFTE KAPITLET.

Det var just i den brådaste skördetiden. Ute på vetefälten arbetade män och kvinnor, så att svetten lackade av dem. Vädret var varmt, men det var utmärkt för skörden. Rättaren, den allvarlige Glans, var med och tillsåg, att allt gick såsom det borde, och Allan hade just varit nere en stund men åter ridit bort; ty det arbetades på flera platser, och han ville vara säker om, att allt gick bra. Skörden syntes mycket lovande, och det var Allan glad över, ty patron Ardell hade just i de dagarna anförtrott honom, att hans affärer voro i dåligare skick än någonsin. Om det nu icke bleve goda skördar och Strömsnäs gåve inkomster nog, torde det komma att gå illa i längden, och patronen var ganska nedslagen. Han kunde dock lita på, att Allan gjorde allt som stod i hans förmåga för att förvalta egendomen på allra bästa sätt. Senast denna vackra sommardag hade de på morgonen samtalat om saken, och patronen hade då yttrat:

"Min son har gjort ofantligt stora förluster, och som jag stått som hans borgesman i alla hans affärer, ha också förlusterna drabbat mig. Mina drivhus i Stockholm har jag överlåtit till ett bolag, och jag har blott några få aktier däri, Grönhäll är gånget, och Strömsnäs är intecknat så långt det varit mig möjligt

att inteckna det. De båda smågårdar, jag dessutom har, giva mig icke mycket. Men kunna vi nu reda oss igenom det här, så torde jag kunna rädda Strömsnäs. Aldrig trodde jag, att jag skulle råka i sådana svårigheter; men så går det ibland, även då man gör sitt allra bästa. Ni förstår, att detta blir emellan oss; men jag måste ha någon, som jag kan öppna mitt hjärta för, och ni är min närmaste man. Jag vill ej göra de mina nedslagna med att låta dem veta det här."

"Det förstår jag granneligen, herr patron. Dock hoppas jag, att detta års skörd skall giva er en god hjälp. Både råg och vete synas vara av allra bästa beskaffenhet och därtill ovanligt givande."

"Hur var det, hörde jag er icke tala om ett par torpställen, som behövde rustas upp litet?"

"Jo, det blir nog nödvändigt, men när vi komma ifrån den värsta brådskan, kunna vi göra det själva utan synnerligt stor kostnad."

"Så mycket bättre då."

Och Allan hade känt sig mycket bekymrad för patron Ardell, ty han höll av denne av allt hjärta. Vad han kunde göra för att rädda honom från undergång och fattigdom, det ville han göra, och göra det ärligt. Men frågan var likväl, om det skulle lyckas honom.

Långt borta i skogskanten hade de ett vetefält, av vilket Allan hoppades mycket, och där pågick arbetet med liv och lust. Det var dit han red, sedan han talat med Glans uppe vid de andra fälten. Då han kom fram, märkte han, att ett par av männen icke arbetade utan i stället tycktes hava råkat i gräl med varandra. De märkte icke hans kommande utan fortsatte med

sitt gräl, och det tog icke många minuter, förrän de voro i slagsmål. Fula tillmälen och eder haglade från deras läppar i takt med slagen från deras hårda händer. Allan red ända fram till dem, och innan de hunnit fatta, att det var han, hade han fått tag i nacken på den ene, den som gormade värst, och med ett kraftigt ryck slängt honom ett långt stycke ifrån sig.

"Vad är meningen med det här?" frågade Allan förtretad. "Är detta att arbeta?"

Den andre drängen, som stod kvar närmast, sökte urskulda sig, och utan någon förklaring, varför de bråkat, återgick han till arbetet. Den, som Allan slängt ifrån sig, reste sig kvickt nog och kom fram igen, liksom vore han färdig att fortsätta striden med Allan, men han lugnade sig dock.

"Vad är det bråk om?" frågade Allan.

"Åh, det var ingenting att tala om; dumheter bara."

"Låt det bli sista gången sådant händer, ty jag tål intet av det här slaget bland folket här."

"Ja", svarade mannen och gick till arbetet.

Det var nära middag, då Allan red upp till gården. Sedan han satt in hästen och sett till ett och annat utomkring, ämnade han sig till kontoret; men Elsa, som sett honom, ropade genom fönstret, att han strax skulle komma upp, och han lydde.

"Det är två stadsherrar inne i ditt rum. De ha väntat en lång stund."

"Vad vilja de mig?"

"Det vet jag inte, men det är någonting viktigt, sade den ene."

"Det är kanske bäst du ser till, att du har litet mat för dem också, ty jag får allt bjuda dem på middag."

"Ja gärna. Mat ha vi då, Gud ske lov."

Allan kastade en blick i spegeln, strök upp mustascherna och ordnade halsduken, varefter han steg in till de båda väntande herrarne. Dessa befunnos vara häradshövding Vesterdal och notarien Brink. De reste sig och hälsade med största artighet.

"Ursäkten mig, mina herrar, att jag låtit eder vänta", sade Allan, sedan presentationen var över. "Varmed kan jag stå eder till tjänst?"

Det var häradshöfdingen som tog till orda och svarade:

"Vi ha kommit i ett mycket viktigt ärende och önska få reda på några av edra släktförhållanden, om ni vill vara så god och giva oss upplysningarna."

"Med största nöje, mina herrar."

"Ert namn är Allan Lindner?"

"Ja, Allan Waldemar Lindner, om det skall vara mycket noga."

"Det är rätt. Vad är er fars namn?"

Allan gav den önskade upplysningen.

"Och er moders namn, innan hon blev gift?"

"Hennes namn var Dorothea Hemming, och hon var från T—tuna socken."

"Hade hon några syskon?"

"Ja, hon hade en syster, som lever ännu och är gift i en av socknarna här i närheten, och en bror, som reste till Amerika, då han var omkring femton år gammal. Det gick nämligen illa för deras far på grund av borgensförbindelser, och allt, som gossen kunde få vid den tiden, var respengar till Amerika.

Så vida jag vet, lät han aldrig höra av sig, och jag känner icke till, om han nu är levande eller död."

"Kommer ni ihåg hans namn?"

"Ja, han hette Walfrid Hemming."

"Detta stämmer. Nu är det en sak till vi måste fråga er om. Ni begav er ifrån er fars hem, då ni var ganska ung. Kan ni klart bevisa, att ni verkligen är Sten Lindners son Allan?"

"Ja", svarade Allan skrattande, "det kan jag visst, om det är nödvändigt."

Allan redogjorde för förhållandena vid sin flykt från hemmet, sin vistelse i Stockholm och allt sitt trägna arbete där, sin återkomst, sitt besök hos fadern och allt som angick denne. De båda herrarne syntes belåtna med uppgifterna.

"Vad är det fråga om, efter herrarne behöva veta allt detta om mig och de mina?"

"Ingenting annat än att er morbror avlidit i Amerika och insatt er till sin arvinge."

"Jaså, min morbror är död. Lämnade han inga anhöriga efter sig i Amerika? Var han inte gift?"

"Jo, han var gift, men änkling. Hans hustru dog ett par år efter deras giftermål och lämnade inga barn efter sig. Sedan förblev Hemming ensam, och nu är ni hans arvinge."

"Jag är glad att han kom ihåg mig, fastän han aldrig sett mig. Sannolikt hade han icke så mycket att giva, ty det är nog icke så bra där borta i det främmande landet heller."

"Er morbror lyckades utmärkt bra där ute, så att

hans testamente kommer helt och hållet att omgestalta edra förhållanden."

"Är det möjligt."

"Den egendom han testamenterat er uppgår till ett värde af omkring ett hundra femtio tusen dollars, eller i svenskt mynt till mer än en halv million, och likväl hade han givit sin syster, den ni nämnde för en stund sedan, omkring ett hundra tusen kronor."

Allan satt fullkomligt orörlig, stirrande på sina gäster, som om han icke förstått det minsta av vad de sagt, och hans häpnad var lätt förklarlig. En omgestaltning i hans förhållanden, hade de sagt. Ja, så hade det väl blivit, om det ej varit fråga om mer än tiondedelen av den nämnda summan eller ännu mindre. Mer än en halv million! Och så mycket skulle bli hans, den fattige inspektorens! För honom lät det som ett litet momento ur en saga, såsom någonting vackert, men overkligt, sådant, som man berättar för barnen för att roa dem. Och likväl påstodo dessa herrar, att de talat sanning, att han verkligen var så rik. Till slut väcktes han ur sin dröm av häradshövding Vesterdal, som affärsmässigt yttrade:

"Omkring sjuttiofem tusen dollars finnas i reda penningar och i statsobligationer, vilka antingen genast kunna säljas eller stå såsom förut, tills tiden är inne för regeringen att inlösa dem. Resten består av en mycket fin egendom i San Fransisco och i de bästa aktier, på vilka betalas en ovanligt stor dividend. Vad är er önskan om egendomen? Vill ni själv taga det hela omhand, eller önskar ni lägga edra affärer i hän-

derna på någon, som till fullo förstår att sköta dem för er? Vi måste med allra första hava saken klar, så att vi kunna underrätta er morbroders lagman i Amerika om er vilja."

Allan visste knappt, vad han skulle säga. Han var som tillintetgjord. Men något måste sägas, och han gjorde en kraftansträngning för att kunna det.

"Det är så förvånande, det har kommit över mig så hastigt, att det är mig svårt att fatta verkligheten. För mig att själv taga hand om det hela just nu synes mig omöjligt. Men ni, herr häradshövding, plägar ju handhava dylika affärer. Kunde ni icke åtaga er att handla för mig i detta fall?"

"Helt säkert, och jag skulle känna mig smickrad att räkna er bland mina klienter. Om ni vill vara god komma in till staden med allra snaraste, så skola vi göra alla papper klara och ordna det hela enligt er vilja."

"Jag torde kunna komma i övermorgon. Blir det snart nog?"

"Ja, det blir bra."

"En sak vill jag bedja herrarne om. Hållen tyst med hur stort detta arv är, ty jag fruktar det skulle bringa mig i mer än en svår situation, om folk finge veta, att jag nu är en rik man. Jag begär icke, att själva faktum skall förtigas, att jag fått ärva, det är endast arvets storlek jag önskar skall få vara en hemlighet tills vidare. Kan jag lita på herrarne i detta?"

"Helt säkert. Men vilken summa skola vi låta påskina att ni fått?"

"Helst ingen summa alls. Låt det heta, att jag

fått ett litet arv efter en släkting. Det är allt som är nödvändigt. För övrigt önskar jag, att det får vara endast mellan oss, tills jag hinner sätta mig in i förhållandena och göra en del beräkningar."

"Mycket gärna, herr Lindner. Och skulle ni vilja ha hela ert arv till Sverige, så kunna vi uppgöra om den saken, då ni kommer in till staden."

"Så mycket bättre. Nu hoppas jag herrarne vilja hålla tillgodo med en liten enkel middag. Min syster lofvade ha den i ordning."

De tackade och stannade. Elsa hade gjort sitt bästa och hade en välsmakande middag färdig. Under måltiden rörde sig samtalet om helt och hållet andra ting än arvet, men Allan måste uppbjuda hela sin förmåga för att kunna ägna uppmärksamhet åt samtalet, ty gång på gång gingo hans tankar till det stora arv, som han fått. När de båda gästerna rest sin väg igen, satt Allan begrundande och tankfull inne i sitt rum. Han ville icke tala med någon, ville ännu icke säga ett ord åt någon enda, ty det hela syntes honom så oredigt, så sällsamt, att han frågade sig själv, om han icke ändå sov och drömde en grann dröm, som snart skulle taga slut. Men det var ingen dröm, han var vaken.

"Blir du hemma hela eftermiddagen?" frågade Elsa, då hon kom in till honom, sedan hon slutat sitt arbete i köket. Han spratt till.

"Nej för all del, jag måste ut till folket nu först, och sedan har jag en hel del arbete på kontoret."

"Men du har ju suttit här i två timmar, sedan de foro."

"I två timmar! Käraste då, vad tänker jag på! Då måste jag genast ut, och sedan blir det att arbeta på kontoret i kväll."

Han steg upp och gick ut, och snart galopperade hans häst utåt vägen. Han fann arbetet gå utmärkt och var belåten. Det var redan afton, då han kom tillbaka hem, och sedan han ätit sin aftonvard, som alltid var mycket enkel, begav han sig till kontoret för att arbeta. Han mötte fröken Clara och hälsade vördnadsfullt på henne. Hon nickade likgiltigt och gick förbi. Allan kunde aldrig begripa orsaken till hennes förändrade uppförande, ty han hade aldrig givit henne orsak till missnöje, så långt han själv visste; och dock, huru olika var hon icke nu emot vid Grönhäll och i Stockholm.

Inne på kontoret fann han patron Ardell. Denne syntes bedrövad och nedstämd.

"Hur går det med skördearbetet?" frågade han.

"Mycket bra. Vi arbeta undan präktigt. Allt är i bästa ordning. Och grässkörden i år är så riklig, att jag nästan skulle vilja råda er till att öka på kreatursbesättningen. Egentligen ha vi allt för få kor vid gården. Det skulle betala sig väl att ha minst dubbelt så många."

Patron Ardell skrattade sorgset.

"Öka den! Nej, min käre Lindner, det är alldeles omöjligt. Jag ämnade i stället fråga er, om vi icke kunde göra den mindre. Om vi sålde av ett tiotal kor och alla de unga stutarna, så hade vi kanske ändå nog. Hur var det med kolen vi fingo i vintras; har ni avyttrat dem ännu?"

"Inte precis, men i det närmaste. Genom att vänta litet längre komma de att betinga högre pris, så det betalar sig att öva tålamod."

"Det är nog sant, men jag önskar likväl, att ni säljer med ens, och att ni sköter om försäljningen av kreaturen. Jag måste ha pengar."

Allan såg frågande på den gamle, och denne kunde icke hindra ett par tårar rulla utför kinderna.

"Har något gått illa?" frågade Allan deltagande.

"Ja, allting synes mig vara på tok. Jag har inför Gud ett gott samvete, att jag gjort det bästa jag förmått, men allting synes vara mig emot. Det är pojken, som aldrig lyckas, och ändå kan jag icke säga, att han är dum eller att han gör tanklösa och dåraktiga affärer. Om han lyckats, så hade även jag rett mig bra, men nu går det inte, det ser jag."

"Är det fråga om stora summor just nu?"

"Ja, jag måste inom ett par veckor ha sex tusen kronor att sända Malkus, eljes kan han inte bestå."

"Det låter inte bra. Om det bara inte kommit nu, när vi ha så mycket annat att tänka på. Att sälja av kreaturen nu i sommar är nästan detsamma som att ruinera er, och penningarna för kolen trodde jag vara bestämda för andra ändamål."

"Ja ja, allt det där är sant; men Malkus måste räddas. Han skriver, att den kris, som en tid pågått inom affärsvärlden har satt honom tillbaka alldeles rysligt, men att om han kan reda sig igenom denna gång, så tror han sig sedan kunna bestå, ty förhållandena synas bli litet ljusare."

"Men om ni sänder så mycket penningar till ho-

nom, så bli vi i den svåraste knipa i höst; och ni sade själv för en tid sedan, att ni näppeligen kan inteckna Strömsnäs mera."

"Det är sant, jag kan inte det, men jag har tänkt sälja en del av skogen i höst."

"Är det någon spekulant?"

"Ja, sådana är det gott om. Sander har bjudit mig ett ganska antagligt pris, och det blir nog han som får den. Kanske går den på det sättet icke riktigt ifrån oss. Men nog nu om det här. Ni är snäll och ser till vad jag bett er om."

Allan satt lutad över sina böcker, och han kunde icke begripa, varför han på en gång kände sig så gränslöst sorgsen. Men så fattade han det, när tanken och känslorna klarnat, ty då begrep han bättre patron Ardells ord om skogen, som icke riktigt skulle gå ifrån dem, om Sander köpte den.

"Hur mycket har han bjudit er för skogen?" frågade han plötsligt och blickade upp. "Förlåt att jag frågar, men det kom sig av intresset jag hyser för saken."

"Det är som sig bör. Han har bjudit mig tolvtusen."

"Men den skogen är värd mycket mer än så. Vi skulle kunna få mer än dubbelt genom att själva avverka den nu, och om den finge stå några år, kunde den inbringa ännu mycket mera."

"Ja, möjligheter finns det nog, men de äro icke för oss. Pengar måste jag ha både nu och i höst, var de sedan skola tagas."

Genom det öppna fönstret hördes plötsligt muntra

skrattsalvor, och Allan såg ut. Där voro Ernst och Nora Sander i sällskap med Clara. De hade ridit över till Strömsnäs för att förströ sig en stund. Allan vände sig åter till sina böcker, men satt alldeles sysslolös för en liten stund.

"Jag behöver få ledigt i övermorgon för att fara till staden", sade han plötsligt.

"Det går ju an. Då kanske ni på samma gång kan ordna om försäljningen av kolen och kreaturen."

"Mycket väl."

Patronen gick och lämnade Allan ensam. Han kände sig så betryckt och kunde på intet sätt glädja sig över det väldiga arv, som blivit hans. En liten stund arbetade han ganska träget, men han tyckte icke att det gick bra, varför han slog ihop böckerna och gick och lade dem åt sidan. Han hörde röster, som talade. De unga hade slagit sig ned under den stora eken helt nära fönstret utan att veta, att han satt så nära. Ernst Sanders röst, alltid sträv och osympatisk, ljöd upp till honom:

"Det är då en god sak, att den där halvidiotiske inspektoren inte längre hänger omkring oss, då vi äro här. Det var visligt att låta honom flytta till sina egna rum. Jag hör, att han blivit läsare nu också."

"Har han blivit läsare! Det var då något nytt", hördes Clara skrattande anmärka. "Jag har inte talat med honom på så länge, att jag inte vet vad han är."

"Så mycket bättre, min bästa Clara. Den sortens folk skall man så mycket som möjligt hålla sig på avstånd ifrån."

"Hans syster är en riktigt söt flicka", sade Clara.

"Ja, det är vad folk påstår. Det är ju så långt det är möjligt för dylika personer att vara söta och trevliga. Jag har för princip att hålla gränslinierna mellan oss och packet fullkomligt klara hela tiden. Det mår man bäst av."

Allan knöt händerna i tyst raseri. Han ville icke höra mera av deras ord, varför han ljudlöst stängde fönstret, och några minuter senare gick han upp till sina rum. Elsa satt och sydde, och han lade märke till, att hon grät helt stilla.

"Vad är det fatt med lilla syster?" frågade han, genast glömmande sig själv för henne.

"Åh, det är ingenting, Allan."

"Varför gråter du då?"

"Ingenting."

Och hur han sedan än frågade, fick han ingen upplysning av henne, och då måste han låta sig nöja ändå. Den natten sov Allan icke mycket, tankarna voro för mycket sysselsatta. Det hade för honom varit en sällsam dag, en, som på sätt och vis utgjorde vändpunkten i hans liv. Men det var icke så mycket den stora rikedomen, som fängslade hans tankar. Gång på gång kommo däremot Ernst Sanders ord för honom: "Han är läsare." Inte var det sant, efter allt. Och dock borde han vara det. Huru mycket hade icke han att tacka Gud för, och så hade han likväl givit så föga tack för allt. Så borde det dock icke vara längre. Det kom sig av, att han icke var någon läsare, att han icke fruktade Gud på allvar, som Glans plägade uttrycka det. Och mitt i natten

steg han upp från sin bädd, föll på knä och bad. Innerlig var den bönen om förlåtelse för all synd, varma voro tacksägelserna för Guds stora, oändliga godhet mot honom, och när han omsider åter gick till ro, slumrade han in i trygghet, ty han hade gjort upp sin sak med den Allsmäktige, som alltid är villig att mottaga och benåda alla, som med allvar och tro söka honom. Och Allan hade sökt på rätta sättet.

TOLFTE KAPITLET.

Det var mulet och blåsigt på morgonen den dag, då Allan reste in till staden och gjorde upp med häradshövding Vesterdal om arvet från Amerika, men han tvekade icke att fara den långa vägen, ty det var viktiga frågor, som lågo för honom. Några svårigheter mötte icke vid ordnandet. Allan bestämde, att åtminstone en fjärdedel av arvet skulle överföras till Sverige med snaraste, och den övriga delen så snart det sedan bleve lämpligt, enligt häradshövdingens uppfattning. Och häradshövdingen tyckte, att detta var förståndigt talat och lovade att med allra första ombestyra överflyttandet av en del av sin klients egendom.

"Men om jag nu skulle behöva en del penningar, innan något av mitt kapital hinner komma från Amerika, kan ni då på något sätt stå mig bi, så att det blir mig möjligt att få dem?"

"Mycket lätt. Låt mig blott veta summans storlek och hur snart ni vill ha den, och jag skall styra om det. Naturligtvis måste ni betala intresse efter sex procent, men det betyder ju mindre, då ni ej behöver penningarna längre än högst några månader."

"Det är jag villig att betala. Jag torde behöva tjugofem tusen kronor. Kan ni skaffa mig dem tills i nästa vecka?"

"Naturligtvis. Vill ni komma hit in efter dem, eller vill ni, att jag skall komma ut till Strömsnäs med dem?"

"Jag kommer hit efter dem!"

Allt blev ordnat till belåtenhet, och Allan begav sig hem igen. Till sin stora förvåning och glädje fann han sin far där.

"Men pappa, hur är det er möjligt att komma hit nu? Det är ju mitt i brådaste skördetiden."

"Jag vet nog det, min gosse, men jag har bergat in min lilla skörd och har intet dagsverke förrän på onsdag, och då satte jag mig i sinnet på att fara hit. Jag är så glad över att vara här, så du kan inte tro. Hur är det med dig, barn?"

"Allting är bra med mig, pappa."

"Du ser litet blek och medtagen ut."

"Det är ingenting att fråga efter. Men tala nu om, hur pappa har det hemma."

De hade slagit sig ner i matsalen, medan Elsa höll på att ordna med aftonvarden. Sten Lindner såg starkare och manligare ut än någonsin, ehuru både hår och skägg nu hade många gråa strån.

"Jo, det går nog an hemma, fast det visserligen kunde vara bättre. Vi gräla inte, ty jag ger aldrig något svar på hennes elaka ord, men nog blir jag litet förargad i sinnet ibland. Om bara Lars inte vore så rysligt elak, så ginge det väl an, men han är rent omöjlig. Jag vill inte gärna slå honom, ty sedan går han och säger till grannarna, att jag misshandlar honom. Men blir han inte bättre, så måste jag taga itu med honom, annars slutar han i fängelset."

"Det är sorgligt, att pappa skall ha det på sådant sätt. Vad kan egentligen orsaken till mors elakhet vara?"

"Jo, det skall jag tala om för dig. Först var hon arg över dig och Elsa, ty hon fruktade, att ni skulle få det lilla jag hade; sedan var det på att jag söp upp det hela, och nu är det åter för att hon fruktar du skall taga ifrån Lars det som blir efter mig. Elsa syns hon inte ha så stor fruktan för i det fallet. Och därtill så är hon arg över, att det gått dig väl, ty hon kan inte tåla dig."

"Tänker hon då så mycket på pengar och egendom?"

"Hon är rent av girig, särskilt när det gäller att få något åt Lars. Det ligger i henne som en fix ide, att hon måste samla åt honom, och han skall bli någonting stort enligt hennes förmenande."

"Vi få sålunda förlåta henne, ty det är av kärlek till barnet, som hon blivit sådan. Kanske blir hon bättre med tiden, då hon fattar, att jag icke ämnar stå i vägen för min bror. Jag är i alla fall innerligt glad att pappa kom. Ni hade väl häst?"

"Ja då, jag har min lille Pålle och kör med. Mor tyckte att jag kunde gå till fots, men det ville jag inte.

"Var gjorde ni av hästen då?"

"Rättaren hjälpte mig med den. Han var så snäll och vänlig och bad mig komma och hälsa på, medan jag är kvar här."

"Det skall pappa göra. Glans är en utmärkt man."

Efter aftonvarden gick Allan upp till patron Ardell. Han måste ju rapportera om vad han uträttat i staden.

Patronen satt inne hos de sina, och fröken Clara spelade piano.

"Det var bra ni kom, Lindner. Sitt ner och prata en stund nu, medan Clara ger oss litet musik. Jag vet, att ni älskar musik och sång."

"Tack så mycket, herr patron, men jag har icke mycken tid just nu. Jag skulle önska tala litet privat med er."

Claras fingrar, som smekande farit över tangenterna, stannde plötsligt, och hon vände sig om och såg på inspektoren. Dennes blick mötte hennes, lugn och obesvärad.

"Ni behöver väl inte vara så hemlighetsfull, då bara familjemedlemmarna äro här, och det är pappas affärer, som avhandlas." Hon kände sig förtretad över, att han begärt få tala privat med hennes far.

"Ni torde ursäkta mig, fröken Ardell; men det gives affärer, som avhandlas bäst helt och hållet privat med dem de gälla."

"Vi ha väl inte så brått, min käre Lindner", inföll patronen. "Sitt ner litet."

Allan måste naturligtvis antaga denna vänliga inbjudning och satte sig. Ardell frågade om ett och annat från staden, och fru Ardell ville också ha reda på många saker och ting. Hur det var så drogs dock samtalet efter hand närmare dem själva, och Clara, som suttit tyst och lyssnat, frågade utan vidare:

"Är det sant, att ni är läsare, herr Lindner?" Allan betraktade henne lika lugn som förut och svarade sakta:

"Ja, min fröken, det är sant. Sedan tidigt i går morgon är jag det."

"Vad för något! Sedan tidigt i går morgon? Jag trodde ni varit det en lång tid; åtminstone har jag hört så."

"Det är nog möjligt, att folk pratar dylikt, men ni vet huru benägna somliga äro att sysselsätta sig med sin nästa. Dock har jag icke varit läsare längre än denna korta tid."

"Hur kommer det sig?"

"Helt enkelt därför att det var först då, som jag uppgjorde min sak med Gud och blev förvissad om, att jag är hans barn."

"Men det där är ju bara barnsliga griller; och det anstår knappt en bildad man att befatta sig med dylikt."

"Jag kan icke se något förnedrande i att frukta Gud, speciellt då jag icke ofredar andra med min gudsfruktan. Och vad mer, om det är barnsligt, blott jag är man nog att med heder fylla mitt kall i livet och att behandla mina medmänniskor med kärlek och förtroende."

"Andra skola skratta åt er och säga det vara en följd av er härkomst."

Rodnaden steg på Allans panna. Detta var första gången hon på något sätt refererat till hans härkomst, och då skedde det med en hänsyftning på, att kristendomen var ett uttryck av låg börd.

"Om så skulle vara, min fröken, så håller jag före, att min härkomst är god nog. Min far är en hederlig och god man, och min moder var en så allt igenom

ädel kvinna, att jag känner det som min största heder att vara hennes son. Att mina föräldrar icke lyckats bli rika, betyder icke det minsta; och gäller det bildning, så ägde min moder den fina hjärteadel, som är en prydnad för varje sann kvinna; och min far är bildad nog för sin plats i livet. För min egen del är jag ju endast en tjänare, och jag är viss om, att andra tjänare icke alls skola se något till min förnedring i min kristendom. Huru andra, med vilka jag enligt denna räkning icke alls är jämbördig, döma mig, frågar jag alls icke efter."

Han hade talat med lugn självbehärskning, men man kunde i blicken läsa den djupa känsla, som rörde sig inom honom. Här hade han fått tillfälle att klargöra för henne, att hans alls icke räknade sig lika med hennes vänner eller sökte ställa sig i jämbredd med henne, även om de till börden icke alls voro mera än han. Och hon kände det stingande, förebrående allvaret i hans ord. Dock var hon icke villig att låta honom avgå med segern så lätt.

"Men ni gör anspråk på att räknas som en bildad man, och ni har åtminstone något litet umgåtts med bildat folk. Inte kan ni fortsätta med det och ha edra läsareidéer kvar, ty dessa idéer komma att göra er omöjlig i finare kretsar."

"Min bästa fröken, i detta kan ni ha rätt, från en sida sett. Om ni med bildade kretsar räknar sådana, där man skymfar och hånar en hederlig man, för att han vågar ha sina egna privata åsikter och mod nog att följa sin egen övertygelse, då passar jag icke där utan drager mig gärna tillbaka. Men den sanna bild-

ningen är ej sådan. Den hyser respekt för privata åsikter och sätter värde på den, som vågar visa sig som han verkligen är. Till denna senare klass bildade skall jag räkna det som en heder att få sluta mig, och jag tror mig komma att må väl där; även om denna klass sedan består av endast simpla arbetare och tjänare. Men nu måste jag bedja herrskapet ursäkta mig. Jag har fått besök av min far och skulle önska vara tillsammans med honom i kväll. Om därför patron kunde giva mig några minuter enskilt nu, så skulle jag vara tacksam, eller kanske kunna vi lämna affärerna tills i morgon?"

"Nej, jag skall gå med till kontoret nu, ty det är ett och annat jag vill ha reda på."

Allan bugade sig och gick före. Så snart de slagit sig ner inne på kontoret, frågade Ardell:

"Nå, hur gick det, sålde ni kolen?"

"Nej, jag ansåg det bättre att vänta litet. Vi kunna sälja dem senare med ganska stor vinst."

"Och angående kreaturen?"

"De stå också lågt i pris just nu. Det vore bättre att köpa nu, än att sälja."

Patronen rynkade ögonbrynen.

"Ni vet att vi måste sälja."

"Jag vet att pengar måste anskaffas. Men om jag nu skaffade er ett lån, stort nog för detta tillfälle och även för de besvärliga utgifterna senare i höst, vore icke det lika bra?"

"Inte kan ni väl göra det?"

"Jo, jag är verkligen i stånd att göra det. Jag kan skaffa de sextusen kronor, ni behöver, nästa vecka, och

senare kan ni få tio tusen till, om ni behöver så mycket."

"Huru skulle det tillgå?" Patronen log, ty han visste ju, hur fattig Allan varit hela tiden och ansåg det därför riktigt kuriöst, att han så vårdslöst kunde tala om att skaffa så stora summor.

"Ni ger mig revers på penningarna, och ni får dem av mig. Resten står jag ansvarig för."

"Om ni verkligen kan uträtta något dylikt, så räddar ni mig ur en mycket svår knipa, men icke allenast det; utan med tio tusen kronor för höstens behov kunde vi även, som ni nämnde, göra kreatursbesättningen större."

"Vill ni det, skall jag genast börja se mig om efter sådana kreatur, som vi önska. Det ligger stora inkomster i boskapsskötsel just nu."

"Ja, det kan ni i så fall gärna göra. Kan jag då fullkomligt lita på, att ni skaffar mig den summa ni nämnt?"

"Ni kan lita på det."

"Och för hur lång tid kan jag få pengarna?"

"Vi skriva reversen på ett år, om ni tycker det passar."

"Utmärkt. Jag skall icke fråga er, hur det är er möjligt att stå mig bi, ty jag förstår, att ni funnit något sätt i dag. Men jag är er lika tacksam."

"Det är bara en sak, jag ville bedja er om i detta fall. Låt det bli mellan er och mig allena, att jag bistäckt er med penningar."

"Mer än gärna."

De voro färdiga. Patronen räckte Allan sin hand

och sade godnatt. Inspektoren gjorde några mindre anteckningar, innan han återvände till sin bostad.

"Clara", sade patron Ardell till sin dotter, "jag begriper inte, varför du hela tiden skall visa dig så förolämpande mot Lindner. Du gör honom förargad till slut, så att han flyttar ifrån oss."

"Det tycker jag vore bra, ty vi borde inte ha en läsare till inspektor. Folk kommer att skratta åt oss."

"Låt dem skratta. Om du förstode, vilken präktig karl han är, så behandlade du honom bättre."

"Ansåge honom som min jämlike kanske? Och bli utskrattad av alla mina vänner? Vet pappa, det vill jag inte."

"Om somliga av dina vänner vore så goda som han, så kunde du känna dig nöjd."

Nu var patronen förargad, varför han gick sin väg, ty han ville helst vara ensam, då han inte var vid gott humör.

Allan gick snart upp till sig. Fadern och systern väntade på honom. De hade så mycket att tala om, så många minnen att uppliva, så mycket att anförtro varandra. Sent var det, då de gingo till ro, och likväl var det så mycket de icke hunnit tala om, men de hade ju ett par dagar att vara tillsammans, och de ämnade använda dem.

Nästa morgon, som var strålande vacker, tog Allan sin far med sig ut på en liten tur kring ägorna; visande honom herrgårdens vida och rikt bärande fält. För Sten Lindner var det nöje nog att få betrakta det hela, och han uttryckte sin belåtenhet med Allans sätt att sköta gården.

"Tänk ändå, gosse, om du hade en egen gård, där du kunde arbeta. Det var min ungdomsdröm, och din mors också för resten, att vi skulle bli istånd att arbeta oss till en egen liten torva, som vi sedan skulle kunna lämna i arv åt dig. Men våra drömmar bli sällan verkligheter."

"Om mor levat, så torde det dock ha skett så; men hennes tidiga frånfälle omgestaltade ju allting."

"Ja, det är sant, och nu får jag aldrig en egen gård."

"Skulle pappa gärna vilja ha en?"

"Hur kan du fråga så, gosse? Vem vill icke det; men det är lönlöst att numera tänka på det. Icke det minsta torp blir mitt."

"Var inte så säker. Jag förmodar pappa skulle inte ha lust att gå sysslolös hela sin tid utan ha något att styra med, och en gård vore väl det bästa. Finns det i trakten någon trevlig och bra gård till salu, som pappa gärna skulle vilja ha?"

Sten Lindner skrattade.

"Nog finns det gårdar, som man skulle kunna få köpa, men det passar föga, att jag tänker på sådant. Men på tal om det, kan du tänka dig, att Erik Vidholm, hos vilken jag var torpare i så många år, ämnar sälja sin präktiga gård och flytta ifrån de här trakterna. Sedan dottern Ester dog, kunna de gamla inte trivas här."

"Är det så. Jaså, Ester Vidholm är död. Hon gjorde mig en gång en stor tjänst, och hon visade mig vänlighet, när ingen annan gjorde det. Ofta har jag önskat, att jag på något sätt kunde få tillfälle visa

min tacksamhet, men nu är hon död, och tillfällena gångna. Hur mycket är den gården värd då?"

"Åh, den är värd sina femtio tusen kronor så visst som en, och nu säljes den för trettiofem tusen kronor. Den som köper den gården, gör en god affär."

"Om pappa vill ha den, så köpa vi den."

"Vi köpa den! Prata inte, gosse. Du har strävat vackert i dina dagar, men det är ju klart, att du blivit efter och kommit i skuld. Om du själv någon gång i framtiden komme så långt, att du finge en så pass gård, som Vidholms, så skulle jag känna mig lycklig."

"Ja, nog har jag strävat, men det gick dock ganska lätt, ty jag lyckades finna goda människor, som hjälpte mig. Tänk hur mycket Sundquist gjorde för mig, och så gjorde patron Ardell. Därför är jag dem innerligt tacksam. Men pappa, jag är en rik man nu, och om pappa vill ha Vidholms gård, så far direkt dit och gör upp om köpet. Jag förmodar betalningen skall icke erläggas precis genast, utan man kan få vänta några månader med en del."

Sten Lindner såg på sin son, liksom fruktade han, att denne i hast förlorat förståndet, men Allan såg lika lugn och sansad ut som någonsin.

"Och vari ligger din rikedom?" frågade han omsider.

"I pengar förstås."

"Och hur har du fått dem?"

"Om pappa nu kan hålla tyst med det tills vidare, så skall jag tala om hela historien. Morbror Walfrid har dött i Amerika och testamenterat mig största delen av sin förmögenhet. På så sätt är jag nu ägare

till över en halv million kronor. Jag har ju ännu icke hunnit få min egendom hit, men jag har satt mig i förbindelse med lagmän, som sköta om saken för mig, och inom kort väntar jag en betydlig summa hit. Detta är hela historien. Så om pappa vill ha den där gården, så köp den. Jag betalar den."

"Barn, barn, inte kan det vara möjligt! Du skulle vara så rik! Är det icke bara en dröm, som du drömt och trott vara sann?"

"Nej, det är nog ingen dröm, fast det kan tyckas så. Jag blev själv lika häpen som pappa är nu, men jag måste tro det."

"Hur underligt Gud leder våra öden och ger sina gåvor åt vem han vill. Är det din mening, att jag skall höra efter gården?"

"Ja visst, om pappa vill ha den."

"Vad skall du göra själv då? Naturligtvis stannar du inte som inspektor här längre, när du är rikare än själva patronen."

"Jo, jag ämnar allt stanna tills vidare. Mina tankar ha varit så oregerliga, sedan jag fick veta det här, men nu börja de ordna sig igen. Det bringar ingen glädje eller välsignelse att gå sysslolös, om man så ägde hela världen, och jag kan icke just nu lägga planer för någon längre tid. Därför stannar jag här och fortsätter mitt arbete såsom förut. Det blir bara vi två och mina lagmän i staden, som ha reda på arvets storlek, och sedan få människorna gissa hur de vilja."

"Ja, du vet bäst själv, vad du bör göra. Gud vare dock tack, att du slipper dragas med fattigdomen läng-

re. Ämnar du ha Elsa kvar att sköta ditt hus såsom hittills?"

"Det är naturligtvis min mening. Men jag förstår inte riktigt, vad det kommit åt henne. Hon är så underlig till lynnet, och trots det jag flera gånger frågat henne, varav det kommer sig, får jag dock ingen reda på det."

"Hon var litet besynnerlig även då hon var hemma de där få dagarna. Men det är väl någon barnslighet bara; det kommer ju för flickor ibland."

De läto saken bero vid detta. Sten Lindner hade trevligt, de dagar han stannade kvar hos sina barn, och hans hjärta var glatt, då han åter begav sig på hemvägen.

Följande vecka var Allan in till staden och fick på banken de penningar, han önskade, och gjorde på samma gång upp vidare med häradshövdingen om sitt kapital. Patron Ardell blev mer än glad, då Allan samma kväll räknade upp sex tusen kronor åt honom.

"Hur var det er möjligt att skaffa dem?" frågade han.

"Jag har fått ett litet arv, och det är på grund därav, som jag kan stå till tjänst."

Patronen gratulerade, men frågade intet vidare. Så gick skördetiden till ända, och hösten började sätta sin stämpel på naturen. Vackert var det dock överallt, även om mognaden visade sig ganska skarpt. Allan njöt av att vara ute och arbeta, och så mycket det var honom möjligt, var han också ute. Men han hade bekymmer, ehuru icke så mycket för sig själv. Det var för Elsa, som blev alltmera egen och på intet sätt

ville anförtro honom, vad som felades henne. Han hade skaffat en tjänstflicka, som nu utförde det mesta arbetet för dem, han hade köpt nya och vackra möbler för rummen; och även om Elsa tyckte att allt detta var roligt, så kunde brodern dock se, att det icke intresserade henne så särdeles mycket. Därtill hade det kommit sorgliga underrättelser från fadern, och även detta nedslog Allan betydligt.

Höstarbetet fortgick oavbrutet; det måste utföras på rätt tid och rätt sätt, och inspektoren var belåten. En eftermiddag, då han hemkom från en ridtur, väntade patron Ardell på honom inne på kontoret.

"Har ni allt klart angående tjänstefolk för det kommande året?" frågade han.

"Ja, allt är klart, och jag tror mig hava fått präktigt folk."

"Det var bra. Jag vet, att jag kan lita på er i alla stycken. Hur är det, blir ni istånd att hjälpa mig med de där penningarna, som ni lovade mig i somras?"

"Naturligtvis. Ni har mitt löfte. När behöver ni dem?"

"När som helst nu."

"Då skall ni få dem i morgon."

"Tack, det var utmärkt. Glöm inte, att jag önskar se er och er syster såsom gäster hos oss på söndag. Jag talade ju om för er, att Clara firar sin förlovning då."

"Nej", svarade Allan och blev litet blek. "Ni har icke sagt något därom."

"Märkvärdigt. Och jag hade för mig, att jag ta-

lade om det för er för en tid sedan. Jo, hon förlovas om söndag. Och sedan få vi väl inte behålla henne längre än till våren eller nästa sommar."

"Och vem är den lycklige, om jag får lov att fråga?"

"Ernst Sander. Nog har ni förstått, att hans täta besök gällt Clara? Han är en ganska präktig ung man. Clara var väl icke riktigt i favör av partiet att börja med; men sedan jag lät henne få en liten idé om, att jag icke längre är rik, gav hon med sig; och Sanders äro rika. Jag vill så gärna, att hon skall bli oberoende och slippa ängslas för framtiden."

"Det är ju icke mera än rätt, ehuru lyckan icke egentligen ligger i att vara rik. Förnöjsamhet är bättre än rikedom."

"Det är rätt, min vän; men ni förstår, att en far vill alltid göra det allra bästa för sina barn."

"Ja, jag förstår."

Det blev icke mycket mera arbete gjort den dagen, ty Allans tankar ville icke följa med, då han skulle göra beräkningar och sysselsätta sig med siffror. Han gick därför hem till sig för att prata bort en stund med Elsa. Han fann henne sittande inne i matsalen, tankfull och sorgsen blickande ut genom fönstret.

"Hur är det med dig, lilla syster? Lika sorgsen som vanligt?"

"Åh, jag är inte ledsen, Allan."

"Du ser då så ut åtminstone. Men nu skall du få höra nyheter. Vi skola bort på förlovningskalas om söndag."

"Vart då?"

"Till brukspatron Ardells. Fröken Clara är nu fångad, och det skall offentligen kungöras då."

"Vem skall hon förlova sig med?"

"Med den unge Sander. Har du inte sett, hur han farit här sent och tida?"

Elsa blev dödligt blek och föll medvetslös till golvet. Förfärad lyfte Allan upp henne och bar in henne i ett annat rum, där han gjorde allt han förmådde för att återkalla henne till sans. Vad kunde vara fatt med henne? Var hon sjuk? Han visste icke, vad han skulle tro eller tänka, och nu måste han ägna all sin omsorg åt henne för att få henne att vakna igen. Till slut uppslog hon sin blick igen och såg sig förvånad omkring, men det låg också en gränslös smärta i blicken.

"Hur är det med dig, Elsa lilla? Du är sjuk. Jag skall bära dig till ditt rum, så att du får gå till sängs, och så skall jag sända efter doktorn."

"Nej, nej, Allan, det behöfver du inte. Jag är bättre nu."

"Men vad fattas dig, barn?"

Hon tycktes färdig att giva honom ett upplysande svar, men så hejdade hon sig.

"I morgon kanske jag talar om alltsammans för dig."

"Varför då icke nu?"

"Det är något för tidigt."

Han lät henne sitta kvar i soffan, och hon tycktes snart återhämta sig och bli lugn. Men sorgsen var hon, så genomsorgsen, att det sved i Allans hjärta att se henne.

TRETTONDE KAPITLET.

Mellan bristande moln tittade månen då och då fram, liksom ville han låta sina strålar undersöka, vad som fanns nere på jorden, och så snart de fingo tillfälle, letade de sig också väg genom skogen, genom snåren, in i springor och hål, endast för att om några korta minuter åter fly till sin källa, då ett nytt moln dolde denna.

Men de fingo dock tillfälle att vid ett av sina små besök se något, som världen för övrigt icke kände till. På en mossig bänk, långt borta i parken vid Strömsnäs, satt en kvinna insvept i en tjock schal för att skyla sig mot nattkylan. Och borta på vägen hördes ljudet av hästhovar, vilka spelade en livlig melodi, då de slogo mot den hårda marken. Snart upphörde melodien, och några ögonblick senare smög sig en man in i parken och letade sig väg till bänken, där kvinnan satt. Just då sken månen fram, och därvid kunde mannen, som icke var någon annan än Ernst Sander, igenkänna den ensamma kvinnan.

"God afton, Elsa", sade han, och hans eljes sträva röst ljöd ganska vänlig.

"God afton, Ernst". Hennes röst var nästan kvävd av tårar.

"Vad är det fatt? Jag tror lilla hjärteskatten sitter och gråter."

"Kanske har jag orsak att gråta, kanske icke."

"Och vad skulle orsaken vara?"

"Att du icke mera håller mig kär."

"Prat, kära barn. Du vet, att jag håller av dig lika mycket nu som förr."

Han hade slagit sig ned bredvid henne och lagt armen kring hennes liv, och hon lutade sig med en suck intill honom.

"Om du håller mig kär, Ernst, så måste du snart göra mig till din hustru."

Det glimtade till i hans ögon såsom av rädsla eller vrede, svårt att säga vilket.

"Du vet mitt löfte. Jag kommer alltid att älska dig."

"Men detta är icke nog, Ernst, jag måste bli din hustru."

"Om det bara kunde ske, Elsa lilla, skulle jag vara rysligt glad; men under förhållandena är det omöjligt, du vet det."

"Och varför?"

"Mina föräldrar skulle icke tillåta mig att gifta mig med en fattig flicka; och gjorde jag det mot deras vilja, så bleve jag med säkerhet arvlös, och vad skulle vi då taga oss till?"

"Du kunde väl arbeta."

"Ja, det är sant, men jag håller före, att det är bättre att vänta ett par år, och under tiden kan jag göra det hela klart med de gamla."

"Men Ernst, på så sätt duger det icke. Du lovade,

att vi skulle gifta oss nu i höst; och jag fordrar, att du håller ditt löfte. Det är nödvändigt, ty — —" Hon lutade sig närmare honom och viskade några ord i hans öra, och en mörk rodnad steg därvid på Ernsts panna.

"Du menar väl icke det, Elsa?"

"Jo, tyvärr."

"Men då kan du väl inse, att det är alldeles omöjligt för oss att gifta oss."

"Omöjligt! Det är väl det mest vägande skäl, varför vi böra göra det genast."

"Om du varit mig trogen, Elsa, så kunde jag för din skull hava brutit med mina föräldrar, men nu —."

Hon slet sig ifrån honom och sprang upp, som stungen av en orm.

"Och så kan du tala, du, som vann min varmaste bästa kärlek, och som gav mig löfte att göra mig till din hustru! Du vet, lika väl som jag, att jag varit dig trogen, ja, så trogen, att aldrig den minsta tanke på en annan funnits i mitt hjärta. För din skull var jag villig att göra allt. Och nu kan du tala på ett sådant sätt. Det är hjärtlöst, Ernst. Älskar du mig icke mer, eller har du kanske endast hycklat kärlek med den fattiga flickan?"

Utbrottet kom så häftigt, att Ernst icke alls var beredd därpå. Dock sökte han finna sig.

"Se så, lugna dig, kära barn. Du vet, att jag älskat dig och gör det än, men icke kan jag påtaga mig något ansvar. Vi äro ju båda så unga, och framtiden ligger framför oss. Om du tåligt vill vänta, så kanske jag efter hand kan fylla mitt löfte till dig."

"Vänta nu, det går inte. Och Ernst, det är mig sagt, att du om söndag skall förlova dig med fröken Ardell. Vad menar du med det?"

Nu stod han till slut ansikte mot ansikte med den svåraste frågan, men han hade berett sig på att besvara den förr eller senare.

"Jaså, du har redan hört det. Ja, det är sant. Mina föräldrar hava uppgjort den planen, och jag vågade icke sätta mig emot den. Men att förlova sig är ju alls icke att gifta sig, ty en förlovning kan man bryta när som helst. Sätt dig igen, Elsa, och jag skall tala om det hela för dig."

Hon satte sig åter bredvid honom, men nu kände hon en isande kyla i sitt hjärta, och hennes sinne var egendomligt lugnt.

"Saken är, Elsa, att min fars ekonomi är rysligt dålig. Det är till och med fråga om, att han måste sälja Sandåsa och flytta från orten. Du fattar icke, vad det vill säga för en sådan man som min far att bli fattig. Nu har han försökt alla sätt att reda sig, men det går inte, och hans enda hopp är nu, att jag skall gifta mig med en rik flicka, så att vi alla därigenom skola kunna räddas. Du förstår, att om jag förlovar mig med fröken Clara, så kan Ardell sedan hjälpa min far, så att han kommer ur de största svårigheterna. Jag vågade icke säga nej, ty då hade far säkerligen gått och gjort sig något illa. Därför bör du vara lugn och vänta, Elsa, och när vi rett oss igenom det värsta, bryter jag förlovningen och kommer till dig. Nu förstår du det."

"Ja, jag förstår det. Enligt vad du sagt, så är det din fars plan att skaffa sig pengar genom dig, och du

är villig att bedraga fröken Ardell för att hjälpa honom. Har du tänkt på, Ernst, att det är ett brott, du ämnar begå?"

"Åh prat, man får inte vara pjunkig, ty då reder man sig aldrig."

"Nej, kanske icke. Men nu skall du höra min sida, så att vi komma till klarhet. Din far är fattig, säger du. Förut har du alltid talat om edra rikedomar. Din far fruktar skammen av att vara fattig, och du skall offras för hans skull. Jag för min del har ingen rikedom alls, men jag har att frukta någonting mycket bittrare än fattigdom. Och mig, som du säger dig älska, vill du lämna åt detta bittra öde. Jag kan ej uthärda det, ty det kan kosta mitt liv lika lätt och lättare än fattigdomen kan döda din far. Därför fordrar jag, Ernst, och det med rätta, att denna förlovning ej kommer till stånd. Säg i stället din far sanningen, och så böra vi gifta oss snarast möjligt. Detta är min rättmätiga fordran."

"Och om jag icke gör det?" Tonen hade blivit sträv igen, såsom den vanligtvis var.

"Då", sade Elsa, i det hon åter steg upp, "bär du ansvaret för mitt liv på ditt samvete. Men du skall icke handla så utan göra som jag ber dig, Ernst."

"Nej, det kan jag inte."

"Då är du icke den man, jag trodde dig vara och vad du sagt dig vara."

Hennes ord stungo hans fåfänga och förargade honom.

"Jag frågar sist efter dina invändningar. Vill du

inte vänta och foga dig efter min vilja, så gå din egen väg."

"Är detta ditt sista ord?"

"Ja, det är det, och det är avgörande."

"Alldeles, det är avgörande. Du har ej av din far tvingats till förening med fröken Ardell. Du vill det själv. Du har svikit mig. Farväl då, Ernst Sander.

"Må alla de välsignelser och kärlekens alla ömma önskningar, jag har haft för dig, vändas i förbannelser. Du är en usling. Farväl."

Med högburet huvud gick hon ifrån honom utan att lyssna till honom, då han ivrigt kallade henne tillbaka. Men hon ville icke mera lyssna till honom. Även om hon förut trott, att han älskade henne, så skulle hon nu ej kunna tro det, om han så dag efter dag låge på sina knän och försäkrade det. Han var en vekling, en usling, och hon föraktade honom. Just som hon öppnade dörren för att ljudlöst smyga sig till sitt eget rum, hörde hon honom rida bort på vägen. De voro skilda, för alltid skilda från varandra.

När Elsa kom till sitt rum, tände hon den lilla lampan och satte sig ner vid bordet. Först grät hon, som om hjärtat ville brista, grät de bittraste tårar, såsom hon många gånger förut gjort. Men nu var det med en ny känsla hon grät, en bittrare och mera sorgsen känsla än någonsin förr. Omsider lugnade hon sig, torkade tårarna och började tänka öfver sin ställning. Efter en stund gick hon till sin byrå, tog fram skrivmaterial och satte sig åter vid bordet, men nu för att skriva. Enkelt och utan omsvep omtalade hon i det brevet för Allan hela sin sorgsna kärlekssaga, sin hän-

givenhet för Ernst, sitt fall, sin förtvivlan. Hon bad även om förlåtelse för den sorg hon nu bringat sin broder, och avslutade brevet:

"Och nu, älskade broder, är det tid för mig att gå. Det är likväl blott en fattig torpareflickas liv, som slocknar i natten, så ringa och obemärkt som det alltid varit. Och liksom vattenringarna på sjön, där man kastat något i vattnet, snart bli allt lägre och vidare, samt till slut försvinna, lägga sig till ro; så skall din sorg över lilla Elsa också efter hand utplånas, och du skall bli lycklig. Men jag kunde icke leva med min skam och även se ditt namn fläckat genom min synd. Hälsa pappa, och förlåt din

Elsa."

Hon förseglade brevet och skrev Allans namn på kuvertet. Det var nu ganska långt efter midnatt, och hon ansåg det vara tid att utföra, vad hon hade i sinnet. Allt var ordnat, så långt hon ansåg sig kunna ordna det, och det lönade sig icke att vänta längre. Hon smög sig ut igen, glömmande att släcka lampan.

Ungefär samtidigt låg Allan och grubblade över händelserna, sådana de nu tedde sig. Det var honom omöjligt att sova, såsom det ofta varit på sista tiden. Till slut steg han upp, ty han kände sig så förfärligt orolig. När han kastade en blick ut genom fönstret, såg han någon begiva sig bort från gården, och han tyckte sig nästan igenkänna Elsa. En förfärlig misstanke grep honom. I största hast kastade han på sig kläderna och skyndade ut ur sitt rum. Först begav han sig till Elsas rum och knackade på. Ingen svarade, och han öppnade dörren. Han såg genast brevet

med sin egen adress, stoppade det i fickan och ilade ut. Han begrep, som vore det helt naturligt, att hon begivit sig bort mot sjön, och ditåt skyndade även han. Det var i rätta ögonblicket han kom, ty när han steg fram under ekarna, reste sig Elsa, som fallit på knä vid stranden för att bedja ännu en gång, och ämnade kasta sig i vattnet; men hon greps av Allans hand och hölls tillbaka.

"Elsa, barn, vad tänker du på!"

"O, Allan, släpp mig, låt mig gå; jag måste dö; det finns ingen annan hjälp."

"Kom, barn, vi få tala om det sedan. Nu gå vi hem först."

Viljelöst lät hon sig bortföras av brodern. Månen hade nu åter gömt sig bakom molnen, och det var mycket skumt. En och annan regndroppe började falla. När Allan hunnit hem med sin arma syster, som han nästan fick bära, förde han henne genast till hennes rum.

"Sitt nu i gungstolen, Elsa, medan jag läser ditt brev, ty därigenom slipper du muntligen berätta mig, vad som ligger dig på hjärtat. Du har säkerligen talat om det i brevet."

Hon suckade tyst och grät. Allan bröt brevet och läste det sakta, och allt efter som han läste, förändrades hans ansiktsuttryck, och Elsa kunde se, huru han led. Varsamt lade han sedan ihop brevet och stoppade det i fickan igen.

"Jaså, Elsa, detta var då din sorg. Stackars liten syster. Du har blivit grymt bedragen, och det är icke underligt, att du kommit till förtvivlan. Men nog

fattar du, lilla syster, att skammen varit lika stor, om du nu tagit ditt eget liv, och därtill hade kommit ditt brott, ty det är ett rysligt brott att taga sitt eget liv. Du måste ha mod att leva."

"Men hur kan jag leva, Allan, övergiven som jag är, och med min skam?"

"Gud är mäktig att giva dig mod och ödmjukhet, om du söker hans nåd."

Hon grät stilla, och Allan satt tankfull. Om en stund började han berätta för henne om den stora rikedom, som han nyligen fått, om huru ljusa i det avseendet hans framtidsutsikter voro, samt att hon aldrig behövde ängslas för sitt bröd. Vidare klargjorde han för henne den plan, som han nu i all skyndsamhet uppgjort. Han skulle skriva till gamle Carlén i Stockholm och bedja denne ordna det så, att Elsa finge ett gott hem, antingen hos Carlén och hans hustru eller på något annat håll. Och så kunde hon tills vidare stanna där, utan att någon visste, vem hon var, ty Carlén kunde bevara en hemlighet, om man bad honom därom. Han kunde hava skrivit till Sundquist, men det ville han icke för gossarnas skull. Och hur han nu talade med Elsa, så fick han henne lugn till slut, och hon gick till ro.

Men Allan sov icke mycket den natten. Det stormade i hans själ, och han kände sig frestad att taga hämnarens plats och låta Ernst Sander umgälla, vad han brutit mot Elsa.

FJORTONDE KAPITLET.

Åter strålade Strömsnäs i festskrud, åter samlades glada gäster i de praktfulla salarna och gemaken, denna gång för att fira Ernst Sanders förlovning med Clara Ardell. Det var en utsökt samling människor, de flesta unga, och glädjen stod högt i tak. Ernst Sander såg lycklig ut, som om ingen sorg, intet samvetskval vilade på honom. Och Clara log, då man gratulerade, men den som noga betraktat henne, skulle kanske i obevakade ögonblick hava märkt ett drag av smärta eller sorg i de fina dragen. Dock sökte hon med stor omsorg giva akt på sig själv, och de glada gästerna tänkte aldrig på annat, än att hon var riktigt lycklig.

Gamle patron Sander såg ytterst belåten ut, och även Ardell tycktes tillfredsställd. Det var ju så de önskat det; men å båda sidor hade de varit förbehållsamma i ett avseende, och det var om själva syftet med föreningen mellan de unga. Ardell var i svåra omständigheter, och han litade på hjälp genom denna förening, och Sander å sin sida var mycket illa däran i ekonomiskt avseende och trodde, att Ardell var mycket rik.

Allan var med vid festen, men Elsa hade stannat hemma. För intet pris kunde någon hava lockat henne till att vara med, då Ernst lovade sig åt en annan kvinna. Men det var naturligt, att Allan måste gå.

"Jag skulle helst ha sett, att er inspektor hållit sig härifrån i kväll", sade Ernst till sin fästmö, då de stodo och betraktade den rörliga tavlan i salongen, och hans blick händelsevis stannade vid Allan, som högrest och allvarlig stod vid pianot. "Jag tycker inte om den mannen. Han tror sig vara något, och efter allt så är han ingenting."

"Vi kunde icke undvika att bjuda honom, och pappa ville äntligen ha honom med."

"Vänta bara; det skall nog taga slut, skall han få se."

"Inte så länge pappa kan få honom att stanna."

"Kanske icke."

"Han har ju för resten inte besvärat oss i kväll. Han har icke ens visat oss artigheten att komma och gratulera oss."

"Det har du rätt i, och det är så mycket bättre."

Om en stund kom Clara i närheten av Allan, och då hon därvid vände sig mot honom, yttrade han mycket artigt:

"Jag önskar er mycken lycka, fröken Ardell."

"Tack", svarade hon kort och vände sig ifrån honom, som om hon förtretats över hans ord; men förvånad skulle han ha blivit, om han sett den tår, som krossades i ögonvrån, och huru hon fick anstränga sig till det yttersta för att icke brista i gråt.

När sedan dansen börjat, såg Allan icke mycket av Clara, men mellan ett par danser kom Ernst Sander att sätta sig bredvid honom. Hade han sett det, innan han satte sig, hade han nog gått åt annat håll, men nu var det för sent att ändra.

"God afton, Lindner", hälsade han vårdslöst, och Allan besvarade hälsningen kyligt.

"Tillåt mig gratulera er, herr Sander", sade han, men hans röst var allvarlig och darrade märkbart, "och jag får frambära min systers gratulationer på samma gång."

Ernst kastade en snabb blick på honom och förstod, att Allan visste hemligheten, men han ämnade hålla sig högt och visa den usle torparpojken, att han inte var rädd.

"Kan inspektoren finna något nöje i dans?" frågade han, som om han icke hört den från Elsa framburna hälsningen.

"Icke det minsta, min herre, men jag har icke dansat."

"Ni kan väl inte."

"Jo, mycket väl, men jag vill inte."

"Nej, ni är ju läsare."

"Just så; jag har hunnit bli så förståndig."

"Ja, det är ju underligt. Men tycker ni inte det är synd att vara med här i kväll?"

Som Ernsts dam samtalade med grannen på andra sidan, hörde hon intet av deras samtal, och Allan märkte detta.

"Jo", svarade han långsamt och med låg röst, "jag tycker verkligen det är synd mot min egen heder att vara med, då en sådan usling som ni förlovar er; men man får ju offra litet för utseendets skull ibland."

Ernst Sander blev blek av ilska och även av rädsla.

"Vad menar ni?"

"Precis vad jag säger. Och jag vill råda er att icke

känna er alltför säker, ty det kunde hända, att ett och annat kommer i vägen för edra planer."

"Ni är oförskämd."

"Men hederlig."

"Det är bäst ni går, innan jag förlorar tålamodet."

"Jag önskar ni förlorade det, så att jag finge orsak att möta er på annat sätt. Men ni har rätt, jag har länge nog uthärdat ert sällskap. Ingen hederlig man borde sitta er så här nära, ty ni är icke värd det."

Och med en artig bugning drog han sig undan. Ingen hade trott annat, än att ett litet vänligt förtroende växlats mellan de båda herrarne, så lugna hade de båda varit. Inne i ett av de andra rummen råkade Allan på ett litet sällskap av unga personer, bland vilka även Bernt Malmgren befann sig. Så snart denne fick syn på Allan, tyckte han det vara ett fint tillfälle att på dennes bekostnad få riktigt roligt, ty enligt hans mening kunde man driva med läsare allt efter behag.

"Hur står det till med ett sådant snällt Guds barn i dag?" frågade han med låtsad vänlighet. Allan tvärstannade. Han hade endast ämnat gå igenom rummet, men när han nu blev tilltalad, fann han det nödvändigt att stanna.

"Jo tack, jag mår bra, Gud ske lov. Och ni själv, min herre?"

"Alldeles utmärkt. Kom och slå er ner här. De komma att servera punsch om några minuter, och då kan ni få er en tår med."

"Jag kan icke gärna antaga er vänliga inbjudning."

"Är det samvetet, som är i vägen?"

"Ja, mitt samvete är emot fylleri, och det är ju något att vara glad över."

Ingen av de andra sade ett ord, men de visste redan på förhand, att Bernt ämnade vara kitslig, men så långt hade han dock icke lyckats särdeles väl, ty Allan syntes oemottaglig för hånet, då det gällde hans kristendom. Men Bernt var lättretlig, och nu blev han oförskämd på ett annat sätt.

"Hur känns det att vara inspektor?"

"Sannolikt något bättre än att vara bara pappas gosse och ingenting göra till nytta."

"Sväller inte huvudet vid tanken på en sådan storhet?"

"Det vågar jag inte säga. Men hur är det med ert eget? Ni brukar ju mycket stort hattnummer?"

Bernt hade gått litet för långt, så att Allan icke tyckte sig behöva taga någon hänsyn till sällskapet. Inte behövde han taga förolämpningar utan att försvara sig, även om dessa förolämpningar skulle låtsas vara på skämt. Men Bernt ville icke giva sig.

"Er far spekulerar ju på att köpa Vidholms gård, har jag hört."

"Det stämmer nog överens med verkligheten, men han icke blott spekulerar, utan han har köpt den."

Egentligen ämnade Bernt det som ett skämt, ty ingen hade trott på det tokiga ryktet, att Sten Lindner spekulerade på den gården. Man hade ansett det som ett roligt prat bara, och nu upplyste Allan dem med största lugn om, att fadern hade köpt gården. Bernt var litet häpen, men han fattade sig genast.

"Och när en fattig torpare slår sig på att köpa en stor och fin gård, vem betalar då för den?"

"Det gör hans son, om herrn nödvändigt skall ha reda på det."

"Aj då, betalar det sig så rasande bra att vara inspektor? Att redan på ett år hava skrapat ihop så mycket pengar, det utvisar nästan geni. Men jag har hört, att inspektorer och dylika skola ha en ovanlig förmåga i det fallet. Snart blir väl hela Strömsnäs ert."

Insinuationen var så tydlig, att ingen av de närvarande kunde missförstå den, och Allan blev likblek. Det rann honom först i tanken att nämna om sitt stora arv, men efter ett ögonblicks besinnande sade han kallt:

"Var eller hur jag fått mina penningar, det är ju min ensak. Så länge jag är en hederlig man, som gör rätt för mig mot alla, borde ingen framkasta dylika tvetydiga anmärkningar, vilka, då så många vittnen äro närvarande, kunde medföra menliga följder för talaren. Jag har för min del, ända sedan jag var en liten pojke, haft för vana att hålla mig till sanningen och handla i enlighet med den; och det är mer än somliga andra kunna säga. Om förhöret nu kan anses avslutat, skall jag bedja få avlägsna mig."

Och ingen hindrade honom, utan han gick sin väg ifrån dem, och underligt nog föll det ingen av de kvarblivne in att skratta varken åt honom eller samtalet.

"Somliga ha visst större tur än andra här i världen", sade Bernt för att få samtalet i gång igen. Men

det gick icke alls, och snart skingrades den lilla gruppen.

Allan hade gått ner mot växthuset, som nu efter ett års arbete och många ändringar var riktigt härligt och långt större än förr. Han var uppbragt, han var retad, och på samma gång kände han sig så genomsorgsen. Ingen människa syntes till där inne bland blommorna, och han tog vägen till en grupp höga palmer, som han själv med stor omsorg förskaffat och ordnat, och där han låtit inställa några bänkar. Till sin stora förvåning fann han fröken Ardell där, ensam och med tårar på kinderna. Han hade hunnit ända fram till henne, förrän han varseblivit, att någon var där, och hon hade suttit så försjunken i tankar, att hon icke hört hans steg. Nu såg hon upp och märkte honom. Först rodnade hon, och hennes blick var vänlig, men det var blott för ett ögonblick. Sedan reste hon sig upp, lika stolt och kall, som hon vanligen var numera gent emot honom.

"Jaså, ni spionerar på mig och följer efter mig, då jag vill vara ensam ett ögonblick? Vet ni kanske icke, att det är föga gentlemannalikt att handla så? Ni borde dock kunna lära er så pass mycken artighet, om ni försökte."

Angreppet kom så oväntat och hastigt, att Allan ej rätt visste, vad han skulle svara. Han kunde ju försvara sig med, att han alls icke visste om, att hon var där; men han tyckte själv, att ett dylikt försvar nu skulle låta platt och tvivelaktigt; och på samma gång uppreste sig hans känslor mot att behandlas på detta sätt, ty det var nästan brutalt. Nu stod han där tyst

och såg på henne, och likväl såg han henne icke, ty hans tankar voro så inåtvända. Men så vände han sig helt plötsligt om, och med lika säkra och lugna steg, som han kommit, avlägsnade han sig igen, lämnande henne att tänka vad hon ville. Liksom förr vid en fest smög han sig nu bort från glans och glam och nöje till sina egna rum. Men nu hade han fattat ett beslut, som han då icke ansåg sig kunna fatta; han skulle lämna Strömsnäs med det allra snaraste.

Följande morgon voro alla vid herrgården ännu i sin goda sömn, då Allan kom ned till kontoret och började dagens arbete. Han skrev några brev, genomgick en mängd räkenskaper och såg igenom några papper, innan patronen kom in.

"Vad, är ni redan i arbetsordning på måndagsmorgonen?"

"Ja, det var ett och annat, som lämnades ogjort i lördags, och jag ansåg mig kunna arbeta nu lika gärna som senare. Jag måste rida ut till skogarna uppåt norr för att se över kolningsföretagen."

"Men är ni icke trött efter gårdagens ansträngningar?"

"Icke det minsta. Det var ingen ansträngning för mig."

"Ja, det är ju sant, ni dansar inte. Jag tror de höllo på tills klockan fyra. Var ni uppe tills de gingo?"

"Nej, som dans icke är ett nöje för mig, drog jag mig tillbaka tidigt."

"Det var sant det; ni skall i dag vara snäll skriva ut ett köpekontrakt för den där skogen, vi talade om för en tid sedan. Sander vill äntligen ha den och

bjöd mig ett par tusen kronor mera än sist, och jag anser, att jag för den blivande släktskapens skull bör låta honom få den."

"Har ni verkligen sålt den! Och på en söndag till på köpet!"

"Inte direkt sålt den, men jag lovade bestämma mig tills i dag; och det är väl så gott jag låter honom få den, ty förr eller senare måste den dock säljas."

"Men för det priset. Det är att giva bort skogen."

"Om det funnes någon annan köpare, som vore villig att betala mera, så sålde jag den naturligtvis åt denne."

"Jag skall giva er tjugotusen kronor för den, om ni vill taga fem tusen kronor nu och resten i vår."

"Ni måtte ha blivit rik på sista tiden."

"Det är vad somliga anklaga mig för."

"Jag har hört ett rykte, att er far spekulerar på en gård, men det är väl inte sant?"

"Han har köpt Vidholms gård."

"Och ni betalar den?"

"Ja."

"Då var ert arv större, än ni låtit förmoda?"

"Tillräckligt stort för att köpa gården och den här skogsbiten."

"Vill ni verkligen taga den för det priset?"

"Om ni vill låta mig få den."

"Naturligtvis. Det är ju åtta tusen kronors vinst för mig."

"Då anse vi det för avgjort, och jag skall betala er fem tusen om torsdag. Det är något annat, jag ville tala med er om. Det är nog bäst att ni ser er om efter en annan inspektor, ty jag vill flytta till våren."

"Flytta! Skulle ni övergiva mig så snart? Vad är det för fel? Har ni någon bättre plats på förslag?"

"Nej, ingen alls."

"Anser ni er lön för liten?"

"Nej, jag är fullkomligt nöjd med den."

"Vari ligger då missnöjet? Har ni inte blivit väl behandlad?"

"Ni har alltid behandlat mig mera som en vän än som en tjänare, för vilket jag är er av hjärtat tacksam."

"Jag ja, men det finns flera i familjen."

"Jag har intet alls att klaga på, herr patron; men jag tror det vara bäst för mig att flytta."

"Visserligen tror jag, att ni, med edra talanger och ert stora intresse för jordbruket, kan få en mycket bättre plats än här, men det blir en stor förlust för mig, om ni står fast vid ert beslut. Avgör det icke ännu utan tänk över det vidare tills sedan."

"Det är ju god tid ännu, men jag har i alla fall delgivit er min önskan."

Patronen var ledsen, mycket ledsen, då han åter gick in i våningen.

"Är det något fel, kära du?" frågade hans hustru.

"Ja, fel nog. Lindner har sagt upp sig till våren."

"Lindner! Av vad orsak?"

"Det sade han icke, men ansåg sig likväl böra flytta. Det blir en svår förlust för oss, ty maken till inspektor blir det svårt att få."

Clara hörde vad som sades, men hon satt tyst. En-

dast hon begrep den antagliga orsaken till Allans önskan att flytta, men nu kunde det icke hjälpas, hon kunde intet göra åt saken.

I slutet av den veckan reste Elsa till Stockholm, och Allan engagerade en äldre kvinna att sköta hans hus. Inte ett enda ord sade han till någon om denna förändring, och icke ens patronen kom sig för med att fråga honom därom.

FEMTONDE KAPITLET.

Sten Lindner satt framme vid fönstret i sin lilla stuga, djupt bedrövad och på samma gång förargad. Hustrun gick tyst och surmulen och ordnade med aftonmåltiden, och Lars satt borta i hörnet vid spiseln och såg för ovanlighetens skull litet rädd ut. Plötsligt vände sig Sten till sin hustru och sade, med en röst, den han förgäves sökte göra lugn:

"Inga, nu vill jag ha reda på sanningen. Har pojken stulit penningarna, såsom folk säger, eller har han inte. Var jag går, pekar man finger åt mig som åt en simpel tjuv, ehuru man säger det vara min son som stulit. Säg mig nu, om de ha rättighet att på det sättet antasta mig?"

Hustrun svarade ingenting utan fortsatte med sitt arbete som förut, hon endast kastade en elak blick bort mot mannen. Då Sten ej fick svar, fortfor han:

"Reda på förhållandet skall jag ha, om jag så skall piska pojken fördärvad för att få det. Han har sluppit aga länge nu, på grund av att jag velat ha fred i huset. Men talar du inte om rätta förhållandet för mig, så kommer jag att piska sanningen ur honom. Du kan lita på mitt ord."

Då blev Inga arg, ty det behövdes inte mer än att han hotade Lars för att hon skulle bli ursinnig.

"Det är du själv, som är skuld till pratet genom dina dumheter. Vad hade du hos Vidholms att göra och bjuda på deras gård? Vad skulle du köpa den med, din fattiglapp? Om du låtit bli det, så hade ingen misstrott oss, men när du var så dum, var det ju lätt att antaga, att någon härifrån stulit pengar och givit dig."

"Den där frågan om gården kunna vi lämna ur räkningen tills vidare; nu är det om stölden vi tala. Har Lars stulit pengarna, så vet du om det, och jag skall också snart veta det."

"Jag har ingenting att tala om."

"Så skall jag väl lära Lars att svara rätt för en gångs skull då; och det skall jag säga dig, Inga, att om jag nödgas gå den vägen och pojken befinnes skyldig, så kommer jag sedan att begära hans avsändande till tukthuset utan förbarmande."

Med dessa ord gick han ut i den lilla förstugan; där han plägade förvara en försvarlig rotting, men den var borta nu. Sten log sorgset. Hustrun hade gömt eller förstört den för att hindra honom från att tukta Lars. Men då rottingen icke fanns, tog han i stället sin grova, knotiga käpp, som han för flera år sedan skurit i hagen, och med den i handen steg han in igen. När han kom in i stugan, märkte han Lars hålla på att praktisera sig ut genom ett fönster. Ett par språng, och Sten hade gripit den lille gynnaren i kragen och dragit honom tillbaka in igen, trots pojkens tjut och protester.

"Nej du, min gunstig junker, den gången var du

för sen i vändningarna. När vi få talats vid litet, skall du få tillfälle att gå ut."

Lars skruvade och vred på sig, till dess fadern bara hade ett lätt tag om hans arm. Då böjde han sig ner och högg tänderna i hans hand och gjorde det kraftigt, därigenom sökande göra sig fri. Han misstog sig dock, och i nästa ögonblick föll ett hårt slag av käppen på hans rygg. Med ett ilsket vrålande kastade han sig ner på golvet och började sparka omkring sig som en vilde. Mor Inga stod och såg på, lugn men intresserad. Hon hade givit pojken det goda rådet att av all kraft försvara sig, om han icke lyckades komma undan, och han lydde rådet. Men detta var fåfängt, ty Sten Lindner var man nog att hantera större karlar än så. Det tog icke heller många sekunder, förrän han lyft upp Lars igen och placerat honom i en föga avundsvärd ställning över sina knän. Käppen lyftes på nytt, men den föll icke igen, ty mor Ingas grova, bruna näve hade gripit tag i den.

"Släpp käppen, Inga, ty här hjälper ingenting längre. Tag dig i akt, så att jag inte glömmer, att du är en kvinna och min hustru, ty det skall jag säga dig, att sanningen skall jag ha reda på, kostade det så livet."

"Släpp pojken, så skall du få veta den då."

"Som du vill, men låt det ske fort."

Inga förstod nu, att inga undanflykter hjälpte, och när pojken smugit sig undan till spiselhörnet igen, sade hon:

"Efter du så gärna tycks vilja ha klart för dig, att

vi blivit ett tjuvpack, så skall du väl få det klart då, om det gör dig någon glädje. Pojken tog pengarna."

"Hur mycke var det?"

"Åtta tusen kronor, om du vill veta. Men försök bara att erkänna det, och du är lika mycket brännmärkt som han, och det vore ju illa för dig, som har så fina släktskaper som inspektoren på Strömsnäs."

"Det hör inte hit. Berätta hur det gick till."

"Jag lät Lars gå ut och leka i måndags morgon, ty han mådde inte bra och kunde inte gå till skolan. Han gick ner åt gästgivaregården, ty där tycker han det är trevligt, och de äro snälla mot honom. De där fina herrarna Ernst Sander och Bernt Malmgren kommo åkande från staden i den där nymodiga lilla vagnen, som Sander köpt. De voro litet fulla och gåvo Lars tjugofem öre, för att han stod på huvudet för dem. Så gingo de in och söpo litet mera, och Lars höll på att leka. Då tyckte han sig gärna kunna pröva, hur det kändes att sitta i en fin vagn och gick upp i deras. Och där i vagnen hittade han plånboken, så att någon stöld var det väl inte ändå. Han sprang hem med den genast, men någon sade sig ha sett honom taga den ur vagnen. Det var åtta tusen kronor i plånboken. Sander hade varit till staden efter dem, ty de skulle köpa skog. Och då föll det de där herrarna in att fara den här vägen hem. Detta är hela historien, om du nu vill veta, och stulna äro pengarna inte, utan hittade."

"Var äro de?" frågade Lindner och han var mycket blek.

"Det angår dig inte. Du får dem aldrig."

"Om jag får dem eller inte betyder mindre, men ägaren skall ha igen dem, så sant jag heter Sten Lindner. Aldrig anade jag, att jag skulle komma att stå i så nära gemenskap med tjuvar och skälmar. Jag har alltid sökt leva som en ärlig man, även om jag varit fattig och usel, och nu skall detta likväl övergå mig. O, min Gud, hur bittert livet ändå kan vara!"

"Du skulle inte ha bråkat om gården, så hade ingen misstänkt oss", sade Inga.

"Tala inte om gården, kvinna. Den skulle bli vårt hem för ålderdomen, men vad glädje kan jag nu få av den, när mitt goda namn är fläckat?"

"Vårt ålderdomshem! Du är tokig bara."

"Inte alls. Jag har köpt den gården, så att den är min nu."

Inga var så häpen, att hon icke kunde fatta, om hon var sovande eller vaken.

"Köpt den! För vad då?"

"Allan betalar den åt mig."

"Han har visst pengar till det!"

"Han har mycket mer än så, om du vill veta. Men det är bäst du tar fram pengarna, ifall du gömt dem, så att vi få lämna dem tillbaka, ty om du inte gör det, så far jag likväl till Sandåsa och talar om sanningen, och så säljer jag gården igen för att betala pengarna. Men då går pojken till tukthuset och du till fängelset, och jag gör ingenting för att rädda eder."

Inga betänkte sig ett ögonblick. Sedan gick hon ut i förstugan, uppför den smala, rankiga trappan till vinden och kom om några minuter tillbaka med en stor, svart plånbok av läder, och den lade hon på bor-

det. Det såg ut, som hade hon veknat litet, icke vid makens sorg, men vid hans hot, ty hon visste, att vad han satt sig i sinne på att göra, det gjorde han.

"Se här då, häv det till de där rika oxarna och se, om du mår bättre sedan."

Sten Lindner öppnade tyst plånboken och tog fram sedlarna sexton stycken av femhundra kronors valör. När han åter lagt in dem och stoppat plånboken i fickan, sade han till hustrun:

"Vad nytta kunde du någonsin ha haft av de här stora sedlarna? Den första du försökt bruka, hade kastat dig i länsmannens händer, då vi voro misstänkta, ty inga fattiga stackare som vi ha sådana här stora sedlar."

Hon svarade icke, och Sten gick och drog fram den lilla vagnen och satte för hästen. Det var redan långt lidet på eftermiddagen, men det kunde icke hjälpas, det måste ordnas den dagen. När hästen var försatt, band han den och kom in i stugan igen.

"Kom nu, Lars, så åka vi."

"Inte skall du taga pojken med dig."

"Det är inte jag utan han, som stulit, och det är också han, som skall bedja om förlåtelse."

"Men om de taga honom och sätta in honom i arresten?"

"Så kan det inte hjälpas. Dock hoppas jag, att de skola visa barmhärtighet för den här gången. Men följa med måste han."

Inga böner hjälpte, och Lars måste följa med. Inte ett ord växlades mellan far och son, under det de åkte den långa vägen av nära två mil till Sandåsa. Fram-

komna hoppade Lindner av, band hästen vid en stolpe och sade till Lars att komma. Pojken vågade icke vägra. Han var icke så modig nu, när modern icke var med. Lindner knackade på vid stora dörren, ty han ansåg det vara rätta vägen. En flicka öppnade, och Lindner frågade efter patron Sander. Han var hemma, och Lindner steg in med sin gosse. I salongen sutto både patron Sander och hans hustru, samt Ernst och Nora. De sågo upp förvånade, då torparen artigt hälsande, steg in med sin son. Sander nickade och frågade:

"Vad vill ni?"

"Tala med er några minuter."

"Var så god."

"Jag har under veckan flera gånger hört talas om, att unge herrn här blivit bestulen på en större summa penningar, och jag tyckte det var rysligt tråkigt, att så oärligt folk skulle finnas. Men i dag, då jag var vid mitt arbete, kastade en kamrat fram åt mig, att man icke blott anklagade min pojke för stölden utan även hade bevis mot honom. Jag har, så vitt jag vet, aldrig stulit ett öre, och jag hade hoppats få bära mitt namn ärligt till min död." Tårarna trillade utför kinderna, då han sade detta. "Jag begärde genast ledigt från arbetet och gick hem, ty sanningen måste jag veta. Och till min stora sorg fick jag veta den. Herr patron, det var min gosse, som stal penningarna från er son, och jag åkte hit, så snart jag fått veta det. Här är er egendom."

Han gick fram och räckte patronen plånboken, vil-

ken denne med iver tog, öppnade den och såg på sedlarna.

"Det är rätt, det fattas ingenting, eller hur, Ernst?" Han räckte sonen plånboken, och denne räknade sedlarna och nickade. "Jaså, det var då rätt, som man sade, att er pojke stulit plånboken. Ja, det var illa för er, men det var ju ändå bra, att ni kom hit med det stulna, innan det var för sent."

"Jag kom så snart jag fått veta det. Pojken hade funnit plånboken i vagnen, dit den säkert fallit ur fickan, då den unge herrn böjt sig ner vid något tillfälle. Lars", han vände sig till pojken, "gå nu och bed om nåd och förlåtelse för ditt brott."

Pojken steg fram, darrande av rädsla, och mumlade en bön om förlåtelse.

"Jag vet inte", sade patron Sander, "om jag bör förlåta. När man börjar så tidigt, torde det också gå illa i längden. Bäst vore måhända att sända honom till tukthuset.

"Det ligger i er hand, herr patron, att göra det, om ni icke vill förlåta honom och taga mitt ord för, att jag skall söka hålla honom ärligt efter detta. Jag har aldrig hört eller märkt, att han stulit något förr."

"Kanske inte; men han gjorde en stor början."

"Ja, det är rysligt illa, jag erkänner det."

"Vad säger du, Ernst, skola vi låta honom gå?"

Ernst satt och tänkte på Allan och det bemötande han rönt av denne och kände en god lust att hämnas genom att lämna Lars i länsmannens händer. Men på samma gång fruktade han Allan, och kanske vore det

möjligt att något blidka denne genom att visa sig nådig mot brodern.

"Det är väl bäst att låta honom gå, eftersom han frivilligt återlämnat det stulna. Inte är det riktigt rätt, men det må gå för den här gången."

"Ja, då får det väl bli så då."

Alltsammans hade avlupit ganska lugnt och stilla. Sander satt och låtsades, som om åtta tusen kronor just icke vore så mycket för honom, men i hjärtat var han mer än glad över att få igen dem, ty om han icke fått det, skulle hans ruin hava varit mycket närmare, än han förut ansett.

"Jag tackar er på det ödmjukaste för denna nåd", sade Lindner, "och jag hoppas, att intet misstroende mot mig själv har uppstått genom pojkens tanklösa tilltag."

"Åhnej, ni har alltid varit känd för att vara ärlig. Men ni tyckes ha föga heder av edra pojkar."

Lindner rätade på sig.

"Det är den här som gör mig besvär. Gossen ur första giftet är god som guld, och den kan jag fullkomligt lita på, det vet jag."

"Tror ni det? Jag har hört små rykten om, att det är si och så med hans ärlighet, och därtill är han läsare."

"Herr patron, detta är allt obefogat ändå. Allan har haft förtroende överallt, där han varit, och patron Ardell räknar honom som en vän. Att han är läsare trodde jag icke gjorde honom sämre."

"Men är det inte på hans bekostnad ni ämnar köpa en gård? Jag har hört så. Och nu i veckan har han

haft råd att köpa skog av Ardell för tjugotusen kronor."

"Har han köpt skog? Det visste jag inte. Att han ger mig pengar till gården, det är sant."

"Och ni tror, att en man, som varit inspektor bara ett år, kan köpa på det sättet och vara ärlig, när han börjat som utfattig?"

"Ja, i fråga om Allan är det nog möjligt, ty det är icke genom arbete han fått sina pengar, utan genom arv. Han fick det efter sin morbror vid samma tillfälle som hans moster fick ett hundra tusen kronor."

"Det var ju inte illa. Kan han bevisa sanningen om det där arvet, så torde ryktena tystna."

"För den som kan tänka en smula sunt borde det likväl inte vara så svårt att fatta. Inte kunde han hava stulit sådana summor under den korta tid han haft tjänst som inspektor. Strömsnäs är inte så särdeles stort, och att på ett år av dess inkomster stjäla sådana summor, som dem Allan nu brukat, det vore ju litet otroligt, eller hur?"

"Ja ja, inte vet jag. Vi lämna saken."

Som Lindner nu icke hade något mer att göra vid Sandåsa, bjöd han farväl och gick med sin son. I den stilla, stjärnklara kvällen åkte de hem utan brådska, och under tystnad bad Sten Lindner till Gud om nåd och hjälp att leva hederligt och rätt, att bliva i själ och hjärta såsom Allan, vad världen sedan än månde säga. När de kommo hem var det ganska sent, men det brann ljus i stugan ändå. Så plägade det icke vara, då Sten åkte bort ensam, men nu var ju Lars med.

Pojken hade somnat i vagnen, och där fick han sitta, medan Lindner tog ifrån hästen och satte in den i stallet. Sedan väckte han pojken, lyfte ner honom från vagnen, och de gingo in. Mor Ingas ansikte lystes upp, då hon såg sonen komma hem igen.

"Hur gick det?" frågade hon ivrigt.

"Jo, ganska bra. Men förnedrande för en hederlig man var det. Hellre ville jag dö än att en gång till gå igenom en sådan stund."

"Voro de elaka?"

"Nej, det kan jag inte säga. Mot oss voro de ganska snälla. De förlätо pojken, och det var ju huvudsaken."

Hon satte fram litet mat, och de åto, och snart hade de gått till ro, Sten med ännu en bön i sitt hjärta om hjälp att leva rätt. Det är dylika prövningar, som ofta nog bliva medel till att draga hjärtan till Guds gemenskap, och så var det här.

Uppe vid Sandåsa hade familjemedlemmarna betraktat varandra, sedan Sten Lindner gått, och patronen hade åter tagit plånboken med sedlarna.

"Den där mannen är hederlig", sade fru Sander med övertygelse. "Huru han skulle lida över den skam, sonen nu dragit över honom."

"Ja, det må vara bittert, då barnen inte handla hederligt och rätt", instämde patronen.

"Enligt min tanke är det ett pack, hela familjen", upplyste Ernst.

"Varför det?"

"Åh, det kan man väl se."

"Du dömer dem orätt, Ernst", inföll Nora. "In-

spektoren vid Strömsnäs synes mig vara en verklig hedersman. Farbror Ardell talar mycket gott om honom och har fullt förtroende för honom."

"Men Clara tål honom inte."

"Det kan väl hända, men kan han inte vara hederlig för det?"

"Jo, det är ju möjligt."

Man nämnde dem icke mera den kvällen. De voro ju bara fattigt folk och sålunda icke mycket att sysselsätta sig med. Penningarna hade kommit tillrätta, och det var huvudsaken för den stolta familjen på Sandåsa.

SEXTONDE KAPITLET.

"Någon är det, som går här och stjäl säd", upplyste rättare Glans, då Allan en morgon stod och talade med honom nere på gården. "Men vem det är kan jag på intet sätt gissa mig till."

"Huru länge har ni lagt märke till, att stölderna pågått?"

"Inte så särdeles länge. Det var en morgon förra veckan jag tyckte mig märka spår borta vid sädesmagasinen, men då ansåg jag, att det kanske var ett misstag. Men i dag voro spåren alldeles för tydliga."

"Har ni vaktat varje morgon?"

"Ja."

"Och funnit spår varje morgon?"

"Nej, bara den där gången förra veckan samt i går och i dag."

"Hur mycket tror ni blivit stulet?"

"Kanske ett par tunnor, ty tjuven har burit det han lyckats få med sig."

"Då är det ju ändå inte så illa. Vi skola nog få tag i honom. Säg ingenting om saken så länge. Jag skall tänka över, vad vi bör göra."

Detta var allt som sades om saken. Samtalet ägde rum dagen efter det Sten Lindner hade varit till Sandåsa med sin yngste pojke. Ännu hade Allan icke hört något därom, men det skulle komma. Under

dagen arbetade han som vanligt, uppgjorde planer för vintern och våren och såg till ett och annat utomhus. Sent på kvällen tog han på sig sin stora vinterrock och gick i all tysthet ner till sädesmagasinen, där han i ett undangömt hörn ställde sig att vänta. Midnatten kom, och intet misstänkt ljud förnams. Han trodde bestämt, att han förgäves gått ut i vakt, men beslöt att vänta ännu en timme. Och omkring klockan ett hörde han försiktiga, smygande fotsteg, och snart därefter såg han ett par skuggor mot sädesmagasinets vägg.

"Det här är då en välsignad sak", hörde han en halvhög röst. "Om vi nu få litet råg i natt, så ha vi till bröd hela vintern."

"Ja, men pappa", svarade en annan, vekare stämma, "det är ändå hemskt att stjäla. Jag tror bestämt att det vore bättre att svälta ihjäl."

"Det vore vad vi komme att göra, om jag icke tog detta förfärliga ansvar på mig, barn. Men prata nu icke utan håll säcken öppen. Jag har fått upp dörren nu."

Underliga tjuvar att resonera, tyckte Allan, men han stod stilla, under det säckarna fylldes.

"Nu skall jag knyta igen dem", hördes den grövre stämman. "Jag tog inte så mycket i din säck; det blir nog lass ändå, tänker jag."

Allan ansåg det nu vara tid att träda emellan, och med några raska steg var han framme hos de båda männen.

"Vart ska ni taga vägen med det där?" frågade han allvarligt, men det låg varken hot eller vrede i rösten.

Gossen ämnade springa sin väg, men Allan hindrade honom, och den äldre mannen tycktes så överraskad, att han icke kunde röra sig.

"Hur är det, får jag något svar?"

"Det är ingenting att svara på edra ord, herre. Vi skulle taga rågen med oss hem, men det blir väl ingenting av nu, sedan vi blivit upptäckta. Jag kan se, att det är inspektoren, och han har ju rättighet att anmäla oss."

"Kom med upp till mig, så får jag tala med er."

Utan att vänta på svar vände han sig om och gick upp mot inspektorsbyggnaden, och de båda männen följde honom. Vad lönade det sig att fly, då man blivit tagen på bar gärning som tjuv? Gossen snyftade. Allan kunde mycket väl höra det, men den äldre mannen gick tyst och sluten. Allan tog sina midnattsgäster med sig till matsalen. Han tände en lampa och satte den på bordet, där tjänstflickan satt fram smör och bröd och ost samt några andra matvaror, avsedda för frukosten.

"Sitten ned", befallde Allan, och de båda männen satte sig. "Vad är ert namn?" frågade han den äldre mannen.

"Per Jonson", svarade denne kort.

"Och gossen där är er son?"

"Ja."

Per Jonson var en storväxt, svartskäggig man, mycket mager, men med ganska vackra drag. Gossen, som tycktes vara sexton eller sjutton år, var också lång till växten, mager till ytterlighet och såg sjuklig ut.

"Och ni stjäl," sade Allan sorgset.

"Ja, herr inspektor, jag har börjat med det nu."

"Var det då det bästa ni kunde göra?"

"För oss tycktes det inte finnas någon annan utväg."

"Tala om för mig, hur det hela förhåller sig."

"Vi kommo flyttande över till de här trakterna i våras från Västmanland. Jag har gjort upp om arbete för hela året, men det tog slut om några månader, och intet mera fanns att få. Jag har upprepade gånger bett patron Sander giva mig arbete, men han säger sig icke ha något mer för mig att göra. Och likadant låter det på andra håll. Inte hade vi heller någon möjlighet att komma härifrån. Min familj är stor, jag har sju barn, och vi ha försökt draga oss fram så gott vi kunnat i sommar. Men nu var det så illa, att jag inte kunde härda ut att höra barnens gråt efter bröd, och då beslöt jag mig för att skaffa dem det, även om det skulle ske genom stöld. Detta är allt."

"Ni har varit här ett par gånger förr?"

"Ja, tre gånger förut har jag varit här och tagit litet råg, ty vi höllo på att svälta ihjäl. I kväll tog jag pojken med mig för att vi skulle kunna taga litet mera och sedan möjligen reda oss genom vintern."

"Men nog inser ni, att detta är en synd?"

"Mycket väl; men jag frågar icke efter det, ty då ens små barn gråta efter bröd, är man villig att göra vad som helst för att kunna mätta dem. Detta är mitt enda försvar."

"Har ni stulit någon gång förr?"

"Nej, herr inspektor, aldrig förrän nu. Vi hade det nog knappt, där vi bodde förut, men så i nöd, som vi nu en tid varit, voro vi aldrig där."

"Men om ni nu blir straffad för stölden, så komma ju edra kära i ännu större nöd."

"Ja, de göra nog det. Jag inser väl hela ställningen. Men nu har jag gjort det sista jag kunde. Jag tiggde och fick intet, jag ville arbeta, men intet arbete fanns att få. Nu stal jag, och de små fingo bröd för tillfället. Sätt mig nu i häkte och låt dem dö av svält, det blir slutet på sagan."

Stora tårar rullade utför kinderna, ned i det mörka skägget, och den starke mannen snyftade bittert. Även gossen grät. Allan kände sig rörd och beklagade dem djupt. Men tiden led, och något måste göras i ett eller annat avseende.

"Om jag nu släpper er lös, Jonson, så kommer ni kanske att stjäla igen, då brödet är slut."

"Nej, det här är sista gången, och nu svälta vi hellre ihjäl. Jag är straffvärd och vill inte bedja er om nåd, utom det, att jag skulle vara innerligt tacksam, om ni ville låta gossen där gå och jag själv finge lida hela straffet. Det är mitt fel ända igenom, ty jag befallde honom att gå med."

"Jag kan förstå det. Jag är ledsen för er skull, ty jag tror, att ni varit en hederlig man. Kanske kan jag hjälpa er. Förstår ni er på att sköta en kolmila?"

"Visst gör jag det."

"Vill ni även utföra dylikt arbete, om det gives er?"

"Jag är villig att göra precis vad som helst för att få bröd åt barnen."

"Då får ni i nästa vecka komma hit, beredd att gå uppåt skogarna och kola. Vi behöva en man till där. Och gossen här, han kan väl också arbeta, om så skulle vara?"

"Han har arbetat, men vi ha ju icke kunnat få något att göra."

"Här finns arbete för honom vid gården, även om inte betalningen blir så stor. Jag tror gossen är hungrig. Är du? Du ser så stort på maten. Tag för dig då vad som finns här på bordet. Du behöver inte vara rädd. Ät du, gosse. Jonson kan också äta, om han är hungrig."

De voro båda blyga, men också mycket hungriga, och Allan satt och såg på under tystnad, huru de med glupskhet åto av vad som fanns på bordet. Om en stund tycktes de tillfredsställda eller vågade icke äta mera, och de tackade hjärtligt för den goda maten. Då sade Allan, i det han tog fram sin plånbok:

"Se här har Jonson tjugofem kronor till mat åt de sina. Jag hoppas ni inte super."

"Jag har gjort det förr, men på sista tiden har jag icke smakat en droppe."

"Gör det inte heller härefter, ty det är både syndigt och skamligt. Nu får Jonson taga med sig vad han öst i säckarna, så blir det till bröd. Och så tiga vi med det här och förlåta. Gå hem nu."

"Tack, herr inspektor, för er stora godhet. Nog skall Gud löna er för den. Er far känner säkerligen i sitt hjärta, vad jag känner nu, fast jag såsom själv skyldig kanske känner det djupare."

"Vad menar ni?"

"För er brors skull förstås."

"Vad är det med honom?"

"Vet ni icke om det?"

"Nej, jag vet intet. Har han gjort något illa?"

Jonson berättade om stölden från Sander, och huru Lars till slut bekänt och återlämnat penningarna. För Allan var detta bittrare än om någon slagit honom. Han kände sig nästan förkrossad. Så stod han då med samma skam som dessa stackars fattiga människor, som han funnit i färd med att stjäla.

"Gå hem med sin gosse nu, Jonson. Jag behöver vara ensam."

Jonson såg, att inspektoren blivit ledsen och gick med sin gosse under många tacksägelser. När Allan blivit ensam, tog han lampan och gick till sitt rum. Sömnig kände han sig icke, men han gick likväl till ro, ty han kunde lika gärna ligga och tänka över det sorgliga i sin belägenhet, som att sitta uppe. Innerligt bad han Gud om nåd att själv kunna leva såsom han borde och vandra så, att människorna måste hysa respekt för honom.

Nästa morgon, då han mötte Glans, sade denne genast:

"De ha varit här i natt också."

"Ja, jag vet det, Glans. Jag var där och väntade på dem och talade med dem."

"Vågade ni det? Vilka voro de? Kanske någon förmögen bonde, som inte tyckte han hade nog."

"Nej, det här var en fattig stackare, som nöden drev till att stjäla litet till bröd. Jag lät honom taga vad han hade i säcken, och jag betalar det själv till

patronen. Vi skola intet säga om saken, ty han lovade mig att inte stjäla mera. Låt det bli mellan oss. Och vet ni, Glans, jag tror man kan ofta reformera en stackars vilsegången människa med vänlighet långt bättre än genom fängelse och straff."

"Det är nog mycket riktigt det, inspektorn, och jag är glad över, att ni såg saken från den sidan."

Föga anade Allan, då han visade så stor vänlighet mot den fattige Jonson, att han därigenom vunnit vänner, som alltid skulle bli honom trogna, och att gossen skulle bli honom till hjälp, där han ej kunnat vänta det. Varje liten vänlighet i livet, även om den visas mot den allra ringaste och ovärdige, bringar säkert sin lön med sig.

SJUTTONDE KAPITLET.

Den första vinterkylan och snön hade kommit, och varje spår av sommar var förbi. Snart skulle julen komma igen med sin glädje, sina många bestyr och sitt myckna arbete. Men hur mycket arbete den än förde med sig, var den likväl välkommen, och den skall alltid bliva så. Vintern var sen det året, men den var bister, då den kom. Drivorna lågo jämna och fina över åkrar och ängar, och den hade rett mjuka bäddar i skogens snår. Vackert var det, såsom endast en nordisk vinter kan vara det.

Allan Lindner satt lutad över skrivbordet. Tankarna voro sorgsna, även om sinnet var lugnt. Den dagen hade Clara Ardell varit ute på en slädtur med sin fästman, och hon hade förnärmat Allan, då de kommit hem. Det hade skett på eftermiddagen. Allan kom från kontoret samtidigt med att släden stannade uppe vid trappan. Ernst körde själv och hade haft litet svårt att styra den eldige hästen. Ingen dräng syntes till i närheten, och Clara ropade åt Allan.

"Hör nu, inspektorn, tag vara på den här hästen och se till, att han kommer in i stallet. Skynda på."

"Och lägg ett täcke på honom, ty han är ganska varm," ifyllde Ernst med myndig ton. Allan tvärstannade och betraktade dem med förvåning, men det

var blott ett ögonblick, vilket dock var nog för att jaga en mörk rodnad över Claras kinder.

"Om herrn väntar några minuter, så skall jag sända upp stalldrängen efter hästen," sade han vårdslöst till Ernst och ämnade gå förbi. Men Clara hejdade honom.

"Vänta. Ni kan själv taga reda på hästen och sätta in honom. Drängarna ha annat att göra."

"Om så är, min fröken, så lyda de mina befallningar, ifall jag skickar dem till något annat arbete; och vi ha här vid gården drängar för att utföra dylika sysslor."

"Det behövs ingen annan dräng, när ni är här och kan betjäna oss."

Nu var hon ond, icke blott för hans vägran, men även för den förargliga rodnadens skull, och då frågade hon icke efter vad hon sade. Hon vägde ej orden i vanliga fall. Men Allan hade sitt sinne, och han var icke heller van att böja sig för vem som helst.

"Duger det icke med att jag sänder stalldrängen att taga reda på hästen, så kanske er körsven är karl nog att själv göra det. Min tid är litet upptagen just nu. God afton."

Han avlägsnade sig med raska steg, dock icke fortare än att han hörde Ernst något om "tjuvpojke, som borde näpsas, tiggare som högfärdas utan giltiga skäl" och flera andra saker av liknande beskaffenhet. Dock ville han icke lyssna utan skyndade på stegen litet mer.

Och nu satt han i den allt mörkare vinterkvällen och tänkte. Ernst Sander hade åkt sin väg igen, och

familjen på Strömsnäs var samlad i sällskapsrummet, där den vanligtvis tillbringade kvällarna.

"Har pappa börjat se sig om efter en annan inspektor ännu?" frågade Clara, då de en stund suttit och samtalat om vardagliga småfrågor.

"Nej, det har jag visst inte, ty jag går och hoppas, att Lindner skall besluta sig för att stanna."

"Och jag hoppas raka motsatsen. Kan pappa vilja ha honom kvar? Nog har pappa hört om, hur hans bror stulit en stor summa penningar från Ernst."

"Ja, det har jag hört, men även att fadern tog gossen med sig till Sander och återlämnade penningarna, så snart han fick veta om saken."

"Men det går rykten, att inspektor Lindner bestjäl oss också. Han har köpt gård åt sin far och skog av pappa, och han tyckes för övrigt ha gott om pengar. Ernst sade i dag, att det aldrig kan stå rätt till, då Lindner var så fattig, då han kom till oss."

"Flicka, om Ernst söker inbilla dig något sådant, så visar det, att han antingen är rysligt elak, som vill söka smustkasta sin nästas karaktär, eller också rysligt okunnig, om han tror, att en inspektor på en så liten gård som denna skulle kunna stjäla så mycket penningar på ett år. Nej, för Lindners heder och ärlighet går jag i borgen utan den allra minsta tvekan. Du kan lita på honom."

"Det ser ut, som om pappa fullkomligt kommit under hans inflytande, men den dag kommer nog, då pappa får sina ögon öppnade."

"Eller också du. Det betalar sig inte att resonera med mig om honom på detta sätt."

"Men, pappa, jag har hört så många stygga saker om honom, att jag inte gärna vill, att han skall vara kvar här."

"Det onda, som blivit sagt om honom, faller tillbaka med skam på den eller den, som sagt det."

En liten stund blev det tyst i rummet, men plötsligt gjorde patron Ardell en rörelse och sade:

"Jag är sjuk. Lindner!" Nästa ögonblick föll han tillbaka i stolen, likblek och lidande. Fru Ardell sprang upp med den största förskräckelse, och Clara kastade ifrån sig sitt broderi och kom fram till sin far, som nu låg till utseendet livlös i stolen.

"Bed en av flickorna kalla Lindner", sade modern, och Clara skyndade ut i köket. Det var icke fem minuter senare, som Allan steg in i rummet, där familjen var samlad.

"Han är sjuk", sade fru Ardell gråtande.

Allan fattade genast, att han drabbats av ett slaganfall.

"Jag skall säga till en av drängarne att taga min häst och rida efter läkaren, och så skall jag bedja Glans komma upp och hjälpa mig, så att vi få bära honom till sängs."

Utan att avvakta svar sprang han ut, och innan han hunnit upp igen i sällskap med rättaren, hördes ljudet av en bortilande häst. Varsamt lyfte Allan och Glans den medvetslöse husbonden och buro honom till hans sängkammare, där de fingo av honom kläderna och lade honom i sängen, varefter Allan

började gnida de stela lemmarne, och han höll på troget därmed, fastän svetten lackade av honom.

"Tror ni, att han är död?" frågade fru Ardell, då han rätade på sig för att vila en smula.

"Nej, han är icke död, men jag vet icke, huru vi skola kunna återkalla honom till medvetande. Så mycket vet jag, att det är bra att gnida honom, och det skall jag göra. Det kan inte dröja så länge, innan doktorn kommer, ty han har snabba hästar, och jag befallde drängen rida så fort hästen förmådde springa."

Han återvände till sitt arbete. Det tog dock omkring tre timmar, innan doktorn kom. Vid första blick på den sjuke såg han vad som var fatt och gick till verket att återkalla honom till sans. Detta lyckades också efter ganska mycket besvär. Under hela tiden sutto fru Ardell och Clara tysta och stilla, och icke ens Glans hade gått sin väg, ty han trodde sig möjligen kunna bli till någon hjälp. Läkaren arbetade med Allans hjälp, begärde än det ena och än det andra, och hela tiden var det Allan som stod till tjänst. Nu var det icke fråga om, huruvida han var inspektor eller dräng, ty nu hade han ett arbete, som krävde mannen och vännen, det var allt. Det var icke förrän nästa morgon, som läkaren begav sig hem igen, och då låg herr Ardell i en lugn slummer, och Allan satt bredvid den sjuke, där han vakat hela natten, enär de övriga varit så medtagna, att de gått till ro.

Det blev långa och sorgsna dagar vid Strömsnäs. Inga mera nöjen, intet främmande, ingen glädje.

Fru Ardell satt hela dagarna vid sin makes sida, och Allan vakade om nätterna. Ernst Sander, som ofta kom på besök, hade en dag erbjudit sig att stanna över natten och vaka, och Clara syntes belåten, ehuru fru Ardell helst sett, att han rest igen. Och det blev enda natten han vakade där, ty då Allan vid femtiden på morgonen kom in för att avlösa honom, så att han skulle få vila sig litet, fann han Ernst sovande i gungstolen, grundligt och ljudligt snarkande. Allt tydde på, att han sovit länge. Allan ruskade på honom, och han for upp och gnuggade sig i ögonen

"Vad är det frågan om? Vad vill ni?" frågade han högt.

"Tyst, herre", befallde Allan med låg, men bestämd röst, och Ernst kom ihåg var han befann sig.

"Ni kan gå igen", sade han. "Jag blir alltid en smula sömnig just vid midnatt, men det är över nu, och jag skall hålla mig vaken."

Klockan är efter fem på morgonen, och jag kom för att avlösa er. Ni kan lägga er på soffan i lilla salen för ett par timmar. Jag har just stigit upp och förmår vaka bättre än ni."

Med dessa ord intog han sin vanliga plats bredvid den sjuke. När Ernst Sander gått, rättade Allan till kudden under den sjukes huvud, svepte täcket bättre omkring honom och ordnade med vad som behövdes. Detta var enda natten Ernst försökte vaka. Men natt efter natt satt Allan där, och likväl var han i stånd att sköta sitt arbete om dagarna. Det var mycket att tillse, och även om Glans var duktig i

många stycken, kunde han dock icke i allt reda sig på egen hand.

Clara kom ytterst sällan in i sjukrummet, när Allan var där; men om dagarna satt hon där ganska mycket. De talade ej vid varandra, om det icke var nödvändigt. Men hon måste dock erkänna, att en trognare tjänare kunde hennes far aldrig hava funnit.

Julhögtiden kom och gick, och ännu låg patron Ardell hjälplös på sitt läger. Han var vid sans, men så svag, att han knappt kunde röra sig, och talförmågan var i det allra närmaste gången. Han kunde oredigt säga något enda kort ord, men han gjorde inga vidare försök. Omsider var han dock så pass bra, att man ansåg sig icke behöva vaka direkt hela tiden hos honom, men det var dock nödvändigt, att någon var hos honom hela tiden. Allan erbjöd sig att sova inne hos den sjuke, och fru Ardell, som litade sig till honom i allt nu, var tacksam för detta. En soffa inflyttades i rummet, och på den sov Allan om nätterna. Det skulle icke bli av nöden så länge, ty man kunde se, att patronen förbättrades, även om det komme att taga långa tider, innan han bleve riktigt återställd igen.

En morgon, då Allan vid sjutiden lämnade sjukrummet för att gå upp till sin egen våning och dricka kaffe, mötte han Clara i matsalen. Hon hälsade kallt, och Allan gick tyst sin väg. Men när han en stund senare satt i sitt rum, kom han att tänka på, att han kvällen förut tagit med sig Elsas avskedsbrev för att i ensamheten läsa det än en gång, och

nu borde han lägga det i lådan, där det vanligen förvarades. Han stack handen i fickan, men den var tom. Brevet var borta. Antingen hade han tappat det på vägen eller inne i patron Ardells sjukrum; kanske hade det fallit ur fickan, då han hängde rocken över en stolkarm. Och Clara hade gått till sjukrummet. Tänk, om hon funnit brevet! Han sprang upp och skyndade med raska steg tillbaka till patronens rum, men då han kom dit, var fru Ardell ensam därinne.

"Ursäkta mig, men jag trodde mig hava glömt några papper här", sade han.

"Jag har icke sett mig omkring, men det är nog möjligt. Var så god och se efter."

Han sökte vid bädden och där han haft sin rock upphängd, men brevet var borta. Det var med en viss beklämning i hjärtat han gick ner på kontoret, där han ägnade sig åt sitt arbete. När han suttit där en stund, knackade det på dörren, och Per Jonsons gosse steg in. Han hade hela vintern arbetat vid gården, och Allan var nöjd med honom, liksom han var det med Jonson själv, ty denne hade visat sig vara särdeles pålitlig i skötandet av milorna och en man, som man för övrigt kunde lita på.

"Vad vill du, min gosse?" frågade Allan vänligt.

"Om inspektorn ursäktar mig, så ville jag tala om något."

"Det går an. Vad är det om?"

"Jag talade om det för mor, när jag kom hem i går kväll, och hon sade, att jag borde låta inspektorn

veta det. Jo, se jag fick ju löfte att gå hem i går kväll, och det gjorde jag. När jag kom ett stycke på vägen, hörde jag någon komma körande, och jag steg åt sidan för att låta släden komma förbi. Det var en fin kursläde, och det var unge Malmgren som körde. Han hade herr Sander med sig; de hade ju varit här, vet jag, fast jag inte då tänkte på det. Jag sprang ifatt och hoppade upp på meden för att åka med, och det gick gallant, när jag bara fick riktigt tag. Och det var ett hål bakpå kuren, så att jag kunde höra allt vad de talade om."

"Men det är väl inte detta, som du kommer för att berätta mig?"

"Jo, det angår inspektorn, och därför tyckte mor det vara bäst, att jag talade om det."

"Nå, låt gå då, bara du raskar på."

"Först talade de om pengar, och det var mycket skall jag säga. Den summan liksom anklagade de inspektorn för att ha tagit, fastän jag inte fattade det riktigt. Men så uppgjorde de, att inspektorn skall drivas bort från Strömsnäs med allra första. De skulle lega karlar att slå er, och hjälpte inte det, skulle de taga sig till med några andra knep, så att ni blir tvungen att flytta, ty se Sander, han är så rysligt ond på er. Det var den saken om stryk, som mor ansåg att jag borde varna er för. Det andra förstår ni bättre än jag."

"Jaså, det är på det viset. Och du är säker på, att deras samtal gällde mig?"

"Alldeles säker, ty de nämnde ert namn många gånger."

"Tack skall du ha för upplysningarna då. Men låt det här vara mellan oss, så att ingen annan får reda på det, ty sådant är det bäst att hålla tyst med."

"Ja, jag skall tiga."

Gossen gick, och Allan fortsatte med sitt arbete. Han väntade nästan, att Clara skulle komma till honom med brevet, han tappat, ty att hon funnit det, var han i det närmaste övertygad om. Det enda kunde vara, att han tappat det på något annat håll, och han hoppades, att det var så. Men förmiddagen gick och så gjorde eftermiddagen, utan att fröken Clara syntes till. Och ett par dagar förgingo utan att Allan ens såg henne en enda gång.

ADERTONDE KAPITLET.

Ernst Sander var på besök vid Strömsnäs, och han hade en ganska lång stund suttit inne hos den sjuke herr Ardell och pratat, ehuru han ju icke fått några rediga svar av denne. Till slut var han dock trött på detta, som han ansåg så uppoffrande arbete, och gick ut i våningen för att få reda på Clara. Han såg genom fönstret, hur inspektor Lindner begav sig ner till rättaren, och som han hade en plan i sinnet, sade han till Clara, som satt i salongen:

"Jag skall gå ner och tala med inspektorn för ett ögonblick. Jag kommer strax tillbaka."

Clara endast nickade till svar, och Ernst gick till kontoret, som han ju visste vara tomt just då. Det var icke alls första gången han var där, ty många gånger hade han suttit på inspektorens plats och pratat med sin blivande svärfar. Vid dessa tillfällen hade han givit akt på, var Allan förvarade papper av olika slag, och det var på grund av denna kännedom, som han ansåg sig kunna handla nu. Han gick fram till den stora skrivpulpeten, drog fram en av lådorna på vänstra sidan och letade några ögonblick bland papperen där. Snart hade han funnit vad han sökte, ett kvitto på tiotusen kronor, utfärdat av

Bernt Malmgren till herr Ardell. Han tog det, sköt in lådan, stoppade papperet i fickan och gick sin väg. Ingen hade sett honom, och ingen utom Clara visste, att han varit inne på kontoret.

När han återkom till sin trolovade, slog han sig ner i en bekväm stol och började med halvhög röst tala om framtiden. Clara svarade honom icke utan hörde på med en förströdd min, och ovanligt tidigt åkte Ernst hem den dagen.

Då det började skymma på, kom en liten pojke, illa klädd och smutsig, upp till Allan med ett brev. Det var intet kuvert omkring det, papperet var endast hopviket, och det saknade utanskrift. Allan tog brevet, öppnade det och läste:

"Her inspekktor. Dä ä fälle inte rät te å begära hann ska komma te ås igänn, män far ä så dålier så han lever fälle inte te i mårron å han vill så gärna tala mä inspekktorn ett tag. Om han kan så kåm te oss så snart han kann ber mä förlåtelse å akting Lars Kalson å hanses hustru."

Lars Karlson var en gammal statkarl, som bodde i en liten stuga nära en kvarts mil från herrgården. Han hade ett par år lidit mycket svårt av astma, och Allan hade, sedan han kom till Strömsnäs, ganska ofta gått till de gamla för att uppmuntra dem, samt givit dem all den hjälp han kunnat. Han hade nog anat, att Karlson icke kunde ha så rysligt länge kvar att leva, men att slutet skulle vara så nära, hade han inte tänkt.

"Hälsa dem, att jag skall komma i kväll", sade han till pojken, som stod kvar och väntade på svar.

Pojken skyndade bort så fort han kunde, och Allan gick upp till kontoret för att avsluta dagens göromål. Det var icke mycket att göra, men han ville ha allting klart varje kväll. När han tänt lampan och satt sig, lade han märke till, att ett papper stack upp ur en låda. Så lämnade han aldrig någonting, det var då säkert. Någon annan hade varit här och rört sakerna i skrivpulpeten. Han drog ut lådan. Mycket väl kom han ihåg, att han strax efter middagen lagt ett par brev överst. De lågo nu under en bunt andra papper. Vad kunde dessa papper innehålla? Det var kvitton sedan förra hösten. Fattande misstankar bläddrade han igenom dem. De representerade mycket penningar. Där var en post på fyra tusen kronor, där en annan på något mindre. Och där skulle finnas en på tio tusen från patron Malmgren, utfärdad av Bernt. Han såg igenom papperen en gång till för att få tag i det. Nej, det fanns icke där, det var borta. En stund satt han grubblande. Då kom han ihåg, vad Per Jonsons gosse sagt om penningar. Det hela blev så enkelt och klart för honom. Och han log stilla. Men på samma gång gingo hans tankar åt andra förhållanden. Här hade han fått brev från de gamla Karlsons, och likväl påminde han sig, att då han en gång varit där och suttit och talat med de gamla, hade gumman tackat Gud, att hon kunde läsa bibeln för gubben, fastän hon aldrig lyckats lära sig skriva. Tänk, om brevet blott var ett lockbete, för att han skulle komma ut i den snöiga, mörka vinterkvällen och få stryk. Rädd var han visst icke, ty han kände sig stark och spänstig, men vem visste, huru många

voro legda att giva honom prygel. Om hans fiender vetat, huru villig han var att utan stryk och hot flytta sin väg med första, så kunde de hava sparat sig besväret.

Skulle han nu gå dit ut på kvällen eller stanna hemma? Det var frågan han hade svårt att besvara. Men till slut var hans beslut fattat; han skulle gå, ty gumman Karlson kunde ha fått någon annan att skriva de där raderna, och han hade ju sagt till gossen, att han skulle komma. När han ätit sin aftonmåltid, gick han upp till fru Ardell och sade henne, att han möjligen komme att dröja länge ute om kvällen, ty han måste besöka en sjuk arbetare.

"Vi behöva nog inte vaka längre nu", sade hon, "så att ni kan lika gärna gå till ro, när ni kommer hem. Jag skall stanna hos honom så länge jag anser nödvändigt."

Med detta besked gick han. Det föll aldrig i hans tanke att taga något försvarsvapen med sig; han hade ju sin käpp, och den kunde vara nog, om något komme att hända.

Kvällen var storslaget skön. Den mörka furuskogen, med snö på lummiga grenar, såg så majestätisk ut i nattljuset. Stjärnhimlen gnistrade och glittrade, det var som om de strålande stjärnorna rört på sig, graciöst, tyst och lätt, som älvor i midsommardans. Icke en vindfläkt, det var så lugnt ute som inne. Snön knarrade under fötterna, ty det var kallt, men kylan var alls icke bitande, snarare uppfriskande och angenäm. En rädd hare hoppade med långa skutt över vägen och försvann under skyddande granar. Längre

bort var skogen tätare och gick alldeles intill vägen på båda sidor. Några stora stenblock lågo där, staplade på varandra som en väldig och gedigen ättehög från fordom. Allan hade alltid tyckt det vara storslaget vackert just där, någonting så olika allt det andra i naturen där omkring. Han stannade ett ögonblick och betraktade stenhögen, som antagit de mest fantastiska former under snön, som låg tjock över blocken och glittrade i stjärnljuset. Det var medan han stod där stilla, som han hörde steg, närmande sig, och då han vände sig om, stod han ansikte mot ansikte med två män. De hade dragit ner mössorna, så att han icke kunde se deras drag, men han hade genast klart för sig, att det var ett försåt i brevet han fått. Utan vidare preludier sprang den ene av männen på den unge inspektoren, men han kunde därvid icke hålla sig tyst.

"Nu är din sista stund kommen, din usle läsare!" skrek han och måttade ett väldigt slag åt Allans ansikte. Dock träffade det aldrig, ty lätt och snabb sprang Allan åt sidan, och ögonblicket därefter hade han gripit tag i sin angripare med all sin kraft. Hade det varit endast denne, så hade Allan icke haft svårt att reda sig, ty han hade tag om dennes armar och höll honom som i ett skruvstäd.

"Vad är det ni vill?" frågade han och ruskade mannen med hela sin styrka.

"Släpp mig, så skall du snart nog få se det. Inte må du tro du vinner mycket på att försvara dig."

Allan hade nu hunnit skaka honom, så att mössan gled upp från hans ansikte, och i det dunkla stjärn-

ljuset igenkände Allan en av de båda drängar, som hösten förut blivit avskedade från Strömsnäs på grund av superi och vildhet i sitt sätt. Båda två hade nu plats igen, den ene vid Sandåsa och den andre hos Malmgrens.

"Åh, är det ni! Jag kunde nästan tänka mig det."

Mera fick han icke tid att säga, ty den andre mannen hade äntligen kommit bakom honom och tyckt sig ha ett passande tillfälle att komma sin kamrat till hjälp. Han sprang fram och slog armarna om halsen på Allan och tryckte till med hela sin styrka. Och på samma gång ryckte sig den förste angriparen lös. Nu hjälpte det föga, att Allan kämpade som för livet. Under det den ene höll på att kväva honom, tilldelade den andre honom spark på spark, och om några minuter sjönk han ner på snön, ur stånd att röra sig mera. Det var med en tyngande känsla av försvinnande medvetande, som han märkte, huru en av männen började slå honom med en käpp. Sedan kände han intet mera, han hade förlorat sansen. Hans plågoandar voro dock icke belåtna ännu, ty det var icke blott för de lumpna slantar de skulle erhålla för sitt arbete, utan även för att släcka personlig harm, som de åtagit sig att slå honom. Han hade varit för sträng mot dem, då de arbetade vid Strömsnäs, och de hade redan då svurit på, att om tillfälle gåves, skulle de betala igen det med ränta, och nu var tillfället inne.

"Kanske vore det bäst att slå ihjäl honom, medan vi hålla på", sade den som först angripit honom.

"Bäst vore det nog, ty då bleve han oss inte mera till förargelse; men det kunde upptäckas, och då finge

vi lida för det. Giv honom ett knäppande till med käppen, så kan han ligga där sedan."

Detta knäppande blev dock icke givet, till all lycka för Allan, ty det skulle säkert hava dödat honom. En släde kom nämligen med ganska rask fart borta vid kroken av vägen, och de båda männen togo genast till flykten inåt skogen och försvunno snart mellan furornas grova stammar. När släden hunnit fram till den plats, där Allan låg, skyggade hästen och ville vända, men en stark hand höll tömmarna, och en lugnande röst talade till det uppskrämda djuret:

"Se så, se så, Pålle, det är ingenting att vara rädd för. Gå på bara, så att vi hinna fram, innan det blir så sent."

Det var Sten Lindners röst, och hästen tycktes verkligen känna sig lugnad av den, ty han tog ett par steg till, och Sten såg den orörliga gestalten i snön på vägen.

"Hå hå, det var något ändå. Jag tyckte väl, att jag såg folk springa inåt skogen, och här har varit ett slagsmål. Undrar just, hur det kan vara med den där." Han hoppade ur släden, ledde hästen till ett träd vid vägkanten och band honom, varefter han vände sin uppmärksamhet till den slagne mannen. Allan hade fått ett slag i huvudet, så att blodet flöt ned på den vita snön, och för övrigt var han ganska illa åtgången. Sten böjde sig ned och tog fatt i hans hand för att känna på pulsen. Jo, den arbetade. Men vad skulle han göra med mannen? Här fanns ju inte något hus i närheten. Kanske vore det bäst att taga honom med sig fram till Strömsnäs. Han lyfte upp

den misshandlades huvud och sökte urskilja dragen, vilket också lyckades.

"Store Gud, det är ju Allan själv!" utropade han, och i nästa ögonblick hade han på starka armar lyft sin son och burit honom till släden, löst hästen och begivit sig på väg till Strömsnäs. Han körde så fort hästen orkade springa. Vid inspektorsbyggnaden stannade han, sprang ur släden och ropade åt en dräng, som han såg långt borta på gården, och denne kom genast springande.

"Hjälp mig att bära in honom; han har blivit överfallen och slagen."

"Är det inspektoren själv?"

"Ja."

"Herre Gud, vem kunde vilja honom så illa."

"Det vet jag inte. Skynda på nu."

Drängen hjälpte honom, och de buro den sanslöse upp i våningen. Hushållerskan blev nästan ihjälskrämd, då de utan att knacka stötte upp dörren och kommo in. Det var ännu ej sent, så att hon satt uppe och sydde.

"Vad är det fatt?"

"Han är skadad. Vi bära honom till hans sängkammare, så att vi få honom i säng."

Med drängens hjälp klädde Sten Lindner av sonen och fick honom i säng, medan hushållerskan skyndade sig efter varmt vatten och bandager. När hon kom tillbaka, tog Sten till att tvätta blodet av Allans ansikte och att förbinda såret i huvudet. Detta sår var icke av så farlig beskaffenhet, och medan Sten höll på med sitt arbete, kände han sig förunderligt lugn. Han

hade ännu ej slutat, förrän Allan rörde på sig och vaknade.

"Nu kommer han sig", sade drängen, som med rädsla stått och betraktat de bleka dragen.

"Ja, jag tror det. Sannolikt är det inte så farligt med honom."

Om en liten stund var Allan vid full sans igen och uttryckte sin förvåning över, att fadern var där. Denne sade sig ha ett ärende, som de skulle tala om senare. Drängen fick befallning att gå och taga reda på hästen, och Allan vände sig till sin far:

"Hur kom jag hem?"

"Jag körde hem med dig, när jag fann dig ute på vägen. Det var två män, som sprungo inåt skogen just då."

"Då låg jag inte så länge där ute ändå."

"Nej, det tror jag inte, men det var länge nog. Vad var å färde?"

"Bara ett vanligt överfall, ingenting annat. Jag hade nog rett mig, om inte den ene gått bakom mig och fått tag om halsen på mig, så att jag höll på att strypas. Det var detta som kvävde mig och gjorde mig sanslös. Jag känner mig ju öm, ty den andre sparkade mig, och jag fick väl ett duktigt slag i huvudet, ty det gör ont."

"Det är inte så farligt med det. Jag har lagt om ett förband. Vill du, att vi skola sända efter doktorn?"

"Nej, nej, det tror jag inte är nödvändigt alls. Får jag bara vila mig i natt och lugna mig, så blir det

nog bra. Jag hoppas kunna vara uppe i morgon igen. Pappa stannar väl?"

"Ja, jag har tänkt det, ty det är ett och annat jag vill tala med dig om; men det är inte lönt i kväll."

"Om pappa säger till hushållerskan, så ser hon till, att pappa får mat, och rummet är färdigt som vanligt. Flickan kan elda litet där."

Sten Lindner ansåg det bäst att lämna sin son i lugn den kvällen, varför han begav sig till sitt rum och gick till ro. Han var inte hungrig, och kylan i rummet frågade han inte efter. Nästa morgon var han uppe i god tid och gick in till Allan. Han fann denne mycket bättre, en smula stel och olustig, men för övrigt utan vidare men av den genomgångna misshandeln.

"Vad var pappas ärende?" frågade Allan, under det han klädde sig.

"Jo, jag tänkte det var bäst att fara över till dig, så att vi kunde få tala litet om det. Det gäller Lars. Han blir allt värre och värre, och jag fruktar, att jag måste taga andra mått och steg med honom, förrän det hjälper."

"Vad har han gjort nu då?"

"I förgår hade han stulit sig från skolan igen och gått uppåt Sandåsa, där han varit i sällskap med drängarna. Om jag förstod honom rätt, då han sluddrade i fyllan, ty han var full, när han kom hem, så hade drängarna skickat honom efter brännvin, och sedan hade de icke blott själva supit, men fyllt honom också. Och han pratade om, att den ene drängen hade mycket pengar, att du skulle få mycket stryk, och att

det var bäst jag aktade min nya gård, ty eljes kunde den brinna upp. Han var så vild och svor och levde alldeles rysligt, när jag tvingade honom att gå och lägga sig. Vad skall jag göra med en sådan pojke?"

"Det är svårt att giva något råd, så länge modern står på hans sida och underblåser hans elakhet. Jag ser icke något annat sätt än att övertyga henne om, att hon måste hjälpa er, ty eljes blir han icke bättre, hur mycken aga han än får."

"Jag tänkte nästan försöka med att sända honom till en inrättning för vanartiga barn."

"Nej, gör inte det. Kanske kunna vi hitta på ett bättre sätt. Låt se; skulle inte pappa kunna taga dem med sig hit en vecka från om söndag, så att jag finge tillfälle att tala med dem? Måhända kunde jag få dem att inse det orätta i förhållandena nu."

"Ja visst kunna vi komma."

"Gör det då; tag dem med och kom, så få vi tala vidare om denna sak."

Senare på dagen reste Sten Lindner hem igen, mera hoppfull än förut, och dock med sorgsna känslor i sitt hjärta, ty han hade fått veta litet om, vad Allan hade att utstå på sin plats. Dock hade Allan också berättat, att han ämnade flytta till våren.

När Allan på eftermiddagen kom in på kontoret, fann han fröken Ardell där. Han hade icke sett henne eller talat med henne på flera dagar. Han bugade sig och rodnade, av vad orsak skulle han själv icke kunnat förklara. Hennes hälsning var kall och avmätt. Allan stannade vid sin skrivpulpet och började ordna med sina papper, väntande på att bli tilltalad,

och han blev det snart nog. Han kunde hava beräknat, att hon skulle fråga, varför han hade ett tjockt förband om huvudet, men det gjorde hon alls icke. I stället blev frågan:

"Står min far i stor skuld hos patron Malmgren?"

"Nej, min fröken, så långt jag vet har han alls ingen skuld till denne. Det fanns en revers på tio tusen kronor för ett stycke land, men den reversen inlöstes på behörig tid tidigt i höstas."

"Vem uppgjorde om den?"

"Det gjorde jag själv med unge Malmgren, som ju sköter en del av faderns affärer."

"Är ni alldeles säker på, att den är betald?"

"Ja, fullkomligt säker, min fröken."

"Vill ni vara snäll visa mig kvittot, ty ni fick väl ett sådant, då ni betalade."

"Jag fick vid tillfället ett ordentligt kvitto, ty patron Malmgren var själv icke hemma, och sonen kunde icke finna reversen, varför detta var den enda möjliga vägen. Detta kvitto blev emellertid bortstulet ur min skrivbordslåda i går, varför jag icke kan visa er det."

En harmens rodnad steg på hennes kinder, och det låg ett djupt förakt i hennes blick, då hon såg på honom.

"Jag trodde nästan, att ni icke kunde visa mig det; jag väntade det."

"Och varför, min fröken?"

"Emedan Bernt Malmgren i sällskap med Ernst Sander var här i dag på förmiddagen, och som han

icke kunde träffa er och min far är för klen att sköta affärer, vände han sig till mig och framställde saken. Hans far har väntat på betalningen för den reversen och gjort det tåligt, emedan min far och han äro goda vänner; men nu kan han icke vänta längre utan måste ha sina pengar, och om reversen icke betales inom två veckor, kommer han att vidtaga lagliga åtgärder."

Över Allans ansikte hade spritt sig en nästan dödlig blekhet vid hennes ord, ty de inneburo en indirekt anklagelse mot honom för stöld.

"Min fröken", sade han, och det var svårt för honom att få rösten lugn nog för att tala, "är er far stark nog att samtala med mig i denna sak, eller rättare stark nog att höra på mig? Eller har han uppdragit åt er att ordna denna affär med mig?"

"Han har givit mig i uppdrag att ordna den?"

"Då skulle jag helst vilja säga: lämna det åt mig och låt patron Malmgren gå till lagen med denna sak. Jag skall ordna det hela."

"Har ni då penningarna så nära till hands, att ni kan uppgöra med honom i godo?"

Det var nära att Allan skrikit till vid denna nya förolämpning, men nu höll han sig tyst, svarade icke ett ord, det lönade sig icke. I stället gick han till kassaskåpet, framtog ett litet skrin, bland vars papper han utsökte ett. Detta lade han med en bugning framför den unga damen, och när hon läste det, rodnade hon förfärligt. Det var ingenting annat än den av patron Malmgren själv kvitterade reversen hon läste. Då hon till slut såg upp, tog Allan papperet igen, och

inlåste det som förut i kassaskåpet, varefter han under ihärdig tystnad och med en bugning lämnade rummet.

Clara satt kvar en lång stund, satt orörligt stilla och blek, men till slut brast hon i häftig gråt, lutande huvudet mot pulpeten. Och så satt hon ännu, när det började skymma på och Allan återkom. Han blev nästan förskräckt, då han såg henne sitta där, men sade intet utan skötte tyst sitt arbete, som han måste utföra. Det var dock snart färdigt, och han ämnade gå, hon hejdade honom.

"Har ni återtagit er uppsägelse till våren?" frågade hon, och rösten lät sträv.

"Nej, visst inte, min fröken."

"Ni ämnar då flytta?"

"Ja, naturligtvis."

Hon frågade intet mer, men hon upptog ur fickan ett brev, som hon lade framför sig på bordet.

"Här är ett brev, som jag fann i min fars rum, och som sannolikt tillhör er. Om ni övar författareskap, borde ni välja fingerade namn, ty genom ett ovärdigt bruk av andras kunde ni möjligen skada någons goda namn och rykte, särskilt om edra epistlar falla i andras händer.

Allan tog brevet och öppnade det, samt fann, såsom han väntat, sin systers bekännelse, vilken han tappat den där natten i sjukrummet. Han bredde ut brevet på bordet, tog så från sin egen pulpet ett annat fullskrivet pappersark och lade det bredvid det första.

"Detta är min stil, fröken Ardell. Var god jämför de båda."

Liksom frånvarande stod hon och stirrade på papperen några ögonblick, sedan vände hon sig tyst om och gick ifrån honom. Men Allan tände lampan, tog brevet och låste in det i en låda, varefter även han lämnade rummet.

NITTONDE KAPITLET.

Svartåns vatten låg slaget i bojor av is, hårda bojor, som endast den strålande vårsolen kunde bryta med sina varma kyssar. Men det var en tid till våren ännu, och till dess fick ån hålla sig stilla. Det gick en sägen i trakten, att den ån krävde tre offer varje år, och sägnen hade ofta nog inneburit sanning. Och folket plägade säga, att av de tre offren måste åtminstone ett vara vinteroffer, draget genom is, ty eljes skulle ån ställa till härjningar i vårtiden, när floden kom. Och om icke vinteroffret gavs på ett ställe, så gavs det vanligtvis på ett annat. Ån fick alltid sitt.

Ungdomen hade sina nöjen på ån om vintern, liksom den om sommaren lekte i de gröna lunderna. Och nu skulle det bli litet lek igen.

Lars Lindner gick hem från skolan på fredagskvällen, kivande med de andra barnen och bråkande med alla, ty det var hans sätt. Nu var han särdeles förargad, ty magister Gelin hade givit honom stryk, och det ganska mycket ändå; men han hade haft skäl till det. Magistern började bli till åren nu, och han var sträng som förr. Lars hade råkat i gräl med hans äldste pojke, och mera behövdes icke, förrän rottingen kom fram.

"Du är värre än bror din plägade vara, men jag skall

nog böja dig", sade magistern och slog med eftertryck.

"Och jag böjer på er pojke i stället, när jag kommer åt", svarade Lars trotsigt och fick ännu mera stryk för de orden.

"Jag önskar, du försvunne som bror din, så att jag inte behövde ha besvär med dig."

"Då tar jag er pojklymmel med mig, och vi komma minsann inte tillbaka som inspektorer."

Stryk fick han, men på honom bet ingen aga. Han hade moderns trotsiga sinne och faderns sega, uthärdande vilja. Så var han nu på hemväg och var arg på varenda en han såg.

Ett stycke borta på vägen mötte han ett par av drängarna från Sandåsa, vilka kommo körande från skogen.

"Hör du Lars", sade den ene av dem, kan du gå ett ärende åt oss i morgon?"

"Ja visst, helst om det är efter brännvin."

"Den gången gissade du rätt. Du skall taga den här bleckkuttingen och köpa en kanna, och så passar du på och kommer ner till ån med det om söndag. Vi ska åka skridskor norr om kvarnen. Det är gement bra is där. Men du måste vara där strax efter middagen, förstår du."

Lars förstod, och han uträttade sitt ärende så smidigt som någon, och då han på söndagen begav sig i väg uppåt kvarnen med sin kutting, tyckte han, att det skulle bli väldigt roligt. Hade fadern sett, vad han hade att bära, torde nog Lars ha fått stanna hemma, men Lars var klokare än så. Han hade gömt kuttingen

bakom stallet i en liten halmdös, och det var lätt nog att få tag i den, då det var tid att gå.

Nere på isen samlades ungdomen, drängar och pigor och några få bondsöner voro också där; men de höllo sig litet ifrån de andra, ty de voro så mycket bättre, enligt deras egen tanke. Småpojkar och flickor var det gott om, och de lekte för sig. Lars hade smakat litet av kuttingens innehåll på vägen, fast han icke vågat taga så mycket, ty det kunde ju märkas, och när drängarna fingo se honom, skyndade de emot honom.

"Det var bra att du kom, Lars, och nu ska du ha dig en rejäl sup för att du gick efter brännvinet."

Och när drängarna själva supit, bjöds även Lars.

"Ta dej nu en rektig en, som käns ända ner i stortårna", uppmanades han, och bjudningen försmåddes visst inte. Det var just vad Lars tyckte om. När supningen var överstökad, åkte drängarna bort på sina skridskor, och Lars gick för att ha litet roligt på sitt sätt. Hans nöje bestod i att sparka omkull andra små gossar och flickor, vilket han också gjorde med mycken skicklighet, och mer än en av de små drog gråtande bort från hans närhet. Så råkade han göra ett försök att sparka omkull en större pojke, men det lyckades inte, och så blev det ett litet slagsmål. Lars fick stryk och blev arg. Brännvinet hade nu hunnit verka på honom, så att han inte längre frågade efter vad han gjorde, och då det icke gick att hämnas på någon av de större, så kommo de mindre att få lida för det. Han stod stilla och såg sig omkring, svärjande under tiden. Då föll hans blick på magister Gelins

pojke, som på fredagen varit orsak till, att han fått smörj, och nu var det ett präktigt tillfälle att uppgöra den saken utan något inlägg från magistern själv. Det var blott ett fåtal av barnen, som hade skridskor, de flesta sprungo omkring och lekte ändå, och så gjorde magisterns gosse. Lars drog sig närmare honom, sökande göra det antagligt, att det blott var av en händelse han kom åt det hållet, ty han visste, att hans antagonist var litet rädd och nog helst skulle hålla sig undan. Men till slut var han så nära, att den andre icke vågade stanna längre utan började draga sig bort, nedåt kvarnen till. Nu var det så, att när kvarnen gick om dagarna och dammluckorna voro öppna, blev strömmen genom dammen ganska stark, och isen hann aldrig frysa sig riktigt tjock där om nätterna. Och den ena dammluckan lämnades alltid något öppen, för att vattnet i dammen icke skulle bli för högt, och även detta bidrog till att hålla isen tunn. Det hände ju, att pojkarna sprungo över dammen var som helst utan fara; men helst höllo de sig ifrån den farliga platsen, ty det hade hänt, att personer gått ner sig där. Nu tog magisterns gosse sin väg just nedåt denna tunna is, och Lars följde efter så fort han förmådde. De ökade farten efter hand, så väl de kunde på den klara glanskisen, och slutligen sprungo de så mycket de orkade. Lars, som var störst, kom hela tiden närmare den andre. Dennes mening var att hinna fram till den lilla dammbryggan, kasta sig upp på denna och komma undan uppåt mjölnarens hus. Men han var icke snabb nog, det insåg han snart, ehuru han ansträngde sig till det yttersta.

Från de äldre, som omsider märkt pojkarnas jakt, kommo varnande rop, ty isen längst nere på dammen var mycket osäker. Dock hörde varken Lars eller den andre vad som sades, och hade också Lars hört det, så skulle det icke hava inverkat på honom det minsta.

Slutligen stannade den förföljde, utmattad av det myckna springandet och besluten att slåss för livet, om så behövdes, ty han var modig, fast han nu flytt, helst viljande slippa bråk. Men så var också Lars mer än två år äldre än han, samt storväxt och stark. Lars kom med samma fart som förut, och när han såg sig få tillfälle att hämnas, sken skadeglädjen fram i hans ansikte.

"Nu skall du få för allt det smörj, far din gav mig sist, och litet till, och Gud nåde dig, din stackare."

"Låt bli mig, ty annars får du mer, när du kommer till skolan."

"Vem bryr sig om det, din rackarunge. Här kan inte far din gå emellan. Jag skall klå dig, tills du är lika röd över hela kroppen, som håret ditt är nu."

Och i nästa ögonblick hade hans smutsiga hand gripit tag i den andres röda hår.

"Nu skall du få för allt, som far din har gjort mig."

Magisterns pojke började skrika av alla krafter, på samma gång som han slog och rev så mycket han förmådde, och ingen av dem lade märke till, hur isen sviktade under deras fötter, ej heller hörde de varningsropen från de unga långt uppe på ån. Ett par drängar kommo åkande på sina skridskor för att skilja de stridande åt, men innan de ens hunnit halva vägen,

hade Lars satt krokben för sin motståndare och lagt honom i isen med all sin makt. Ett gnisslande, brakande ljud förnams, och magisterns pojke försvann i den öppna vaken, under det att Lars, som hade ett säkert tag i hans hår, följde med på huvudet ned i djupet. Han sparkade åt sidorna, sökte med fötterna få tag i iskanten för att hålla sig uppe, men nu hade motståndaren i sin tur hakat sig fast vid Lars med förtvivlans styrka, dragande honom med sig ner i det mörka, kalla djupet. Det bubblade litet, några vattenringar kastade sig mot iskanten och svallade över en liten smula, sedan blev det åter lugnt som förut; och när hela ungdomsskaran med förtvivlans rop och brådska ilade hän mot olycksplatsen, förnams intet mera av det timade. Det var nere i djupet, som den tysta kampen pågick med yttersta förtvivlan och häftighet, men även den skulle snart sluta, och två små pojkar, som blott en kort stund förut varit fulla av levnadslust och glädje, skulle ligga orörligt stilla och stela där nere, hårt slutna i varandras armar.

Ingen vågade sig synnerligt nära platsen, ty isen var svag. Endast en mindre gosse gled fram nästan ända till öppningen och blickade ner däri.

"Jag kan inte se till dem", sade han. "De ha nog sjunkit till botten."

"Det är omöjligt att få upp dem", anmärkte en dräng.

"Om vi öppnade dammluckorna, så kanske de komme ut den vägen", föreslogs av en annan, och det rådet följdes. Men de kommo icke fram, och tysta och nedslagna begåvo sig de unga från isen, ty nu var

nöjet slut för den dagen. Icke heller kunde man göra något mera just då för att finna de drunknade. Man började rådgöra om, vilka som skulle bringa dödsbudet till de av olyckan drabbade familjerna, och någon önskade sända Sandåsadrängarna till Sten Lindner. Men dessa hade åter nyktrat till och glömt att anlita kuttingen, och de nekade direkt. De vågade icke gå till den allvarlige Sten och tala om, vad som hänt. Men en annan ung man åtog sig att gå dit, under det ett par andra gingo uppåt kyrkobyn för att vid skolan underrätta magister Gelin om sorgen som drabbat.

Sten Lindner satt och läste i en gammal postilla, sedan han ätit sin middag, och han tyckte läsningen var uppbygglig, varför han fortsatte ganska länge, till dess Inga började prata om den nya gården, ty den låg henne nu nära om hjärtat.

"Det är väl bäst ändå, att du skriver det så, att Lars får bli vid den, när vi dö en gång; för Allan har ju så bra där han är, och Elsa blir väl gift med tiden."

Sten såg upp från postillan, betraktade sin hustru litet och svarade saktmodigt:

"Nog kunde det vara bra på ett sätt, men jag ämnar tillsvidare icke skriva någonting alls. För resten gäller det nog för Lars att börja leva bättre än han gjort, om han skall få någonting alls efter mig. Du vet, att pojken är den mest obändige och elake, som man kan finna i hela bygden, och hitintills ha vi icke haft annat än sorg av honom. Gärna

önskar jag, att han skall bli bättre, men om du inte hjälper mig med det, så tror jag aldrig det går."

"Du gör aldrig annat än klandrar honom, och likväl är det mycket gott i den pojken, men det ser du inte för att du inte vill det."

"Kära Inga, vi skola inte börja gräla om honom igen, ty det ger ingen vinst. Blir Lars snäll och god, så har jag ingenting emot honom, men försöker han fortsätta på samma sätt som han gjort, så blir jag sträng. Du skall veta, att han i många stycken handlat riktigt ohederligt."

"Ja, så där är det jämt, du bara klagar på honom, men Allan, han är alltid bra, han."

Sten gav intet svar på dessa ord, och Inga måste hålla sig tyst. Blott några minuter senare kom en av drängarna från närmaste bondgård. Det var han, som skulle bringa sorgebudet till hemmet.

"Åh, se god dag, Olof Anders", hälsade Sten, i det han lade ihop boken. "Det var då någonting ovanligt att få se dig här."

"Ja, det är ju inte ofta jag går och hälsar på i stugorna. Hur står det till här?"

"Tack, det är nog bra. Vi ha hälsan, Gud vare lov."

"Det är ju gott. Vi ha varit ute på isen en stund; vädret är så vackert."

"Så är det. Jag förmodar min pojke gick dit också."

"Han var där nere, såg jag. Ja, magister Gelin får tråkigt han, för hans pojke råkade gå ner sig vid kvarnen."

"Kom han inte upp igen?"

"Nej."

"Hur gick det till?"

"Åh, Lars och han voro icke överens utan grälade med varandra. De sprungo nedåt kvarnen och råkade ihop just på den svaga isen nere vid strömdraget."

"Men hur gick det med Lars då?" frågade mor Inga, som redan intagits av en ond aning och nu med den djupaste ångest målad i sitt ansikte stod framför drängen.

"Lugna er, mor Inga; det blir inte bättre genom att förtvivla. Det gick för fort för att någon skulle hinna till deras hjälp. Isen var ju så rysligt tunn; och hur vi sedan än försökte, kunde vi icke få tag i dem."

Men Inga hade sjunkit ned på en stol och stirrade på budbäraren med en blick, vari den djupaste förtvivlan stod målad. Sten Lindner satt också häpen och bittert bedrövad och såg på drängen. De kunde inte riktigt fatta, att Lars verkligen var död; han, som senast vid middagen varit med dem, frisk och stark.

"Det var väl Gelins pojke, som lurade Lars dit", utbrast mor Inga efter en liten tystnad.

"På sätt och vis gjorde han det."

"Ett sådant pack."

"Se så, Inga", avbröt henne Sten; "låt Olof Anders tala om alltsammans, innan du dömer."

"Ja, det är allt litet svårt att tala om det riktigt, men de är väl bäst. Se, Lars hade ju i går varit efter en kutting brännvin åt Sandåsadrängarna, och

när han i dag kom med det, fick han sig en sup, och jag såg, att han tog mycket. Sedan sprang han och sparkade omkull flera stycken av barnen, tills han fick syn på Gelins pojke. Då svor han på, att denne skulle få smörj, för att magistern slagit Lars i fredags. Gelins pojke blev rädd och började springa, säkerligen med avsikt att komma undan uppåt kvarnen. Men där ute på den svaga isen hann Lars ifatt honom, och det blev heta tag, tills de på en gång försvunno i djupet, när isen brast under dem. På så sätt var det ju Gelins pojke, som lurade Lars dit; men folk kommer nog snarare att säga, att det var Lars, som jagade den andre i döden."

Sten Lindner lutade huvudet i händerna och grät, men mor Inga hade ännu inte några tårar. Hennes sorg var blandad med den djupaste bitterhet mot andra. Sten var ledsen över att gossen var död, men ännu mera över, att han gått sin död till mötes på det sättet.

"Finns det ingen möjlighet att få upp dem?" frågade han.

"Det tror jag inte. När isen går av i vår blir det möjligt. Nu vore det enda, om de flöte ner genom dammluckorna och bleve funna i forsen."

"Vi måste finna Lars nu!" skrek mor Inga. "Inte får han ligga där nere i vattnet så länge. Sten, du måste gå och finna honom."

"Seså, Inga, försök att lugna dig och tänk rätt på saken. Olof Anders har nog rätt. Men jag kan ju gå ner till dammen ändå."

"Det lönar sig inte", sade Olof Anders, "ty de

gingo hem allesammans, då de sågo, att vi intet kunde göra."

Men svårt var det att få Inga någorlunda lugn och stilla, och blott med möda kunde de hindra henne från att själv begiva sig ner till ån.

Under tiden hade budet om olyckan nått till magister Gelins hem. Magistern var gift med patron Malmgrens dotter och räknades till de bättre familjerna i orten. Alltsedan den tid, då han haft Allan Lindner i skolan, och denne rymt sin väg, hade magistern hyst agg och groll mot Lindners. Inte hade det heller blivit något mildare och bättre i hans sinne, då Allan återkommit som inspektor vid Strömsnäs. Om magistern fått ett tillfälle att vid herrgården sammanträffa med Allan och där låtit honom känna det djupa förakt han hyste för honom, hade det väl gått an, men till sin stora förargelse blev han aldrig bjuden till Strömsnäs, och han inbillade sig, att detta på något sätt var Allans fel. Intet under därför, att han på allt sätt underblåste det hat, som hans båda vänner, Bernt Malmgren och Ernst Sander, hyste mot Allan. Och han hade varit lågsinnad nog att vid flera tillfällen giva Lars Lindner prygel utan någon egentlig orsak, bara för bitterheten mot familjen. Visserligen var Lars elak i skolan och gjorde läraren allt förfång han kunde, men så fick han också stryk för det allra minsta, för sådant, som de andra pojkarna mycket väl kunde företaga sig utan att behöva frukta straff. Men Lars hade icke samma eftergivna och stillsamma sinne, som Allan haft. Han bråddes på mor Inga, och kunde han inte hämnas på

magistern själv, så kunde hans pojke få det. Och så hade det ofta nog varit strider mellan gossarna, och efterspelet hade varje gång varit ett duktigt kok stryk för Lars.

Nu skulle inga mera dylika strider äga rum, men magistern visste det icke ännu. Sandåsadrängarna hade nyktrat till och åtagit sig att gå upp till magistern och tala om, vad som hänt. Men de kunde icke lämna den kära kuttingen utan togo den med sig; och på vägen, när de skilts från de andra, kände de sig nödgade att styrka modet med en tår. Och detta upprepades flera gånger, så att då de till slut hunno upp till magisterbostället, voro de ganska rusiga. Där hade man börjat ängslas litet för gossen, ty han hade lovat att inte vara borta länge. Och oron blev så mycket större, då drängarna kommo, ty man anade, att något var i olag.

"Vad står på?" frågade magister Gelin, som gått ut på trappan för att möta dem.

"Det är bara om pojken. Han har drunknat."

"Drunknat!"

"Ja visst. Lars Lindner och han skulle slåss och råkade ut på svag is. Nu ligga de där bägge två."

"Ha de fått upp dem?"

"Hur är det möjligt att få upp folk ur ån förrän isen smälter? Vi få allt vänta med det."

Och de ansågo sig ha bringat sorgebudet mycket varligt, fyllt sitt värv på ett fint sätt, så att när de kommo ner på vägen togo de sig en styrketår igen, varefter de begåvo sig mot hemmet, sjungande på en visa.

Magister Gelin fick senare av andra veta, huru det hela tillgått, och sorgen var djup även i det hemmet.

"De där Lindners synas vara enkom skapade för att bringa sorg och besvär över oss", sade han.

"Hur kan du säga så?" svarade hustrun, som var rättvisare än han. "Inte kunde de övriga rå för, att pojkarna råkade i gräl. Och ha icke även de drabbats av sorgen?"

"Ja, det är ju sant."

Han grubblade och led, ty han älskade sitt barn, och mitt under grubblerierna började han inse, att han icke handlat så alldeles rätt mot Lindners, och detta gjorde icke saken bättre för honom nu.

På tisdagen, när dammluckorna vid kvarnen öppnades, flöto de båda gossarnas livlösa kroppar ned genom forsen. Man hade haft vakt där hela tiden för att om möjligt finna de omkomna, och så skedde även snarare än man tänkt. De höllo varandra hårt omfamnade, och det var med möda man kunde skilja dem åt.

I stället för att fara och hälsa på Allan vid Strömsnäs den följande söndagen, fingo nu Sten Lindner och hans hustru följa sin yngste son till graven. Allan kom hem, djupt bedrövad över broderns oförväntade bortgång, och han sörjde uppriktigt, ty han hade hoppats kunna taga Lars i sin vård och fostra honom till något bättre än han varit förut. Nu var det icke mera möjligt.

På kyrkogården var det, som Allan träffade magister Gelin och hälsade på honom. Det var som om

sorgen öppnat väg till en bättre förståelse mellan dem. Det händer ju ofta så i världen, att prövningar och sorger leda människornas tankar in i nya banor och deras känslor till det bättre. Allan hade ju icke för sin del hyst någon bitterhet mot magister Gelin, men denne kunde icke säga detsamma, då det gällde Allan. Nu var bitterheten borta, för tillfället åtminstone, och han räckte Allan handen, då de hälsade.

"Jag beklagar av hjärtat den smärtsamma förlust, som drabbat er", sade Allan. "Dock är Gud mäktig att giva tröst och lugn även i de bittraste sorger."

"Han är det, om vi blott söka tröst hos honom."

"Det göra vi säkert, om våra hjärtan äro öppna för hans nåd."

Mor Inga hade dock intet medlidande med magistern och hans familj. Hon ansåg, att ingen i hela vida världen någonsin drabbats av en så gränslöst stor sorg som hon, och denna övertygelse kunde ingen taga ifrån henne på långa tider.

Tysta och högtidliga begåvo sig begravningsgästerna bort i två olika grupper. Och även om i den ena gruppen funnos endast förmögnare och finare gäster och i den andra endast fattiga vardagsmänniskor, så var dock sorgen lika stor i båda.

TJUGONDE KAPITLET.

Allan hade fått brev från Elsa. Hon kände sig nu mera lugn i sitt sinne och klagade icke över sin ställning, och hon hälsade ifrån Carléns, som ofta hälsade på henne, där hon i lugn och stillhet bodde hos en gammal gumma under ett antaget namn.

Han satt på kontoret och läste det brevet, då en av tjänsteflickorna kom in och bad, att han skulle komma upp i våningen, ty man önskade tala med honom. Han visste ju, att hans bittra fiender, Ernst Sander och Bernt Malmgren, voro där, men det betydde mindre, ty i deras närvaro ämnade han icke länge stanna. Kanske vore det för resten herr Ardell själv, som önskade höra något om arbetet vid gården, ty det hände ibland, att då han kände sig någorlunda stark, plägade han vilja höra om både ett och annat, även om han själv icke kunde säga något riktigt om saken.

Allan vek ihop brevet och stoppade det i fickan samt begav sig på väg. Han kände sig underlig i sinnet, och det hade han för resten gjort varje dag på sista tiden. Det var så mycket som timade och i så rask följd, att han knappt kunde följa med och ha klarhet i allt. Plötsligt kom han ihåg, att det nu vore tid för Bernt Malmgren att begära betalt för den där reversen, och kanske var det om detta, de önskade tala

med honom. Utan ett ögonblicks betänkande skyndade han upp.

Inne i stora salongen satt fru Ardell, och med henne Clara och de båda unga herrarne. Allan hälsade med stor artighet och såg sig frågande omkring.

"Var god och sitt ned ett ögonblick, herr Lindner", sade fru Ardell, och han tyckte sig förmärka, att tonen icke var riktigt så vänlig, som den vanligen brukade vara. Han satte sig så, att han hade de båda herrarne rätt framför sig. De hade hälsat så vårdslöst, som om han varit en tiggare.

"Herr Malmgren är här för att göra upp en affär", fortsatte fru Ardell. Allan rätade på sig.

"Om det är något, som jag bör göra upp, torde han vara god komma ner på kontoret, ty där är min arbetsplats."

"Han hade nog kommit dit, men vi önskade vara med också, ty Clara vill gärna ha reda på affären."

Allans blick halkade bort till den unga flickan, som satt vid fönstret, och han kunde icke tyda den djupa, halvt vemodiga blick, som från hennes ögon mötte hans. Den var dock icke ovänlig, och senare skulle han förstå den.

"Om detta är förhållandet", svarade han med stort lugn, "så är jag färdig att höra."

"Finns det för närvarande mycket kontanter inne vid gården?"

"Tillräckligt för mötandet av alla nödiga utgifter, min fru."

"Så mycket som tio tusen kronor?"

"Kanske; kanske icke. Detta är ju något, som icke angår andra än familjemedlemmarna."

"Kan nog synas så, men herr Sander är ju så gott som medlem av familjen, och som det nu gäller herr Malmgren speciellt, kunna vi väl tala om det."

"Mycket gärna. Är det något jag kan stå herr Malmgren till tjänst med?"

"Ja, det är nog det", svarade Bernt högdraget. "Vi hade nog tagit upp den här saken förr, om det icke varit så, att vi önskat spara farbror Ardell under hans sjukdom; men nu kunna vi icke gärna låta det gå längre, ty vi äro i stort behov av penningarna."

"Vilka penningar?"

"Ni sköter ju affärerna här vid gården nu, och jag är för egen och för ägarens skull ledsen, att de ej skötas bättre. Patron Ardell utfärdade för ett år sedan eller litet över ett år en revers på tio tusen kronor, betalbar till min far sistlidne september. Vi ha fåfängt väntat på pengarna, men nu måste vi ha dem. Hoppas att det icke blir er svårt eller åstadkommer något obehag för er att betala nu."

Allan log ett stort och brett löje och såg på Bernt, som om denne varit en liten skolpojke.

"Det möter icke det minsta hinder för oss att betala nu. Vid Strömsnäs är man alltid färdig att möta sina obligationer. Är detta hela affären?"

"Ja." Svaret kom med en smula förvåning.

"Åh, jag trodde det var någonting riktigt ovanligt å färde, eftersom jag skulle kallas hit in. Kanske trodde sig herrarne få tillfälle att förödmjuka min husbonde, för att han icke var i stånd att betala?

Den glädjen blir eder dock icke beskärd, ty patron Ardell har ännu aldrig svikit sin plikt eller behöft narra någon. Vill ni vara god giva mig reversen, och ni skall få penningarna."

Bernt skruvade sig på stolen, såg på Ernst och sedan på Allan samt svarade omsider:

"Jag trodde icke, att ni skulle ha penningarna färdiga genast, varför jag icke tog reversen med mig."

"Och ändå sade ni nyss, att ni kommit hit för att få penningarna."

"Jag trodde, att ett kvitto skulle kunna tjänstgöra tillfälligtvis."

"Likadant som det ni gav mig sist?"

"När sist?"

"I höstas."

"Gav jag er ett kvitto då?"

"Alldeles."

"För vad då?"

"För tio tusen kronor."

"Det måtte vara ett misstag. Var har ni det?"

"Jag har det icke mera, men jag hade det. För någon tid sedan blev det stulet ur min skrivpulpet, som jag plägade lämna olåst, ty här i huset äro vi alla ärliga, som bättre är. Men någon tog det, som ni säkerligen vet."

"Nu pratar ni dumheter. Kanske ni vill skylla mig för något sådant?"

Nu var han ond, åtminstone att se på, och hans blick mötte föraktfullt torparsonen. Fru Ardell, som ännu var i okunnighet om verkliga förhållandet, inföll ivrigt:

"Min bäste herr Lindner, tag er i akt för vad ni säger här. Det här är allvarliga saker, som äro å färde."

"Det vet jag mycket väl, min fru", svarade Allan med en bugning, "och jag skall visst icke säga mera än nödigt är." Vändande sig till Bernt fortsatte han: "Nej, herr Malmgren, jag tror visst icke, att ni tagit det, ty ni var inte här den dag, då det försvann."

"Vem var här då?" frågade Ernst, som länge sökt ett tillfälle att få ett ord med i laget.

"Ni var här, bland andra", svarade Allan kallt.

"Vill ni skylla mig för tjuvnad! Har ni alldeles förlorat det lilla vett ni haft? Det här skall stå er dyrt." Han hade rest sig upp och stod nu nästan hotande framför Allan. Denne förblev lugn.

"Min herre, jag har icke anklagat någon personligen. Allt jag sagt är, att kvittot blivit stulet, och det av någon, som ej tillhör denna familj. För övrigt torde ni vara god och icke lägga er i den här affären, ty den angår er alls icke."

"Jag står så nära familjen, att jag har rätt att lägga mig i det här. Jag skall säga er, att ni aldrig haft något sådant kvitto, och ni trodde er möjligen kunna komma undan att betala den här reversen, och då skyller ni nu på stöld. Det är för simpelt, och ni har råkat på folk, som förstår saken för väl. Erkänn nu, så kanske vi låta er gå någorlunda billigt, eljes skall ni få sota för vad ni gjort."

Alla de närvarande kunde ganska väl höra, att han talade av personligt agg mot Allan, men denne lät sig icke bringas ur fattningen. Han svarade icke di-

rekt på Sanders ord. I stället vände han sig till Bernt:

"Vill ni, herr Malmgren, verkligen påstå, att ni icke givit mig ett kvitto för den nämnda summan?"

"Naturligtvis."

"Egendomligt. När jag som en liten pojke gick i skolan här i trakten, blev jag en dag anklagad för en förseelse, som jag icke var skyldig till, och jag fick lida för den också. Ni var orsaken till mitt lidande den gången, ty ni var för feg att erkänna sanningen, och torparpojken kunde gärna fara illa. Denna händelse bringade på sitt sätt lycka till mig, ty den drev mig ut i världen, där jag blev i stånd att skaffa mig uppfostran. Nu kommer ni åter och förnekar sanningen, för att torparpojken skall få lida på nytt. Jag undrar just, vilken lycka detta skall medföra för mig. Jag vill nu icke alls svara på herr Sanders fula tillmälen utan lämna dem åt deras värde tills vidare; men med er vill jag göra upp och få färdigt. Om ni vill framvisa reversen, så skall jag ögonblickligen betala den."

"Ni har hört, vad jag sagt, jag tog den icke med mig."

"Då är det bäst att ni kommer igen i morgon, ty utan den betalar jag icke ut ett öre till er."

"Jag måste ha penningarna i dag."

"Som reversen ju var utfärdad till er far, torde ni då visa fullmakt från honom att lyfta beloppet, och en sådan fullmakt duger kanske."

"Ni skämtar. Som ni ju vet, så sköter jag det mesta av min fars affärer, och fullmakt behöves sålunda icke."

"Jag kan då intet göra, utom att bedja er komma igen i morgon."

"Det har jag icke tid till."

"Då blir det som jag sagt."

Nu tyckte fru Ardell det vara på tiden att gripa in.

"Men herr Lindner, vi måste naturligtvis erkänna ett kvitto av herr Malmgren, och ni bör betala penningarna nu, då ni har summan inne."

"Jag kan icke göra det, min fru."

Hon blev litet stött av hans ton och sätt, ty hon ansåg honom taga sig mera makt än han verkligen hade.

"Men om jag befaller, så torde ni betala."

"Nej, min fru, icke för den reversen."

"Icke! Vem befaller här i huset under min mans sjukdom?"

"Det gör ni, min fru; men det finns vissa affärer, som äro lämnade helt i mina händer, och dem vill jag sköta."

"Men i detta fall fordrar jag, att ni lyder."

"Jag kan icke."

"Ni måste."

"Nåväl, jag kan betala ut summan till herr Malmgren, om ni så önskar, men då blir det som ett lån. På inga villkor betalar jag den omnämnda reversen.

"Detta är ju barnsligheter. Kan ni giva något skäl?"

"Ja, och giltiga."

"Och de äro?"

"Att jag har den av den äldre herr Malmgren kvitterade reversen i kassaskåpet och har haft den där

ända sedan i höstas. Det betyder kanske ganska myc ket, efter allt. Att det där kvittot blev stulet, har icke det minsta att betyda. Ni vill säkerligen icke, att jag skall betala en skuld två gånger, även om vi äro i stånd att göra det."

Han tystnade och såg sig omkring. Både Bernt Malmgren och hans vän Ernst Sander sutto där med den största häpnad målad i sina drag. Fru Ardell betraktade dem med frågande blickar. Den enda som tycktes oberörd av denna viktiga nyhet var Clara, som visste om sanningen redan förut. Men hon satt i spänd förväntan att få höra, hur Bernt redde sig. Och han tyckte sig till slut ha funnit sättet.

"Ja men, min herre, om ni betalat den till min far, varför sade ni icke det strax då, så hade ni besparat oss hela det här obehagliga uppträdet. Hur kunde jag veta, att ni gjort det?"

"Hur ni kunde veta? Ni tycks alldeles blanda bort det verkliga med det diktade. Jag har aldrig betalat denna revers till er far personligen, utan till er. Och det var då jag fick kvittot, som ni nog minns. Och när jag senare sammanträffade med er far, lämnade han mig den kvitterade reversen och tackade, för att jag varit så punktlig med betalningen. Att ni på nytt kommit för att begära betalning för reversen är ingenting annat än ett dumdristigt utpressningsförsök, och det vet ni själv. Det bästa ni kan göra är att på det ödmjukaste bedja om förlåtelse och förskoning och sedan draga edra färde. Antingen ni gjort detta för att verkligen narra till er penningarna eller endast för att kasta en fläck på mitt rykte, så är det myc-

ket uselt gjort. Och det skall jag säga er, herr Malmgren, att även om ni icke själv stulit det där kvittot i min pulpet, så visste ni om stölden, och det är på grund av denna kännedom, som ni nu handlat." Han vände sig till fru Ardell, som satt där i den största förvåning. "Om det ej är något vidare ni önskar av mig, så torde ni nu tillåta, att jag avlägsnar mig", sade han artigt. Hon nickade blott till svar, och Allan gick.

Det blev dödstyst i salongen, då han gått, och denna tystnad blev pinsamt långvarig. Till slut steg Clara upp och gick ifrån dem utan ett ord eller en hälsning, och Ernst bet ihop händerna av förargelse därvid, ty han förstod, att hon räknade honom delaktig i vad Bernt gjort. Men Clara hade kommit ihåg något, och hon gick för att få upplysning om det. Hon inträdde ljudlöst på kontoret och fann Allan sittande vid pulpeten, med ansiktet gömt i händerna. Vid hennes inträde såg han upp. Hon hade nästan trott, att han grät, men det gjorde han dock icke, ehuru ett uttryck av djupaste smärta låg i dragen. Han väntade att åter bli inkallad för att fortsätta den obehagliga striden, men hon stannade blott framför honom och frågade:

"Hade ni ett samtal med min fästman här på kontoret den dag, då det där kvittot blev stulet?"

"Nej, min fröken, jag hade icke den äran."

"Är ni riktigt säker på det?"

"Fullkomligt säker."

"Har ni någon aning om, vem som stulit det?"

Han teg, och hon stod kvar.

"Hörde ni icke min fråga?"

"Jo, visst gjorde jag det."

"Nå, varför svarar ni då icke?"

"Emedan det finns frågor, som äro bäst, då de lämnas obesvarade."

"Men jag vill veta det."

"Kan väl så vara, min fröken, men i detta fall anser jag mig icke förpliktigad att svara."

"Gör det då icke som fyllde ni en plikt, utan som en vänlighet mot mig."

Någonting i hennes röst kom honom att blicka upp, och han märkte då, att hon var nära att brista i gråt.

"Nåväl då, jag har mina misstankar och välgrundade sådana."

"Vill ni icke säga mig, vem ni misstror?"

"Nej, det måste jag bedja er slippa säga."

Hon frågade icke mer utan gick tillbaka till salongen, där de båda herrarne voro färdiga att bjuda farväl. Bernt hade för fru Ardell sökt förklara det hela såsom ett mycket tråkigt misstag utan att kunna övertyga henne om det. Ernst Sander hade också lagt in sitt ord, och just som Clara återkom, yttrade han:

"Om inspektor Lindner haft litet bättre reda på sig, så kunde han ju hava avvänt hela uppträdet genom att meddela, att reversen var betald, då Bernt först upptog frågan. Men nu var han slarvig, och det var naturligtvis först nu, som han kommit underfund med det, och då skulle han ställa till en stor scen. Tant borde vara glad, att han snart flyttar."

"Inspektor Lindner visste säkert, huru affärerna stodo", inföll Clara, "ty han visade mig reversen sam-

ma dag herr Malmgren var här och fordrade, att den skulle betalas om ett par veckor."

"Visade dig! Du visste då om det och sade ingenting? Det var illa gjort."

"Nej, det var rätt gjort. När en människas heder angripes så starkt, som här var förhållandet, då måste man giva henne tillfälle att försvara sig. Och det var ej blott ett angripande av den mannens heder, det var även ett utpressningsförsök mot min far, fast herr Malmgren kanske inte kom att tänka på det. Vad som förundrar mig är, att ni kunde göra det, då ni visste, att ni själv mottagit penningarna."

"Det var hans prat om kvittot, som kom Clara att tro så, men vi skola nog visa, vem som har rätt."

"Det är redan visat. Han hade ett kvitto, och jag vet precis, när det försvann, och även vem som tog det."

En häftig rodnad sköt upp i Ernst Sanders ansikte, och han vände sig till hälften bort. Clara fortsatte:

"Vi kunna ju försöka förlåta varandra det här tilltaget, det vill säga, vi förlåta herrarne det. Jag säger herrarne, ty Ernst har varit med om saken. Men jag skulle vilja råda eder att gå till herr Lindner och bedja honom visa eder barmhärtighet, ty jag tvivlar på, att han eljes kommer att visa någon sådan. Det vore för mycket begärt, att han skulle ha överseende med detta."

"Men Clara då, inte kan du mena något sådant!" utbrast Ernst både häpet och harmset. "Skulle vi gå och bedja honom om ursäkt? Du måste väl komma

ihåg vem han är; en usel torparpojke, som försöker spela herre."

"Han är min fars representant här, sedan må hans föräldrar ha varit vad som helst."

"Men inte vill ni se varken mig eller Ernst förnedrad på det sättet", stammade Bernt.

"När man handlar så nedrigt, får man bereda sig på att bära följderna. Dock anser jag, att vi nu kunna sluta detta samtal."

Hon bjöd dem båda farväl mycket kallt, och då Ernst sade sig hava ämnat stanna tills senare på kvällen, så upplyste hon honom om, att hon den kvällen måste sitta hos sin far, så att det bleve intet sällskap för honom i alla fall.

"Då träffar jag dig inte förrän på balen hos Gullstrands nästa vecka, ty jag måste åka till staden och stanna ett par dagar."

"Lycka till mycket nöje där."

Och så gick hon till sitt rum, och när hon äntligen var ensam, satte hon sig att gråta så bittert, som hade den djupaste sorg vilat på hennes hjärta.

Bernt Malmgren och Ernst Sander körde bort från Strömsnäs med föga glada sinnen. Till en början sade ingendera ett ord, men till slut bröt Ernst ut i en lång rad grova svordomar och förbannelser.

"Det här var just någonting fint att sticka fingrarna i", sade han och fortsatte att svärja.

"Och så voro vi så säkra på, at vi hade honom fast. Tänk, att han hade reversen!"

"Du skulle ha gjort det klart för dig."

"Hur kunde jag? Gubben är borta, som du vet, och

han låser in en hel del sådana där värdepapper, och jag var säker på, att den reversen var med där."

"Vad skola vi nu göra med denna sak? Ämnar du gå och bedja nådig herrn om ursäkt?"

"Aldrig i livet! Förr skulle jag kunna döda honom!"

"Och bli fast. Tror du, att han är så där rysligt tålig för att han är läsare?"

"För att han är dum. I dag visade han sig dock en smula klokare än vanligt, det måste vi erkänna."

"Jag undrar just, om han misstänker vem som tog kvittot?"

"Det är min övertygelse att han gör. Ja, nu ha vi gjort vårt bästa för att få honom bort härifrån, men det ser klent ut. Vi få vänta tills han flyttar i vår, ty han ämnar ju göra det."

"Ja, det sade då Clara att han skall. Hon har varit ganska sträv mot honom, och jag förstår inte, vad som tog åt henne i dag, eftersom hon liksom försvarade honom, ty hon avskyr honom för övrigt."

"Åh, det var för att familjen var inblandad, kan du väl förstå."

Missnöjda till det allra yttersta fortsatte de vägen, och sedan Bernt lämnat sin vän vid Sandåsa, fortsatte han ensam och ganska nedstämd sin väg hem.

TJUGOFÖRSTA KAPITLET.

Det var endast ett kort litet telegram, men det åstadkom mycken oro i Allans sinne och bestämde honom för att resa. Och telegrammet var från hans gamle vän Carlén i Stockholm. Det lydde:

"Kom genast, om möjligt är. Hon sjuk. C."

Allan hade hela förmiddagen varit ute och sett till olika arbeten, som man höll på att utföra, och det var just då han vid middagstiden kom hem, som budet från staden anlände med telegrammet. För en kort stund satt han som tillintetgjord och stirrade på det, sedan åt han hastigt sin middag och gick ut. Han uppsökte Glans. Denne hade ännu icke hunnit äta och såg upp förvånad. Allan gjorde inga omsvep.

"Jag nödgas resa bort för några dagar", sade han, "och Glans får vara snäll sköta om saker och ting här hemma så gott han kan, tills jag kommer tillbaka."

"Hur länge stannar inspektorn borta?"

"Det kan jag ännu icke säga. Min syster är sjuk, och jag torde vara tvungen att stanna hos henne. Jag litar på att Glans gör sitt bästa. Det är inga särskilda förhållningsorder, utan fortsätt med arbetet såsom vi hållit på, och det blir nog bra. Var snäll och säg till en av drängarna att ha hästarna framme om en halv timma, så kan jag hinna med kvällståget."

Glans lovade, och Allan gick. Så måste han upp och underrätta fru Ardell eller fröken om sin avresa. Inne på kontoret lade han dock först undan alla papper och låste sina lådor, såg till att allt var på sin plats, som det borde vara, och ämnade gå, då fröken Clara steg in. Hon såg genast, att han ordnat och lagt undan böcker och papper.

"Redan slut med arbetet för dagen?" frågade hon.

"Ja, min fröken, jag är färdig med det för i dag. Var det något fröken önskade?"

"Min far önskar tala med er."

"Med nöje. Det var bra att ni kom nu, ty hade han sänt bud litet senare, så hade jag varit bortrest. Jag ämnade mig just nu till er fru mor för att låta henne veta om min avresa."

"Skall ni resa bort utan att ens anhålla om ledighet?" Det kom litet skarpt. Även om han stått som segrare i striden mot Bernt Malmgren och Ernst Sander, och hon sett det med nöje, så ämnade hon visst icke uppmuntra något närmande från inspektorens sida, och hon hade nog fruktat, att han skulle känna sig berättigad till mera förtroende och mera aktningsfullt bemötande, men det var hon icke med om.

"Det gives tillfällen", sade han långsamt och lyfte blicken till henne, "då även en man i min beroende ställning tvingas till att handla utan att begära lov av överordnade."

"Och ett sådant anser ni nu vara förhanden?"

"Riktigt. Jag måste resa, det är allt."

"I affärer för gården?"

"Nej, i helt och hållet privata sådana."

"Ni har ingen rättighet till det, om ni ej får tillåtelse."

"Då tar jag mig den rättigheten i alla fall och är villig att stå för konsekvenserna."

"Egendomligt så självständig ni tyckes ha blivit på sista tiden."

"Icke alls på sista tiden, fröken, det har legat i min natur ända sedan jag var barn. Om ni nu vill ursäkta mig, så skall jag, enligt befallning, gå in till er far, ty om en stund måste jag åka för att icke komma för sent till tåget."

Han inväntade icke hennes svar utan bugade sig och gick. När han kom in till Ardell, satt denne, stödd av kuddar, uppe i bädden, ty han kände sig litet starkare och var så trött av att ligga hela tiden. Allan hälsade vördnadsfullt, såsom han alltid brukat, ty han hade alltid hyst en stor respekt och djup vördnad för sin husbonde. Denne vinkade, att han skulle sätta sig, och Allan lydde. Fru Ardell satt i gungstolen, och hennes man nickade åt henne, att hon skulle upptaga samtalet, vilket hon också gjorde.

"Vi ha samtalat litet om er", sade hon, "och undrat, om ni ännu vidhåller er önskan att flytta i vår, och Ardell kunde icke giva sig ro, förrän han fick tala med er om det."

Allan var icke beredd att upptaga denna fråga just nu, och han hade för övrigt intet annat svar än det han förut givit, varför han ansåg det bäst att undvika samtalet genom att i stället nämna om sin resa.

"Jag har icke ändrat mening", sade han därför, "och just nu faller det sig litet svårt för mig att dis-

kutera frågan, ty jag måste in till staden för att hinna med tåget i kväll. För en stund sedan fick jag telegram om att genast komma till min syster, som är sjuk. Jag hoppas herrskapet icke har något emot att jag reser? Alla affärer äro klara, och jag har bett Glans fortgå med arbetet i den vanliga ordningen, till dess jag återkommer."

Herr Ardell nickade och försökte säga något, men orden formade sig ännu så ovilligt på läpparna. Dock fattade Allan det såsom ett medgivande, att han kunde resa.

"Jag tackar er hjärtligt", sade han därför, "och jag skall försöka komma tillbaka så snart möjligt är."

Och så var det klart. Ingen försökte fortsätta samtalet. Allan steg upp, tryckte herr Ardells hand, bugade sig för frun och gick. Han begav sig till kontoret för att taga sin hatt och gå, men där satt fröken Clara ännu kvar. Hon såg upp, då han inträdde.

"Äro alla nycklar och dylikt på sin plats?" frågade hon affärsmässigt.

"Allt är som det bör vara, fröken."

"Och ni skall resa?"

"Ja, naturligtvis. Och som er far icke har något däremot, så gör jag ju intet lagstridigt."

"Vågar man fråga, hur länge ni kommer att stanna borta?"

"Det kan jag icke säga, ty det beror på, hur jag finner det borta."

Hon hade så gärna velat fråga om orsaken till hans avresa, men på samma gång var hon för stolt att göra det, och han bjöd henne farväl och gick. Det var icke

mer än femton minuter som hon såg den lilla släden med de bästa hästarna för svänga ut genom allén. Då suckade hon och gick till sin fars rum.

"Har han redan rest?" frågade modern.

"Ja, han for ut just nu."

"Måtte han inte finna henne död, då han kommer fram."

"'Var någon sjuk?'"

"Javisst. Han hade fått telegram, att hans syster är mycket sjuk, och han måste genast resa."

Clara gick bort till fönstret och såg ut. En brännande rodnad hade färgat hennes kinder vid moderns ord, ty hon insåg, huru plågsamt hennes osympatiska samtal måtte ha varit för honom, då hans tankar helt säkert voro hos Elsa. Så blev hon blek i stället, ty hon kom ihåg det där brevet, som hon för en tid sedan läst, och nu reflekterade hon, att brevet ändock möjligen innehöll sanning, och då trodde hon sig begripa sjukdomens natur.

Allan kom till staden i tid och avreste med tåget på kvällen. Tidigt nästa morgon var han i Stockholm och begav sig genast till Carléns, där han blev mottagen med öppna armar. Carlén var själv hemma, ty numera arbetade han icke så strängt, sedan han blivit delägare i de stora drivhusen, utan tjänstgjorde endast några timmar om dagen med att inspektera och överse det hela.

"Allan, min gosse, du gjorde väl som kom. Hon behöver dig, stackars liten."

"Hur är det med henne?"

"Åh, det torde bli bra, bara hon blir lugn igen. Men se det tycks vara svårt för henne att bli, och så tänkte jag det var bäst att bedja dig komma, ty du är den ende som kan få henne lugn, det vet jag."

Och så berättade Carlén, sedan de slagit sig ner inne i hans enskilda rum, huru Elsa förhållit sig ganska lugn hela tiden, ehuru ju en och annan stund varit orolig ända från början. På de sista dagarna hade det dock blivit annorlunda, och vad som mest plågade henne var, att hon icke fått behålla den lilla. Nu ville även hon dö, ty inte hade hon något att leva för, sedan barnet var taget ifrån henne. Ingen att älska, ingen att leva för, ett fläckat namn, en framtid utan mål, ett liv i sorg och grämelse; nej, hon önskade hellre slippa ifrån alltsammans.

Så ungefär var innehållet av Carléns berättelse, och Allan lyssnade uppmärksamt. Han kunde nog fatta, hur tråkigt det skulle kännas för Elsa, men på samma gång var hennes öde icke så rysligt mörkt, att hon skulle uppgiva allt hopp och önska dö.

"Det är då ingen annan speciell sjukdom hon lider av?"

"Nej, inte så långt jag vet. Jag bad doktor Halldorf gå dit i förgår, och han sade, att bara hon kommer ifrån hopplösheten och förtvivlan, så repar hon sig."

"Det var då en välsignad sak. Nu torde det vara bäst, att jag går till henne. Har ni låtit henne veta, att jag skulle komma?"

"Ja, jag ansåg det bäst att icke låta det bli en riktig överraskning, ty det kunde skada henne. Vi kunna

gå genast, ty det är icke så långt till hennes bostad."

De begåvo sig genast på väg, och en liten stund senare stannade Carlén utanför ett litet trevligt hus, som låg ganska avskilt från de större husen. Det var där Elsa bodde nu.

"Du får lov att vara lugn nu, när du kommer in till henne."

"Ni kan lita på mig i det fallet."

Carlén knackade på, och dörren öppnades av en gammal snygg gumma, som såg så moderlig och godhjärtad ut.

"Det här är frökens bror", upplyste Carlén.

"Jag kan se det på honom, de äro så lika. Han är välkommen."

Några minuter senare inträdde Allan till sin syster.

"Ack, Allan, Allan, hur snäll du var som kom, så att jag fick se dig, innan jag dör!" utropade Elsa och sträckte sina armar mot honom.

Han fattade hennes händer och höll dem i sina, och hans ögon fylldes av tårar, då han såg hur blek och avtärd systern var. Han satte sig bredvid henne och talade lugnande och tröstande ord.

"Nu får du inte tänka på att dö", sade han hoppfullt. "Bättre att tänka på ljusare dagar i livet än de gångna."

"Men kära du, hur kan jag det? Är icke hela mitt liv skövlat? Jag har intet, intet kvar, och att leva blir blott att lida."

"Icke så, Elsa. Du talar orätt, och jag är viss om, att du känner det, om du riktigt tänker på saken. Jag vet nog, att du har lidit i mer än ett avseende,

att du blivit bedragen och narrad; men inte bör du önska dig döden för det. Tänk i stället på att leva för att visa, att du är mera värd än de, som bringat dig lidande."

"Vad kan jag göra, tycker du? Resa hem och stanna hos pappa? Det vill jag på inga villkor. Och hur jag än betraktar det hela, finner jag det vara bättre att dö."

"Det kommer sig av, att du nu en lång tid gått och ruvat på sådana tankar. Glöm dem nu och glöm allt det sorgliga flydda. Du skall först och främst bli frisk, och sedan skall du stanna en tid här i Stockholm, ty jag vill inte, att du kommer hem ännu. När du kommer upp och blir stark, får du flytta till Carléns och få ett gott hem hos dem. Ingen behöver veta, att du redan en lång tid varit här i staden. Så går du i en hushållsskola för en tid, så att du lär dig begripa en hel del, som du nu inte begriper, och när du är färdig, kommer du hem och tar vård om mitt hem, och du behöver veta ganska mycket för att sköta det, ty du skall veta, det blir ingen liten gård jag kommer att köpa mig."

Hon såg undrande på honom, och då talade han om för henne om sin stora rikedom, om de planer han hade i sinnet, om huru fadern nu skulle flytta på sin egen gård, huru Lars fått sluta sin bana, och om allt annat, som han visste kunde intressera henne; och det var, som hade han med sina ord haft makt att rycka henne ur förtvivlan och dysterheten. Till slut sade han:

"Ser du, Elsa, sedan jag lärde mig älska Gud, har

jag fått högre idéer om livet och dess värde, och jag tror på, att även om vi felat, och om det gått oss illa, så är det Guds vilja, att vi skola leva för att om möjlig göra allt gott igen, för att bli nyttiga och goda, och det är därför jag är angelägen om, att du skall bli frisk igen."

När hon blev trött, lämnade han henne, och hon sov, bättre än på länge förut. Allan tillbringade återstoden av förmiddagen i Carléns sällskap och uppgjorde med honom om Elsa för den kommande tiden. Det hela ordnades till belåtenhet, och Allan var nöjd.

Blott ett par dagar hade han tid att stanna, och de stunder han icke tillbringade hos Elsa var han i Carléns sällskap, ty även om han mycket längtade att besöka sina kära vänner, handlare Sundquist och hans familj samt några andra, så ansåg han det vara bäst att icke göra det nu på grund av förhållandena.

Elsa blev bättre och hoppfullare, och när Allan nödgades återvända hem, hade hon lovat honom att icke mera ängslas utan med hopp och mod och med förtröstan på Gud se framtiden an. Så reste han tillbaka till sina plikter och sitt arbete, glad i sinnet över, att han icke mer behövde ängslas för Elsa, ty nu skulle hon bli frisk igen, och när våren knoppades, skulle han börja ordnandet av ett hem för henne.

TJUGOANDRA KAPITLET.

Nora Sander kom för att besöka sin väninna Clara Ardell, och det var ingenting ovanligt, ty det plägade hon ofta göra. Men det ovanliga denna gång var, att Ernst icke körde för henne, utan kusken från Sandåsa var med. Eljes plägade Nora följa med sin bror, då denne åkte till Strömsnäs för att hälsa på sin fästmö.

Det var strax efter middagen, och vädret var härligt. En längre tid hade det varit bitande kallt, men nu töade det igen, och solen sken så blid och vacker, som om våren redan stode för dörren.

Clara hade suttit på kontoret och sett igenom en del brev, som kommit med posten, och hon varseblev Nora, redan då denna åkte upp genom allén. Därför lade hon ihop papperen och gick ut på trappan, där hon väntade, tills Nora kom upp.

"Jag har inte sett dig på så länge, Clara, att jag måste fara hit för en stund. Är du inte frisk, eller vad håller dig hemma hela tiden?"

"Frisk är jag nog, men du vet, att vi hava våra plikter här i livet. Som vår inspektor just nu är borta, måste jag se till ett och annat, då pappa ju icke är i stånd att göra det."

"Är herr Lindner borta?"

"Ja, han har rest bort."

"Vart?"

"Det vet jag inte, men jag tror han reste till sin syster, som lär vara sjuk."

De hade gått in i salongen och satt sig, ty de hade ju alltid så mycket att tala om, och så var det nu, ehuru Nora alls icke syntes så munter och glad, som hon plägade vara.

"Jaså, är hans syster sjuk. Vet du, Clara, varför hon reste sin väg härifrån?"

"Hur skulle jag kunna veta det", sade Clara undvikande, men hon kände, huru hon rodnade. Nora märkte det dock icke och fortsatte:

"Jag kom att höra något av ett samtal mellan Bernt Malmgren och Ernst, och av det drog jag en och annan slutsats."

"Och vad skulle det vara?"

"Det hade gått illa för den stackars flickan, så att hon måste resa sin väg."

"Sade Bernt det?"

"Nej, det var Ernst, som sade det. De pratade ju bara och skämtade om flickor, och då yttrade han att det gått henne så."

"Det har jag aldrig hört förr. Men hur kunde Ernst veta det?"

"Ja ser du, det är just vad som kom i min tanke också. Hur kunde han veta det? Men kanske var det bara för att han är så ond på Lindner, som han sade så; och därtill hade Bernt suttit och önskat allt ont över både Lindner och alla som tillhörde hans familj."

"Du skulle inte lyssna till sådana där samtal, Nora,

det är inte nyttigt för dig på något sätt. Om de prata illa om människor, är det bäst att inte höra på."

"Men jag kunde inte hjälpa det, ser du. Vi kunna dock lämna saken, ty det är ändå bara prat. Jag tror inte det är sanning."

Clara tänkte annorlunda i sitt sinne, men det sade hon icke.

"Du har inte frågat mig ett ord om Ernst ännu", sade Nora plötsligt.

"Nej, vad skulle jag fråga?"

"Ja, det är väl du som bör veta. Han är ju din fästman, så att du borde veta vad som intresserar dig att höra om honom."

"Han var ju nyligen här, så att jag vet, hur det är med honom."

"Har han varit här nyligen? När då?"

"Herr Malmgren och han voro här i affärer för litet sedan."

"Och det kallar du nyligen. Vad är det fatt, Clara? Är något i olag?"

"Nej, inte vad jag vet."

"Men så låter det."

"Såå, hur kan du säga det?"

"Du hörs så likgiltig. Och därtill är det något annat, som gjort mig litet orolig. För att återkomma till det där samtalet, så menade Bernt Malmgren, att om han vore i Ernsts kläder, skulle han inte vara nöjd med att bli så behandlad av sin fästmö, som du behandlade Ernst. Vad gjorde du honom?"

"Ingenting. Men Nora, inte kan jag väl tro, att Ernst satt och avhandlade sitt förhållande till mig med

Bernt Malmgren? Vad har han med det att göra? Jag tycker inte om det där."

"Inte jag heller, och det är därför jag vill tala med dig. Jag skall säga dig, Clara, att jag är nästan litet orolig för Ernst, och du måste hjälpa mig ifrån den oron."

"Hur då?"

Jo, Ernst är så olik, emot vad han brukar vara, så likgiltig för arbete och allt annat, och han är borta så rysligt mycket. Jag fruktar för att han kommit med i de glada lagen mer än någonsin, och jag kan se, att till och med pappa är ledsen för det. Jag har tänkt mig, att det är något mellan eder, som icke är vad det borde vara, och att det är därför han handlar så. Har jag rätt, så måste du göra upp med honom; ty han skall ju en dag bli din make, och jag vet, att du kan styra det hela till rätta om du vill."

"Jag har icke gjort honom något, som kunde komma honom att handla så. Och inte kan jag inse, att jag bör fråga honom, om han har något emot mig."

"Nej, inte direkt det, Clara. Förstå mig rätt. Är det intet missförstånd mellan er?"

"Nej, inte så långt jag vet."

"Är det riktigt säkert?"

"Ja, fullkomligt."

"Du älskar Ernst innerligt, gör du inte?"

Clara satt och såg på henne, men det var med en frånvarande blick, och hennes tanke ägnades icke direkt åt väninnans ord. Hon hade visserligen många gånger frågat sig själv, om det fanns någon kärlek till Ernst i hennes hjärta; men hon hade aldrig ärligt

vågat besvara frågan, ty skulle svaret bli nekande, visste hon ju, att hela hennes levnadslycka vore krossad, då hon ju i så fall måste framsläpa sitt liv vid sidan av en man, som icke ägde hennes kärlek, och någonting tyngre kan icke gärna givas en människa här i tiden. Nora väntade litet på svaret, och då hon icke fick det, fortfor hon:

"Du svarar icke. Är du icke säker på dig själv? Var uppriktig mot mig, Clara."

I stället för att svara, steg Clara upp och gick fram till fönstret, ty hon hade hört bjällerklang, och det kom verkligen en släde upp mot gården.

"Vi få mer främmande", sade hon, därmed bringande samtalet åt annat håll för ögonblicket. Nora kom också fram till fönstret.

"Åh, det är inspektor Lindner, som kommer tillbaka", sade Clara, och av klangen i hennes röst och av glansen i blicken, drog Nora en slutsats, som var ett klart nog svar på den fråga hon nyss framställt. Hon behövde icke fråga mera, ty nu visste hon, att Ernst icke kunde hoppas mycken kärlek av sin trolovade, även om hon troget hölle det till honom givna löftet.

"Ja, det är verkligen han. Då blir du inte längre så bunden av arbete och omsorger utan kan följa med mig hem och stanna ett par dagar."

Clara hade följt med på det sättet många gånger förut, men nu var hon icke villig utan hade andra ursäkter att förebära. Nora höll sig tyst litet, under det de åsågo, huru Allan steg ur släden, betalade kusken och begav sig upp till sina rum. Då gick Clara och satte sig igen, men hon hade intet att säga. Nora

kände sig nästan litet förlägen i hennes sällskap och visste icke vad hon skulle säga eller göra. Men så gjorde hon våld på sina känslor och upptog samtalet igen, icke direkt om samma ämne men likväl om samma personer.

"Hör du, Clara", sade hon, "vad var det för otrevligheter å färde mellan Bernt Malmgren och er inspektor för en tid sedan?"

"Det var affärer de hade att uppgöra."

"Och inspektor Lindner hade på något sätt varit oärlig?"

"Nej, det är ett stort misstag, kära du. Han var ärlig nog."

"Men kan du då inte tala om alltsammans för mig, så slipper jag fråga och undra."

"Har Ernst sagt något om det där hemma?"

"Ja, det har han, men inte nog."

"Vad sade han då?"

"Att Lindner på något fiffigt sätt lurat Malmgren på en ansenlig summa pengar, och att han säkerligen gör sitt yttersta för att draga fördel av sin ställning som inspektor här vid gården."

Rodnaden steg på Claras kinder. Hon hade försökt att alltid se saker och ting från Ernsts synpunkt, hon hade varit elak mot Lindner på alla sätt, för att denne skulle fatta, hur litet hon frågade efter honom, och då Ernst och andra skämtat om läsaren och hjärtlöst dömt honom för ett eller annat, hade hon alltid hållit med och genom sina ord gjort honom ännu löjligare i deras uppfattning. Men nu kände hon sig hågad att

försvara honom och göra det till det yttersta utan att fråga efter, vart det ledde.

"Om Ernst sade någonting sådant, så talade han osanning och visste det. Han var själv med här, då Bernt Malmgren kom och fordrade penningar, som voro betalda för flera månader sedan. Och vad det beträffar, att Lindner skulle försöka sko sig på pappas bekostnad, så är det alls ingen fara. Jag tror honom för övrigt vara alltför hederlig karl för att göra orätt mot någon, vare sig på ett sätt eller ett annat. Varför skall Ernst alltid bråka om honom? Vore det icke mycket bättre att låta honom vara i fred den korta tid han har kvar här?"

"Skall han flytta?"

"Han sade upp sin plats för länge sedan, och jag tror inte det är möjligt få honom att ändra sig."

"Skulle du vilja, att han stannade kvar?"

"För min fars skull önskar jag, att han gjorde det, ty pappa säger, att den här gården aldrig burit sig så väl som under Lindners ledning."

"För din egen del då?"

Frågan kom så direkt, så nästan utmanande, att Clara ryckte till, men i ett ögonblick behärskade hon sig och svarade lugnt:

"Det är på intet sätt fråga om mig i detta fall, och jag har icke det minsta med honom att göra. Du vet min ställning, och det betyder för mig ingenting, antingen han flyttar eller ej, ty om ett halvt år är jag väl icke mera kvar hemma."

"Ja, det är ju sant, men jag tror dock det vore bäst att han flyttade härifrån, ty Ernst tycker inte om ho-

nom; och det blir väl ändå så, att Ernst kommer hit för att taga hand om gården."

Clara såg på henne med en fråga i blicken. Sedan sade hon sakta och bestämt:

"Så länge min far lever, kommer Ernst icke att sköta den här gården, så att om vi skola gifta oss, måste vi nog få ett hem på något annat ställe."

"Men din far kan intet göra vid gården, och det vore väl bättre att Ernst komme och skötte den, än att en inspektor skulle göra det och draga lön."

"Den saken vill jag alls icke lägga mig i; men jag vet, att min far vill sköta Strömsnäs själv."

Fru Ardell kom in i salongen. Hon hade ej vetat om, att Nora var där. Hon frågade genast, hur det stod till med alla vid Sandåsa och fick tillfredsställande svar. Sedan pratade de om andra ting för en stund, tills en knackning på dörren störde dem, och fru Ardell sade sitt:

"Kom in."

Det var Allan, som nu hunnit byta om kläder och bli färdig för arbete. Han hälsade artigt och frågade, hur det stod till med patron Ardell.

"Ni kom snart tillbaka från er resa. Hur är det med er syster?"

"Jo tack, hon syntes vara litet bättre igen, när jag reste hem, så att läkaren ingav hopp om hennes snara tillfrisknande."

"Har er syster plats hos någon familj?" frågade Nora, som i likhet med sin bror på sista tiden börjat vara förarglig mot Allan, av vad orsak visste hon icke själv.

"Nej, min fröken, hon råkar icke ha det. I stället genomgår hon en kurs i en hushållsskola för att bli istånd att sköta mitt hushåll, då jag flyttar härifrån."

"Åh, är det så."

Hon kände sig förlägen, men var icke villig att visa det.

"Skall ni kanske taga hand om gården, som er far köpt?" frågade hon.

"Nej, den ämnar han sköta själv. Jag skall köpa mig en egendom i stället."

"Här i socknen? Jag trodde inte det fanns någon mindre gård till salu här."

Clara sade intet, hon blott betraktade Allan, liksom undrande, hur meddelsam han skulle vara mot Nora.

"Det är inte här i socknen, jag ämnar köpa."

"Långt bort härifrån kanske?"

"Inte det heller, ehuru det kanske vore bäst. Ni vet var Liesjö ligger?"

"Ja visst. Är det i närheten av Liesjö ni ämnar slå er ned?"

"Alldeles. Om ni åkt härifrån till Liesjö, så har ni kanske omkring en halv mil på denna sidan märkt en gård, som ser ganska trevlig ut."

"Inte annat än Aspedals fina och vackra herrgård."

"Just så. Det är den gården jag ämnar köpa."

De tre damerna sågo på honom, häpna över vad de hörde. Huru skulle han kunna köpa denna utmärkta egendom, en av de skönaste och bästa i hela trakten. Clara själv förvånades, ehuru hon tyckte sig van att höra överraskande ord från Allan.

"Men kära ni, den kostar över etthundra femtio tusen kronor, utbrast fru Ardell till sist.

"Ja, till och med etthundra sextio tusen."

"Och ni skall köpa den?"

"Ja."

"Är det då så stora skulder på den, att ni kan få den utan kontanter och så få tillfälle att spekulera?" frågade Nora, som hört om dylikt förr. Allan var lika lugn. Han tyckte sig gärna kunna tala litet nu, ty snart skulle han vara borta ifrån dem, och då betydde det intet, vad de visste.

"Det kunde ju hända, min fröken, ehuru jag icke plägar spekulera. Men det var icke för att tala om mig själv, som jag kom in. Mitt ärende var att fråga fröken Ardell efter nycklarna, som hängde vid skrivbordet på kontoret. De äro icke där nu. Har ni möjligen flyttat dem?"

"Åhja, ursäkta mitt slarv. Jag tog dem till mitt rum i går kväll. Vänta ett ögonblick, så skall ni få dem."

Hon skyndade ut och återkom om några minuter med nyckelknippan, som hon lämnade åt honom, och han gick. Då han var gången, sågo damerna på varandra utan att säga något. Men så utbrast Nora:

"Det skall jag säga dig, Clara, att jag tror mera på Ernst nu än någonsin. Den mannen är inte ärlig."

"Säg icke så", förmanade fru Ardell, "ty det finns intet bevis för motsatsen."

"Men att han kan köpa en sådan gård."

"Det sade han ju själv vara möjligt utan pengar."

"Ja, det är sant."

Om en stund for Nora hem igen, och Clara lovade att följande dag komma till Sandåsa för att hälsa på. Men när gästen var borta, gick Clara till kontoret, där hon fann Allan i full verksamhet.

"Här har kommit ovanligt mycket post", sade hon, då hon utan vidare slog sig ned i den tomma stolen mitt emot honom.

"Jag ser det."

"Det finns bland annat ett par brev, som jag tyckte vara intressanta; det ena angående kol och det andra skog. Kan ni giva mig en förklaring angående dem?"

"Mycket gärna. Som ni kanske vet, så beslöto vi oss för att i år kola ovanligt mycket, enär vi hade så gott tillfälle. Jag hade i tanken, att kolen skulle stiga i pris, och så har skett. Detta brev är svar på ett, som jag för en tid sedan skrev till en större firma, och nu äro vi i tillfälle att leverera våra kol med betydande förtjänst."

"Hur mycket?"

"Efter det pris som här noteras blir det minst tre tusen kronors större vinst än enligt priserna förra året."

"Och det här om skogen?"

"Det rör egentligen mig själv, ehuru det ej ser ut så. Ni äger kanske kännedom om, att jag förra året köpte ett stycke skog av er far. Han fick icke tid att skriva klara papper åt mig, innan han blev sjuk, och det var ju ingen brådska, ty er far gör rätt mot alla. Nu har jag här ett anbud att sälja den skogen för just dubbla priset, vilket ju är präktigt."

"Och ämnar ni sälja?"

"Det beror på. Jag vill tala med herr Ardell om saken först."

Hon kände sig ej modig nog att fråga något mera just då, varför hon gick sin väg, lika kall och lugn som vanligt. Och Allan arbetade med iver, ty det var mycket att göra.

TJUGOTREDJE KAPITLET.

"Enligt min tanke är det bäst vi göra ett försök att bli goda vänner med karlen, hur otrevligt det än månde vara", sade Bernt Malmgren till sin förtrogne vän Ernst Sander, då de sutto och överlade om ett och annat. "Och kanske kunna vi draga någon nytta av det med tiden."

"God vän med honom kan jag verkligen aldrig bli, men jag kunde ju låta påskina, att jag inte har något emot det. Om det kunde hjälpa till att kasta honom av hans höga hästar, så vore jag villig att försöka."

"Det blir inte så svårt att arbeta i den riktningen, om vi få honom med oss. Nu är han läsare, men kunde vi få honom ifrån den galenskapen, så vore det sedan inte så svårt att sätta honom i knipa. Vad tror du Gelin skulle säga om det?"

"Tala inte om Gelin med mig. Han gör mig trött. Ser du inte, att han själv börjar luta åt läseriet."

"Det är sant, men det är bara tillfälligtvis och går snart över."

"Du kan ju tala med honom då, men bäst vore, att vi lade våra planer utan honom."

"Då åka vi över till Strömsnäs i morgon och låtsa, som komme vi för att rätta det där misstaget med reversen, och då kunna vi ju känna oss för litet."

"Ja, det är jag med om. Nora är där i dag, och vi kunna lika gärna fara dit i morgon."

"Hur tycks din fästmö se saker och ting nu? Har hon kommit ifrån förtreten?"

"Det vet jag inte, ty på sista tiden har jag icke sett mycket av henne. Men det blir nog bra. Då bestämma vi att åka dit i morgon."

"Som du säger. Jag kommer hit, så göra vi sällskap."

Och nästa dag foro de verkligen dit. Nora hade icke sagt till brodern, att Clara skulle komma till Sandåsa den dagen, och så hände sig, att under det de båda värda herrarna foro en väg till Strömsnäs, for Clara en annan väg till Sandåsa.

Allan var upptagen av affärer, då de kommo, och då han genom fönstret såg, vilka de voro, fäste han sig ej vid deras kommande, ty han kunde aldrig tänka sig, att besöket gällde honom. Så mycket större blev hans förvåning, då de några minuter senare stego in på kontoret och hälsade med ovanlig vänlighet, i vilken han dock såg någonting mycket nedlåtande å deras sida. Han bjöd dem sitta ner, och det gjorde de, sedan de skakat hand med honom, också något ovanligt. Allan undrade, vad som skulle komma, och han behövde icke vänta länge.

"Jag kom hit för att bedja er om ursäkt för det där tråkiga misstaget med reversen", sade Bernt. "När jag senare såg igenom mina anteckningar, fann jag, att ni hade rätt; jag hade mottagit penningarna."

"Det gläder mig, att ni omsider kom underfund med det."

"Ja, det var väl, ty det är illa att misskänna en ärlig man, och jag tror alldeles säkert, att ni är det. Jag bad herr Sander följa med för att vara vittne, då jag bad om ursäkt, ty han var med, då jag förolämpade er. Jag hoppas ni är villig att glömma hela den otrevliga historien."

"Det gör jag med nöje, min herre."

"Tack skall ni ha. Och låtom oss nu även glömma allt gammalt groll och bli vänner. Det betalar sig inte att gå och se ut som ovänner. Och för övrigt äro vi inte flera bildade unge män härute, än att vi behöva varandra för att kunna ha trevligt."

"I det fallet har ni rätt, men det svåra i saken är, att vi icke ha samma idé om det som är trevligt. Er åsikt är en helt annan än min."

"Det jämkar sig nog med det, om vi få vara tillsammans, eller vad tror du, Sander?"

"Jag tror att inspektor Lindner hållit sig alldeles för mycket ifrån sällskapslivet, och det är illa. Därför hade jag också i tanke att bjuda honom med till vår enkla lilla sexa på gästgivaregården om lördag kväll. Hoppas ni vill komma med oss."

"Min herre, jag känner mig smickrad över inbjudningen, vilken jag likväl icke kan antaga. Jag passar alls icke i den sortens sällskap, ty jag är läsare, och jag komme endast att förstöra nöjet för de övriga."

"Åh, det är inte farligt. Vi ha ingenting ont för oss, så ni behöver inte frukta. Kom med."

"Nej tack, jag kan icke det."

Här rönte de motstånd, som de icke beräknat, men

Ernst var icke van att giva sig så lätt, och nu ämnade han alls icke göra det.

"Visst kan ni, om ni vill. Jag vet ju, att ni varit litet gramse på oss, för att vi skämtat en smula tanklöst ibland, men det kan ni väl glömma."

"För edert skämts skull är det visst icke, ty det frågar jag alls icke efter."

"Då bör ni komma. Vi behöva bli bekanta med varandra, ty frampå sommaren kommer jag ju hit för att stanna, och då anser jag det bäst för oss båda att vara vänner."

Det sköt en blixt ur Allans öga. Sålunda gjorde de sig alla så säkra på, att han likväl skulle stanna vid Strömsnäs, att denne Ernst Sander nu kom för att bli närmare bekant och söka hans vänskap, för att de skulle kunna arbeta bättre tillsammans.

"Och varför skulle vi stifta vänskap blott för ert kommande hit till gården?"

"Åh, vi ämna inte vara utan inspektor i alla fall."

"Det kan väl så vara, men den inspektoren blir inte jag."

"Ämnar ni verkligen flytta?"

"Ja, med all säkerhet. Dock lönar det sig icke att tala om det där. Jag är tacksam för herrarnas vänlighet att komma in, men jag kan icke göra eder till viljes och nu bli med i edra sällskapskretsar, ty jag passar icke där. Det vore att gå emot min övertygelse, och det kan jag icke göra."

"Som ni vill då, min käre inspektor", sade Bernt, "men vi kunna väl från nu vara goda vänner i alla fall?"

"Vänskap är någonting stort och skönt, och man bör inte slösa med den. Jag vågar därför icke lova något i den riktningen; men vi kunna ju komma överens om att vara män, som leva så att vi kunna vinna varandras aktning och förtroende, och då torde vänskap bli följden."

"Det låter vackert nog. Nu skola vi inte uppehålla er längre, ty Ernst vill nog gå och hälsa på sin fästmö. Farväl därför och tack för samtalet."

Allan bugade sig, och de gingo, missbelåtna i högsta grad med utgången av sitt försök. Inte blev Ernst heller mycket angenämare stämd, då han fick höra, att Clara farit till Sandåsa. De stannade därför blott en liten stund och foro sin väg igen.

"Växla mig den, om du kan", sade Bernt, då de åkt ett stycke. "Han är en styv bit, skulle jag tro."

"En eländig stackare är han, som söker förödmjuka dem, som stå högre än han själv. Men det torde väl ännu bli tillfälle att kväsa honom."

"Jag börjar tro, att han är starkare än vi, ty nu ha vi försökt allt möjligt utan att lyckas. Bäst att lämna karlen i fred. För min del börjar jag verkligen hysa respekt för honom."

"Det skulle jag just kunna tro dig om. Men vänta bara, tills jag får det minsta tillfälle, så nyper jag till honom på ett eller annat sätt."

"Du får väl skynda dig då, ty han kommer ju att flytta om en liten tid."

"Jag skall skynda mig."

Ernst var arg, och han lät piskan vina över hästarna. När de kommo till Sandåsa, voro hästarna lödd-

riga, och kusken fick en helt kort befallning att taga hand om dem. Bernt ämnade stanna en stund, varför de båda vännerna gingo in.

Nora satt och sydde. Hon var ensam igen, ty Clara hade icke stannat mer än en liten stund.

"Vad, är Clara redan gången?" frågade Ernst retad. "Det ser ut, som skulle vi leka kurra gömma med varandra."

"Hur så? Har du varit till Strömsnäs?"

"Javisst."

"Om du sagt ett ord till mig om det, så kunde jag ha upplyst dig om, att Clara skulle komma hit i dag; men se det duger aldrig att fråga nu för tiden."

Han mumlade något om förargliga flickor och gick ifrån henne. Bernt däremot stannade kvar för att prata. Han hade sina planer, och dem främjade han bäst på det sättet.

Allan Lindner hade, sedan han blivit ensam, suttit en lång stund och grubblat över, vad de båda herrarnas besök kunde betyda, men det var honom omöjligt att komma till någon klarhet, dock begrep han väl, att deras vänskapsförklaringar icke vore att taga på allvar. Han lämnade dock hela händelsen åt dess värde, ty han hade annat att sysselsätta sig med. Han tog några papper och gick in till herr Ardell, som fortfarande var bunden vid sin bädd.

"Orkar ni höra på mig en liten stund, om jag talar om affärer?" frågade han. Herr Ardell nickade och pekade på en stol. Allan satte sig och tog fram några papper ur fickan.

"Ni minnes, att jag förra hösten köpte ett stycke skog av er?"

"Ja."

"Jag skulle önska, att detta köp finge gå tillbaka. Vi ha ännu icke ordnat några papper, så att landet står ännu i ert namn."

Herr Ardell såg bekymrad ut, ty han tänkte på, att under sådana förhållanden måste han återbetala penningarna till Allan, och det kunde han på intet sätt göra. Allan märkte hans oro och skyndade att förklara sig.

"Det faller av sig själv, att jag icke begär att få penningarna, som jag betalade er, förrän vi bli istånd att sälja skogen åt någon annan. Det är alls ingen brådska med dem, men jag tycker icke det är riktigt som jag vill ha det att äga skog här nere. Är ni villig att enligt mina villkor låta köpet återgå?"

Ardell nickade.

"Som ni vet, så behöva vi inga vidare skrivningar. Det enda är, att det kvitto ni gav mig, och som angiver, att penningarna äro betalning för skog, omändras till ett vanligt kvitto eller möjligen revers, att inlösas vid anfordran, eller om ni hellre så vill på bestämd tid."

Ardell önskade säga något, men kunde icke, och Allan frågade:

"Blir det icke bra med revers?"

Svaret var jakande.

"Önskar ni den skriven på bestämd tid?"

"Ja."

"Då skall jag skriva den, och ni är så god att vid

något tillfälle teckna ert namn på den, då jag ger er det andra kvittot tillbaka. Jag kan för resten göra det där klart i eftermiddag."

Fru Ardell kom in, och då hon fann dem upptagna av affärer, drog hon sig mot dörren, men hennes make vinkade åt henne att stanna. Hon tycktes kunna begripa sin man, även då han blott tänkte och orden icke förmådde komma över läpparna.

"Det är något du vill fråga inspektoren om?"

Han nickade.

"Jag vet vad det är. Håller ni fortfarande fast vid er uppsägning, herr Lindner?"

"Ja, min fru, det gör jag, anseende det alls icke nödvändigt för mig att stanna här och draga lön. Om jag förstod herr Sander rätt i dag, så skall han i sommar gifta sig med fröken Clara och då komma att bo här på gården. En man är nog för att sköta en egendom lik denna, och då bör herr Sander kunna reda sig utan min hjälp. Under de få månader, som ligga mellan min flyttning och hans ankomst, är Glans mycket väl istånd att taga reda på det hela, särskilt som fröken Ardell alldeles utmärkt satt sig in i förhållandena och förstår det mesta angående affärerna."

Herr Ardell slog avvärjande med handen och såg på sin hustru. Även nu begrep hon hans mening.

"Det har aldrig varit vår mening, att herr Sander skulle flytta hit och taga an gården, utan när de gifta sig, komma de att bo på Sandåsa. Han menade nog icke något sådant heller, ty det har aldrig varit nämnt mellan oss. Sålunda behöva vi likväl någon, som vi kunna lita på. Skulle ni icke kunna ändra ert beslut?"

"Icke nu, ty jag har köpt mig en egen gård, eller rättare håller på att köpa den, och jag ämnar taga vård om den själv."

"Då finns det väl intet hopp för oss att få behålla er, och vi måste se oss om efter någon annan. Men var skola vi finna rätte mannen? Kan ni möjligen hjälpa oss?"

"Ja, om det så är herrskapets önskan, så skall jag genast sätta mig i förbindelse med en man, som jag känner, och som jag på det hjärtligaste kan rekommendera."

Ardell nickade bifall och gav på samma gång en stum fråga angående Allans gårdsköp.

"Jag håller på att köpa Aspedal", sade han lugnt.

"Ni menade då vad ni sade i går", utbrast fru Ardell. "Men käre, vad skall ni med en så stor egendom till?"

"Jag ämnar göra den till mitt framtida hem."

"Skall ni gifta er?"

"Inte så långt jag vet. Någon gång torde det väl bli."

Han reste sig, och då inga fler frågor voro av nöden, hälsade han och gick. Samma dag var han dock åter uppe hos Ardell och fick reversen underskriven samt återlämnade köpebrevet å skogen.

"Och är ni villig att sälja skogen när helst jag kan få ett passande anbud på den?" frågade Allan.

"Ja."

"Det är bra. Vi få nog köpare, men ni bör icke sälja den så billigt, som ni sålde den till mig."

Herr Ardell log sorgset, ty hans intresse var nume-

ra icke så stort. Han hade börjat förlora hoppet om att någonsin mera bli frisk, ty det tog ju så rysligt länge, och då är det lätt att förlora hoppet. Dock förbättrades han, även om han hade svårt att tro det. Därtill hade han sina bekymmer, numera icke endast för sonen, som aldrig syntes ha lycka med sig i sina företag, men även för Clara, ty av ett och annat hade han nog märkt, att hennes kärlek för unge Sander icke var så synnerligt stor; och då fattade han även, att hon bundit sig vid denne mest för att göra sina föräldrar till viljes och för att rädda dem från den ruin, som fadern fruktade.

Och nu kom även detta, att han inom kort skulle förlora Allan, som han litat så helt på, och som han kunde lita på med förtroende. Det komme att bli svårt att finna någon, som kunde fylla dennes plats så helt till belåtenhet. Patron Ardell suckade tungt, men vad hjälpte det. Guds vägar med människorna får man icke klaga på, det är icke rätt.

TJUGOFJÄRDE KAPITLET.

Snöstormen kom så hastigt, att ingen riktigt anade den, förrän den rasade med all sin makt. Och drivorna växte och skiftade form oupphörligt, och det tjöt i skogen, som om tusende vilddjur sökt hålla en storslagen konsert, och över fälten yrde väldiga moln av snö, bitande skarp och kall. Det var inga stora flingor, som föllo, utan små, hårda, kantiga och islika. Och så var luften även ovanligt kall, trots det att snön föll. Höga tornade sig drivorna, varhelst det fanns den minsta lilla plats, som kunde giva dem fäste, och bara de fingo börja sitt växande, gick det mycket fort.

Människorna gjorde allt de förmådde för att få i ordning såsom de önskade ha det, ty nu komme det nog att bli svårt för en tid. Vägarna bleve helt säkert ofarbara för flera dagar, och det bleve ett rysligt arbete med snön, då stormen var förbi.

Inspektor Lindner hade tidigt på morgonen åkt till staden, och fröken Ardell hade följt med. Allan hade privata affärer, som han måste sköta om, och Clara skulle in för att handla litet. Då de foro, var vädret strålande vackert med tusende stjärnor på den klara morgonhimlen. Sålunda gick färden präktigt till staden på det utmärkta föret. De hade samtalat om likgiltiga ämnen och om några affärer för gården, men

största delen av vägen sutto de tysta, under det hästarna snabbt ilade framåt. Inkomna till staden körde Allan till en familj, som Clara skulle hälsa på för en stund, varefter han satte in hästarna, där de plägade ha dem. Vid fyratiden var det meningen, att hemfärden skulle anträdas. Allan skötte om sina affärer ganska fort, hälsade på hos några bekanta och spisade middag på hotellet i sällskap med häradshövding Vesterdal. Litet efter klockan tre började det hastigt mulna, och Allan ansåg det bäst gå och höra efter, om Clara var färdig. Hon hade nyss stigit upp från middagsbordet och sade sig hava en hel del mera att uträtta, innan hon bleve färdig.

"Jag fruktar vi få oväder framåt kvällen", sade Allan ursäktande.

"Ni är väl inte rädd att åka i mörkret, även om det skulle snöa litet?" sade Clara halvt försmädligt.

"Nej, jag är alls icke rädd, men jag tänkte på, att det icke bleve så trevligt för er att åka i mörker och snö. Vid vad tid önskar ni skjutsen här?"

Han hade förut liksom töat upp litet och varit vänlig mot henne, och så hade hon å sin sida synts vara emot honom, men nu frös han på en gång till igen vid hennes försmädliga fråga. Därför var också hans ton kall och avmätt, då han nu begärde att få veta, hur dags hon önskade fara hem.

"Åh, jag torde vara färdig klockan fem, men inte förr. Ni kan ju vara här med hästarna då."

"Efter behag. Jag skall vara här på bestämd tid."

Men vid den bestämda tiden tjöt redan stormen med makt, och snön sopade kall och tät genom gatorna.

Dock satt Allan i släden och väntade, då klockan i rådhuset slog fem; och han hade all möjlig möda att hålla de ystra hästarna, som ville iväg mot hemmet. Claras vänner sökte avråda henne från att åka hem, men hon ville icke lyssna till dem. Hade hon icke frågat Allan, om han var rädd? Vad skulle han nu själv säga, om hon ändrade sig och ville stanna? Att han alls icke tänkte på att stanna, det begrep hon ju av, att han satt där nere i släden och väntade. Hon tog på sig ytterkläderna, lät en tjänstflicka bära ner några paket, som instuvades under sätet i släden, och så var hon då färdig, en stund senare än hon sagt sig skola vara redo.

"Ni får ursäkta, att jag lät er vänta några minuter", sade hon, då hon steg upp i släden, "men vi ha ju god tid för att hinna hem i kväll."

"Mycket god tid, fröken."

Det började redan bli mycket kallare, och vinden bet igenom. När Allan lät hästarna gå, var det honom nästan omöjligt att hålla dem. Men han var stark, och han visste, att han måste hålla dem, eljes komme det att bli en förfärlig skjuts. De lugnade sig något, då de kommo ut ur staden, där ljusskenet från lyktorna icke mer flämtade emot dem. Dock blev det nu att söka se genom det tjocka mörkret och hålla vägen. De båda åkande voro tysta; de hade intet att säga varandra. Allan ägnade hela sin uppmärksamhet åt hästarna, och som vinden låg emot, var det mycket svårt att urskilja vägen. Det gick dock bra det första stycket, ehuru det blev tyngre och tyngre, ty snön blev djupare.

"Fryser ni?" frågade Allan plötsligt, vändande sig till Clara.

"Inte så mycket."

Han körde vidare utan att säga något mera. De voro inne i skogen, vinden var icke så bitande där och drivorna ej så djupa, men kylan blev allt skarpare. De hade dock snart en lång sträcka av öppet land att fara över, och Allan ängslades för den. Redan nu voro hästarna så utmattade, att de endast kunde gå, och när drivorna bleve höga igen, komme det att bli ännu svårare. Clara kände sig ängslig, men vågade intet säga.

"Fryser ni?" frågade Allan.

"Ja, det är kallt."

Det var just innan de skulle fara ut ur skogen. Allan stannade hästarna, steg av och avtog sin päls.

"Om ni vill vara god stiga upp ett ögonblick, så skall jag hjälpa er att taga på den här pälsen."

Hon kunde icke se honom, men hon förstod vilken uppoffring han gjorde för henne.

"Men ni fördärvar er, om ni tar av er pälsen, då ni är van att ha den. Jag reder mig nog."

"Inga resonemanger nu, fröken. Vi ha icke tid för det. Se här, jag skall hjälpa er."

Utan vidare invändningar lydde hon honom, och om några minuter satt hon inkrupen i hans präktiga päls, och Allan hade svept fällen så noga som möjligt kring hennes fötter. Pälskragen gick upp så högt, att den skylde hennes ansikte. Hon förvånades över, att Allan icke genast steg upp i släden igen och ämnade just fråga, om hästarna behövde vila

längre, då Allan manade på dessa, och de satte sig i rörelse. Hon kunde icke komma sig för med att fråga, men hon förstod, att Allan gick för att hålla sig varm.

Det blev en förfärlig färd över den öppna slätten. Hästarne frustade och stönade och flera gånger stannade de. Men Allan manade på dem obarmhärtigt. Det gällde att komma hem eller dö, det visste han. Om han icke hållit i släden och gjort det kraftigt, skulle den mer än en gång ha stjälpt omkull, men det visste han och höll därför i med ett säkert tag. Men till slut kommo de till en så hög driva, att hästarna stannade, och hur än Allan försökte, kunde han icke få dem att gå igen. Clara vek undan pälskragen för att se, vad som hänt, men snön piskade henne i ansiktet, så att hon skyndsamt drog sig tillbaka.

"Tror ni, att ni förmår hålla tömmarna en liten stund?"frågade Allan och lutade sig mot henne.

"Ja det kan jag nog."

"Det var bra, ty jag måste försöka leda hästarna igenom den här drivan eller också gå igenom den ett par gånger, så att de få ett spår att trampa i."

"Gå inte för långt från släden, ty då kunde ni råka vilse."

"Det är inte farligt."

"Ni är väl riktigt genomfrusen?"

"Ingen fara med det. Nu går jag."

Han fattade hästarna vid tyglarna och lyckades verkligen få dem igenom drivan, varefter han åter tog tömmarna och körde, men snart voro de vid en lika svår driva igen, och då måste samma försök upprepas. När de voro nästan igenom den drivan, stjälp-

te släden, och Allan stannade, ty han hörde Claras rop. Han letade sig fram till henne, lyfte upp henne och satte henne åter i släden, och så försökte de på nytt att komma framåt och lyckades. Så höllo de på över hela slätten, och när de åter nådde skogen, där snön var mera jämn och vinden icke så svår, var Allan så utmattad, att han höll på att sjunka till marken. Även Clara kände sig trött, och hon frös, trots pälsen. Allan behövde nog åka med, men det vågade han icke, av fruktan att då förfrysa, varför det då icke gavs något annat sätt än att gå. Men nu hade de icke mera än omkring en kvarts mil kvar, och det kunde han nog stå ut med, ansåg han. Om hästarna kunnat springa, hade det varit lätt nog, men nu fick han vara glad, om de stodo ut med att gå steg för steg. Dock gick det litet fortare nu, sedan de riktigt djupa drivorna voro genomfarna.

"Kan ni inte åka med nu?" frågade Clara så gott hon kunde.

"Nej, om jag gör det, så fryser jag, så det är bättre för mig att gå."

Och han gick. Inte kommo de fort framåt, men de närmade sig likväl. Äntligen voro de vid den upp till Strömsnäs ledande allén, och hästarna behövde ingen uppmaning för att vända. De försökte till och med börja springa, men snön låg ett par fot djup, så att de kunde icke. Allan var så förbi, att han nästan släpade med i tömmarna, men giva sig ville han icke, och de voro ju så gott som hemma. Clara hade icke sagt något på en lång stund, och Allan var för matt att tala.

Hästarna stannade mitt på gården. Över hela stora trappan och långt utåt gården, låg en väldig driva, så att de kunde icke komma dit upp. Allan kunde se det nu, ty det lyste genom fönsterna. Då styrde han sina uttröttade hästar mot rättarens hus, och när de kommit dit, släppte han utan vidare tömmarna, ty nu behövde han icke frukta, att hästarna skulle gå sin väg. Han knackade på dörren, och Glans öppnade.

"Var snäll och tag vara på hästarna, Glans, jag förmår det inte."

"Ja visst. Ack, kom ni hem i kväll i detta förfärliga väder. Jag skall vara ute på ett ögonblick, bara jag får på mig stövlarna och skinnpälsen."

"Tack, det var bra."

Allan gick till släden, där Clara satt fullkomligt stilla.

"Kan ni stiga ur nu, fröken, så skall jag hjälpa er in. Vi få nog lov att gå köksvägen, ty det är inte så mycket snö där."

"Jag kan inte", kom det som en snyftning från den unga flickan. "Mina fötter äro visst frusna."

"Aj då, har det gått så illa. Nåja, vi skola hoppas det bästa. Här kommer nu Glans och tar hand om hästarna. Jag orkar allt bära in er."

Utan vidare frågor kastade han undan fällen, lyfte henne i sina armar och bar henne upp mot huset. Hennes arm vilade kring hans nacke och hennes huvud sjönk ned mot hans. Den stunden hade han dock ingen tanke för detta. Han måste se till, att hon kom in så fort som möjligt. Han sparkade på köksdörren och ropade, och en av flickorna öppnade.

"Tag in ett stort fat med snö, kvickt", befallde han och blev ögonblickligen åtlydd. "Tag skor och strumpor av, fröken", var hans nästa befallning till en annan flicka, sedan han lyckats få pälsen av den nästan förfrusna Clara och satt henne i den bekvämaste stolen. Medan flickan med mycket besvär efterkom hans tillsägelse, och tog av skorna och strumporna, slängde Allan av sig mössan och överrocken och tog av sig galoscherna, som voro fulla av snö.

"Herre Gud, frökens fötter äro frusna", hörde han flickan utropa, och nästa ögonblick hade han tagit det stora fatet med snö, böjt sig ned och börjat gnida den ena foten med den kalla, hårda snön.

"Gnid den andra foten ni", befallde han flickan. "Gör alldeles som jag. Skynda på. Och ni", sade han till en annan, "se till att fröken får en kopp varmt kaffe eller te, men det skall vara riktigt varmt förstås."

Alla lydde honom utan protest, och Clara, som kände sig nästan vanmäktig, drack viljelöst det heta kaffet, som bringades henne.

"Hur går det med den där foten?" frågade Allan om några minuter.

"Det syns ingen skillnad."

"Byt då plats med mig och gnid den här foten, ty den börjar bli litet bättre."

Han bytte plats med flickan och arbetade ännu en stund med den andra foten. Ett rop av smärta från Clara och ett försök att draga foten tillbaka gjorde det klart för honom, att han lyckats gnida den till liv igen. Han slutade dock icke genast behandlingen,

ehuru han visste, hur plågsamt det nu måste vara för Clara.

"Ni måste uthärda det, fröken, det finns ingen annan hjälp. Bara några minuter till, och vi skola föra er till ro."

Fru Ardell hade hört rösterna i köket och kom nu dit ut. Hon hade med säkerhet trott, att Clara och Allan stannat i staden. När hon nu fick se dem, blev hon riktigt förskräckt.

"Barn, barn, kom du hem i detta väder! Kunde inte inspektorn haft förstånd nog att stanna i staden."

"Det var mitt fel, mamma", klagade Clara, då modern kom fram till henne, "det var mitt fel."

"Och dina stackars fötter äro förfrusna?"

"De börja visst bli bättre nu, men det gör så rysligt ont."

"Det går över. Det är när blodet börjar cirkulera, som smärtan kommer. Du är inte förfrusen för övrigt?"

"Nej, jag var ganska varm hela vägen, utom om fötterna. Jag hade herr Lindners päls på mig."

"Men herr Lindner då?"

"Han har gått mer än halva vägen."

"Herre Gud då, ett sådant elände. Är ni kanske också förfrusen, herr Lindner?"

"Nej, det tror jag inte. Se så där ja, nu tror jag frökens fötter skola reda sig. Flickorna kunna torka dem varligt med en handduk, och sedan skulle jag anse det bäst för er att genast gå till ro."

Han steg upp och gick bort och torkade sig om händerna. Nu var han icke blott trött, men även varm,

ehuru han varit rätt frusen, då han kom in. Han ämnade genast gå upp till sig, men som Clara ännu inte kunde stödja på fötterna, blev det ingen annan råd, än att han fick bära henne till hennes rum. Detta gjorde han även, ty under förhållandena var det intet annat att göra. Fru Ardell följde dem. Då Allan satte den unga flickan på en stol alldeles invid bädden, viskade hon:

"Tusen tack för all er godhet mot mig. Och förlåt mig mitt egensinne."

Allans ansikte lystes upp av ett vackert leende, som likväl dog bort, som en solstråle dör bakom ett mörkt moln, och han gick utan ett ord sin väg. Sedan han ute i köket fått sina överkläder, gick han ner till stallet för att se, hur det var med hästarna. Han fann Glans i stallet.

"Hur är det med dem?" frågade han, så snart han dragit igen dörren efter sig.

"Det är ingen fara. De synas mycket tillfredsställda med höet, och jag håller på att torka av dem en smula. Här är varmt och gott, så att ni behöver inte ängslas för dem."

"Då är det bra. Det var ett förfärligt väder vi fingo på en gång."

"Ja, nog är det så, men min tanke är, att i morgon ha vi vackert igen, och ni skall få se, att jag spår sant. Ni ser trött ut."

"Jag är trött och skall nu gå upp och se till, att jag får något att äta. God natt då, Glans."

"God natt. Gud vare med er."

"Tack."

Under tiden berättade Clara för sin mor om resan, och fru Ardell gav henne några små förebråelser för hennes oförstånd att vilja åka hem i ett sådant oväder och särskilt för att hon väntat så länge i staden.

TJUGOFEMTE KAPITLET.

Ovädret var för länge sedan förbi, och det hade snart blivit vackert igen. Fröken Clara var fullkomligt återställd, fastän hon nödgats hålla sig stilla i sin bädd ett par dagar. Och vid Strömsnäs hade allt återtagit sin lugna, jämna gång. Allan Lindner hade till patronen rapporterat, att han sålt skogen, som han själv icke velat ha, och att den bringat ett dubbelt så högt pris, som det han skulle betala. Över detta var Ardell naturligtvis mycket tillfredsställd och tyckte sig ha gjort en utmärkt affär. När Clara fick höra det, tänkte hon efter litet, och hon kom underfund med, att Allan handlat såsom han gjort endast för att hjälpa hennes far. Dock kunde hon intet säga om saken.

Allan hade även underrättat om, att han funnit en man, som vore fullt lämplig att intaga hans plats, och att han vore att förvänta sista veckan i mars, sålunda om ett par veckor.

"Är han också läsare?" frågade Clara en dag, då hon var inne på kontoret.

"Ja, han är nog det, men det borde icke göra honom sämre att fylla platsen."

"Nej, det tänkte jag inte på; men kanske han kunde få små obehag för sitt läseri, såsom ni fått."

"Det är icke för läseriets skull jag haft obehag, ty

de hade börjat redan innan jag blev en kristen. Nej, det är för att jag kommit från ett fattigt hem och för att jag nekat deltaga i sådana nöjen, för vilka jag icke har någon smak. Men den nye inspektoren är alldeles obekant för folket här, så han torde få vara i fred."

"Säkerligen."

Samma dag, då det led fram på eftermiddagen, kom en av drängarna från Sandåsa upp till gården. Han steg utan krus in på kontoret, men fann ingen mer än fröken Clara där. Sedan han hälsat med en klumpig bugning, frågade han efter inspektoren.

"Han är icke hemma för tillfället. Vad är ert ärende?"

"Åh, jag har hört att han köpt Aspedal, och så ville jag höra mig för, om jag kunde få arbeta för honom där."

"Vill ni arbeta för honom? Jag trodde ni blev rysligt förargad på honom, då han avskedade er i fjor."

"Det blev jag också, men se inspektor Lindner hade rätt, fast jag icke insåg det då."

"Roligt ni gör det nu då. Men skall ni inte stanna vid Sandåsa?"

"Nej." Det kom ett uttryck av nästan grym vrede i hans drag.

"Och varför det då?"

"Det är inte lönt att tala med fröken om, för hon är ju förlovad med herr Ernst."

"Det har intet med saken att göra."

"Nåja, i så fall kan jag ju säga, att jag inte längre vill arbeta hos sådant herrskap som Sanders."

"Jag trodde tjänstfolket hade bra där."

"Så långt som mat och dryck beträffar, så är det nog sant. Men jag skall säga fröken, att jag tar inte stryk av någon sådan där herre som Ernst Sander och blir nedskälld med för resten, när jag bara fordrar det som är rätt."

"Inte har han väl slagit er?"

"Nej, inte direkt, för han kunde inte. Han försökte i alla fall."

"Och av vad orsak?"

Drängen teg litet, men tycktes sedan fatta sitt beslut.

"Som jag sagt A så får jag väl säga B också. Jo se det var så, att i höstas legde han mig och en av Malmgrens drängar att riktigt grundligt prygla upp inspektor Lindner, och då skulle vi få femtio kronor. Vi gjorde också vårt bästa, och kanske hade det varit inspektorens sista, om inte någon råkat komma körande på vägen och vi nödgats springa. Men stryk fick han i alla fall. Vi fingo tio kronor var då, och nu ville vi ha resten. Då blir jag i stället hotad med stryk och kallad vid alla möjliga fula namn. Det blir slut att jag stannar på en sådan plats längre än nödvändigt är."

Clara hade med ganska stort intresse hört på, och skiftande känslor hade lupit genom hennes sinne. Så usel hade hon aldrig trott Ernst vara.

"Och ni tror, att herr Lindner skulle vilja ha er i sin tjänst, ifall han får veta det här?" frågade hon omsider.

"Ja, emedan jag önskar bli en bättre människa nu och inte mera bära mig illa åt, varken på ett eller annat sätt."

"Han kommer inte hem förrän senare på kvällen, men ni kan ju komma tillbaka en annan dag."

"Det blir väl bäst det. Ja, adjö då, fröken."

När han gått, satt Clara länge försänkt i tankar, och dessa voro alls icke glada. Hon kunde icke gärna se någonting så synnerligen ljust och trevligt i framtiden, trots det, att hon säkerligen av många ansågs riktigt lyckligt lottad. Medan hon ännu satt där, steg Allan in i rummet. Han hade kommit hem långt tidigare än väntat var.

"Ni blev inte borta så länge", sade hon.

"Nej, det gick fort nog att uträtta mina ärenden, så att jag kom hem långt tidigare än jag väntat. Fröken sitter väl icke här och arbetar i skymningen?"

"Jag bara satt här och gjorde ingenting. Medan jag nu kommer ihåg det, så skulle jag å mina föräldrars vägnar bedja er vara välkommen till en liten bjudning vi skola ha om tisdag kväll. Det hade nästan fallit mig ur minnet."

"Tack så mycket, fröken Ardell. Jag skall med nöje komma den kvällen."

Clara gick utan att tala om Sandåsadrängens besök.

På tisdagen gick Allan och ordnade uppe i sin egen våning med en hel del saker och ting, ty nu skulle han snart flytta, och han ville ha allting klart. Det syntes honom bli alltmera olidligt att vara vid Strömsnäs. Han hade studerat sig själv och sina känslor, och trots det att han gärna velat säga, att han utan saknad flyttade, kunde han likväl icke göra det och vara sann. Och den han minst önskade sakna, den komme han att sakna mest, nämligen Clara. Huru

han, under de förhållanden som varit, kommit att älska henne såsom han gjorde, det kunde han på intet sätt förklara, men att han älskade henne outsägligt, det kände han och erkände för sig själv. Och det var för detta mer än för något annat, som han ville bort, ty sedan hon bleve Ernst Sanders maka, skulle han ej kunna uthärda vid Strömsnäs.

Han packade böcker i en stor låda, packade dem omsorgsfullt, ty han var rädd om dem. Så satte han sig ner vid bordet och bläddrade i en liten bok med skriven text. Det var hans egna skaldeförsök, ganska blygsamma och även bristfälliga; men de voro ett uttryck för hans känslor och därtill icke avsedda för någon annan än honom själv. Nästan varenda dikt rörde sig på något sätt om henne, som han älskade, och det hade givit honom mången liten vemodig glädjestund att läsa dem i ensamhet. Nu skulle han sluta drömma, och i stället skulle arbetet, det trägna, långa arbetet för framtiden taga sin riktiga början.

Längre kom han icke i sina drömmar, ty någon knackade på dörren, och han lade hastigt boken tillbaka på bordet och gick och öppnade. Där stod hon själv, hans finaste drömmars ideal, hon, från vilken han måste fly för att icke känna smärtan så stor, då hon bleve en annans tillhörighet.

"Fröken Ardell", utbrast han förvånad, "vad förskaffar mig den äran?"

"Helt enkelt att jag önskade tala med er och icke fann er på kontoret. Kan man stiga in?"

"Om ni vill ursäkta oordningen, så är ni välkommen. Jag håller på att packa ner mina böcker och

ordna litet för flyttningen. Men var så god och stig på."

Han bjöd henne artigt den stora skrivstolen, under det han själv slog sig ned i soffhörnet.

"Ni har brått med att göra er i ordning för flyttningen", sade hon och såg sig omkring.

"Ja, det lider på tiden nu, och det är bäst att taga det så här, litet för varje dag, så känner man det icke så mycket."

"Mitt ärende var att fråga er om en sak, men det är kanske bäst, att jag först försöker förklara det hela, eller ni skulle missförstå mig. Då herr Sander var här i söndags, föll samtalet på er flyttning, och han sade sig hava erbjudit er icke blott att stanna här, men också sin vänskap. Och ni avböjde utan vidare den vänskapen, som ni väl borde ha tackat för. Nu önskar jag veta, om ni har något speciellt emot min fästman, eftersom ni tillåter er behandla honom på det sättet. Han tyckte mycket illa om det och var nästan benägen att icke komma hit i kväll, då han hörde ni var bjuden."

Vid hennes sista ord hade Allan stigit upp. Det var bittra ord han hörde, och de kommo hans känslor att mycket snabbt halka bort från de blida drömmar han nyss drömt. Nu låg det någonting stålhårt i blicken, och lika hårt klang det i stämman, då han yttrade:

"Min bästa fröken, låt mig helt kort förklara för er, att min vänskap ger jag icke bort varken på begäran eller befallning, och vad er fästman beträffar, så kunna vi helt enkelt lämna honom ur räkningen, ty

han blir aldrig min vän. Det var alls icke hans ärliga mening att erbjuda mig sin vänskap heller, efter vad som passerat. Och han behöver icke på något sätt hålla sig borta från ert sällskap för min skull, ty jag ämnar visst icke besvära och vara i vägen. Jag har icke på något sätt sökt tränga mig på herrskapet, under det jag varit här, och inte ämnar jag göra det nu heller. Att jag antog inbjudningen, berodde på att ni framställde den så vänligt, att jag trodde ni menade allvar. Edra ord nu förändra naturligtvis det hela, så att ni kan vara trygg. Jag begär ju ingenting bättre än att få vara i fred, vara för mig själv de få dagar jag ännu nödgas plåga er med min närvaro. Men nog kan ni, fröken Ardell, inse, att sådant här måste vara rysligt plågsamt för mig. Gång på gång har jag blivit förolämpad, om ej för en orsak så för en annan. Ni bör minnas, att även hos en fattig inspektor, som kommer från torparehem, kan det finnas manlig stolthet, och det finns hos mig. Jag har fördragit edra förolämpningar och edra grymma och hjärtlösa utfall utan egentlig bitterhet, men det måste bli slut på dem. Vad er fästman beträffar, så ämnar jag från nu icke uthärda det minsta från honom, ty — — —"

"Varför?" frågade hon stilla, i det hon öppet lät sin blick möta hans, och det låg icke den minsta vrede i den blicken.

"Emedan jag icke vill det."

"Och ni har burit min grymhet utan bitterhet?"

"Ja."

"Då borde ni inte bestämt er för att flytta utan lyss-

nat till mina föräldrars önskningar och stannat kvar hos oss, ty de behöva er."

"Nej, nej, på inga villkor! Jag kan det icke!"

"Och varför?"

"Emedan, emedan — — —" Det var som ett klagorop, som han icke vågade låta komma längre, och han såg på henne, såsom endast den av innerlig kärlek besjälade ser. En flyktig sekund stod han så, icke rätt vetande, vad han skulle säga eller göra; men hans stolthet segrade, och utan att tillägga ett ord vände han sig om och gick mot dörren. Det var bäst så. Men han kom icke längre än till dörren. Hans hand vilade på låset, och nästa sekund skulle han ha varit ute, ensam, bedrövad och upprörd. Men då kände han två mjuka armar slingras om sin hals, och en röst, så ljuv som en ängels, viska i sitt öra:

"Allan, Allan, gå icke! Förstår du då icke, du starke och stolte man, att jag älskar dig och icke kan leva utan dig."

Maktlös sjönk hans hand ned, sakta, liksom i en dröm vände han sig om, och lika sakta, nästan med vördnad, smögo sig hans armar omkring henne, och hon vilade vid hans bröst. Så stodo de tysta en lång stund slutna i varandras armar, och Clara snyftade.

"Är icke detta blott en villande dröm?" frågade Allan omsider, undrande, om det verkligen kunde vara sant.

"En vaken dröm", snyftade hon.

"Ack Clara, min älskling, min älskling, frågar du då verkligen efter mig? Var du då icke så hård mot mig i ditt hjärta?"

"Jag har ju så länge älskat dig, och jag visste, att du höll mig kär. Men jag vågade icke slita de förhatliga band, som bundo mig vid Sander, ty jag trodde det betydde ruin för mina föräldrar. Men nu har pappa sagt mig, att hans affärer genom ditt arbete blivit så mycket bättre, att vi väl reda oss för framtiden."

"Gud vare tack, att du kom till mig." Han ledde henne till soffan och tog plats vid hennes sida, ännu hållande sin arm liksom skyddande omkring henne. Då lutade hon sitt huvud mot hans axel och omtalade allt för honom, huru hon för faderns skull förlovat sig med Sander, huru hon försökt att dölja sina verkliga känslor och möjligen döda dem genom att visa sig hård och kall och stolt mot Allan, men hon hade totalt misslyckats i detta. Och han å sin sida viskade om sin långa, tysta kärlek, som kommit honom att tåligt lida allt under denna prövotid.

"Och jag trodde alltid, att du skulle bli så ond på mig, att du bröte ut i vrede och jag sålunda få någon anledning att hata dig."

"Kärleken vredgas icke", svarade Allan milt, och hans hand for smekande över hennes kind.

"Men du hade alltid orsak att vredgas på mig."

"Kanske från en sida sett, men på samma gång var det icke min rättighet. Jag blev icke sämre behandlad än andra tjänare."

De voro båda tysta igen. Men plötsligt reste sig Allan upp, nästan häftigt, och en flammande rodnad flög över hans kinder.

"Store Gud, vad hava vi gjort, Clara! Du är en

annans trolovade, och jag sitter här och biktar min djupa kärlek för dig. Ack, hur kunde jag vara så svag!"

Då log hon ett blitt leende.

"Sätt dig hos mig igen, Allan, och låt mig tala vidare vid dig. Vi ha god tid innan kvällen, då vi skola möta alla de främmande."

Han satte sig, nästan rädd i sitt sinne, och hon fortfor:

"Jag trodde en gång på Sanders heder, ända till den dagen, då jag fann det brev, som du tappat i pappas rum. Jag läste det, ehuru jag visste det vara orätt, och jag trodde din stackars bedragna systers ord. Från den stunden var det klart för mig, att jag aldrig kunde och aldrig skulle bli hans maka. Sedan kom det där, då han gement stal kvittot i skrivbordet för Malmgrens räkning. Och den där drängen, som du avskedade förra hösten och som nu arbetar vid Sandåsa, var här för en tid sedan och talade om, att han och den andre voro legda av Sander att överfalla och misshandla dig, som de också gjorde. Hela vägen igenom har jag insett, vilken lumpen karaktär han är, och hade det icke varit för att pappa varit så klen, så hade jag sannolikt brutit för länge sedan. Nu är pappa så mycket bättre, att jag vågar det, och det kommer att ske i kväll. Jag har min lilla plan, som du måste hjälpa mig att genomföra."

"Hur är den då, älskade? Nu vågar jag åter säga så, när du är villig slita de bojor, som binda dig vid en annan. Och du blir ju min, Clara, min för hela livet?"

Då smögo sig hennes armar åter kring hans hals, och hon viskade:

"Om du vill ha mig, Allan."

För första gången möttes deras läppar, och han kysste för första gången i sitt liv en kvinna, utom sin mor och sin syster. De glömde världen där ute, glömde kvällens fest, allt annat, blott för att viska om kärlek, det heligaste på jorden.

Men till sist måste Clara gå.

"Din plan?" frågade Allan, då han följde henne ut genom matsalen.

"Endast att du är i växthuset vid palmerna, där jag en gång anklagade dig för spioneri, då jag helst velat kasta mig i dina armar."

"Gärna möter jag dig där. Vid vad tid?"

"Jag ger dig ett tecken."

"Tack, älskling. Då kommer jag till festen i kväll."

Hon var gången, och han stod i sitt rum och lät blicken vila på den lilla boken, i vilken han skrivit om kärlek. Ett soligt leende lade sig över dragen. Han satte sig ned och öppnade boken, och efter den sista lilla dikten skrev han:

"Alla ljuva drömmar fullbordade, fullkomnade, sanna. Allt i livet ljust och härligt och hoppfullt. Sommarkänsla i själ och sinne. Gud vare lov, det finns lycka på jorden även för den mest ovärdige."

TJUGOSJÄTTE KAPITLET.

"Pappa, är du stark nog att sitta i din stol och vara med bland våra gäster i kväll?" frågade Clara, då hon, klädd i en enkel men smakfull dräkt, stod framför sin far. Han vinkade jakande, ty han kände sig mycket starkare, och Clara satte sig på kanten av hans stora länstol och lade sin hand på faderns skuldra. Han begrep genast, att det var någonting särskilt hon önskade tala med honom om, och han log uppmuntrande.

"Skulle du bli mycket ond på mig, pappa, om jag bröte min förlovning med Sander?"

Han ryckte till så häftigt, att hon nästan blev rädd, och ännu mera upprörd blev hon, då han utan att stappla på ett ord frågade:

"Och varför skulle du göra det, Clara?"

Han blev själv lika häpen som hon och såg på henne med en viss rädsla i blicken.

"O pappa, pappa, kan du tala igen!"

"Det ser så ut, barn. Jag visste det icke själv, men hindret synes vara borta och min tunga är fri. Jag känner det litet konstigt vid tungroten, men tala kan jag. Skynda dig efter mamma, ty det här måste hon genast få veta."

Clara skyndade ut. Hon hade alldeles glömt vad de skulle tala om, glömt sig själv i glädjen över, att

fadern återfått talförmågan. Fru Ardell kom ögonblickligen vid Claras kallelse, undrande om någon olycka hänt.

"Vad är det, käraste?"

"Jag kan tala igen, jag kan tala. Gud vare evigt lov och tack."

Hon sjönk på knä bredvid honom och grät, det var allt hon kunde göra. Han smekte hennes hår, liksom tröstande, änskönt han visste, att det var glädjetårar som föllo från hennes ögon.

"Det är egendomligt, och det kom så hastigt, men glad är jag över det. Nu blir livet ljusare, ty jag kan meddela mig bättre med eder, mina älskade. Och jag tror det var häpnaden över Claras fråga, som botade mig."

"Vad kunde hon fråga, som gjorde dig så häpen?"

"Om hon finge bryta sin förlovning med Sander."

"Barn, barn, vad tänker du på! Inte menar du väl det?"

"Jo, mamma, det gör jag, och pappa önskade veta orsaken. Nu kan jag säga den för eder båda. Jag har aldrig älskat honom, och det var endast såsom en uppoffring för eder skull, som jag förlovade mig med honom. Pappa fruktade ruin, och han trodde, att min förening med Sander skulle rädda det hela. Som jag förstår, så äro våra ekonomiska förhållanden nu så goda, att all fruktan för ruin är borta. Då vill jag bli fri, och jag måste bli det."

"Du har rätt, Clara", sade fadern vekt, "våra ekonomiska förhållanden äro mycket bättre och utsikterna ljusa, tack vare Lindners utmärkta förmåga att sköta

gården och alla affärerna. Jag kan icke tala om hur mycket jag har att tacka den mannen för, och jag hyser en riktig fruktan för den kommande, på grund av att han skall flytta. Men jag anser det illa bryta en förlovning, när löftet en gång är givet. Jag trodde du höll av honom."

"Jag hade intet emot honom då och ansåg honom som en god och präktig man, varför jag ansåg mig kunna våga att förena mitt öde med hans, även om det icke medförda verklig lycka för mig. Men jag har kommit på andra tankar och kan aldrig bli hans hustru."

"Är det den enda orsaken?" frågade modern.

"Nej", svarade Clara rodnande, "det finns andra orsaker, men dem skall jag icke nämna nu."

"Bara du inte gör det du ångrar. Och tänk, vilket uppseende det skall väcka bland alla."

"Det kan icke hjälpas; en brytning måste ske. Jag kan icke uthärda längre såsom det nu är."

"Clara", sade fadern, och hans återvunna röst ljöd så blid och vänlig, "är det icke ändå så, att du älskar någon annan än Sander, och detta är den mest drivande orsaken till, att du vill bli fri?"

Då gömde hon rodnande sitt ansikte vid hans bröst och viskade ett jakande svar, och ögonblicket därefter hade hon lämnat rummet. De båda gamla sågo spörjande på varandra.

"Vem kan det vara?" frågade fru Ardell orolig och ängslig.

"Det tror jag mig kunna säga, fast jag så länge

suttit här, bunden av sjukdomen. Det är ingen annan än Lindner, det skall du få se."

"Nej vet du, Ardell, den gången tror jag du gissade dåligt. Hon har då aldrig visat det minsta intresse för honom, så långt jag kunnat se."

"Du får nog se på annat med tiden."

Nu voro de glada, hjärtligt glada över Ardells förbättrade tillstånd, och naturligtvis lovade den lilla festligheten bliva dubbelt trevlig på grund av detta. Fru Ardell måste skynda sig för att bli i ordning, ty snart skulle gästerna komma.

Kvällen var storslaget skön med det klaraste månsken över vitskimrande snö och över mörka skogar, där skuggorna lågo midnattsdjupa under valven, men dit ock en och annan månstråle letade sig väg, och dessa irrande månstrålar lekte och dansade som ystra älvor över barrig snö och kantiga stenar. Kylan var alls icke skarp, så att det var ett verkligt nöje endast att få vara ute den kvällen.

Gästerna anlände till Strömsnäs, och även om Ernst Sander låtsat sig tvekande i fråga om att komma, så var han dock ibland de första, och han var vid mycket gott humör. Då han mötte Clara ute i den stora hallen och inga av de andra gästerna voro i närheten, försökte han lägga armen kring hennes liv och kyssa henne, men hon drog sig undan honom, trots hans missnöje.

"Är inte nådig fröken vid gott humör?" frågade han skämtande.

"Vid ganska gott humör, min herre."

"Det låter inte illa."

Allan kom omsider. Hälsningarna som mötte honom voro ganska olika. Herrskapet från Sandåsa tycktes icke märka honom, utom Nora, som avmätt hälsade. Bernt Malmgren hälsade ju kort, men det var allt, så att av vänskapsanbudet, som givits för en tid sedan, syntes icke det minsta finnas kvar. Baron Brehm från Liesjö däremot räckte honom handen med en förtrolighet, som förvånade mer än en.

"God afton, min käre granne", sade han hjärtligt. "Det skall bli verkligt uppfriskande att få ha er så nära som vid Aspedal, ty vi kunna fara och hälsa på varandra när som helst."

"För mig skall det bli både en heder och en stor glädje, herr baron."

Några andra herrar, som stått i närheten och hört orden, kommo nu och gratulerade Allan till ägandet av en så präktig egendom. Bland dessa befann sig patron Malmgren.

"Ja, ni synes vara en lyckans guldgosse, min käre Lindner", sade han. "Kapitalet tyckes flyga på er. Lär mig konsten, och jag skall känna mig ytterst förbunden."

"Jag trodde ni förstod konsten. För övrigt är den olika för olika personer. Ni har arbetat er till er egendom, och det tycker jag alltid vara storslaget och hedrande för en man. Jag fick icke tillfälle, utan för mig var det ett arv från andra sidan havet, som gav mig vad jag har."

"Det måtte väl ha varit ett ganska bra arv, då icke blott er far genom det sattes istånd att få egen gård, men så att ni nu förmått köpa det härliga Aspedal."

"Alldeles riktigt, det var ett ganska stort arv, belöpande sig till rätt mycket över en halv million kronor, då jag hinner få det hela i svenskt mynt."

"Över en halv million! Men kära människa, då blir ni ju en av de allra rikaste i hela trakten. Visst är ni en lyckans guldgosse."

"Det ser så ut."

Det var häpnad hos mer än en, när Allan nu för första gången meddelade, hur stort hans arv var, och det var också mer än en, som förändrade sitt uppförande mot honom en smula, ty penningevärdet är dock märkvärdigt talande bland människorna. Men Allan fortsatte helt lugnt att samtala med baron Brehm, under det hans blick en och annan gång sökte Clara, som leende och glad rörde sig bland gästerna. Kring herr Ardell bildades genast en grupp, och hela kvällen voro hans vänner nära honom för att glädjas med honom över, att han åter kunde tala.

Så led kvällen, och klockan var redan elva, utan att Allan sett något tecken från Clara. Hon hade suttit och samtalat med några flickor, och Ernst nalkades henne. Allan stod redan förut i hennes närhet. Då vände hon sig plötsligt mot honom, nickade och log ett vänligt leende, och Allan begrep. Han gick genast till växthuset, som nu var tomt.

"Det var vådligt så vänligt du nickar åt inspektorn", sade Ernst, så snart han fått Clara med sig och kommit litet ifrån de andra.

"Ja, man bör ju vara vänlig mot dem, som äro i ens hus, och han är väl värd att ha som vän. Detta var ju din egen åsikt."

"Min! Nej, det skall du inte inbilla dig. Ju längre den mannen är ifrån mig, ju bättre känner jag mig till mods."

"Såå; jag trodde du respekterade honom mycket. Men se här ha vi Bernt och Nora. Kom så gå vi ner i växthuset för en stund."

Bernt och Nora voro genast villiga att gå med. De tyckte om att komma litet ifrån det övriga sällskapet, ty Bernt hade något på hjärtat, som han gärna ville säga till Nora, och något, som denna lika gärna ville höra. Till deras stora förargelse sågo de Allan sitta borta bland palmerna, då de kommo ditin.

"Åh, jag trodde den här lilla platsen var ledig vid den här tiden", sade Ernst med ganska tydlig förtret i rösten. Allan vände på huvudet, men sade ingenting. Han hade ju rättighet att sitta där, om han ville.

"Det är ju ingen av gästerna", sade Bernt med liksom hån i rösten.

"Jo visst är det en av gästerna", skyndade Clara att giva till svar. "Inspektor Lindner skulle troligen icke befinna sig här nu, om han icke för kvällen vore vår gäst. Är det inte så, herr Lindner?"

"Fullkomligt rätt, fröken Ardell. Men om så illa skulle vara, att jag råkat taga en plats, som med rätta tillkommer en annan, så — — —"

"Nej för all del, sitt ni kvar, så bli vi ju flera att prata."

De övriga tyckte mycket illa om detta men kunde icke säga något emot, varför de slogo sig ned, dock med miner, som visade vad de tänkte. Clara förblev glad och pratsam. Hon skulle slå sitt slag nu, hon

skulle giva sin älskade upprättelse i närvaro av dem, som grymmast förföljt honom med förolämpningar och elaka ord i det flydda. Till en början gick samtalet trögt, men det brydde hon sig icke om; hon visste vad hon ville, och det var nog.

"Är ni fullkomligt återställd från det där stygga slaget ni fick i huvudet för en tid sedan?" frågade hon Allan.

"Ja, jag har icke mera någon känning av det."

"Drängen som slog er var uppe och sökte er härom dagen. Han sade sig vilja komma i tjänst hos er, då ni flyttade till Aspedal. Och vet ni, han berättade för mig, att han och den andre blivit legda att misshandla er. De skulle få femtio kronor för besväret, men när de icke fingo det, kom han för att göra upp med er och omtala, hur det hela förhöll sig. Har ni kanske träffat honom sedan?"

"Det har jag, och jag ämnar att nästa höst taga honom i min tjänst på försök."

Ernst och Bernt sågo på varandra, och den förstnämnde kunde icke återhålla en fråga:

"Fick ni också veta, vem som legt honom?"

"Ja, det fick jag."

"Vem var det då?"

"Behöver jag tala om det för er?"

"Ämnar ni lämna den saken utan vidare?" frågade Clara.

"Sannolikt. Jag bryr mig sällan om småsaker."

"Kanske är det bäst, ty det visar, att ni har bättre karaktär. Hur är det med er präktiga syster nu?"

"Jo tack, hon är ganska rask och trivs bra i

Stockholm, där hon går i hushållsskola, ty hon skall komma och sköta mitt hus, då jag flyttar till Aspedal."

"Hur var det, Nora", vände sig Clara till denna, "hade icke du hört något om orsaken till fröken Lindners avresa härifrån."

Nora blev mycket förlägen och rodnade starkt, men hon kunde icke förneka, att det var så.

"Det var du, Ernst, som hade talat med herr Malmgren om orsaken till avresan."

"Jag! Nej, det är då sannerligen lögn. Ursäkta mig, men detta synes mig vara ett konstigt samtal."

"Det är konstigt. Vad som slog mig med förvåning var, att du kunde veta om orsaken till hennes avresa, då ingen annan visste den."

"Jag vet ingenting därom."

"Har inte ni, herr Lindner, även er uppfattning om den här saken?"

"Naturligtvis har jag det, enär min syster berättade hela sin sorgliga historia för mig, innan hon reste."

"Var den något i den stil, som ni kanske förstår herr Sander låtit undfalla sig?"

"Ja."

"Och vem var den nedrige?"

"Den som lovat bli hennes make."

"Varför tvingade hon honom icke att hålla sitt löfte då?"

"Vill ni ha ett fullständigt klart svar på frågan?"

"Javisst."

"Emedan den mannen måste försaka sin kärlek tills vidare, enär hans föräldrar tvingade honom att förlova sig med fröken Ardell på Strömsnäs."

Ernst sprang upp. En ful ed gick över hans läppar, och han måttade ett slag åt Allans ansikte."

"Fördömde lögnare!"

Men Clara hade också rest sig och stod mellan honom och Allan.

"Det är bäst du sätter dig ned och är lugn, Ernst, ty det här måste komma förr eller senare. Jag har länge vetat allt detta, ehuru jag tegat tills nu. Av en ren händelse kom jag hemligheten på spåren. Och jag ansåg, att allt det här borde klargöras, när just vi fem voro tillsammans. Både du, Ernst, och din syster samt herr Malmgren ha visat eder mycket bittra och oförståndigt fräcka mot herr Lindner. Det har varit alldeles utan orsak från hans sida. Och jag har liksom hållit med eder, men nu vill jag att rättvisa skall ske. Nora har bara handlat i barnsligt och tanklöst övermod. Min ni båda, mina herrar, ha sökt göra honom verklig skada på många sätt. Det där överfallet, som blev känt på grund av att betalningen ej kom, var mycket fult. Stölden av det där kvittot i herr Lindners skrivbord var ännu styggare. Jag vet, att du, Ernst, stal det, ty ingen annan än du var på kontoret den dagen. Dock hade väl allt detta gått an och möjligen kunnat förlåtas, om därtill icke kommit din lögnaktiga ställning gent emot mig. Detta är enligt min tanke det ovärdigaste av allt. Vid den här tiden borde du hava varit gift med herr Lindners syster, och i stället sitter du här med min ring på ditt finger. Det är uselt, det är lumpet handlat av en man, som gör anspråk på att äga bildning och samvete."

Ernst hade skiftat färg gång på gång, och Nora grät. Bernt Malmgren såg nästan rädd ut.

"Vad menar du med allt detta dumma prat?" brusade Ernst ut, när han hunnit hämta sig litet.

"Precis vad jag säger, ty allt detta måste bli klart."

"Om du därmed avser, att din ring icke borde sitta på mitt finger, så går det rysligt lätt för sig att få den tillbaka. Se här, var så god."

I vredesmod drog han ringen av fingret och kastade den till hennes fötter. Clara var blek, men hon sade icke ett ord vid detta.

"Och nu skall jag säga dig", fortsatte Ernst med samma vrede, "att även om jag haft något att göra med den där torparflickan, så var det min sak; och vad man betalar för här i världen, det har man också rättighet att kalla sitt."

"Ni ljuger."

Orden kommo lugnt över Allans läppar, och han steg icke ens upp.

"Ljuger jag? Vem kan bevisa det?"

"Jag."

"Det skulle vara roligt att se."

"Jag har i min ägo alla de brev ni skrivit till Elsa, och de torde vara vittnen nog."

"Det betyder mindre. Behåll dem. Jag förstår, att Clara sammansvurit sig med er för att ställa till den här angenäma scenen. Det synes mig ej passa bra, då vi äro gäster här i huset. Men man får icke begära för mycket av dem, som umgås med läsare och dylikt pack. Är det då din vilja, Clara, att vår förlovning skall vara bruten?"

"Du har själv kastat bort din ring, och du får din vilja fram, ty jag kan i alla fall aldrig gifta mig med en man, som handlat så illa mot en kvinna, som du mot Elsa Lindner."

"Alldeles som du vill. Men du kommer att ångra det här, och din far får sota för det. Och läsaren där, som är upphovet till det hela, han skall nog få sitt. Nu torde jag icke behövas här längre."

Han bugade sig försmädligt och gick, och Nora följde honom i Bernt Malmgrens sällskap. När de voro utom dörren, drog Clara förlovningsringen av sitt finger, tog upp den som Ernst kastat på golvet, och hängde dem båda på en liten kvist på en av palmerna. Därefter vände hon sig till Allan, som tyst åsett hennes handling. Stilla och milt satte hon sig vid hans sida, slog sina armar om hans hals och viskade:

"Älskade, detta var all den upprättelse jag kunde giva dig. Nu är jag din för evigt. Allan, du vill väl, att jag skall vara din?"

"Ja, älskade, min för evigt."

Han kysste henne ömt, och hon drog sig ifrån honom och återvände till gästerna därinne i salarna. Allan satt kvar och drömde en lång stund. Torparpojken var lycklig.

Då han återkom från växthuset, voro Sanders gångna.

TJUGOSJUNDE KAPITLET.

Vårvindarna susade bland knoppande träd och spirande grönska, lärkorna sjöngo i skyn, fulla av fröjd över, att de åter fått komma till norden, där de dock kände sig hemma, och trastarna drillade inne i skogarna. Solen sken blid och varm från molnfri himmel, och det riktigt ångade av livslust och sprudlande kraft överallt, sedan drivorna smält. Våren är dock hoppets tid, de glada drömmarnas, de väna förväntningarnas tid. Det är en härlig tid, livets vackraste.

Den nye herren till Aspedal red genom den friska skogen, förbi de grönskande ängarna, hän mot Strömsnäs, och han drömde därunder vårens fagra drömmar. Han skulle nu rida till sin älskades hem för att komma till ett avgörande om, när hon ville komma med honom för att dela hans bröd och bo och där sprida kärlekens liv och värme.

Det var nu mer än ett år sedan den där scenen i växthuset, och ganska mycket hade timat under det året. Människornas förundran över att Ernst Sanders och Clara Ardells förlovning blivit bruten, hade snart lagt sig. De, som närmare kände till de båda unga, tyckte det var på sin plats, ty Ernst var i alla fall icke stort annat än en odåga, och han levde ett vilt liv. Och icke så särdeles långt efter det förlovningen

blivit bruten, blev patron Sander försatt i konkurs. Hans affärer voro i ett beklagligt skick. Sandåsa gick under klubban, och de gamla stodo där med ett mycket litet kapital kvar av allt det myckna de en gång haft. På detta lilla kapital måste de nu reda sig, och de gjorde det, ehuru det var svårt. De flyttade till staden och bodde där mycket tillbakadraget. Nora blev icke så långt efter deras flyttning gift med Bernt Malmgren, som verkligen älskade henne och icke för hennes fattigdoms skull ville svika; och han respekterades därför av alla. Ernst hade följt med sina föräldrar till staden, men de hade nu icke råd att underhålla honom, och arbeta ville han icke. Då var det, som någon ingav honom, att han borde lämna fosterlandet och söka sin lycka i Amerika. Han lydde det rådet, lånade av Bernt nog penningar till resan och begav sig bort. Men det paradis han drömt sig på andra sidan havet fann han icke; tvärtom ett hårt land, ett arbetets land, såsom han aldrig anat det kunde vara. Och där nödgades han lägga sitt högmod och sina fina vanor åt sidan och gripa verket an för att få bröd. Han gjorde det suckande, han fortsatte till en tid klagande, men då han omsider blev van vid arbetet, lärde han sig finna tillfredsställelse i det, och under årens lopp strävade han sig fram till en oberoende ställning, och då hade också hans karaktär genomgått en väsentlig förändring. Och han var en man.

Allan Lindner flyttade från Strömsnäs på behörig tid, och en ny inspektor intog hans plats och fyllde den väl. Det sades många saker och ting om Allan, både av vänner och fiender, men de flesta gåvo honom

erkännandet av att vara en god man. Själva magister Gelin uttryckte såsom sin tanke, att Allan var en av de bäste män som funnos i trakten, och i förtroende till Bernt yttrade han, att Clara borde gifta sig med Allan, ty han var henne mera värd än Ernst Sander varit. Själv sade Allan ingenting utan fyllde tyst sina plikter och gick sin väg i ro. Elsa hade kommit till Aspedal, men icke förrän frampå sommaren, och sedan dess hade hon skött hans hem. Och Sten Lindner och hans hustru kommo och hälsade på. Första gången tycktes det vara svårt för mor Inga att se, hur fint och präktigt Allan hade det, men då han behandlade henne mycket hänsynsfullt och vänligt, töade hennes hjärta upp litet, och andra gången hon kom till Aspedal, stannade hon där flera dagar, ty hon trivdes där. Då var det, som hon tog intryck av familjeandakten, ty sådan höll Allan varje dag i sitt hem, och när han talade med henne på sitt kärleksfulla sätt, öppnade hon sitt hjärta för honom, talade om, hur felaktig hon varit i det flydda, och huru Gud nödgats slå henne hårt för att hon skulle böjas. Men nu vore hon villig att söka den Högstes nåd och börja leva älskligt och kärleksfullt, och det gjorde hon även, ty Gud gav henne nåd.

Patron Ardell var åter frisk. Det hade tagit lång tid, men nu var han istånd att vara ute och taga del i det som angick gården. Och han kände sig lycklig över det. Han väntade nog, att Allan en dag skulle komma och göra anspråk på Clara, men ännu hade han icke kommit. Han kom ju till Strömsnäs ofta nog, och de gamla visste om, huru innerligt Clara och han

älskade varandra, men någonting direkt bestämt var det ännu icke.

Nu red, som sagt, Allan över till Strömsnäs i den härliga vårdagen. På den vackra gårdsplanen gick Glans och såg på, hur ett par drängar arbetade med blomsterlanden. Han skyndade fram för att hälsa på Allan, och det var glädje i hans blick därvid.

"God dag, broder Glans", sade Allan och räckte honom handen, "hur är det med er?"

"Jo tack, patron, vi må bra, men vi sakna er ännu."

"Åh prat, den nye inspektoren är mycket bättre än jag. Men ni har nog rätt, ty det är som vän ni saknar mig."

Glans tog hästen för att sätta in den i stallet.

"Om ni stannar länge vore det kanske bäst att taga av sadeln."

"Ja tack, gör det, ty jag ämnar stanna en stund."

Glad sprang han uppför trappan, och i samma stund gick dörren upp. Han trädde in i hallen, blott för att slutas i Claras armar och höra hennes kära röst:

"Nu är jag åter lycklig, ty du är här, Allan. Det är så tomt, då du är borta."

"Då känner du det alldeles som jag, min älskade. Men vi få bida en liten tid och sedan kommer du med mig till mitt hem, och vi behöva icke skiljas mera."

De gingo in, och herr Ardell var också av hjärtat glad att träffa Allan igen.

"Hur går det för er på Aspedal?" frågade han, då de suttit och samtalat en stund om annat.

"Det går utmärkt. Jag har mina förändringar utförda nu, och jag älskar Aspedal mera för varje dag."

"Så bör det låta. Och er syster trivs lika bra?"

"Ja, hon trivs nog, men jag fruktar för, att jag icke får behålla henne så länge."

"Hur så?"

"Om en av mina goda vänner i Stockholm får sin vilja fram, så tar han henne nog ifrån mig innan året är slut."

"Är det möjligt? Vem är han?"

"Ni kanske minns, att då jag som en fattig, halvt förfrusen och uthungrad pojke kom till Stockholm första gången, blev jag med den största vänlighet upptagen i handlare Sundquists hus, och där blev jag med tiden som barn i familjen. Han hade två gossar, Johannes, som nu är doktor med ganska god praktik, gift och lycklig, samt Teodor, som nu sköter det mesta av sin fars blomstrande affär. När Elsa var i Stockholm, blev hon naturligtvis bekant hos Sundquists och mycket väl med Teodor. Han skriver nu till henne en hel mängd och söker locka henne ifrån mig, och jag skulle icke förvånas, om han lyckades. Han är en präktig pojke, en god kristen och en i alla avseenden god karaktär, varför jag icke skall klaga, även om Elsa gör som han vill."

"För hennes skull är jag glad, men för er blir det ju tråkigt."

"Det bleve tråkigt, om jag icke hade mina egna planer, men det har jag. Saken är, att jag ämnar gifta mig."

"Gratulerar, gratulerar. Jag visste inte, att ni gick i giftastankar."

"Så är det dock, och jag hoppas mina planer kunna realiseras. Skulle ni ha något emot att jag gifte mig, herr patron?"

"Jag? Nej visst inte. Varför skulle jag det?"

"Som det är med Clara jag ämnar gifta mig, så beror det ju även på er, hur det nu skall gå. Om ni är emot det, så bleve det inte så trevligt."

Patron Ardell log.

"Jag var ändå inte så dålig profet, då jag sade till min hustru, att det skulle gå den vägen. Vill ni bedja min hustru komma in? Hon är i lilla förmaket."

Fru Ardell kom genast.

"Minns du min profetia den där dagen, då Clara ville bryta sin förlovning med Sander?" frågade Ardell henne.

"Ja, nog gör jag det."

"Och du påstod att det var tokeri."

"Ja."

"Du hade orätt och jag har rätt. Patron Lindner är just nu här och anhåller om vår dotters hand. Har du något emot det?"

"Inte för min del, men Clara måste väl avgöra det."

"Naturligtvis. Det torde vara bäst att kalla hit henne."

"Får jag gå och kalla henne också?" frågade Allan leende.

"Mycket gärna, om ni bara kan få reda på henne."

Det var visst icke svårt att finna henne, ty han visste var han borde söka, och om några minuter kom han tillbaka, ledande henne vid handen.

"Clara", sade fadern ömt och på samma gång all-

varligt, "en gång uppmanade jag dig att förlova dig med en man, som jag trodde skulle bli en passande make åt dig, och jag begick ett misstag. Det slutade på ett annat sätt än jag trodde. Nu vill jag icke mera uppmana dig att taga någon, utan i stället önskar jag fråga dig, vem du vill ha, och så får du gifta dig efter behag. Saken är, att herr Lindner här påstår sig vilja ha dig till hustru. Vad säger du om det?"

Clara lutade sig rodnande till sin far och svarade:

"Jag tror inte det blir något misstag, om pappa ger Allan sitt löfte, ty mitt har han redan förut och har haft det länge."

"Ja, då är den saken klar utan svårighet, ty jag önskar eder all lycka i tiden. Gud välsigne er, barn."

"Tack", svarade Allan rörd. "Om Guds och eder välsignelse följer oss, så bli vi säkert lyckliga."

"Men hur skola vi reda oss ensamma här då", klagade fru Ardell med tårar i ögonen.

"Jag har allt tänkt på den saken", svarade Allan. "Det bleve nog litet långsamt för eder här, även om det inte är långt till Aspedal. Vore det icke bäst i alla fall, om ni skreve till Malkus och både honom komma hem för att taga hand om Strömsnäs? Med en god inspektors hjälp kan han framgångsfullt sköta egendomen. Och då kunnen I komma till oss på Aspedal, ty vi skola alltid känna det som den största heder och glädje att hava eder hos oss. Jag är viss om, att jag uttrycker Claras känslor lika väl som mina."

"Det var verkligen en förståndig idé, och jag skall med snaraste skriva till Malkus. Nu stannar du väl kvar hos oss tills i morgon?"

"Nej, det kan jag inte, ty jag lovade Elsa att komma hem i kväll. Men om lördag skola vi komma hit och stanna över söndagen."

"Om Clara är nöjd med det, så få väl vi vara det. Ja, Gud vare lov för allt."

Det var lycka i familjekretsen på Strömsnäs den dagen, sådan lycka, som födes endast av den rena och varma kärleken. Och våren log sitt blidaste löje över dem alla.

TJUGOÅTTONDE KAPITLET.

För att denna berättelse icke skall bliva av det moderna slaget och lämna läsaren att gissa, hur slutet blev på det hela, tillägges detta slutkapitel.

På hösten firades Allans och Claras bröllop i kretsen av en utvald samling vänner, bland vilka icke heller saknades Sundquists och Carléns från Stockholm, och själve den gamle doktor Halldorf hade tagit sig ledigt för att resa och vara med. Sten Lindner och hans hustru voro naturligtvis där, det enkla torparfolket, som dock icke kände sig så rysligt främmande bland de fina gästerna. Allan hade varit nöjd med vilka anordningar de gamla än ville ha vid bröllopet; det var blott en sak han önskade enligt sin vilja, och det var, att inga rusdrycker skulle serveras på hans högtidsdag. Ardell tyckte nog, att det komme att se litet fattigt ut, men han lät sig övertyga av Allans ord. Och det gick utmärkt bra i alla fall, och lyckan var stor bland allesammans. Baron Brehm påstod, att det var ett av de trevligaste bröllop han varit med om, och det var ett vittnesbörd som vägde något.

Litet senare firade Teodor Sundquist sitt bröllop med Elsa, och det bröllopet stod på Aspedal.

"Aldrig kunde jag tro, att du skulle kunna bjuda oss till ett så fint hem, Allan", sade gamle Sundquist

till sin fosterson, då de pratade en stund om ett och annat.

"Det är Guds nåd mot mig, som gjort det, och icke min förtjänst."

"Det har du nog rätt i. Gud är god."

Malkus Ardell kom verkligen hem och tog hand om Strömsnäs, och de gamla flyttade till Allan och Clara. Malkus lyckades långt bättre än någon väntat, och han arbetade präktigt. När de gamlas flyttning var överstökad och allt var i ordning, tyckte Allan att livet var både härligt och stort. Han trivdes i sitt hem, han hade ett lyckligt sådant, och genom sitt gudfruktiga liv blev han ett medel i Guds hand att draga både sin hustru och hennes föräldrar till frälsning och frid. Och detta gjorde deras lycka så mycket större.

En dag kom det främmande till Aspedal, främmande, som ingen väntat. Det var Bernt Malmgren och Nora. Allan blev förvånad, men han bjöd dem med stor vänlighet att komma in och känna sig hemma. Nora skyndade till Clara.

"Ack Clara, jag har längtat efter dig så mycket och saknat din vänskap, och jag kunde icke bärga mig längre utan måste hit."

"Låt oss då bli vänner på nytt, såsom du vill, att vi skola vara det", sade Clara vänligt och leende. "Men du får taga med i beräkningen, att även jag är läsare nu."

"Jag önskar jag vore det själv", svarade Nora och kysste sin väninna.

Bernt och Allan hade dragit sig ifrån damerna, och

Bernt gick inga långa omvägar med vad han hade på hjärtat.

"Jag vågade mig slutligen hit, ty jag kände mig icke nöjd, förrän jag fått tala med er. Er far talade om för mig, hur trevligt ni hade det, och en sådan lycka som rådde på Aspedal, och så sade jag till Nora, att jag skulle följa med hit. Hon har länge velat att vi skulle besöka eder. Jag hade ju en hel del att uppgöra med er och bedja er förlåta, och då är det icke så lätt att resa. Jag var feg förr och handlade illa mot er. Vill ni icke förlåta mig det och låta oss bli vänner? Den här gången menar jag verkligt allvar med min bön om er vänskap, om ni kan förlåta mig och glömma allt det onda jag sökte göra er."

Allan räckte honom handen med värme.

"Gud vare lov, att gammalt groll försvinner och att vi som män kunna vara uppriktiga vänner. Ni finner visserligen här en läsarefamilj allt igenom, men lyckliga äro vi, innerligt lyckliga."

"Om jag själv kunde finna den lyckan, skulle jag vara glad."

"Sök den hos Gud, och ni finner den."

Och både Bernt och Nora funno den lyckan snart därefter. Men torparpojken, som börjat under så svåra förhållanden, var riktigt lycklig, och Gud var med honom och hans kära.

SLUT.

Uppsala universitetsbibliotek

16000003197201